

1 Voorwoord

Het Evangelie Gods **Een boek van Dr. E. F. Stroter**

Dit boek van Stroter heeft mij erg aangesproken door zijn duidelijke en heldere weergave van het belangrijkste Evangelie van God. Naar mijn weten is het boek jammer genoeg niet of nauwelijq meer te koop, en dat is de reden dat ik het op deze manier weer onder de aandacht van de mensen wil brengen. Ik heb geprobeerd om het boek in iets makkelijker te lezen Nederlands weer te geven. Daarnaast heb ik een paar kleine wijzigingen aangebracht. Een van de wijzigingen is b.v. dat ik voor het woord "eeuw", daar waar mogelijk, het woord aioon heb gebruikt. Daarnaast heb ik het woord "Bijbel" vervangen voor het woord "Schrift". Stroter gebruikt in zijn boek het woord "Jehovah". Ik heb dit veranderd in JHWH. Daarnaast heb ik een andere nummering van de hoofdstukken en subhoofdstukken gemaakt. Ik heb hierbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de oorsponkelijke nummering, maar waar deze in mijn ogen niet logisch was heb ik deze aangepast. Ik wens een ieder die dit leest veel wijsheid en Gods zegen.

Angelique Sijbolts

2 Inleiding.

„Het Evangelie Gods!"

Welk een volheid van gedachten roept dit woord in ons wakker! Welke hoogten en diepten moeten er in te vinden zijn, wanneer het is, wat de naam zegt! Wie kan ze uitdenken, wie ze uitspreken? En toch, hoe eenvoudig en bevattelijk moet het zijn, wanneer het waarlijk Gods Evangelie is. Want al het Goddelijke is groot en eenvoudig, al het menselijke is klein en gekunsteld.

Evangelie betekent *blijde boodschap, goede tijding*. Iets anders zou Gods Evangelie ook niet kunnen zijn. Het zou niet in overeenstemming zijn met Zijn wezen, indien het iets anders bevatte, indien het niet van de eerste tot de laatste toon blijde snaren deed klinken voor hem, die het verneemt. Het kan in generlei richting een verkeerde naklank hebben.

Is het Evangelie een boodschap, dan kan, dan mag, ja, dan moet het worden verkondigd. Boodschappen zijn er niet om verzwegen te worden, althans niet om altijd verzwegen te worden. Er kunnen omstandigheden zijn, die een verkondiging beperken, maar dan is dat voor een bepaalde tijd en met een bepaald doel. Ten slotte echter moet de boodschap de wereld in, want God wil, dat we Hem zullen kennen aan Zijn Evangelie. Hij heeft er alles in gelegd, wat Hij is, wat Hij heeft en wat Hij

kan. Zal Hij tot Zijn eer komen, dan kan dat alleen daardoor, dat Zijn Evangelie wordt bekend gemaakt en wordt vernomen.

Zesmaal spreekt de Apostel [Paulus] van Jezus Christus tot ons, die uit de volken zijn, van het Evangelie Gods." Zesmaal dus gebruikt hij deze uitdrukking om zijn Evangelie te noemen. Om een overzicht te hebben, laten wij die plaatsen hier volgen in de volgorde, waarin wij ze in zijn brieven ontmoeten. [**Rom 1:1-4 / Rom 15:16 / 2 Cor. 11:7 / 1 Thess 2: 2 en 8**]

De eerste maal:

Rom. 1:1-4

Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het **Evangelie Gods**, hetwelk Hij te voren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften, van Zijn Zoon, die geworden is uit den zede Davids naar het vlees, die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon Gods naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden, namelijk Jezus Christus onzen Heer."

De tweede maal:

Rom. 15:16.

Opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de Heidenen, het **Evangelie Gods** bedienende, opdat de offerande der Heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest."

De derde maal:

2 Cor.11: 7.

„Heb ik zonde gedaan, als ik mijzelf vernederd heb, opdat gij zoudt verhoogd worden, vermits ik u het **Evangelie Gods** om niet verkondigd heb?"

De andere drie plaatsen, waar Paulus deze uitdrukking gebruikt, komen allen voor in het tweede hoofdstuk van zijn eerste Brief aan de Thessalonicenzen, dus in één van zijn eerste, zo niet zijn allereerste brief, die nog wel gericht is aan een gemeente, die kort te voren pas gelovig was geworden.

De vierde maal

1 Thes. 2: 2

zegt hij, dat hij ondanks de vervolgingen en mishandelingen, die hem te Filippi aangedaan waren, nochtans vrijmoedigheid gebruikt had in onze God, om het **Evangelie Gods** tot u te spreken in veel strijd."

De vijfde maal

Vers 8.

Wij hebben u gaarne willen mededelen niet alleen het **Evangelie Gods**, maar ook

onze eigen zielen, daarom dat gij ons lief geworden waart."

De zesde maal

En dan het volgende in vers 9: Nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het **Evangelie Gods** onder u gepredikt."

Behalve deze getuigenissen van Paulus hebben wij er nog een uit de pen van Petrus, **1 Petr. 4: 17**, waarin hij een zeer ernstige toon aanslaat: Welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?"

Wij hebben deze zeven woorden hier aangehaald, niet alsof wij meenden, dit ons in deze een bijzondere aanduiding van het karakter van het Evangelie Gods wordt gegeven, maar alleen, om ons goed vertrouwd te maken met de veelzeggende eenvoudigheid van deze uitdrukking. Juist in haar algemeenheid ligt haar waarde en haar bekoring. Juist omdat daarmee niets bepaalds wordt gezegd over de eigenlijke inhoud van deze blijde boodschap dan alleen dit ene, dat ze van Goddelijke oorsprong is, dat ze van God uitgaat, dat ze naar Gods wezen is, omdat ze uit Hem is juist daarom hebben we deze benaming zo lief.

De apostel Paulus heeft er altijd de grootste nadruk op gelegd, dat hij een apostel was, niet door de mensen, maar door de wil van God. En zo ook hebben we te doen met een Evangelie, niet door de mensen bedacht, ook niet met medewerking en behulp van de mensen tot stand gekomen, maar alleen door de wil van God; een Evangelie, ontsprongen uit de diepten van Zijn Almachtige Liefdewil, het resultaat van Zijn wonderbaar wijden, ondoorgrondelijke liefderaad, de somma van Zijn kostelijke gedachten.

***

Wat hebben de mensen, voor wie het Evangelie (het goede nieuws) bestemd is, er van gemaakt en er mee gedaan? Geldt ook niet nog heden de aangrijpende klacht van de profeet Jesaja: Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm van de Here geopenbaard? Gelijk aan de voet van Sinaï de zondigheid van de zonde openbaar zou worden, gelijk naar het voornemen van God de wet slechts toorn en vloek kon aanrichten, zo maakt het Evangelie van God in de mensheid met overweldigende kracht het feit openbaar, dat God alleen rechtvaardig is, alleen waarachtig, alleen heilig, goed en volmaakt. In Zijn Evangelie rechtvaardigt Hij Zich ten volste tegenover de mensheid, en niet alleen tegenover de mensheid, maar ook tegenover de gehele hoge wereld van de engelen. Er staat immers geschreven, dat God in de Gemeente die haar

bestaan alleen aan Zijn Evangelie te danken heeft, aan deze hogere wezens een groots aanschouwelijk onderwijs wil geven betreffende Zijn veelvuldige wijsheid. **Ef. 3:10.**

De wijze, waarop Zijn Evangelie tot op de huidige dag in de mensenwereld is ontvangen, bewijst zo duidelijk mogelijk, dat het juist Zijn Evangelie is, en niet een stelsel van menselijke vinding, noch een samenwerking van Goddelijke en menselijke krachten. Indien gij van de wereld waart, zo zegt Hij, die in Zijn persoon zelf het Evangelie van God is, zo zou de wereld het hare liefhebben. Nu haat u de wereld. Maar weet, dat zij mij eer dan u gehaat heeft. **Joh. 15: 18, 19.**

De vrome wereld heeft zelf geen aandeel aan het tot stand komen van het Evangelie van God. Dat nu heeft zij nooit vergeven, en dat zal zij nooit aan het Evangelie vergeven, totdat Gods gerichten aan haar openbaar zullen worden. En uit deze diep gewortelde haat, deze onverzoenlijke vijandschap van de natuurlijke mens, al is hij nog zo zedelijk en godsdienstig, zijn al de geweldige pogingen voortgekomen, om uit het bewustzijn van de mensheid zelf een evangelie samen te stellen, dat tegen het Evangelie van God niet alleen zou concurreren, maar dat het ter zijde zou stellen. Een anti-christelijk evangelie tegenover het Evangelie van God, dat is het parool van de geweldigste strijd van de geesten, die ooit geweest is. Het evangelie, dat de mens kan worden veredeld en vergoddelijkt, tegenover het Evangelie van de Gekruisigde en Opgestane.

Wel beschouwd is dat de oude geschiedenis van het paradijs: Gij zult als God zijn! In zes duizend jaren heeft de aartsvijand zijn tactiek niet veranderd, en ook niet behoeven te veranderen. De ontwikkelde mensheid van onze tijd loopt evenzeer in de val als de allereerste mens.

Intussen blijft het een verborgenheid van het Goddelijke wereldbestuur, hoe de Allerhoogste Zich laat welgevallen, dat de vorst van de duisternis, de leugenaar vanaf het begin, die in de waarheid niet staande gebleven is, Hem voortdurend bij Zijn mensenkinderen mag bestrijden en dat op zulk een machtige wijze. Dat gebeurt niet toevallig. Dat gebeurt ook niet zonder dat God Zich rekenschap heeft gegeven over de betekenis en de uitwerking van zulk een doelbewuste tegenstand. Dat behoeft niet bewezen te worden. En even zeker is het, dat God daarbij nochtans gelijk zal krijgen en niet zal worden teleurgesteld. Ook de macht van de vijand moet Hem dienen.

Doch het Evangelie van God heeft in de wereld niet enkel te doen met openbare vijandschap, met georganiseerde tegenstand. Dat zou waarlijk niet het ergste wezen, wat het Evangelie kon overkomen. De ergste behandeling heeft het ondervonden, waar

de mensen zich hebben opgeworpen tot vertegenwoordigers, verdedigers en bewakers van het Evangelie; waar de mensen zich geroepen achtten, het Evangelie van God in bescherming te nemen, en het de hulp te verlenen van menselijk weten, menselijke wijsheid, menselijke macht. Iemand heeft eens ronduit gezegd: De grootste hindernis van het Evangelie van God in de wereld is ... het Christendom. Daar is helaas veel van waar. Daarvan weten niet alleen de zendelingen in de Heidenlanden een droevig lied te zingen, maar ook hier is dat op veelvuldige wijze waar te nemen.

De tijden, dat de ware Christenen ten bloede toe vervolgd werden, zijn niet de gevaarlijkste tijden geweest voor het Evangelie van God. Maar wel de tijden, dat de geest van de grote en machtigen van de aarde neigde naar de Gemeente van Christus; de tijden, dat de aanhangers bij duizenden tegelijk kwamen, dat het mode werd, Christen te heten.

Wat heeft het Evangelie van God zich in de kerk van alle eeuwen al moeten laten welgevalen, niet van haar erkende vijanden, maar van haar bewonderende vrienden en beschermers. Hoe heeft men er de slag van gehad, de Goddelijke eenvoudigheid van het Evangelie te omsluieren, ja bijna volkomen te verbergen onder allerlei vormen van esthetiek, liturgie en eredienst. Hoe heeft men in de plaats van de kunsteloze verkondiging van het woord de kanselwelsprekendheid gekregen, die de zinnen bekoort, de gevoeligheid van het gemoed of het scherpe logische denken prikkelt, en schittert in alle kleuren van menselijk kunstvaardigheid! Hoe veel boeken zijn vol geschreven met allerlei theologische spitsvondigheden, met kwesties van dogmatiek, liturgiek en kerkelijke politiek. Hoe hebben in de Kerk van Christus de eergierigheid, de grootheidswaan, de heerszucht en nog veel erger dingen geheerst! Hoe heersen zij er nog!

Geen meer overtuigend bewijsmateriaal kan geleverd worden tot rechtvaardiging van het Evangelie van God in zijn oorspronkelijke eenvoudigheid en verhevenheid, dan gegeven wordt door de geschiedenis van de kerk en van het dogma. Niet, dat deze twee takken van menselijke, theologische wetenschap de bedoeling zouden hebben, God op deze wijze te rechtvaardigen. Nee, juist door hun talloze en eindeloze verwarring leggen ze het welsprekendste getuigenis af over de onvergelykelijke wijsheid en majesteit van God, die Zich zulk een behandeling van Zijn heerlijkste gave laat welgevalen; die de mensen de vrijheid geeft, juist bij het Evangelie te laten zien, hoe onmachtig zij zijn om God te begrijpen, en die intussen toch gelijk zal krijgen, en Zijn Evangelie tot overwinning zal brengen, ondanks alle smaad, die Hem door mensen wordt aangedaan.

Het zijn echter niet alleen de groten, de wijzen en machtigen, die tegenover het Evangelie tonen, hoe zij niet in staat zijn, God te begrijpen; zelfs die het Evangelie liefhebben, hebben het snood miskend, verminkt, verraden, verwaterd en verloochend. Heeft zelfs niet een Petrus, die zo graag beled, zijn Heer verloochend? Heeft niet Judas Hem voor dertig zilverlingen aan Zijn vijanden overgeleverd Het is zielkundig wel te verstaan, dat we de ergste miskening, de droevigste vermenging en verminking van het Evangelie van God juist moeten zoeken in die kringen, die er het sterkst door aangegrepen zijn. De apostelen van Jezus Christus hebben niets anders verwacht. Zo bijvoorbeeld Paulus bij zijn afscheid van de ouderlingen van Efeze: Uit uzelf zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich. **Hand. 20: 30.** Het waren „gelovigen" uit de besnijdenis, door wie de discipelen van Galatië zich lieten betoveren.

Of men al luide roemt, de „zuivere leer" te hebben, daarmee geeft men nog geen waarborg, dat men de waarheid van het Evangelie van God niet verknoeit. De kettergeschiedenissen en ketter-gerichten van de verlopen eeuwen geven daarvan voldoende getuigenis.

Een van de miskeningen van het Evangelie van God, die het meest voorkomt, die schijnbaar onschuldig is, maar desniettemin zeer bedenkelijk, is deze, dat men vasthoudt aan bepaalde gedeelten, waaraan niet getwijfeld wordt, maar daarbij verklaart, dat die gedeelten het geheel zijn. Men zorgt er dan streng voor, dat geen vreemde bestanddelen bijgevoegd worden; men houdt zich trouw aan de erkende heilsfeiten; men toont grote ijver in de verkondiging en verbreiding van het „Evangelie van zonde en genade," gelijk men het gaarne noemt; maar met een standvastigheid, die een betere zaak waardig zou zijn, wijst men elke poging af, om de grenzen van de kennis van de gelovigen uit te breiden, zó dat ze zouden komen tot het volle verstaan van de lengte en breedte en diepte en hoogte van het Evangelie van God.

Stellige woorden van de Heer en van Zijn apostelen worden aangehaald, tot rechtvaardiging van zulke beperkingen. „Weinigen zijn er, die de weg ten leven vinden;" Mat.7: 14. daaruit wordt de gevolgtrekking gemaakt, dat het nooit anders zal zijn. De Heer spreekt over Zijn ongehoorzaam volk en hun leidlieden het vonnis uit: „De toorn Gods blijft op hen;" **Joh. 3: 36.** daaruit leest men, dat Jezus met die woorden het onherroepelijk lot van alle ongelovigen heeft willen vaststellen, terwijl toch juist van het ongelovig Israël ten stelligste wordt beloofd, dat het zich eenmaal geheel tot God zal bekeren. uit het woord van de apostel: „Nu is het de dag der zaligheid," **2 Kor. 6: 2.** wordt een grensmuur gebouwd,

waarbuiten Gods genade niet mag gaan, noch vóór, noch na de tegenwoordige bedeling. Wie onbekeerd gegrepen wordt door de lichamelijke dood, geldt voor reddeloos verloren, onbereikbaar voor de Zoon van God. Uit het onbetwiste feit, dat heden door het Evangelie slechts een zeker getal uit de mensheid wordt geroepen en toebereid, maakt men de gevolgtrekking, dat buiten die uitverkorenen onmogelijk iemand zalig kan worden.

Kortom, de mensen hebben het klaar gekregen, dat ze het gebied van het Evangelie van God verkleinen; dat ze aan de genadeplannen van onze grote God en Zaligmaker perken stellen, terwijl die beperkingen door verscheiden stellige uitspraken van Zijn onbedrieglijk Woord zeer beslist worden tegengesproken.

Tegenover dat alles kan het slechts een dankbare taak worden, aan de hand van de Schrift zo onbevooroordeeld mogelijk en zo grondig mogelijk na te gaan, welke de lengte, de breedte, de diepte en hoogte is van de liefde van God, die daar is in Jezus Christus, onze Heer. Aan die taak zijn de volgende bladzijden gewijd.

3. Eerste Deel.

3.1 Het Plan van de Aionen

    Gaat heen, gelovige gedachten,
    In 't ruime veld der eeuwigheid;
        Verheft u boven alle perken
        Van ouden en van nieuwen tijd.
    Bedenkt, dat God de liefde is,
    Die eeuwig oud is, eeuwig nieuw.

Aan die vermaning van de vrome dichter moeten wij gevolg geven, wanneer we een helder inzicht willen hebben in wat Gods Evangelie is. We moeten vooraf vaststellen, dat ons gezichtspunt niet het beperkte menselijke mag zijn; we moeten zoveel in ons is er naar streven, het Goddelijke standpunt in te nemen en te bewaren. Bij het onderzoek, dat vóór ons ligt, komt alles aan op het juiste standpunt. Wij willen immers weten, wat het Evangelie van God eigenlijk beduidt, wat er de inhoud van is. Dan mag geen andere maatstaf worden aangelegd dan die, welke Gods Woord ons in handen geeft, dus de Goddelijke maatstaf.

Dat lijkt bij de eerste oogopslag niet alleen gewaagd, maar zelfs een onmogelijk denkbeeld. Hoe kan het eindige, aan alle kant beperkte schepsel zich plaatsen op het Goddelijke standpunt en van daar uit zich een oordeel vormen over de ware toestand van de dingen?

Voorzeker moeten we ons niet inbeelden, dat we hier iets zouden bereiken, wanneer we het moesten doen met onze eigen geestelijke krachten. Want de natuurlijke mens, al is hij nog zo hoog begaafd, en nog zo zeer gevorderd door studie en opvoeding, begrijpt niet de dingen, die van de Geest van God zijn; ze zijn hem een dwaasheid en hij kan ze niet verstaan, **1 Kor. 2: 14**

Dezelfde Schrift echter, die dit zegt, verzekert ons tegelijk, dat de kinderen van God niet ontvangen hebben de geest van de wereld, maar de Geest, die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn. **1 Kor. 2: 12.** En van deze Geest verklaart de Heer Jezus, die Hem heeft gezonden, dat Hij de Zijnen in alle waarheid zal leiden, **Joh. 16: 13.** en de apostel, door de Geest gedreven, zegt ons, dat die Geest alle dingen doorzoekt, ook de diepten van God, en dat God ons door die Geest heeft geopenbaard wat geen oog heeft gezien, geen oor gehoord, en wat in het hart van de mensen niet is opgekomen, **1. Kor. 2: 9, 10.**

In overeenstemming daarmee staat ook geschreven van de geestelijke mens, dat hij alle dingen onderscheidt. Dat wil

zeggen, de mens, in wie Geest van God woont en die zich door die Geest laat leiden, bezit in de kracht van die Geest het vermogen, alle in de Schrift geopenbaarde dingen Gods geestelijk te verstaan, hun inhoud zich eigen te maken en de grote gedachten van zijn God in zich op te nemen. Niet zo, dat hij verstandelijk ze volgens de wetten van het menselijk denken zou kunnen doorgronden en beheersen, maar zo, dat hij zijn denken, zijn geest, zijn oordeel door die Goddelijke gedachten laat leiden en beheersen; dat wil zeggen, dat hij zich aan hetgeen God gesproken heeft, gelovig en gehoorzaam onderwerpt, alle gedachten en ideeën van zichzelf of van andere mensen geeft onder de gehoorzaamheid aan Christus, en niets anders wil weten, dan wat de Schrift zegt.

Daarmee is dus vooraf erkend, dat God Zelf door Zijn heilige apostelen en profeten over deze dingen heeft gesproken, en dat deze woorden van de levende God voor ons onvoorwaardelijke en onbepaalde autoriteit bezitten. Want de taak, die de Heer de Heilige Geest ten opzichte van de discipelen heeft opgedragen, is niet, dat Hij over Zichzelf zou spreken, wat Hij natuurlijk wel zou kunnen doen, maar Hij zou het nemen uit wat van Christus is en het ons verkondigen. De gehele Heilige Schrift heeft tot inhoud en onderwerp de Zoon en Diens verheerlijking. Zij getuigt van Hem. Een geestesleiding, die ons buiten de Schrift of boven de Schrift zou voeren, zou moeten worden geoordeeld als ongoddelijk. Zo is de Schrift, door de Geest ingegeven, de somma van alle door de Geest gewerkte kennis van Goddelijke dingen, en tegelijk de toetssteen om te keuren, of die kennis wel door de Geest is gewerkt. Want de Geest heeft Zich in grote bescheidenheid bij Zijn werk in de gelovigen geheel gebonden aan de Schriften, die Hij Zelf met de heerlijkheid van Christus heeft vervuld. Die Schriften voor ons te ontsluiten, Christus uit de Schriften voor ons groot te maken, dat is het werk van de Heilige Geest in deze gehele bedeling. En **Christus is het Evangelie Gods**.

***

Wat heeft nu de Schrift ons te zeggen over het plan van de aionen dat de ondergrond vormt van het Evangelie van God? Het is niet toevallig, dat wij de eerste duidelijke uitspraken over deze diepe Goddelijke verborgenheid eerst vinden in het Nieuwe Testament, en wel op het terrein van de Gemeente, die de volheid van Christus wordt genoemd. Wel kunnen we reeds in de geschiedenis van Abraham lezen, hoe God voor Zijn vriend Zijn voornemen om het oordeel over Sodom uit te voeren, niet wenste te verbergen. **Gen. 18: 17**. Daar wordt reeds met de grondregel rekening gehouden, dat de mededeling van Gods verborgen besluiten alleen wordt gedaan aan Zijn gelovigen. Maar daar is nog geen sprake over een voorwereldlijk plan en voornemen van God, dat de grondslag vormt van Zijn

handelingen. We hebben daar nog slechts afschaduwing van hetgeen in volledige mate alleen gegeven wordt aan de Gemeente, de in Christus uitverkorenen, maar nog niet het wezen van de zaak.

Dat ontmoeten we volgens de wet van het organische worden en groeien van de Goddelijke openbaring eerst daar, waar het hoogste doel van die openbaring nabij is gekomen; waar een gemeenschap is ontstaan, die ter rechterhand Gods verhoogde Heer zo is bijgevoegd en ingelijfd, dat beide slechts één lichaam vormen, de „Christus Gods," de samenvoeging van Hoofd en leden, **1 Kor. 12: 12, 13.**

Eerst wanneer er sprake is van de toebereiding van deze Gemeente tot gelijkvormigheid aan Hem, den Eerstgeborene onder vele broederen, dan is het terrein gevonden, waarop de Geest Gods vrijuit, zonder gelijkenis of beeldspraak kan spreken, en werkelijk spreekt over de diepten Gods, over Zijn gedachten, Zijn raadslagen en voornemens.

Zijn Gemeente, die Zijn lichaam is, kan en mag en moet weten, waarin het Evangelie van God, waardoor zij allereerst geroepen is, zijn grondslag heeft. Het moet haar voortdurend voor de geest staan, niet alleen, welke plaats zij inneemt in Gods gedachten, maar ook, welke gedachten van God zich nog verder vastknopen aan haar roeping en voltooiing; op welke wijze zij zelf bestemd is, die gedachten van God tot werkelijkheid te brengen in toekomstige aionen.

In zijn Brief aan de Efeziërs, die zeker wel het diepste onderwijs bevat omtrent de heerlijkheid van het lichaam van Christus, de Gemeente, schrijft Paulus terstond in het begin: „Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelen in Christus, gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem voor de grondlegging der wereld." **Ef. 1:3,4.** In deze woorden blijkt, hoe het voor Paulus iets van zelf sprekends is, dat aan de gelovige Gemeente alle geestelijke zegen wordt aangeboden en verzekerd. Van Goddelijk standpunt gezien, kan dat niet anders, daar de Gemeente bestemd is zulk een aandeel aan de Christus Gods te hebben, dat zij één lichaam met Hem vormt.

Dezelfde gedachte wordt uitgesproken in **Rom. 8: 28** "Wij weten, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen zullen medewerken ten goede, degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn." Daar vinden we dezelfde samenhang tussen de Gemeente en het hoge doel, dat God naar Zijn voornemen voor haar heeft gesteld, en tot dat doel moet op geheel natuurlijke wijze dienen de gehele loop van de dingen in de hemel en op de aarde en onder de aarde. Al wat geschiedt, geschiedt om de wil van

de uitverkorenen, opdat het eeuwig voornemen van God door genade aan hen zou worden verwerkelijk. **2 Tim. 1: 9.**

Daaruit volgt tevens, dat het volstrekt niet aan het goedvinden en de willekeur van de gelovige Gemeente is overgelaten, of ze zich met dit voornemen van Hem, die haar geroepen heeft, vertrouwd wil maken of niet. Indien ze werkelijk weet, dat zij van God geroepen is tot de gemeenschap met Zijn Christus, dan heeft zij onder geen voorwendsel het recht, zich te onttrekken aan de taak, deze haar roeping en verkiezing vast te maken, dat wil zeggen, ze te leren kennen, met steeds helderder inzicht te leren verstaan, haar gehele wandel, haar gehele zijn op aarde te plaatsen in het licht van dat Goddelijke voornemen en zich daardoor te laten besturen.

Dat is geen bevindelijke kennis. Het is onmogelijk, alles bij ervaring te kennen, wat God in dit voornemen heeft ingesloten. Zijn plannen, die hemel en aarde, mensen en engelen, omvatten, gaan veel verder dan wij mensen hier in dit leven kunnen ervaren. Hiermee wordt dus reeds van te voren de positie geoordeeld, die zo vaak aan de gelovigen wordt aangewezen, en die ze ook zo gaarne innemen, namelijk dat ze zich beperken tot de heilsfeiten, die ze bij ervaring leren kennen. Stellig kan de Gemeente deze heilsfeiten nooit anders goed leren kennen dan bij persoonlijke ervaring, maar het is niet goed voor haar, dat ze zich bij deze bepaalt, en weigert dieper door te dringen in de gedachten van Hem, die haar heeft geroepen. De maat van onze persoonlijke ondervinding is niet voldoende voor het gelovige, gehoorzame opnemen van de Goddelijke gedachten, die wij nooit kunnen brengen binnen de beperkten omvang van onze ervaring op aarde.

Daarmee leggen wij de vinger op een zeer wonde plek in het leven van de gelovige Gemeente op aarde. Ze is ten volle in haar recht, als zij aandringt op duidelijke, nuchtere, rijke, volle heilservaring, maar ze verarmt haar eigen leven, zij mist haar hoogste werk, wanneer ze bij het Christelijk bevindingsleven blijft staan en daar niet buiten gaan wil. Ontelbare gelovigen weigeren feitelijk, te leven naar hun geestelijken „stand," en dat is de oorzaak, dat de horizon zo beperkt is in de zaak van het grote Evangelie Gods, dat gegrond is op Zijn plan der aionen, dat geen voorwerp is van onze ervaring, maar uitsluitend van ons geloof.

***

We ontvangen in het verdere verloop van de apostolische uiteenzetting in de Brief aan de Efeziërs nog rijker onderricht aangaande het plan van de aionen. Niet alleen ontmoeten we de Gemeente als het voorwerp van dat plan, maar

ook wordt ons met de grootste beslistheid gezegd, wat Gods bedoeling met haar is. Dat geschiedt op zeer duidelijke wijze in **Ef. 1: 9-11**. „Ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van Zijn wil, naar Zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in Zich zelve, om in de bedeling van de volheid der tijden wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in de hemel en op de aarde is, in Hem, in welken wij ook een erfdeel geworden zijn (verkregen hebben, GR.) wij die te voren verordineerd waren naar het voornemen van Hem, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil." Deze woorden geven in verschillende richting onderwijzing over de diepste dingen van God. Op de voorgrond staat, wat we reeds eerder hebben opgemerkt, dat namelijk God ons de verborgenheid van Zijn wil werkelijk heeft bekend gemaakt. De gelovige Gemeente is dus verwaardigd en heeft het recht gekregen, zich door de Geest van de waarheid te laten inleiden in de verborgenheid van de Goddelijke besluiten, die op de weg van het natuurlijke, zuiver menselijke denken nooit te kennen zijn. Anders zouden het immers geen „verborgenheden" zijn. Toch betekent het woord verborgenheid in de Schrift ook weer niet iets, dat niet gekend worden kan of mag; dan zou hier niet staan, dat God ons de verborgenheid van Zijn wil heeft bekend gemaakt. En daarmee is ook niet gezegd, dat er in de Gemeente, de huishouding van het geloof, een geheime leer zou bestaan, die niet voor alle gelovigen zou zijn, maar enkel voor een klasse van bevoorrechten. Evenmin is hier sprake van zo iets geheimzinnigs, dat eenvoudige gelovigen er niet bij zouden kunnen. Nee, het zijn de dingen van God, die verborgen zijn voor de wijzen en verstandigen van de wereld, maar aan de kinderen geopenbaard, toegankelijk voor allen, die zich willen stellen onder de tucht en de leiding van de Geest van de waarheid, de Geest van Christus.

De bekendmaking van deze verborgenheid van Zijn wil behoort mede tot het plan van God, dat Hij in Zichzelf heeft voorgenomen. Daarom juist is het de taak van de gelovige Gemeente, dat ze zich in deze diepten van God laat inleiden. Want daartoe is zij geroepen.

We leren hier verder, dat het een plan van God betreft, dat Hij in Zichzelf heeft voorgenomen, dat wil zeggen, een plan, dat zijn oorsprong heeft in de verborgen diepten van Zijn Goddelijk wezen, en waarvan God Zichzelf ten volle rekenschap heeft gegeven. Een plan dus, waaraan al Gods liefde, wijsheid en macht deel heeft. Bij de beschouwing van andere woorden van de Schrift zullen wij nog gelegenheid hebben, daarop nader in te gaan.

Thans willen we de volle aandacht vestigen op de verdere verklaring, die ons wordt gegeven over de inhoud en het doel van dit Goddelijk raadsbesluit. In de eerste plaats wordt

daarvan gezegd, dat het zal worden uitgevoerd in de volheid van de tijden. Voorlopig zullen we daarvan niets anders zeggen, dan dat de uitvoering van het raadsbesluit een zaak van grote uitgebreidheid moet zijn, anders zou er niet gesproken worden van een volheid van de tijden. Blijkbaar is een gehele reeks van aionen verordend, alle daartoe bestemd, dat deze voorgenomen uitvoering ordelijk en volgens het plan zou geschieden. Dat wil zeggen, de gehele loop van de tijden, gedurende welke alle gebeuren op aarde en in de hemel plaats heeft, bestaat alleen tot dit ene doel, dat gedurende zijn duur het plan van God wordt uitgevoerd. Daarmee hangt samen, wat ons op de andere plaatsen in de Schrift wordt gezegd, dat God deze aionen geschapen heeft in de Zoon of voor de Zoon.

Heb. 1: 2; 11: 3

Verder horen wij met de grootste duidelijkheid, welk doel God Zich heeft gesteld met dit plan van de aionen; namelijk alles wat in de hemel en op de aarde is, onder één hoofd samen te brengen in Christus. We zullen later nog moeten terugkomen op de kostelijke betekenis van deze ene uitdrukking: onder één hoofd. Zoveel kunnen we hier reeds zeggen: de Vader heeft Zijn eniggeboren Zoon, de Christus, van Wie geheel de Schrift getuigt, een plaats toegedacht en beloofd aan het hoofd van al het geschapene, waarbij elke gedachte aan een succesvolle weerstand in hemel of op aarde beslist buitengesloten is.

Evenzo moeten we er hier ook reeds op wijzen, dat de eenvoudige woorden van de Schrift, wanneer we ze niet verdraaien, hier het hele heelal bedoelen. Wanneer reeds in het eerste vers van de Schrift geschreven staat: In den beginne schiep God de hemelen en de aarde, dan komt stellig geen onbevooroordeelde gelovige op de gedachte, dat er ergens in het heelal nog schepselen zouden zijn, levende of levenloze, engelen of mensen, die niet in die uitdrukking: hemel en aarde zouden zijn begrepen. En het is steeds een goede regel, dat men een uitdrukking, die in de Schrift vaker voorkomt, het veiligst verstaat in die betekenis, waarin zij de eerste maal wordt gebezigd. [Dit is concordant vertalen]

Zo ligt hier dus voor het oog van het geloof een programma van onze grote God en Heer, volkomen te verstaan, in eenvoudige taal uitgedrukt, volstrekt niet raadselachtig, een programma, waarvan iedereen zal moeten getuigen, dat het Zijner waardig is, dat het in overeenstemming is met Zijn wezen. En dit mogen we nu reeds zeggen: Wanneer de Heilige Schrift geen uitspraken bevat, die beslist deze eerste uiteenzetting van het Goddelijke plan van de aionen tegenspreken, dan mogen we op grond reeds van Efeze 1 Gods liefdegedachten met al wat Hij geschapen heeft, een omvang toeschrijven, die geen grenzen kent.

***

Eer wij verder gaan met onze bespreking van de woorden van de apostel aan de Gemeente, willen wij nog een blik slaan op enige uitspraken van de Heer en andere uitdrukkingen van de Schrift, die ons licht geven over de diepten van de aionen, die reeds achter ons liggen, en voor welke berekening wij, gelijk vanzelf spreekt, geen maatstaf bezitten. Desniettemin mogen wij gerust zulke uitspraken nagaan, die Gods Woord zelf ons geeft.

Luisteren wij dan met heilige eerbied naar wat de Zoon van God in Zijn hogepriesterlijk gebed tot Zijn Vader zegt: „En nu, verheerlijk mij, Gij Vader, bij uzelf met de heerlijkheid, die ik bij Uzelf had, eer de wereld was.” **Joh. 17: 5.**

Laten we niet vergeten, dat het de mens Jezus Christus was, die deze woorden uitsprak voor de oren van Zijn verbaasde discipelen. Het behoort dus ontwijfelbaar tot datgene, wat Jezus niet alleen Zelf weet uit de Schrift, in welke Hij door de Geest, die in Hem was, steeds duidelijker Zichzelf herkende, maar wat Hij ook voor de oren van Zijn discipelen mocht uitspreken; anders zou Hij het voorzeker niet hebben gezegd. Maar mocht Hij het zeggen, dan mochten de Zijnen het horen en vernemen, al gaat het ook verre boven wat wij ooit op de weg van de ervaring kunnen weten.

Het zijn hier immers diepten Gods, waarin wij staren met heilige eerbied, maar ook met kinderlijke rust en vertrouwen, zonder dat het ons behoeft te duizelen. Zulke woorden geven ons niet alleen een groot denkbeeld van onze heerlijke Heer, de eerstgeborene onder vele broeders, maar zij werpen ook een helder licht op de betekenis van zulke uitdrukkingen, als die, waarmee we ons bezighouden, van het plan van de aionen. Zij maken het ons mogelijk, ons enigermate voor te stellen, wat in een dergelijke uitdrukking begrepen is Dat woord uit de mond van Jezus brengt ons iets voor de geest, dat in de schoot van de Godheid geschiedde, eer de wereld was, dat wil zeggen, toen buiten God nog niets bestond van wat nu bestaat of ooit bestaan heeft. Er was noch ruimte noch tijd, hemel noch aarde, engelen noch mensen, niets van al wat geschapen is. Maar Hij, die dit gesproken heeft, het „Woord,” was bij God en was God, want alle dingen zijn door het Woord gemaakt. **Joh. I: 1-3.**

Nu menen de geologen uit de ingewanden van de aarde te lezen, dat ze reeds duizenden en miljoenen van jaren heeft bestaan, en wij menen, dat de Schrift dat niet tegenspreekt. In het boek Job echter vraagt God aan Zijn zwaar beproefde dienstknecht: „Waar waart gij, toen ik de aarde grondde ... Waarop zijn haar grondvesten neergezonken of wie heeft haar hoeksteen gelegd, toen de morgensterren tezamen vrolijk

zongen, en alle kinderen (zonen, staat er in het Hebreeuws.) Gods juichten?" **Job 38: 4-7**. Volgens dat woord dus hadden de morgensterren en haar bewoners, de zonen van God, d.i. de hemelse heerscharen van engelen en aartsengelen, reeds lang bestaan, vóór God de grondslag van de aarde legde. Hoe lang, dat kunnen wij niet berekenen. En het is ook niet nodig, dat wij het weten. Ver daarachter echter ligt datgene, waarover Jezus hier spreekt tot Zijn Vader, de heerlijkheid, die Hij bij Hem had, eer de wereld was. Dat is ons voldoende.

Daarheen wijzen ook al die woorden, waarin gezegd wordt, dat God Zijn Gemeente heeft uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld. Of dat het Lam geslacht is voor de grondlegging der wereld. **Ef. 1: 4; 1 Petr. 1: 20; Openb. 13: 8; 17: 8**. En bij die heerlijkheid, die de Zoon had in de schoot van de Vader, zullen wij wel aan niets anders moeten denken dan hieraan, dat de gehele diepe, onmetelijke raad Gods in schepping, verlossing en voltooiing besloten was in de Zoon. Alles werd in de handen van de Zoon gelegd, van de eerste uitgang tot aan de verste verten van de uitvoering. In Hem zou al de volheid der Godheid wonen, zich tonen en openbaren. Hem werd de grote opdracht gegeven, zelfs aan een gevallen, in zonde, dood en verderf verstrikte schepping, het heil en het leven weer te geven.

Christus is pas "geslacht" op Golgotha, maar ik denk dat hier bedoeld is, dat het in Gods plan allemaal was opgenomen. Voordat de kosmos werd gemaakt, was het reddingsplan al klaar, was Christus als het ware al geslacht.

En omdat God al Zijn werken van eeuwigheid bekend zijn, spreekt het vanzelf, dat Hij rekening heeft gehouden met alle denkbare mogelijkheden, met de noodlottigste en de huiveringwekkendste. Voor onze God en Zijn Gezalfde kunnen geen verrassingen, geen teleurstellingen bestaan. Tot aan het einde van de dagen zal het nooit voorkomen, dat onze God zal moeten zeggen: Dat had Ik niet verwacht, daarop had Ik niet gerekend, daarop was Ik niet voorbereid. Anders zou Zijn wijsheid niet uitkomen, Zijn raad niet vlekkeloos en onfeilbaar zijn. Om zulk een taak te volvoeren, die hemel en aarde omvat en de aionen omspant, staat de Zoon alle krachten en alle machten ten dienste. „Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." **Matth. 28: 18** „Gelijk Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij Hem gegeven hebt Hij hun het eeuwige leven geve." **Joh. 17: 2**.

Maar dan kan er toch ook geen sprake van zijn, dat ooit **iets** Hem zou mislukken, al zou het het aller geringste, het minst betekenende deeltje zijn van het Goddelijke plan. Gods raad is wonderbaar, maar Hij slaagt wel in de uitvoering. [Is dit niet een enorm geschenk om te mogen weten. Wordt je van zulke

woorden nu niet helemaal warm van binnen. Wat hebben we een enorm grote God, wat hebben de mensen Hem vaak klein gemaakt]

Uit de omstandigheid, dat Gods raadsbesluiten ver voorafgaan aan de schepping, en dus ook aan de val, zij het die van mensen of die van engelen, kunnen we nog iets leren, namelijk dat onze God kan wachten. Zijn plannen zijn gevormd vóór de aionen, want de aionen zijn gewrochten Zijner wijsheid, die ook ontstaan zijn door de Zoon en tot ontvouwing van Diens heerlijkheid. En de aionen hebben geen ander doel, dan om in hun schoot de volle rijkdom te bergen en te zijner tijd voor de dag te brengen, van wat aan schatten van wijsheid en van kennis Gods in de Zoon verborgen is.

Geen sterfelijke geest kan berekenen, hoeveel aionen reeds verlopen waren bij de schepping van de mens, aionen, gedurende welke de opstand in de engelenwereld reeds plaats had gehad. Niemand kan zich indenken, hoe lange aionen God reeds de vaten Zijns toorns met onuitsprekelijk geduld en lankmoedigheid had verdragen, eer Hij uit het stof van de aarde het schepsel vormde, waardoor Zijn Geest tot rust zou komen; het schepsel, waardoor de vreselijk tweespalt, die door de val van Satan en de zijnen in de hemelse wereld was ontstaan, ten slotte zou worden weggedaan. Wij moeten leren, in de grote vragen, die hemel en aarde omvatten, en tot wier oplossing God het plan van de aionen vormde, een andere maatstaf te gebruiken dan die van de mens, die bij jaren en bij eeuwen rekent. God rekent bij aionen, en Hij wil, dat de Zijnen het ook doen.

* * *

In dezelfde Brief aan de Efeziërs krijgen we nog een verder onderwijs, waarin het plan Gods in een wonderbaar licht wordt geplaatst. De apostel schrijft in hoofdstuk **3 vers 9 –11**: „En allen te verlichten, dat zij mogen verstaan, welke de gemeenschap der verborgenheid zij, die van alle eeuwen verborgen is geweest in God, welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus, opdat nu door de Gemeente bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in de hemel de veelvuldige wijsheid Gods, naar het eeuwig voornemen, (het plan der aionen, Gr.) dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heer.”

Daar staat vooreerst weer duidelijk te lezen, dat alle gelovigen verlicht moeten worden betreffende deze zaak, en niet slechts een enkele groep van hen, die er bijzondere geneigdheid of begaafdheid voor zouden hebben. Verder wordt er over God gesproken op een wijze, die nadruk legt op het feit, dat Hij alles heeft geschapen; met andere woorden: de gehele schepping wordt weer getrokken binnen het bereik van dit plan, en niet enkel de uitverkoren Gemeente of het uitverkoren volk van Israël.

Wat echter bijzonder treft, en waar we wel acht op mogen geven, dat zijn de woorden, waarin duidelijk aangegeven is de opvoedende bedoeling, die God op het oog heeft voor de bovenmenselijke engelenwereld. Haar zal de veelvuldige wijsheid Gods getoond worden door de Gemeente, dat wil zeggen door hetgeen zij in de raad en de wil van haar Heer is en worden zal. God bedoelt dus blijkbaar voor die hemelse wezens een groots aanschouwingsonderwijs door middel van de Gemeente, die uit alle volken wordt verzameld, die met het bloed van Zijn Zoon is gekocht en in dat bloed gereinigd.

We kunnen in het midden laten, of de aanleiding tot deze handelwijze Gods misschien hierin zou liggen, dat de wijsheid Gods in de engelenwereld op enigerlei wijze betwijfeld is geworden. Daarover zouden we ons niet verwonderen, waar we weten, dat Satan in het begin van de geschiedenis van het menselijk geslacht het er op heeft toegelegd, in het hart van de mens twijfel te wekken aangaande het karakter van God.

Hoe dat ook zij, zoveel is ons wel duidelijk gezegd, dat juist de wijsheid Gods door het Goddelijke plan met de Gemeente zal worden gerechtvaardigd en in het licht gesteld voor het oog van de hoogste wezens, die God geschapen heeft, om het even of hier de gevallene of de onschuldig gebleven engelen bedoeld worden. Welke gevolgtrekkingen hier ook mogen worden gemaakt, dit is zeker, dat de Goddelijke wijsheid in deze zaak op het zeerst op de proef zal worden gesteld; de wijsheid, dat is die eigenschap Gods, die voor het doel, dat zal worden bereikt, steeds de beste en geschiktste middelen weet te kiezen en te gebruiken; dat immers is wijsheid. Hoe die proef zal aflopen, daarover zal onder gelovigen wel geen tweërlei mening bestaan.

Laten we in dit verband het getuigenis horen van het oude Testament over de wijsheid Gods, zoals het ons door Salomo in zijn Spreukenboek is nagelaten.

„De Heere bezat mij in het begin Zijns wegs, vóór Zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van den aanvang, van de oudheden der aarde aan. Ik was geboren, als de afgronden nog niet waren, als nog geen fonteinen waren, zwaar van water. Alerd de bergen ingeest waren, vóór de heuvelen was ik geboren. Hij had de aarde nog niet gemaakt, noch de velden, noch den aanvang van de stofjes der wereld. Toen Hij de hemelen bereidde, was ik daar; toen Hij een cirkel over het vlakke des afgrond beschreef, toen Hij de opperwolken van boven vestigde, toen Hij de fonteinen des afgronds vastmaakte, toen Hij de zee haar perk zette, opdat de wateren Zijn bevel niet zouden overtreden, toen Hij de grondvesten der aarde stelde, toen was ik een voedsterling bij Hem, en ik was

dagelijks Zijn vermaken, te aller tijd voor Zijn aangezicht spelende, spelende in de wereld Zijns aardrijk», en mijn vermaken zijn met de mensenkinderen." **Spr. 8: 22–31.**

Een ander gedeelte van de Schrift getuigt van de Eerstgeborene van de Vader, dat Hij is het beeld van de onzienlijke God, de Eerstgeborene aller creatuur, in Wie alles geschapen is en bestaat, **Kol. 1: 15,16.** en dat in Hem alle schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn. **Kol. 2: 3.** Daarom ook juist is Hij ons van God geworden tot wijsheid, **1 Kor. 1: 30.**

Dat alles ligt opgesloten in het geweldige woord van het plan van de aionen, dat God gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heer. Gemakkelijk is het in te zien, welk een grote taak de Zoon wordt toegeschreven, en hoe het tegenover de overheden en de machten in de hemel er op aankomt, dat Hij de volkomen overwinning behaalt.

***

Maar daarmee zijn we nog niet aan het einde van wat de Schrift ons te zeggen heeft over de machtige inhoud van dat plan van de aionen.. Laten we nog naar verdere getuigenissen horen. In het eerste hoofdstuk van de Brief aan de Kolossenzen, dat we zoëven aanhaalden, wordt hetgeen van de Eerstgeborene van de ganse schepping gezegd wordt, zeer beslist in verband gebracht met Zijn dood aan het kruis, en dat op zulk een wijze, dat er niet te twifelen valt, of de betekenis van de offerdood van Jezus op Golgotha is niet beperkt tot deze aarde en haar bewoners, maar ze omvat ook de hemelen.

Te dien einde trekt de apostel door de Geest allereerst duidelijk de kring, die de gehele schepping aanwijst als Zijn werk: „Want in (in het Grieks staat het woord 'eis' wat betekend 'in' en niet door.) **Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen, en Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen in (Gr. Eis) Hem.**" **Kol. 1: 16,17.**

Die taal is zo duidelijk, dat misverstand niet mogelijk schijnt. Het valt niet te betwijfelen, of het is de blijkbare bedoeling van de Geest van God, de Zoon de schepping toe te schrijven van al wat bestaat in hemel en op aarde. Van enige uitzondering kan geen sprake zijn. Het grootste en het kleinste schepsel is hierbij ingesloten. Dat kan niet worden tegengesproken, indien woorden betekenis hebben.

Maar naar deze uitspraak is al het geschapene niet alleen door Hem geschapen, maar ook *in* Hem en *tot* Hem. Daarmee is nog groter waarheid uitgesproken dan alleen de schepping en het ontstaan van het heelal; al het geschapene zonder uitzondering wordt in deze woorden geplaatst in zeer innige verhouding tot de Zoon. Het valt ons denkvermogen niet gemakkelijk, ons duidelijk voor te stellen, wat het wil zeggen, dat al het geschapene *in* Hem geschapen is. Maar het kan voorzeker geen andere betekenis hebben, dan dat de verhouding van de Zoon tot deze ganse schepping zodanig is, dat Zijn eigen Goddelijk wezen op het innigst met de schepping verbonden is. Indien alles *in* Hem geschapen is, dan heeft Hij het in Zijn gedachten, dan wekt het voortdurend Zijn deelneming, dan kan het Hem nimmer onverschillig zijn of worden, dan voelt Hij zich steeds verbonden aan het werk van Zijn handen, dan heeft Zijn werk voor Hem een waarde en een mogelijkheid, die alleen Hij kent en verstaat en waaraan alleen Hij kan voldoen. De schepping mag in haar afzonderlijke wezens zich nog zo ver van Hem afwenden, ze mag zelfs vijandig tegenover Hem staan, toch blijft zij *in* Hem geschapen, dat wil zeggen, zij blijft te alle tijde aanspraak houden op Zijn liefde, Zijn almacht, Zijn wijsheid, die Hij heeft gebruikt, toen Hij haar in het aanzijn riep.

Hier liggen aan beide zijde rechten en aanspraken, die wij niet uit het oog moeten verliezen, wanneer wij werkelijk willen verstaan, wat ten slotte het lot zal zijn van de gehele schepping.

We kunnen ons natuurlijk denken, dat de schepping door haar afval van Hem alle recht op Hem, de Schepper, heeft verloren. En we mogen wel zeggen, dat de van Hem afgevalen, Hem vijandig gezinde schepselen, laat het mensen zijn of engelen, geen rechtsgrond onder de voeten hebben, waarop zij enige aanspraak op iets goeds van Hem kunnen doen gelden.

Maar het komt ten slotte ook niet aan op de aanspraken, die het schepsel heeft op Hem, maar op de aanspraken, die Hij heeft op de door Hem geschapen wereld, hemel en aarde. En indien we niet in de Schrift een duidelijk woord vinden, waarin de Zoon afstand doet van de aanspraken, die Hij heeft op al het geschapene, dan moeten wij de rechten van de Zoon laten gelden. In de menselijke rechtspraak wordt erkend het auteursrecht, dat de uitvinder, de dichter, de componist heeft op de producten van zijn geest. Dat is een gezonde rechtsregel. Wat ik geschapen heb, is het mijne. Zelfs wanneer ik afstand doe van alle recht op schadeloosstelling voor het gebruik, dat anderen maken van mijn geestesarbeid, dan blijf ik toch altijd door verantwoordelijk voor het product van mijn geestesarbeid. En zou hier dan een ander recht gelden? Stellig niet. Men zal dan ook in de gehele Heilige Schrift tevergeefs zoeken naar één enkele verklaring, waaruit men zou kunnen

afleiden, dat de Zoon van de Vader, omdat het met zoveel Zijner schepselen zo verkeerd is gelopen, Zich daarom ontslagen zou rekenen van alle verantwoordelijkheid voor wat oorspronkelijk in Hem geschapen werd, laat staan, dat Hij van Zijn recht afstand zou hebben gedaan. Daarvan weet de Schrift niets.

Integendeel, hier staat nog een woord, dat al zulke gedachten reeds van te voren de pas afsnijdt: „*Alle dingen bestaan in Hem.* '

Dat staat niet in de verleden tijd, alsof het alleen vroeger zo geweest was, in het eerste begin, toen er nog geen zonde, geen dood, geen verderf in Zijn schepping was. Nee, er wordt duidelijk gesproken van de tegenwoordige tijd met al zijn menselijke en satanische ongerechtigheid, opstand, haat, vijandschap en vervreemding. Bij dat alles en ondanks dat alles bestaan ook nu nog alle dingen in Hem. Wanneer Hij ook slechts een ogenblik Zijn onderhoudende hand terugtrok, dan zou alles in het niet verzinken, vergaan en verdwijnen. Hij draagt alle dingen door het woord Zijner kracht. **Hebr. 1: 3.**

Daarin hebben we het stelligste bewijs, dat de Zoon er nooit aan denkt, Zich op enigerlei wijze, onder welke omstandigheden ook, terug te trekken van Zijn in Hem geschapen schepping. Te meer, omdat ook nog gezegd wordt, dat alles tot Hem geschapen is. De woorden: „alles is in Hem geschapen, alles bestaat in Hem," openbaren ons Christus als de oorsprong van de gehele zichtbare en onzichtbare schepping in hemel en op aarde; het woord, dat alles tot Hem geschapen is, geeft ons de waarheid bovendien, dat het doel en de bestemming van al het geschapene wederom alleen Christus is. Ook dat is een denkbeeld, dat wij met ons verstand niet kunnen peilen. Wat wij weten en verstaan van de betekenis en het doel van al het geschapene, is zo beperkt. Ook op dit gebied hebben wij de mens en de behoeften van zijn natuur tot maatstaf genomen. Wij konden immers ook niet anders. Ons verstaan van de waarde van de ons omringende schepping beweegt zich binnen de enge grenzen van de bruikbaarheid voor de natuurlijke mens, voor de bevrediging van zijn behoeften, voor zijn gemak en zijn genot. Het is immers waar, dat de mens oorspronkelijk bestemd is, om de kroon en de beheerser van de gehele overige schepping te zijn. Doch niet de mens, zoals hij nu geworden is, maar de mens, zoals God hem Zich in Christus heeft gedacht, de mens naar Gods beeld. Wij kunnen ons echter op geen hoger standpunt plaatsen dan het tegenwoordig menselijke, wanneer wij beoordelen, waartoe de schepping van God moet dienen. In Christus alleen is daartoe de maatstaf, de norm gegeven. Doch de Christus Gods is nog niet gekomen tot Zijn volle door God gewilde grootte; Hij wacht nog daarop, dat Zijn Gemeente naar Zijn eigen beeld verheerlijkt wordt, de

Gemeente, die Zijn lichaam is, de vervulling degene, die alles in allen vervult. **Ef. 1: 23.**

Maar toch kunnen wij uit dit woord wel zoveel verstaan, dat wij ook hier goed zullen doen, zo wij onze blik niet beperken. Wij mogen voor zeker houden, dat Christus wel weet, hoe de oorspronkelijk bestemming van al het geschapene tot Hem is, hoe alles op Hem is aangelegd. En nu is voor onze Heer nog niet de gelegenheid gekomen, dat Hij in volle omvang gebruik maakt van hetgeen Hij weet aangaande de tot Hem geschapen engelen- en mensenwereld, dieren- en plantenwereld, maar daarom mogen we niet denken, dat het daartoe nooit zal komen. De apostel spreekt in de Brief aan de Romeinen over het zuchten van de ganse schepping, die reikhalzend uitziert naar de openbaring van de zonen van God; dat woord alleen reeds moet ons weerhouden, dat we onze heerlijke Heiland niet voorschrijven, hoever Hij gaan mag met de tot Hem geschapen levende wezens. Zijn ze alle tot Hem geschapen, dan liggen er mogelijkheden in hen, die tot dusver, nu ze de ijdelheid onderworpen zijn, nog nooit tot volle ontwikkeling hebben kunnen komen. Het is dan ook geen ijdele bespiegeling of dwaze inbeelding, wanneer we verwachten, dat Hij, in wie alle volheid van de Godheid lichamelijk woont, eenmaal nog Zich in Zijn schepping en met Zijn schepping zal tonen als de Heer, zodat hemel en aarde Hem aanbidden en lof zeggen. En daarbij – we mogen er van verzekerd zijn – zal nog eens openbaar worden, wat voor diepten van Goddelijke wijsheid reeds in de oorspronkelijke aanleg van al het geschapene werkzaam zijn geweest.

Dat zijn dingen, die wij met ons natuurlijk verstand niet kunnen begrijpen. Wij hebben de schepping nooit zo gekend, en ook na onze bekering tot God leren we haar zo niet kennen, want met haar wachten immers ook wij op de verlossing van ons lichaam, die wonderlijke microkosmos, waarin de gehele verdere schepping zich weerspiegelt en terugvindt. Want ondanks al het verkeerde, dat in ons lichaam is ingeslopen, dient het toch tot onderhouding en ontwikkeling van ons leven. En ook de engelenwereld bestaat uit enkel dienende geesten, die tot dienst uitgezonden worden om ten dienste van hen, die de redding [in het Grieks staat sooterian wat niet is zaligheid maar redding] beërven zullen. **Hebr.1: 14.**

Maar één ding staat vast: dat we niet van de gevallen schepping uit moeten redeneren, wanneer we de vraag stellen, of Christus nog eens Zijn doel zal bereiken met het gehele tot Hem geschapen heelal. Onder geen voorwaarde mag de mens zichzelf en de maat zijner kennis op dit gebied tot maatstaf nemen, om te beoordelen, of de oorspronkelijke plannen en bedoelingen van God met de ganse schepping van hemel en aarde zullen worden verwerkelijkt. Wij moeten eens ophouden de

dingen te beoordelen met onze eigen maat. Wanneer alles tot Hem geschapen is, dan is het ook alleen Zijn eigen zaak, of Hij alles ooit weer in Zijn almachtige hand zal krijgen naar Gods oorspronkelijke raad en wil, of dat Hij er van afziet. Zolang echter de Schrift ons van zulk een afzien niets zegt, doen wij wel, zo wij het als iets vanzelfsprekendst aanzien, dat de Christus Gods ook daarin de Vader zal verheerlijken, ver boven menselijk verstand en begrip. Het past ons niet. Hem perken te stellen, hetzij wat Zijn wil of wat Zijn macht betreft.

***

Doch de woorden, die vóór ons liggen, spreken daarover nog duidelijker en verstaanbaarder. Laten we verder horen: Nadat ons gezegd is, dat alles in Hem bestaat, gelijk alles in Hem en tot Hem geschapen is, wordt Hij ons vervolgens voorgesteld als het Hoofd van Zijn lichaam, namelijk de Gemeente, Hij, die het begin is, de eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de eerste zou zijn. **Kol.1: 18.**

Daar ontmoeten we weer de zeer eigenaardige, intieme verhouding van de Gemeente tot haar Hoofd in al deze grote dingen en bedoelingen van God. Hij staat in het middelpunt als de voornaamste. Hij heeft in alles de voorrang, gelijk betamelijk is. Maar Hij staat niet alleen; zij is Hem toegevoegd als wezenlijk behorende bij Hem, die het Hoofd is over alle dingen. Ze staat naast Hem als mede opgewekt uit de doden en mede in de hemel gezet in Christus Jezus, **Ef.2: 6.** als geroepen om mede deel te hebben en mede te werken in alles wat de hoge taak betreft, die Hem is opgedragen.

Dat alles zal evenwel niet plaats hebben op de bodem van de oude schepping, die aan de dood vervallen is, maar op de bodem van de nieuwe, uit de dood gewekte schepping. Van die opwekking uit de dood is echter nog slechts een begin geschied. Hij is de eerstgeborene uit de doden. En, afgezien van een zeer klein getal eerstelingen, die na Zijn opstanding uit hun graven uitgingen, **Matth. 27: 53** [het valt te bezien of dezen opstonden voor het eeuwige leven of dat ze net als Lazarus opgewekt werden, maar de dood opnieuw zouden moeten sterven] .) wachten zelfs zij, die de eerstelingen des Geestes hebben, tot heden nog op de aanneming tot zonen, de verlossing van hun lichaam uit graf en sterfelijkheid. **Rom.8: 23.**

Daaruit volgt onweersprekelijk, dat al wat ons hier in uitzicht wordt gesteld, beslist tot de grote toekomst behoort, zodat wij er bij ervaring ons geen oordeel over kunnen vormen. Het is iets, dat wij moeten geloven, dat wil zeggen, iets dat wij gehoorzaam moeten aannemen op het woord. De Gemeente zelf wandelt door het geloof gedurende deze gehele tijd, hoe innig

ook haar betrekking is tot Hem, die uit de doden is opgestaan. Zij moet de blik niet richten op zichzelf, zich de dingen niet indenken in verhouding tot zichzelf en tot de maat van haar tegenwoordig leven, ook niet van het nieuwe geestelijk leven, dat zij bezit; ze heeft haar blik onafgewend te richten op het profetische woord, dat zeer vast is; ze heeft te vertrouwen, dat niet tevergeefs alles geschapen is tot Hem, die het begin is, de eerstgeborene uit de doden.

Evenzo moet zij ook zonder beperking of voorbehoud laten gelden, wat verder volgt, de verklaring: **Het is het welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou en dat alles door Hem zou worden verzoend tot Hem zelf.**

Dat woord mogen we wel nauwkeuriger bezien. De gedachte, dat al het geschapene zou worden verzoend, is zó groot, dat we er bijna onder zouden bezwijken. Toch mogen we zeggen, dat die gedachte onze grote God waardig is. En wanneer zij op de Schrift gegrond is, wie zou dan niet in het diepst van zijn ziel er over jubelen en aanbidden in het stof

De vraag is dus, of we deze uitdrukkingen geen geweld aandoen, wanneer we ze in deze zin opvatten; of ze werkelijk in de Schrift zodanig betekenis hebben. Wij menen die vraag te mogen beantwoorden met een vertrouwend: Ja, en dat zullen we trachten aan te tonen.

Het werkwoord **apokatallassoo**, dat hier in het Grieks voor verzoenen gebruikt wordt, komt nog op slechts twee andere plaatsen voor in het Nieuwe Testament. Het is dus niet zo moeilijk de betekenis vast te stellen.

Reeds dadelijk in **Kollossenzen 1 :21** vers volgt het: „En Hij heeft u, die eertijds vervreemd waart en vijanden door het verstand in de boze werken, nu ook *verzoend* in het lichaam van Zijn Vlees door de dood." Nu bestaat er toch stellig onder de gelovigen geen verschil van mening over de omvang, de uitgebreidheid en de diepte, over de onbegrensde kracht en volkomenheid dezer door de dood van Christus bewerkte verzoening. Wie de zalige verborgenheid van Golgotha heeft verstaan, voor die spreekt het wel van zelf, dat deze verzoening in geen enkel opzicht begrensd of beperkt is. Wij weten, dat wij zo volkomen mogelijk verzoend zijn, zodat er aan de verzoening niet het geringste ontbreekt. En ook zijn we daarvan stellig overtuigd, dat van onze kant niets, volstrekt niets is geschied, en ook niets behoefde te geschieden, om deze verzoening geldig te maken. Ze is immers reeds lang geleden geschied aan het vloekhout van het kruis, voor wij nog geboren waren, voor wij nog gezondigd hadden. En al is ons geloof ook van het grootste belang voor het met bewustzijn ontvangen van het ons aangeboden heil, toch heeft ook ons

geloof niets kunnen bijdragen aan de geldigheid van het offer, dat Christus eens voor al op Golgotha heeft gebracht, toen Hij Zijn lichaam in de dood gaf. Nu blijft ons nog één plaats over, waarin hetzelfde werkwoord voorkomt; **Ef. 2: 16.** „Opdat Hij die beiden (Joden en Heidenen) met God in één lichaam zouden verzoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelfde gedood hebbende." Hier wordt gesproken over de wonderbare verborgenheid van de eenheid van het lichaam van Christus, bestaande uit gelovige Joden en niet-Joden, voor wie vroeger elke gemeenschap verboden was en tot zonde gerekend werd. Dit geheel nieuwe lichaam, dat door geen van de oud-testamentische profeten is gezien, het lichaam van de Christus Gods, is volgens dat woord tot stand gekomen zonder enig toedoen van de personen, wie het aangaat, alleen door het offer van Christus op Golgotha. Daar zijn die twee partijen geschapen tot één nieuwe mens. Dat is een feit, in het geheel niet afhankelijk van het geloof van de personen, waar immers de gelovigen, of ze Joden of niet-Joden zijn, zonder hun toedoen en zonder hun medewerking of toestemming leden zijn geworden van dat wonderbare lichaam. Wij hebben hier dus blijkbaar te doen met een werk van God in Christus, ons hier genoemd met het woord **apokatallassoo** een werk dat tot stand gekomen is, onafhankelijk van het geloven van hun op wie het betrekking heeft. Want dit is onweersprekelijk, waar ergens uit God geborene, geheiligde kinderen Gods zijn, daar zijn ze leden van dit lichaam van Christus; of ze het weten of niet; of ze het wensen of niet; of ze zich met bewustheid buigen voor deze heerlijke waarheid of niet.

We willen daarmee niet zeggen, dat kinderen van God, die uit onwetendheid, uit enghartigheid of verkeerdheid deze kostelijke waarheid niet gelovig aannemen, niet een grote fout begaan, niet zichzelf beroven van rijke zegen en grote vreugde. Dat doen ze ongetwijfeld. Maar dit willen we en mogen we zeggen, dat hier gesproken wordt over het ontstaan van een werkelijke, wonderbare, nieuwe schepping, voor welke God de toestemming van hun, die er toch het grootste belang bij hebben, niet eenmaal tot voorwaarde heeft gesteld.

Dit is van grote betekenis. In gelovige kringen immers wordt tegenover de grootse beloften van God altijd de nadruk gelegd op het geloof als voorwaarde voor het tot stand komen van de Goddelijke bedoelingen. In zekeren zin is dat juist. Maar dan wordt dit zover getrokken, dat aan de Goddelijke gedachten van liefde en heil onoverkomelijke grenzen worden gesteld. Men doet het voorkomen, alsof Gods heilige en volkomen wil om te redden het moet afleggen tegenover het bewuste ongeloof van Zijn schepselen. Daar tegenover beroepen wij ons onder meer op het feit, dat de betekenis van het woord, dat hier voor verzoening wordt gebezigd, zulk een beperking volstrekt niet eist en zelfs niet gedooft.

Ons onderzoek naar de betekenis van het woord **apokatallasso** in het Nieuwe Testament geeft ons dit resultaat: het betekent een verzoeningsdaad van God in Christus op Golgotha: waarvan de rechtsgeldigheid, de uitgebreidheid en de betekenis geenszins daarvan afhankelijk gesteld is, of de vijandige schepselen, wie het aangaat, toestemmen of afwijzen, en waarvan evenzo de verwerkelijking op generlei wijze aan enige beperking is onderworpen. Deze betekenis heeft het woord onloochenbaar in de twee andere plaatsen, de enige in de Schrift, waar het voorkomt buiten de tekst, die ons bezighoudt .

Uitlegkundig staat er dus niets in de weg, om het woord ook hier deze betekenis toe te schrijven. Er wordt hier dus duidelijk uitgesproken, dat in het Goddelijke raadsbesluit de offerande van het lichaam van Christus op Golgotha een verzoening bevat, die het geheel geschapene heelal betreft. Een verzoening, tot welker totstandkoming de beslissing niet afhangt van de houding van de vijandige schepselen, zij het in de hemel of op de aarde. Een verzoening, die in zichzelf de zekerheid draagt, dat ze tot stand zal komen, even zeker als de wonderbare eenheid van het lichaam van Christus zelf. Ook dat immers bestaat geheel uit personen, die eenmaal vijanden waren en vervreemd van God en hoe zij ook gelovig of ongelovig staan tegenover de waarheid van de eenheid van het lichaam, dat doet niets af of toe aan het feit, dat Christus Zijn Gemeente zonder vlek of rimpel in volkomen reinheid aan Zijn Vader zal voorstellen.

Met het oog op de toestand van verdeeldheid, van zwakheid, van ontrouw, die tot op deze dag geheerst heeft in de geschiedkundige ontwikkeling van de Gemeente Gods op aarde, is de eenheid van het lichaam immers ook een voorwerp van geloof, dat wil zeggen, iets dat wij niet kunnen kennen door zinnelijke waarnemingen of verstandelijke gevolgtrekkingen, maar dat we eenvoudig moeten geloven, omdat het ons gezegd wordt. Volkomen hetzelfde is het geval, wanneer we denken aan de werkelijkheid en aan de eindelijk verwerkelijking van de verzoening van alles, wat in de hemel en op de aarde is, tengevolge van het offer, dat Christus op Golgotha heeft gebracht. Daar zien we reeds iets van de „veelvuldige wijsheid Gods." Juist aan Zijn Gemeente in Christus geeft Hij zulke dingen te geloven, die hun tegenbeeld vinden in haar eigen ontstaan.

En wat doen nu vele gelovigen? Ze geloven zonder twijfel, zonder bedenking, dat de Gemeente eenmaal zonder vlek of rimpel, zonder verdeeldheid als een volkomen eenheid voor God zal staan, dat het onze Heiland stellig zal gelukken ondanks al de ontrouw van de Gemeente Zijn doel met haar te bereiken. Maar wanneer de Schrift begint te spreken over de gehele

schepping, en wij daarbij onze God ook op Zijn woord moeten geloven, dan halen we de schouders op; dan weten wij niets beters te doen dan te vragen Maar als zij dan toch niet willen? God kan ze toch niet dwingen! Het is toch zedelijk niet mogelijk, dat God geen rekening zou houden met de vrije wil van Zijn schepselen?

Ja, ja, zulke vragen weten wij heel handig te doen, wanneer het anderen betreft. Maar wij zelf hebben toch ook niets te roemen, wij hebben toch ook niets gedaan om de grote gedachten van God betreffende Zijn Gemeente tot werkelijkheid te maken. En dat willen we wel heel graag geloven!

Heeft God dan ooit een van Zijn kinderen gedwongen om een lid te worden van het lichaam van Christus? Heeft God ooit daartoe een gelovige geweld aangedaan. Zulke vragen behoeft men immers maar uit te spreken, om terstond te zien, hoe nietig ze zijn.

Maar nu hebben we voor deze beide dingen: de toekomstige voltooiing van de eenheid van Christus lichaam enerzijds, en de toekomstige verzoening van de gehele schepping in en door Christus anderzijds geen andere zekerheid dan nauwkeurig hetzelfde woord van de Schrift. Wanneer het ene twijfelachtig is, dan ook het andere. Mag ik vast geloven, dat het Goddelijk plan met de Gemeente werkelijk vervuld zal worden, dan doe ik dat enkel en alleen op grond van het hier gebruikte woord, dat door andere uitspraken van de Schrift slechts bevestigd wordt. Maar dan heb ik ook evenveel recht, al mijn gedachten gevangen te geven onder de gehoorzaamheid van Christus en op grond van hetzelfde woord in dezelfde Schrift met hetzelfde vertrouwen te rekenen op de eindelijke, werkelijke verzoening van de gehele schepping, als ik recht heb te rekenen op de voltooiing van het heerlijke lichaam van Christus. Moet ik twijfelen aan de verzoening van de schepping, dan moet ik met onverbiddelijke logica ook twijfelen, of de Gemeente Gods voltooid zal worden. Want om uit te drukken, wat voor de schepping en wat voor de Gemeente op Golgotha is geschied, gebruikt de Heilige Geest, zoals we hebben gezien, hetzelfde woord.

***

Nu zouden we nog kunnen vragen, of met de hier aangeduide verzoening werkelijk wordt bedoeld een volkomen ophouden van alle vijandschap, die heden nog bestaat tussen schepselen van God (in de hemelen en op aarde) en hun God en Schepper, maar dan krijgen we nog meer zekerheid in de volgende woorden: „**dat Hij, door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed van Zijn kruis, door Hem alle dingen verzoenen zou tot Zich zelve,**

hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn." Kol. 1: 20.

Wij allen, die gelovig zijn geworden weten – en buiten ons weet niemand het – wat voor een vrede hier wordt bedoeld. De mensen spreken en dromen graag, vooral tegen Kerstmis, over een vredesboodschap, die het Christendom aan de volkeren moet brengen. Wij weten dat wel beter. Wij weten, dat de wereld tot op deze dag nog niet ingedrongen is in de zalige verborgenheid van deze vrede, en dat haar veelmeer geldt het andere woord van Hem, die tot Vredevorst is bestemd: „Meent niet, dat ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde. Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard." En de geschiedenis van het Christendom in de wereld getuigt, dat Jezus gelijk heeft gehad"; tot op deze dag is er tweedracht en vijandschap, waar Zijn heerlijk Evangelie zijn kracht toont.

Maar wij weten ook, dat wij, die kinderen van de vrede zijn geworden, dit volstrekt niet te danken hebben aan onze eigen pogingen, onze hogere wijsheid, onze grotere waardigheid of welke andere verdienste ook. Wij hebben de vrede van God uitsluitend ontvangen als een genadegave; die vrede kon eerst ingang vinden in onze vredeloze harten, toen wij ons door de liefde van God in Christus lieten overwinnen, 't Is voor ons allen alleen de vraag geweest, of wij wilden erkennen, dat in ons geen verdienste was.

Onder allen, die ooit tot vrede met God zijn gekomen, heeft nooit een enkele zichzelf tot vrede gebracht; van het allereerste begin af was het een wonderwerk van *Zijn* genade. En toen ons de ogen open gingen voor het eenvoudige Evangelie van de genade in Christus, hoe hebben we ons toen geschaamd en verbaasd, toen we begrepen, dat onze verzoening feitelijk reeds lang plaats had gehad; dat wij verzoend waren, zonder dat wij het wisten en zonder dat wij er iets aan hadden. Wij waren blind, wij waren niet in staat, God te verstaan. En wanneer onze God Zich niet naar ons had uitgestrekt, niet telkens weer ons door Zijn Geest had getrokken en ons op de weg van de vrede gebracht, dan waren wij er nooit gekomen. Maar staat de van God vervreemde wereld er dan nu anders voor, dan wij er voorstonden? Zegt niet de Schrift, dat de „god van dit aioon" de zinnen van de ongelovigen heeft verblind, opdat hen niet zou bestralen de verlichting van het Evangelie van de heerlijkheid van Christus? **2 Kor. 4: 4.** En toch, bij hoeveel duizenden van zulke verdwaasden, blinden en vijandigen heeft onze wonderbare, almachtige Heer reeds getriomfeerd! En wat zijn deze anders dan eersteling proeven van Zijn almachtige genade, die bij zichzelf kunnen nagaan, uit wat voor duisternis Gods genade redden kan en wil?

Wanneer hier nu duidelijk wordt uitgesproken, hoe Christus volgens het plan van de aionen door Zichzelf alles wat in de hemel en op aarde is, tot vrede zal brengen, hoe kan er dan onder hen, die zelf de overvloedige grootheid van Gods genade hebben leren kennen, iemand zijn, die Zijn macht om tot vrede te brengen, zou willen beperken?

Daarbij blijft het geloof zijn waarde en zijn betekenis behouden. Alleen blijven wij er de nadruk op leggen, dat geschreven staat: „Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, die Hij gezonden heeft." **Joh. 6: 29.** En een andere Schrift bevestigt dat: „Want het is God, die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen." **Fil.2: 13** En elders staat geschreven: „God heeft ze allen (Joden en Heidenen) onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen barmhartig zou zijn." **Rom 11: 32.**

Voor ons allen echter is er een tijd geweest, dat het werk, door Christus op Golgotha voor ons en voor de gehele schepping volbracht, even weinig betekenis had voor ons weten en erkennen en belijden en gevoelen, als het nu nog heeft voor de ongelovige, van God vervreemde wereld, voor goddeloze, Godevijandige mensen en duivelen en demonen. En wij weten, dat onze gelovigheid niet het minste heeft bijgedragen en bijdragen kon tot de ware, eeuwige, volle betekenis en kracht van het enige offer van Christus op Golgotha. Daar immers zijn wij met God verzoend geworden door de dood van Zijn Zoon, niet pas op het ogenblik, dat wij het geloofden en beleefden. De vraag komt dus. ten slotte hierop neer: zal het de Zoon lukken, alles wat tot dusver niet zich heeft gestoord aan Gods vredegedachten, ten slotte zonder uitzondering werkelijk tot vrede te brengen?

Wanneer wij achter die vraag nog altijd een vraagteken zetten, dan mogen we ons wel afvragen, of onze eigenliefde ons hier ook onbewust parten speelt. Zijn wij wel geheel vrij van de diep verborgen gedachte: Ja, met *mij* heeft Hij het ook niet zo heel moeilijk gehad, ik behoorde ook niet tot de allerergste exemplaren! Of deze gedachte: Ja, maar ik heb ook geloofd. Zou dat niet betekenen, dat uw vrede in de diepsten grond rustte op iets, dat in u is ontstaan, dat van u is uitgegaan, dat goed beschouwd het uwe was en het uwe is!

Wij zullen nog gelegenheid hebben, om ons verder uit te spreken over de betekenis van het geloof als voorwaarde voor het tegenwoordige heil in Christus, maar wij wilden in dit verband toch reeds wijzen op deze vraag en opwekken om er over na te denken.

Maar we moeten, voordat wij verder gaan, ook nog onze opmerkzaamheid richten op hetgeen gezegd wordt over dat, wat in de hemel en op aarde is. Hoe moeten wij die woorden verstaan? Mogen we daarbij werkelijk denken aan de gevallen engelen, die tot heden nog steeds in opstand en vijandschap tegen God verkeren? Zijn er andere Schriftwoorden, die dat ook zeggen en bevestigen?

Om ons hierin niet te vergissen, moeten wij goed in het oog houden, dat het woord uit **Kol. 1: 20** heel duidelijk spreekt over wezens of schepselen, die tot vrede moeten worden gebracht, die verzoend moeten worden. Wij mogen dus hierbij niet denken aan reeds verlorene mensen, die reeds in de hemelen opgenomen zijn, en evenmin aan de niet gevallen engelen, die heilig en zalig zijn gebleven. Deze beide categorieën hebben geen verzoening nodig, gene, omdat ze de vrucht daarvan reeds genieten, deze, omdat er bij hen geen afval en vijandschap heeft bestaan.

Lezen we dan eerst nog eens na het reeds besproken woord uit **Ef. 1: 10**, waar we dit vonden als de inhoud van het Goddelijk raadsbesluit, dat alles onder één hoofd wordt bijeengebracht in Christus, beide dat in de hemel en op de aarde is. Daar wordt Christus voorgesteld als het hoofd van alle bewoners van de hemelse gewesten zowel als van alle bewoners van de aarde en haar diepten.

Dezelfde gedachte, in anderen vorm en verband, ontmoeten we aan het einde van het eerste hoofdstuk van de Efezenbrief, waar ons gezegd wordt, dat God Zijn Christus niet alleen opwekte uit de doden, maar dat Hij Hem ook aan Zijn rechterhand in de hemel heeft gezet, ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en alle naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze aïoon (in het Grieks staat aïoon) maar ook in de toekomstige. **Ef. 1: 21**. die allen is Christus bestemd tot hoofd

Dezelfde taal spreekt ook de apostel in de Brief aan de Filippenzen, waar hij voorzegt, dat in de naam van Jezus zich zal buigen alle knie van hun, die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en alle tong zal belijden, dat Jezus Christus de Heer is, tot heerlijkheid van God den Vader. **Fil. 2: 10, 11**.

De ziener van Patmos zag in de geest der profetie hetzelfde: En alle schepsel, dat in de hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon zit en het Lam zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht, in alle eeuwigheid!" **Opbaring. 5: 13**.

Een zeer merkwaardige en gewichtige uitspraak betreffende dit onderwerp vinden we in de Hebreërbrief, waar de apostel handelt over de betekenis van het enige offer van Christus, **Hebr. 9:23** Zo was het dan noodzaak, dat wel de voorbeeldigen der dingen, die in de hemelen zijn (de gereedschappen van de tabernakel, het aardse heiligdom) door deze dingen (door het storten van bloed) gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offeranden dan deze." (nl. deze offers van dieren.) Hier wordt heel duidelijk gezegd, dat het heiligdom des Allerhoogsten in de hemel noodzakelijk moest worden gereinigd, en dat is ongetwijfeld geschied door het enig offer van de Zoon van God op Golgotha.

Wanneer we al deze woorden geen geweld aandoen, dan zeggen ze ons, dat wij bij dat, wat in de hemel en op de aarde is, moeten denken aan de gehele zondige, afvallige, vijandige schepping, engelen zowel als mensen. Wij menen te mogen zeggen, dat zij allen tezamen begrepen zijn in hetgeen de Schrift zegt van de verzoening, die door Christus eens voor al is teweeggebracht.

***

Voor wij overgaan tot een nieuwen gedachtegang, willen wij nog enige andere Bijbelse uitingen in het oog vatten betreffende het plan van de aionen, al kunnen we ze niet zo uitvoerig behandelen als de voorgaande.

Laten wij daartoe eerst luisteren naar een woord uit de mond van Petrus, dat hij sprak in zijn geweldige prediking op de grote Pinksterdag, toen hij zeide: „Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood." **Hand. 2: 23.** Deze woorden hebben voor onze overweging een bijzondere waarde door de omstandigheid, dat de Heilige Geest hier heel eenvoudig en ongedwongen naast elkander plaatst de twee machtige problemen van Gods raad en voorkennis en van de mensen zedelijke verantwoordelijkheid en schuld. Er wordt geen poging gedaan, om deze vraagstukken filosofisch te verklaren. Als twee machtige massieve zuilen van graniet rijzen ze op voor het oog van onze geest. Van een onverzoenlijke tegenstelling en conflict tussen de twee wordt met geen woord gesproken. Petrus spreekt over beide dingen als over iets, dat van zelf spreekt. De voorbedachte raad en voorkennis van God in de overgave van Zijn Zoon is hem even natuurlijk als de vreselijk bloedschuld, die Israël in zijn oversten op zich laadde, toen ze vroegen, dat de moordenaar werd losgelaten en de Vorst van het leven gekruisigd. **Zie ook Hand. 3: 18 en 4: 28**

Waarom hebben alle bovenstaande vertalingen het verhaal een "gruwelijker" vertaling gegeven dan er werkelijk staat. Er staat niks op over kruizingen en doden. Hij werd vastgemaakt, hoe dat gedaan werd, word in het midden gelaten. Er wordt gezegd dat Hij dan wordt opgetild en datgene waaraan Hij is vastgemaakt. Er wordt niet gesproken over zijn sterven. Waarom willen wij deze dingen niet leren? Waarom blijven wij beweren, dat het geloof aan een onveranderlijke raad en voornemen van God niet te rijmen is met de vrijheid van de wil van de mensen? Ongetwijfeld hebben onze denkers en geleerden de formule nog niet gevonden, die ons denken heen kan helpen over deze moeilijkheid. Maar hebben ze dan ook wel enig formule gevonden, waardoor de moeilijkheden van het verstand in de dingen van de openbaring opzij gezet kunnen worden? Nee, voor zover wij weten.

We moeten toch zeker op het ganse terrein van de openbaring onze gedachten gevangen leiden onder de gehoorzaamheid van Christus? Waarom dan niet hier? Of is bij een nog enkel voorzegd raadsbesluit Gods de principiële moeilijkheid groter dan bij een besluit, dat in de geschiedenis reeds vervuld is? Is de schijnbare tweespalt tussen de vrijheid van de mensen en Gods raadsbesluit dieper en moeilijker in het geval van de Messiasmoord, dan wanneer we voor de vraag staan, hoe Christus toch eindelijk alles tot vrede brengen kan, wanneer de vijandige schepselen nu eenmaal niet willen?

Een gelovige zal toch niet in ernst willen beweren, dat God, om Zijn voorbedachten raad door te zetten, de vrije wil van de duivel, van Judas, van de hogepriester en de schriftgeleerden of van Pontius Pilatus geweld heeft aangedaan? Een gelovige zal toch niet durven loochenen, dat alle voorzeggingen, die op deze gebeurtenis betrekking hebben, zo letterlijk mogelijk zijn vervuld; zo als de verloting van de rok zonder naad en het niet breker van Zijn beenderen? Het is de roem en de blijdschap van ons geloof, dat wij kunnen wijzen op de nauwkeurigheid, waarmee onze God Zijn woord heeft kunnen waar maken. En zullen wij dan struikelen, waar het dingen betreft, die nog in de verre toekomst liggen? Zullen wij dan vragen: Hoe kan dat? Zullen wij niet liever vragen, of er ook tot ons moet worden gezegd: „O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben?" **Luk. 24: 25.**

***

Nog een woord, waarop we willen letten, staat in **Heb. 6. 17 en 18.** Waarin God, willende den erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid Zijns raads, met een eed daartussen is gekomen, opdat wij door twee onveranderlijke dingen, waarin het onmogelijk is, dat God

liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben, om de voorgestelde hoop vast te houden."

Wel spreekt de apostel hier niet over het plan van de aionen in zijn verste uitgebreidheid, maar wat hij zegt, laat zich principieel zeer goed toepassen op hetgeen ons bezighoudt. Want ook hier wordt gesproken over de **onveranderlijkheid van een raadsbesluit, dat God eenmaal heeft voorgenomen en meegedeeld.**

Wanneer het vaststaat, dat het woord van de Goddelijke openbaring ondubbelzinnig spreekt over een plan van de eeuwen, waarvan de inhoud is de eindelijk volkomen verzoening van al het geschapene, dan kunnen we ons tot onze bemoediging beroepen op dit grondbeginsel uit de Hebreërbrief: dat Gods voornemen onveranderlijk is

God heeft wel geweten, hoe moeilijk wij het hebben met zulke grootse beloften, zoals Hij ze herhaaldelijk heeft uitgesproken; daarom komt Hij ons tegemoet met zulke stellige verzekeringen en bevestigingen van Zijn raadsbesluit. Hij weet, wat maaxsel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn. Hij weet wel, hoe wij van onze eerste voorouders aan diep doordrongen zijn van het dodelijke vergif van het ongeloof, hoe wij altijd komen met vragen en bedenkingen tegen Zijn stellige uitspraken. Het woord van de Goddelijke openbaring bevat, voor zover wij weten, nergens een waarschuwing, om ons bij de toezeggingen Gods te veel voor te stellen. Geen van de heilige mannen Gods, die gesproken hebben, gedreven door de Heiligen Geest, heeft zich ooit genoodzaakt gevoeld, des Heeren volk terug te houden van overdreven verwachtingen en ongegronde gevolgtrekkingen uit het woord der profetie.

Wanneer men tegenwoordig echter vele van Gods kinderen en dienstknechten over deze dingen hoort spreken, dan zou men haast zeggen, dat de tijden veranderd zijn; dat men nu een beetje moet remmen, opdat de mensen zich niet overgeven aan al te hoge verwachtingen betreffende Gods heilsgedachten met al Zijn denkende schepselen in hemel en op aarde. Zelfs zij, die uit het woord van God zulke onbegrensde verwachtingen hebben leren kennen, durven er nauwelijks over spreken. Het lijkt wel, dat ze er nog niet zo heel zeker van zijn, al zouden ze het in hun innigste wezen zo graag geloven. Dan is een bemoediging, zoals ze ons in het bovenstaande woord wordt gegeven, wel nodig. De enige vraag is: Heeft God gesproken? Heeft God beloofd? Heeft God een besluit genomen en heeft Hij Zich gebonden aan hetgeen Hij voor ons heeft laten opschrijven? Zo ja, dan houden wij Hem aan Zijn woord. Want

eer zullen hemel en aarde vergaan, eer er een tittel of een jota ter aarde valt van alles wat uit Zijn mond is uitgegaan.

4 Tweede deel

4.1 Het voorbeeld.

Israël, mijn eerstgeboren zoon. **Exodus.4: 22.**

Dat Israël een grote betekenis heeft in de Goddelijke heilsbedeling, blijkt wel hieruit, dat zulk een groot deel van de Schriftelijke openbaring handelt over de geschiedenis, de profeten en de wetten van dit volk. Het geschreven woord van God is ook in zijn maat en verhoudingen ingericht naar Goddelijke volmaaktheid. Het is dus niet toevallig, en nog minder willekeurig, dat in het bestek van de Schrift aan Israël zulk een ruime plaats is gegeven. De Geest van God is een Geest van orde en regelmaat.

We hebben bovendien verschillende duidelijke uitspraken van de Schrift, die dit bevestigen. Zo zegt **Psalms 103: 7**: „Hij heeft Mozes Zijn wegen bekend gemaakt, de kinderen Israëls Zijn daden." En de apostel getuigt in **I Kor.10: 11**, dat alles, wat hun wedervoer, een voorbeeld is en beschreven is tot waarschuwing voor ons, op wie de einden van de eeuwen gekomen zijn. Zo zijn ook de waarschuwingen en vermaningen, de vertroosting en beloften in de zeven zendbrieven in het boek der Openbaring vervat in uitdrukkingen, die naar vorm en inhoud ontleend zijn aan de geschiedenis en de ontwikkeling van Israël. Zonder grondige kennis van wat in Israël geschiedde, blijven deze brieven, en daarmee de gehele verdere openbaring aan Johannes onverstaanbaar.

De gedachte van het koninkrijk Gods op aarde is immers het hoofdonderwerp van de gehele Schriftelijke openbaring van Genesis tot de Apocalyps. In Israël heeft het theocratische koninkrijk Gods reeds in beginsel een typisch-profetisch bestaan gehad. Wanneer wij dit bedenken, dan zien we, dat we niet te hoog kunnen denken van de leerzame en voorbeeldende betekenis van alles wat in Israël is geschied.

Dat vinden we waarschijnlijk nergens duidelijker uitgesproken dan in het woord, dat JHWH door Zijn knecht Mozes tot Farao liet spreken en dat wij boven dit hoofdstuk hebben geschreven: Israël is mijn eerstgeboren zoon. Het behoeft geen betoog, dat dit woord verstaan moet worden niet met het oog op het individu, maar met het oog op het volk. In de grote familie van de volken van de aarde heeft God aan Israël de plaats van de eerstgeborene aangewezen. Dat is de betekenis van dit woord tot Farao.

Wij weten, dat de genadegiften en de roeping van God onberouwelijk zijn. Dit woord is nooit herroepen. Ook is nimmer verklaard, dat Israël wegens zijn gruwelijke afgoderij of wegens zijn volhardend ongeloof tegen God en Zijn Gezalfde

deze plaats in de Goddelijke volkshuishouding heeft moeten missen. Hoe bedroevend en ontmoedigend het ook sedert honderden, sedert duizenden van jaren mag lijken, het woord, dat God gesproken heeft, blijft bestaan. Wat hebben die duidelijk verstaanbare woorden van Israëls God ons nu te zeggen? In de eerste plaats, dat Israël als de eerstgeborene in het huis van God onder alle omstandigheden aan JHWH is toegeëigend, dat God Zijn aanspraken op dit volk, dat Hij heeft uitverkoren, nooit opgeeft. Hij heeft ze Zich geformeerd; zij zullen Zijn lof vertellen. **Jes. 43:21.**

Maar daarachter ligt bovendien dit grondbeginsel, dat de eerstgeborene de later geborene mogelijk maakt, dat hij hun de moeder opent, zoals de Schrift het uitdrukt. Dat wil zeggen: de weg, die de eerstgeborene gaat, moeten de anderen ook gaan, Hoe groot en ondoorgrondelijk diep Gods gedachten en wegen in gericht en gerechtigheid, in genade en trouw, in de loop van de eeuwen ook zijn geweest, het was niet enkel voor dit volk, maar ook voor alle andere volken van de aarde. Zoals geschreven staat: God is niet een God van de Joden alleen, maar ook van de Heidenen. **Rom. 3: 29.**

Wanneer we dus de lijn zoeken van Gods wegen met Zijn gehele mensheid, dan hebben we te vragen, wat de geschreven openbaring ons te zeggen heeft over het volk van Gods uitverkiezing. Daarom zijn hun de woorden Gods toevertrouwd, dat wil zeggen: zij zijn geroepen om de dragers te zijn van alle openbaringen van God aan de gehele verdere mensheid. **Rom. 3: 2 9: 4, 5.**

4.2. Uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen. (Hos. 11: 1.)

De zonen van Jakob hadden zich zwaar bezondigd aan hun broeder, die door God geroepen en bestemd was – wat zij toen natuurlijk niet wisten of begrepen – om eenmaal het gehele huis van hun vader te redden van de hongersnood, en hun allen een veilige woonplaats te bereiden in Egypte. Zij hadden kwaad tegen hem gedacht, maar God had het ten goede gedacht. Jozef heeft het hun later gezegd, toen hij zich aan hen had bekend gemaakt. Het waren kostelijke, maar ook raadselachtige wegen geweest, waarop ze samen waren geleid. En de toepassing op de grote Jozef, de Heiland van het gehele huis Zijns Vaders en van heel Egypte, ligt voor de hand. Maar dat is niet de enige les, die wij hier te leren hebben. Dat het huis van Jakob wonderbaar gered werd van de ondergang, was feitelijk niets anders dan de inleiding tot een zeer ernstige en zware bezoeking van datzelfde huis van Jakob in Egypte, in het diensthuis, in de vurige oven van onbeschrijflijke ellende. Jozef had hun voorzeker het grote kwaad, dat ze hem hadden aangedaan, van harte vergeven, en hun onder Farao het beste deel van Egypte tot woonplaats aangewezen. Maar daarmee was de zaak nog niet afgedaan. Zoals geschreven staat: „De Heer is lankmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en overtreding, die de schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vadersen aan de kinderen, in het derde en vierde lid." **Num. 14: 18.** En elders: „Heere, Heere God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid, die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid en overtreding en zonden vergeeft, die de schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vadersen aan de kinderen, in het derde en vierde lid." **Ex. 34: 6, 7** En nog eens: „De Heer is lankmoedig, doch van grote kracht, en Hij houdt den schuldige geenszins onschuldig." **Nahum 1: 3**

Bekend is de geschiedenis, hoe Israël na Jozefs dood in zware verdrukking geraakte, en hoe God juist door het welverdiende gericht Zijn uitverkoren volk toebereidde in de ijzeren oven. Zonder zulk een vreselijk oordeel, dat Israël aan Jozef wel had verdiend, zouden ze er nooit aan hebben gedacht, Egypte te verlaten en te trekken naar het aan de vadersen beloofde land. Daartoe moest er eerst wel zulk een diepe vernedering en slavernij komen, als hun in Egypte werd aangedaan. Later immers, toen ze reeds verlost waren, bleken ze nog telkens geneigd, naar Egypte terug te keren, zodra er op de weg, die God hen leidde, maar enige moeilijkheid zich opdeed.

Het is duidelijk, dat God veel gewicht hechtte aan het feit, dat Hij hen „uit Egypte, uit het diensthuis," had uitgeleid. Dat blijkt wel uit de talrijke herinneringen daarvan. Zo bijvoorbeeld bij de wetgeving op Sinaï. **Ex.20: 2** En in de

historische en profetische boeken wordt op die verlossing uit Egypte nog meer dan honderd en twintig maal gezinspeeld. Het ontstaan van dit wondervolk is dus wel in Gods oog een gebeurtenis van belang.

En dat is ook wel te begrijpen. De God van Israël heeft met schitterende letters geschreven in het boek van de geschiedenis van Zijn volk, dat Zijn zwaarste en meest verdiende gerichten nooit Zijn einddoel zijn, maar steeds middelen tot het bereiken van Zijn eigenlijk doel.

De vaderen, Jakob en Jozef, hebben geloofd aan de opvoedkundige betekenis van deze oordelen, en zij hebben opdracht gegeven, dat hun gebeente niet in Egyptische aarde mocht blijven rusten. Zij zagen, zij het nog in de verte, een heerlijke toekomst voor hun nakomelingen, al moesten de kinderen Israëls dan ook nog gaan door veel jammer en ellende, voordat ze een verlost volk konden worden.

Dat we alzo het ontstaan van het oude bondsvolk moeten verstaan, blijkt wel hieruit, dat het profetische woord uit **Hosea 11: 1 in Matth. 2: 15** beslist wordt toegepast op de vlucht van het kindje Jezus voor de vervolging van Herodes. Er staat daar, dat Jezus met Maria en Jozef in Egypte bleef tot de dood van de kindermoordenaar, „opdat vervuld zouden worden hetgeen van de Heer gesproken is door de profeet, zeggende: Uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen.”

Er blijkt in het Evangelisch verhaal uit niets, dat de vlucht naar Egypte en het verblijf aldaar ook nog een andere betekenis zou hebben gehad. We hebben geen enkele aanduiding over enige aanraking met personen in dat land. Er wordt ons niets anders verteld, dan dat Hij door rechtstreeks bevel aan Jozef weer teruggeroepen wordt naar het land, waar Hij Zijn werk zou doen en Zijn loop volbrengen. Daaruit blijkt duidelijk, dat het woord van Hosea niet alleen wordt aangehaald om de aandacht te vestigen op het beginsel, dat bij de eerste verlossing van het volk Israël uit het diensthuis gold. Hetzelfde wordt immers ook uitgedrukt in de voorzegging van Jesaja over de lijdende Messias: „Hij is uit de angst en het gericht weggenomen.” **Jes. 54: 8** Gelijk op zo vele plaatsen van de profetie wordt de Messias hier voorgesteld als één met het volk, dat Hij zou verlossen. Zo in **Psalm 102, en in Jes. 41:8–10**, vergeleken met **Jes. 42:1–9**, waar de „knecht des Heren” de ene maal zeer beslist het volk van Israël is, en de andere maal even beslist de Messias. Er is voor beide maar één weg tot het doel, dat God gesteld heeft: door het oordeel heen tot hoge roeping en taak. Hoe beter wij deze eerste lessen in de opvoedkunde van onze God leren spellen, des te duidelijker zullen ons later Zijn dikwijls zo diepe en verborgene wegen worden.

4.3. De vuuroffers.

De Goddelijke wetten betreffende de vuuroffers zijn ons opgetekend in de eerste hoofdstukken van het boek Leviticus. Bij alle verscheidenheid, wat aangaat de offergaven, de dieren en spijzen, is natuurlijk de grondgedachte dezelfde, en we vinden een zeer eenvoudige en licht verstaanbare symboliek van de ganse instelling. In **Hebr. 10: 1** wordt ons immers gezegd, dat de wet slechts de „schaduw" had van de toekomstige goederen. Maar aan de schaduwontrekken kunnen we de voorwerpen, die schaduw geven, duidelijk herkennen.

De handelwijze bij de vuuroffers was in, 't algemeen genomen heel eenvoudig en aanschouwelijk. Wie offerde, moest zijn hand leggen op het hoofd van het offerdier, ten teken, dat hij het onschuldige dier ten dode wijdde, ten vuur overgaf, in de plaats van hem, de zondaar. De gedachte van de plaatsvervanging kwam dus tot uitdrukking.

Ieder gelovig kind van God begrijpt dat terstond. Wanneer het „lichaam" van deze „schaduw" niet bestaat, dan is er geen verzoening voor ons, evenmin als voor de mensheid. Want God heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen, op Hem, die om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld werd. **Jes. 53:5**

Daarom werd het dier geslacht, dus in de dood gegeven, en het bloed werd rondom om het altaar gesprengd. Dat was het oordeel der gerechtigheid, voltrokken van de onschuldige, in plaats van de schuldige, de zondige mens. En daarom werd het gehele dier, nadat het de huid was afgetrokken, dus nadat het al in zijn naaktheid openbaar was geworden, op het altaar met vuur verbrand, als een „brandoffer, een vuuroffer als een liefelijke reuk voor de Heere," **Lev. 1: 13.** of zoals Hfdst.3: 11 het uitdrukt: „een spijs des vuuroffers den Heere." Dat is in korte treffende trekken het grootse aanschouwelijk onderwijs, dat ons hier wordt gegeven. Wat hebben we daaruit te leren? Niets minder dan dit, dat er voor de zondige, gevallen mens geen andere mogelijkheid van een Gode welgevallig offer bestaat, dan door dood en vuurgericht, hetzij het een offer betreft voor een bepaalde zonde, hetzij een vrijwillig brand of dankoffer ter aanbidding en huldiging van de God Israëls Maar daaruit volgt dan ook, dat dood en vuurgericht nimmermeer mogen worden opgevat als een teken van algehele verwerping, maar als de door God verordende weg, waarlangs alle schepsel, schuldig of onschuldig, als een liefelijke reuk voor Hem kan verschijnen.

Wel onderscheidt het wettelijke voorschrift twee manieren om het geofferde dier te verbranden. Of op het gewijde altaar voor de tabernakel (of de tempel) of op een afgelegen plaats

buiten het leger. Alleen het eerste wordt gedenkend als een liefelijke reuk van de Heere, maar ook het laatste brengt verzoening en vergeving voor de schuldige. Maar in beide gevallen wordt het natuurlijke leven zonder verschoning in de dood gegeven en aan het verterende vuur overgeleverd. Dat is voor ons de grote les, die we hier hebben te leren.

En daarbij leren wij de grote waarheid verstaan, dat in beide gevallen dood en vuurgericht de door God aangewezen weg zijn, waarop het zondige, gevallen schepsel in veranderde gedaante, door het vuur opgelost in zijn oorspronkelijke elementen, terugkomt in de hand van zijn grote God en Zaligmaker tot een nieuw gebruik.

Dat is niet alleen het geval bij de vrijwillige offeranden, die uit gehoorzaamheid van het geloof werden gebracht, maar dat is ook van toepassing bij de schuld en zoenoffers. Ook bij deze moeten de lichamen van de dieren worden verbrand, buiten de legerplaats. Daarop ziet immers het bekende woord uit **Hebr. 13: 11-13**: „Want welker dieren bloed voor de zonde gedragen werd in het heiligdom door den hogepriester, dezelve lichamen werden verbrand buiten de legerplaats. Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zouden heiligen, buiten de poort geleden. Zo laat ons dan tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, Zijn smaadheid dragende." Deze kostelijke waarheden zouden onder het volk van God in onze dagen veel beter worden verstaan, indien men zich niet zo eenzijdig bepaalde tot de onloochenbare waarheid van het plaatsbekledende *offer van Christus voor ons*. Maar deze waarheid moet worden aangevuld met deze even gewichtige en belangrijke waarheid: *Wij met Christus gekruisigd*.

Zeer vele Christenen willen alleen maar luisteren naar de prediking van het zaligende feit, dat Hij waarlijk onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft. Doch slechts weinig wil men luisteren naar het andere feit, dat Christus gekruisigd werd voor onze zonden, niet opdat wij vrij zouden zijn van het kruis, niet opdat er voor ons geen dood en vuurgericht zou zijn, maar opdat wij door dood en zelfveroordeling dezelfde weg zouden leren gaan als Hij. Daarom zegt Hij in **Mark. 9: 49** zo duidelijk: „Want een ieder zal met vuur gezouten worden,” en dat zegt Hij juist in verband met de woorden in **vers 43 tot 48**, die zo dikwijls worden misverstaan en misbruikt, om de heerlijke waarheid, dat alles door Zijn dood wordt verzoend, tegen te spreken.

Het woord, dat een ieder met vuur zal worden gezouten, kunnen we toch onmogelijk toepassen enkel op de onverbeterlijke Goddelozen. Wij geloven zelfs niet, dat de Heer hier aan dezen heeft gedacht, want van het 33 vers af spreekt Hij niet meer

tot degenen, die buiten zijn, maar tot Zijn discipelen. De waarschuwingen en onderwijzingen, die hier worden gegeven, zijn dus bestemd voor discipelen. Van hen moet een ieder met vuur worden gezouten. Dat kan toch onmogelijk betekenen, dat elke discipel in de eeuwige verdoemenis moet gaan. Maar als dat onmogelijk kan in het vers 49, dan ook niet in de voorafgaande. Dat zou een zeer willekeurige uitlegging zijn van de woorden van de Heer.

Dat is toch zeker ook de bedoeling van het woord uit de mond van Zijn voorloper Johannes: „Hij staat midden onder u, die u dopen zal met de Heilige Geest en met vuur.” Bij dat woord is toch niet te denken aan eindeloze hellepijn, en dat in verbinding met de doop in de Heiligen Geest. Ook die vuurdoop kan geen andere betekenis hebben dan die, welke ons in het Mozaïsche aanschouwingsonderwijs in de vuuroffers voor ogen treedt.

Jezus zelf zal ook aan geen ander vuur hebben gedacht, toen Hij zeide: „Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen, en hoezeer wenste ik, dat het reeds ontstoken was. Maar ik moet met een doop gedoopt worden, en hoe word ik geperst, tot dat het volbracht zij!” **Luk. 12: 49, 50** Aan Zijn doop door Johannes in de Jordaan kan hier natuurlijk niet worden gedacht. We kunnen aan geen andere doop denken dan aan de vuurdoop van Zijn doodslijden. Om dat „vuur” op de aarde te werpen, was Hij gekomen, dat wil zeggen: door het vuur van Zijn lijden zou een groter vuur worden ontstoken, dat de gehele mensheid zou aangrijpen, en haar zou maken tot een offer van een liefelijke reuk voor God, uit alle zelfzucht, uit vlees en zonde uit, door het gericht van een verterend vuur.

Van datzelfde vuur spreekt ook de profeet, waar hij voorzegt: „Als de Heer zal afgewassen hebben de drek van de dochter Sion, en de bloedschulden van Jeruzalem zal verdreven hebben uit zijn midden, door de Geest van het oordeel en door de Geest van de uitbranding. En de Heer zal over alle woning van de berg Sion en over zijn vergaderingen scheppen een wolk des daags, en een rook en den glans eens vlammenend vuur des nachts.” **Jes. 4: 4, 5**

In **Fil 1:23** wordt ook het woord sunecomai gebruikt daar wordt het vertaald met uitgedrongen. Het is een moeilijk woord om te vertalen omdat dit de enige twee verzen zijn waarin het woord in deze vorm voorkomt. Als ik het terugzoek van Grieks naar engels dan vind ik het woord I am being held together, wat het beste vertaald kan worden met samengebonden. Ik denk dat beide verzen willen laten voelen hoe graag de personen het volgende stapje willen meemaken, ze verlangen er naar. Bij wijze van

spreke worden ze uit de tegenwoordige tijd gedrongen om zo snel mogelijk naar de volgende tijd te willen gaan.

En toen hij in het heiligdom de Heer zag zitten op een hoge en verheven troon, en de serafs (de brandenden) boven Hem, toen riep hij uit in het drukkende bewustzijn van zijn zondigheid: „Wee mij, want ik verga, omdat ik een man van onreine lippen ben en woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is ... Maar een van de serafs vloog tot mij en had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar genomen had, en hij roerde mijn mond daarmee aan en zeide: Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd; also is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend.

Misdaad geweken en zonde verzoend door „vuur ?, Hoe is dat in overeenstemming met de kostelijke leer van de Schrift, dat alleen het bloed van het Lam van God de zonde kan verzoenen en wegnemen? Heeft de seraf een „ander Evangelie" gepredikt? Dan zou hij naar het woord van de Schrift vervloekt zijn. **Gal. 1: 8, 9.** daarvan kan echter geen sprake zijn. Wij moeten dus deze beide duidelijke en ondubbelzinnige uitspraken van de Schrift niet tegenover elkaar plaatsen, maar met elkaar in overeenstemming brengen. En dat is niet zo moeilijk, als vreesachtige en bezorgde gemoederen misschien mochten menen.

Nee, het blijft vaststaan, dat niets anders ooit volstaan kan tot delging van onze schuld, dan alleen het bloed van het onschuldige en onbevleete Lam van God, op Golgotha vergoten. Maar die seraf nam immers de gloeiende kool van het altaar van de Heer. En op het altaar werd het onschuldige offer voor de zonde gedood en met vuur verbrand. Dat is de samenhang tussen beide uitspraken. Het offer van Golgotha is immers een „vuuroffer tot een liefelijken reuk voor de Heer." Er is dus geen tegenspraak tussen de reiniging van zonde en bloedschuld, door vuurgericht en vuurgeest aan de ene zijde, en de reiniging door het bloed van het onschuldige Lam aan de anderen kant. Indien het onschuldige Lam niet door de eeuwigen Geest, de vuurgeest van onverbiddelijke heiligheid en gerechtigheid, Zichzelf aan God had geofferd, **Hebr. 9: 14.** dan zou Zijn bloed niet voor de zonden van de gehele wereld de verlossende en verzoenende betekenis hebben, die het heeft. Wanneer we ons door de schijnbare tegenspraak tussen bloed en vuur niet in de war laten brengen, dan staat het vóór ons in grote duidelijkheid, dat in Gods wijsheid en liefde een wonderbare, verlossende en bevrijdende betekenis ligt in het vuurgericht, dat uitgeoefend wordt zonder verschoning tegen het vlees. Dat blijkt reeds hieruit, dat Jezus kwam, niet om dat vuur uit te blussen, opdat het tot ons niet zou genaken, maar om het op de aarde te werpen, opdat „een ieder met vuur zou worden gezouten."

Daarom staat er ook geschreven, dat Hij door de dood te niet zou doen degene, die het geweld van de dood had, dat is de duivel. **Hebr. 2: 14.** Toen er in de Verenigde Staten van Noord-Amerika nog grote onbebouwde prairiën waren met weelderigen grasgroei, gebeurde het gedurig, dat zulk een prairie in brand raakte. Daartegen kon men zich, wanneer men nog de tijd had, maar op één manier beschermen: door vuur. De eenzaam wonende boer trok bijtijds om huis en hof een kring van vuur, liet alles branden wat branden kon, en wanneer dan het grote prairievuur kwam, kon het hem geen kwaad meer doen. Hij was door vuur beveiligd tegen vuur.

Het woord uit de Hebreërbrief over het vuur, dat buiten de legerplaats gebruikt werd om het reeds gedode offerdier te verteren, kan ons ook helpen, om te verstaan het veelvuldig gebruik, dat de Schrift maakt van het beeld van het vuur, zoals bij **Markus 9, vers 43-48.** Waar de Heilige Geest zelf de toepassing maakt op het lijden van de Heer, blijkt duidelijk, dat in de symboliek dat verbrand worden met vuur buiten de legerplaats wijst op het lijden van Christus als een uitgeworpene. Dit is een vertrouwbare sleutel om te verstaan, wat de Schrift bedoelt met „vuur” en met „verteerd worden door vuur.” De Heilige Geest heeft immers zelf die sleutel gegeven en zelf hem gebruikt. **Zo weten we dus, dat „vuur” niet betekent een eindeloze, doelloze marteling, en evenmin een volkomen vernietiging, maar het betekent een pijnlijk, doch zeer doelmatig lijden van lichaam en ziel. Een lijden, dat de natuurlijke zelfzucht niet verschoont, maar integendeel volkomen verteert; een lijden, dat in Gods hand strekt om wat door het vuur wordt aangegrepen en verteerd, in een nieuwe gestalte als een aan God aangename offerande te doen opstijgen.** Daarom zegt de Schrift: „Moest de Christus (de tweede Adam, het Hoofd van een nieuwe schepping) niet deze dingen (dit vuur), lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?” **Luk. 24: 26.**

Dat is immers ook de weg, waarop de God van Abraham, Izaak en Jakob het volk van Zijn verkiezing, Zijn eerstgeborene onder de volken, thans leidt tot vernieuwing en herstel, de weg van onuitsprekelijk lijden van verterend vuur in middernachtelijke duisternis. Zij hebben de Gekruisigde niet willen erkennen, en nu zijn zij onder alle volken het gekruisigde, het gehoonde en gehate en verachte volk, voor hen zelf tot eeuwig heil en voor de wereld ten zegen. Want hun aanneming zal voor de volkeren niets anders zijn dan het leven uit de doden. **Rom.11: 15.**

Zulk lijden te moeten lijden zonder te vermoeden of te verstaan, waarom en met welk doel, dat is immers hellepijn, dat is het lijden van de dood. Maar te weten, dat men met Christus gekruisigd is en Zijn lijden mede deelachtig mag zijn, dat is onbeschrijfelijk geluk, dat is vrede en vreugde,

leven en zaligheid. En in beide komt God volkomen tot Zijn recht, gelijk we nog zullen zien.

4.4 Sabbatjaar en Jubeljaar.

De Mozaïsche bedeling toont ons als het ware een grote modelkamer, waarin een rijkdom tentoongesteld is van kostelijke typen en schaduwbeelden van toekomstige goederen. Wij moeten ons beperken tot een enkele. Wie God de ogen er voor geopend heeft, die zal geen moeite hebben er meer te ontdekken, en het zal hem grote blijdschap geven. Wij behoeven immers niet te vrezen, dat God, die zo rijk en machtig is, modellen zou scheppen, en het afgebeelde niet zou kunnen verwezenlijken. Zijn macht is in staat, alles in vervulling te doen gaan, wat aangaande Zijn Zoon voorzeggd is in de Wet, de Profeten en Psalmen. **Luk. 24: 44**

Wij willen hier alleen wijzen op het Sabbatjaar en het Jubeljaar. Ieder opmerkzame Schriftonderzoeker weet wel, dat in de Oud-Testamentische, vóórbeeldende inrichting een geregeld Sabbatisme loopt. Naar de wet beweegt zich het gehele Israëlitische volksleven binnen deze Sabbatlijnen. De zevende dag van de week was heilig voor de Heer; dan mocht men rusten van de moeite en de onrust van het dagelijks leven. Na de arbeid en de last van zes dagen kwam de rust en de stille gemeenschap, in gezin en gemeente, met JHWH, die Zijn volk uit Egypte, uit het diensthuis, had uitgeleid.

Op soortgelijke wijze was de zevende maand van het jaar afgezonderd. Aldus luidt de inzetting: „In de zevende maand, op de eerste van de maand, zult gij een rust hebben, een gedachtenis des geklanks, een heilige samenroeping. Geen dienstwerk zult gij doen, maar gij zult den Heer vuuroffer offeren." **Lev. 23: 24, 25**

Voorts had God de belangrijkste feestdagen juist in deze maand geplaatst: op de tiende van de maand de grote Verzoendag, en op de vijftiende het vrolijkste feest van het hele jaar, het Loofhuttenfeest, het feest van de volle oogst. Zeven dagen lang moest het feest worden gevierd.

Met dat Loofhuttenfeest werd de wonderbare feestkring van het Israëlitische jaar besloten. In overeenstemming daarmee en tevens in profetische betekenis vierden de teruggekeerden uit de Babylonische ballingschap allereerst het Loofhuttenfeest. **Ezra 3: 4** En toen onder Nehemia de muren van Jeruzalem weer waren herbouwd en de kinderen van de gevangenis weer in hun steden woonden, werd weer in de zevende maand het Loofhuttenfeest gevierd, en men vierde het ditmaal, zoals het niet gevierd was sinds de dagen van Jozua, den zoon van Nun, „en daar was zeer grote blijdschap." **Neh. 8: 10-18.**

Maar bovendien gebod God Zijn volk ook nog, elk zevende jaar als Sabbatjaar te vieren; dan moest het land voor de Heer een

Sabbat houden en volkomen rust hebben; dan mochten de velden niet worden bezaaid en de wijngaarden niet besnoeid. **Lev. 25: 1-7** En door de profeten wordt er bijzondere nadruk op gelegd, dat Israël, omdat het de Sabbatjaren niet had onderhouden, zijn land moest verlaten, zodat het tot een woestijn zou worden en zo zijn Sabbatten kon vieren. **2 Kron. 36: 21** Zeventig jaren lang, voldoende voor een aion van vierhonderd en negentig jaren.

***

Maar nog belangrijker was Gods verordening voor Israël, Zijn eerstgeboren zoon, dat zeven maal zeven jaren moesten worden geteld, en dan moest het vijftigste jaar geheiligd worden. „Gij zult vrijheid uitroepen in het land voor al zijn inwoners; het zal u een jubeljaar zijn, en gij zult wederkeren een iegelijk tot zijn bezitting, en zult wederkeren een iegelijk tot zijn geslacht." **Lev.25 8-13** Mogen we op deze eenvoudige lijn doorgaan, of mogen wij het niet? Behoren deze inzettingen van God mede tot de „schaduw der toekomstige goederen," of niet? Zijn dat modellen in het klein, om ons aan te wijzen, hoe de grote God eenmaal zal doen, de God van hemel en aarde, die niet alleen God van de Joden is, maar ook God van de Heidenen, en die Zich erbarmt over al Zijn werken, gelijk geschreven staat?

Of moeten wij aannemen, dat het zo maar invallende gedachten van God geweest zijn, die verder geen betekenis hebben, en die vooral niet daarop wijzen, dat op de ganse aarde, ja in de gehele schepping, eenmaal het jaar van de vrijlating zal worden uitgeroepen? Dat elk van Zijn geliefde schepselen alles zal terug ontvangen, wat hij door eigen of vreemde schuld kwijt is geraakt? Dat ieder schepsel, hoe diep ook gevallen en hoe ver afgedwaald, weer zal terugkeren „tot zijn geslacht?"

Zijn dan deze dingen enkel fantasieën van Mozes, of van personen, die lang na Mozes leefden? Wie heeft zulke gedachten gevormd en ze neergelegd in inzettingen voor duizenden van jaren? Ze zijn door het uitverkoren volk tot op deze dag toe nooit ten volle gehoorzaamd, maar moet dat dan tevens betekenen, dat God de gedachte heeft laten varen?

Is er wel één nadenkend mens, die zeggen zal, dat zulke gedachten en voorstellingen Gode onwaardig zijn? Zal iemand hier zeggen, dat de Rechter van de ganse aarde geen recht zou doen, indien Hij deed, wat het jubeljaar afspiegelt, en volkomen vrijlating uitriep?

Of moet men zeggen, dat deze inzettingen niet wijzen op zulke gedachten? Dat in deze instelling – van de Sabbat voor de mens

en zijn woning, van het Jubeljaar voor allen, die hun bezitting en hun geslacht hadden verloren – geen aanduiding ook niet de geringste, zou zijn van een alles omvattend herstel tot vroegere toestand?

Helaas, die „wet," dat wil zeggen de oudste oorkonde van Goddelijke openbaring en verordening, wordt zo weinig gelezen en doorvorst en beschouwd met het oog op haar profetischen zin. Daarom kan de Gemeente van onze dagen deze grote, heerlijke gedachten van God niet vinden in het geopenbaarde woord en niet verstaan. Stichtelijke beschouwingen, die zich standvastig bewegen rondom het geliefde „Ik," worden in overvloed geschreven en trouw gelezen. Daarin vindt men immers zichzelf en zijn eigen zaligheid. Maar HEM, de grote God en, Zaligmaker van al Zijn schepselen, zoekt men daar niet, dan hoogstens in de gedaante Van den „lieven Heiland," die voor „ons" gestorven is, en die gekomen is, opdat „wij," die geloven, eeuwig zalig zouden worden.

Maar waar blijft men dan met zulke verordeningen van Sabbat- en Jubeljaar, die betrekking hebben op het land? Die kan men toch niet zo maar toepasselijk maken op het eigen zielenleven? Er blijft dan ook niets anders over, dan dat men ze eenvoudig laat liggen. Daardoor echter ziet men niet Gods grote gedachten en bedoelingen, de blik wordt beneveld, en het gezichtsvermogen verzwakt tengevolge van gebrek aan oefening. Doch „de Schrift kan niet gebroken worden."

4.5. Door de dood tot het leven.

In dit teken staat het ontstaan, de leiding en de historische ontwikkeling van het volk Israël, reeds van zijn eerste begin aan. De God van Abraham, Izaak en Jakob heeft deze verborgenheid ingeweven in het ontstaan en de groei van Zijn „eerstgeboren zoon" onder de volken, op zo bijzondere wijze, dat we gedrongen worden tot verbazing en aanbidding. En Hij heeft het zo duidelijk gedaan, dat voor een verlichte ziel geen twijfel mogelijk is

Letten we maar eens op Israëls natuurlijke afkomst en op zijn ontstaan als volk. De lijn van de geboorte loopt van Abraham over Izaak en Jakob. Niet in Ismaël, de zoon van de Egyptische slavin, heeft dit volk zijn tweede stamvader, maar in Izaak, de zoon van de vrije.

Doch Izaäks geboorte is niet als andere geboorten. De Schrift geeft ons zelf op vele plaatsen de sleutel om dat te verstaan. Vooreerst schrijft Paulus in **Rom. 4: 19**: „Niet verzwakt zijnde in het geloof heeft hij (Abraham) zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat al verstorven was, also hij omtrent honderd jaren oud was, noch ook dat de moeder in Sara verstorven was."

Het treft ons hier, hoe de ouders van de zoon van de belofte beide bepaald verstorven moesten zijn. Blijkbaar liet God Abraham en Sara opzettelijk zo lang wachten, opdat gezegd zou kunnen worden, dat beider lichaam verstorven was, en het dus ontegenzeggelijk vaststond, dat Izaak geboorte niets anders was dan het „**leven uit de dood.**" Daarmee zou blijken, dat waar naar het schepsel alle hoop vervlogen is, **God nog met vertrouwen kan „lachen."** Dat wordt bevestigd in **Hebr. 11: 12** . „Daarom zijn ook van één, en dat een verstorvene, zo velen in menigte geboren als de sterren van de hemel, en als het zand, dat aan den oever der zee is, hetwelk niet te tellen is."

Maar ook Izaak zelf moet nog worden een „levende uit de doden." Dat geschiedt, als hij geofferd wordt. Voor zijn vader Abraham was dat het hoogtepunt van zijn geloof. Maar tegelijk is die offering het verhevenste en duidelijkste voorbeeld van de grote daad van God, de overgave van de eniggeboren Zoon, de erfgenaam van alles. Voor Abraham is Izaak drie dagen lang, als een reeds geofferde, dood geweest. Maar op de derde dag geeft God hem zijn zoon, die hij in het geloof reeds geofferd had, uit de doden terug, gelijk geschreven staat, **Heb. 11: 18 en 19**: „Overleggende, dat God machtig was, hem ook uit de doden te verwekken, waaruit hij hem ook bij gelijkenis (op de toekomstige groeten Izaak Gods) wedergekregen heeft."

Zo komt in Izaäks geschiedenis met de grootste duidelijkheid de grote grondwet van het Goddelijk bestuur aan de dag: alles

in de dood te geven, en uit de dood ten leven te wekken! zodat het niet meer door de dood kan worden getroffen of verdorven, omdat het door de dood is heengegaan.

En wat bij Izaäk zo duidelijk aan het licht treedt, geschiedt wederom bij de verlossing van de eerstgeborene in Egypte, de tweede trap van het ontstaan van het volk Israël. Het was geen ijdele bedreiging geweest, het woord, dat God tot Farao sprak: „Mijn zoon, mijn eerstgeborene, is Israël. En ik heb u gezegd: Laat mijn zoon trekken, dat hij mij diene, maar gij hebt geweigerd hem te laten trekken. Zie, ik zal uw zoon, uw eerstgeborene, doden." **Ex. 4: 22, 23**

Toen Farao, ondanks alle voorafgaande oordelen, bleef weigeren, ging de engel van de Heer in de nacht door Egypte, en doodde alle eerstgeborenen, van de eerstgeborene van Farao af, die op zijn troon zitten zou, tot de eerstgeborene van de dienstmaagd, die achter de molen is, en alle eerstgeborenen van het vee. Aan de eerstgeborenen van Israël echter werd het woord van de genade vervuld: „Bij alle kinderen Israëls zal niet een hond zijn tong verroeren, van de mensen af tot de beesten toe, opdat gijlieden weet, dat de Heer tussen de Egyptenaren en tussen de Israëlieten een scheiding maakt." **Ex. 11: 7.**

En hoe geschiedde het, dat niet Israëls eerstgeboorte eveneens de wel verdiende dood vond door de hand van een engel van de Heer? Alleen daardoor, dat in gans Israël op het woord van JHWH door de hand van de huisvader het onschuldige, vlekkeloze lam geslacht was, en het bloed gestreken was aan de deurposten. Weer een nieuwe, heerlijke variatie op hetzelfde thema in de grote reddingssymfonie van onze God en Zaligmaker: Leven uit de doden.

Zetten we ons onderzoek voort, dan komen we weldra aan het ogenblik, dat God op Zijn gehele volk, dat Hij uit Egypte uitvoerde, datzelfde stempel zette: Leven slechts uit de doden. In dezelfde nacht, dat God Israëls eerstgeborenen verschoonde om de wil van het geslachte lam, eigende het volk zich het door hun eigen hand geslachte lam Gods toe, door zijn vlees, aan het vuur gebraden, te eten, en in de kracht van die spijze trokken ze uit Egypte, uit het diensthuis, als een verlost volk van JHWH.

Maar dat niet alleen. God herhaalt gaarne Zijn lessen, om ze te versterken. God geeft een onbegrijpelijk bevel, dat het menselijk verstand dwaas moest lijken, en door dat bevel wordt het gehele volk gevoerd naar de oevers van de Schelfzee, als in een val. Zo meenden de Egyptenaren en zij triomfeerden, dat zij de hun ontlopen slaven zouden terugkrijgen. Maar Gods plannen waren anders, ook al verstond zelfs Israël dat niet.

Op Gods bevel strekte Mozes zijn staf over de Rode Zee, en het water werd verdeeld door een sterken Oostenwind, die de gehele nacht waaide, zodat het water aan beide kanten stond als een muur. En in dat watergraf – want dat was het – voert God het gehele volk, mannen en vrouwen en kinderen met al hun vee en al hun bezittingen, niet om ze in de dood te laten, maar om ze door de dood te brengen op de hoogten van de opstanding. Louter „schaduwten van toekomstige goederen.“

Op dezelfde manier handelt God later, wanneer Hij aan Israël aanschouwelijk onderwijs wil geven betreffende zijn hoge roeping als priestervolk onder de volken, een roeping, waaraan Israël tot op deze dag nog niet heeft gehoorzaamd. God deed het door middel van Aarons staf. Die staf was zo dood als elke andere staf, maar toen Mozes hem legde in de tabernakel voor het aangezicht van de Heer, groende en bloeide hij en droeg amandelen in een enkele nacht. Weer een profetisch voorbeeld, hoe God uit de dood het leven kan wekken, en hoe Israël voor zijn hoge roeping eerst geschikt kan zijn, wanneer het zelf uit de doden levend zal zijn geworden.

Hetzelfde leert ons de geschiedenis van Jona. Ook een profetie van de toekomstige opstanding van het volk, dat zijn God ongehoorzaam is geweest, en geweigerd heeft een zegen te zijn voor de volkerenwereld. Dat we in Jona's geschiedenis te doen hebben met de waarheid van de opstanding, zegt ons de Heer Jezus, die ze op Zichzelf toepast, en aan het toenmaals ongehoorzame volk voorzeide, dat hun geen ander teken zou worden gegeven dan het teken van Jona de profeet. Even als Jona zou het ongelovige geslacht eerst overgegeven moeten worden aan de dood en het oordeel, eer God Zijn doel er mee zou kunnen bereiken. Jezus zelf is immers in ander opzicht niet met Jona te vergelijken; Hij heeft nooit geweigerd, de wil de Vader te doen. Maar Israël heeft geweigerd; het heeft al zijn krachten ingespannen, om de gedachten, die God in Christus met de Heidenwereld had, tegen te werken. Daarom treft hun ook het lot van Jona; ze vervallen eerst aan het oordeel, om daarna als opgestane profeet hun opdracht te vervullen onder de volkeren.

Deze profetische schaduwbeelden worden op een waardige wijze afgesloten door het gezicht, dat de profeet Ezechiël mocht aanschouwen, toen de Geest van de Heer hem voerde in de vallei, die vol doodsbeenderen lag. God Zelf heeft Zijn profeet de enig juiste verklaring van dit gezicht gegeven. Wanneer de mensen daarnaar hadden geluisterd, in plaats van te luisteren naar allerlei zo genaamd geestelijke uitleggingen, dan zouden ze God nu beter verstaan, een beteren kijk hebben op Gods gedachten en plannen, beter zien, hoe God van te voren rekening houdt met dood en verderf en met de volkomen

hopeloosheid bij het schepsel. Men zou begrijpen, dat de dood en het verderf in zijn gruwelijkste vorm God niet in verlegenheid kunnen brengen, maar dat Hij ze opzettelijk gebruikt om Zijn grote, heerlijke, overwinnende liefdegedachten tot uitvoering te brengen

„ Mensenkind, deze beenderen zijn het ganse huis Israels, " luidt het in **Ezech 37: 11**, en de profeet moet profeteren: „Gij dorre beenderen, hoort des Heeren woord. Alzo zegt de Heer JHWH tot deze beenderen: Zie, ik zal den geest in u brengen en gij zult levend worden ... en gij zult weten, dat ik JHWH ben." **vers 4-6**.

In dit grootse gezicht lopen de stralen van Goddelijke overwinningsgedachten over dood en hopeloosheid, die in vroegere beelden voorkwamen, samen als in een brandpunt. En de Goddelijke bedoeling wordt openbaar, dat Hij Zijn eerstgeboren zoon onder de volkeren opzettelijk leidt in de weg van de dood opdat Zijn Geest hen uit de doden tot leven zou roepen en hen brengen tot de kennis van den enigen waarachtige God en van Zijn Gezalfde. Die kennis is het eeuwige leven. **Joh. 17: 3**

* * *

Met dit onderwijs voor ogen kunnen we ons ook bezig houden met een andere zeer belangrijke kwestie, de kwestie van de tweede dood, de poel van het vuur, zoals hij in de Openbaring genoemd wordt. Het is ons immers duidelijk geworden, welk een belangrijk werk de dood heeft te verrichten bij de uitvoering van de grote gedachten Gods

Waar God Zelf aan Ezechiël de betekenis heeft verklaard van het gezicht van de dorre beenderen Israëls, daar kan er geen twijfel bestaan, dat het altijd Gods voornemen is geweest. Zijn eerstgeboren zoon onder de volkeren in zijn geheel in de dood te laten gaan, de dood, die de bezoldiging is van de zonde, om eerst door opstanding aan hen en in hen Zich te verheerlijken. Dat zegt ook het woord van Paulus, 't welk hij sprak tot de stadhouder Felix: „Gelovende alles, wat in de wet en de Profeten geschreven is, hebbende hoop op God, welke dezen ook zelf verwachtten, dat er een opstanding der doden wezen zal, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen." **Hand. 24: 14, 15**. En later tot Agrippa: „En nu sta ik en word veroordeeld over de hoop der belofte, die van God tot de vaderen geschied is, tot welke onze twaalf geslachten, voortdurend dag en nacht God dienende, hopen te komen. . . Wat? wordt het bij u lieden ongelooflijk geoordeeld, dat God de doden opwekt?" **Hand.24: (5-8)**

Het is opmerkelijk, dat hier zeer opzettelijk ook de onrechtvaardigen worden genoemd, en dat de hoop van de opstanding wordt voorgesteld als een algemene verwachting van het gehele volk, en dan verdient het onze aandacht, dat Paulus onder alle omstandigheden daarover spreekt als over een hoop. De orthodoxe mening is, dat voor de goddelozen na de opstanding volstrekt geen hoop bestaat, dat hun alleen hun eeuwig onveranderlijk lot wordt bezegeld en ze overgegeven worden aan de poel van het vuur, de eindeloze verdoemenis en marteling. Wanneer Paulus het daarmee eens was geweest, dan zou hij stellig de opstanding der goddelozen geen hoop hebben genoemd.

Wat hebben we dan te denken van de poel van het vuur? Indien we het woord „vuur" recht hebben verstaan, dat stellig in al deze plaatsen in figuurlijke zin moet worden genomen, en niet in letterlijke, stoffelijke zin; wanneer we de Heer goed hebben begrepen, toen Hij sprak over het „vuur," dat Hij op de aarde kwam werpen, dan hebben wij bij de poel van het vuur te denken aan een zeer uitgestrekte en ook zeker zeer diepe volheid van lijden van allerlei aard.

Maar daarbij mogen we ook beweren, dat een „poel" zijn oevers heeft en zijn bodem, met andere woorden, dat hij niet onbegrensd is. Dit bedoelen wij: wanneer wij eenvoudig blijven bij het beeld, dat de Heilige Geest heeft gebruikt, dan kan er geen sprake van zijn, dat de poel van het vuur in uitgebreidheid en in diepte oneindig zou wezen.

En waar die poel van het vuur de tweede dood wordt genoemd daar hebben we weer houvast, om dit vreselijkste gericht, dat de Schrift kent, te leren verstaan. Waarom zou Gods Geest de uitdrukking „de tweede dood" gebruiken, indien het niet was, om ons duidelijk te zeggen, dat dit oordeel in geen geval iets meer of iets minder is dan juist een **tweede dood** ? God heeft in de uitvoering van Zijn liefdegedachten met Zijn volk Israëel en eveneens met Zijn uitverkoren Gemeente uit alle volken, in Zijn wijsheid en naar Zijn raad de eerste dood, de vijand van de mensen, dienstbaar weten te maken aan Zijn heerlijke bedoelingen – wie zal dan opstaan en volhouden, dat Hij dat niet ook kan doen met de tweede dood! Wie zal uit de Schrift bewijzen, dat de tweede dood nooit en nimmer een middel in Gods hand kan zijn om Zijn liefderaad uit te voeren tot redding van al Zijn verloren schepselen!

Staat dan niet duidelijk geschreven, dat de dood de laatste vijand is, die te niet wordt gedaan? Wordt dan niet ook de „tweede dood" overwonnen; wordt die niet mede verslonden in de overwinning van de Vorst van het leven? Of heeft de Vader dan niet aan Zijn Zoon, om diens doodslijden, alles onderworpen? Bestaat er iets, dat niet ingesloten is in deze absolute

onderwerping van alle engelen en mensen en machten en krachten? **1. Kor.15: 26. 1.Petr3: 22.**

Wij vrezen zeer, dat de Christenheid hier weer op een dwaalspoor is geraakt. Met de goede bedoeling, om de mensen de grote ernst van het oordeel voor te houden, heeft men de almachtige God beperkt in Zijn heilige, heerlijke wil om te redden. Dien wil moet *alles* dienen, maar dan ook alles zonder maat of perk.

De Schrift zelf zegt ons, dat ook onze God een verterend vuur is, **Hebr. 12: 29.** en dat het helse vuur, de poel van het vuur een uitvloeisel is van Gods wezen, van Zijn heilige, verterende liefde; dat er een hel van het vuur moet bestaan, niet ofschoon, maar omdat God liefde is, een liefde, die niet kan dulden, dat er bij één van Zijn schepselen ook maar de geringste eigenliefde, hardheid, vijandschap of tegenzin blijft bestaan. Wanneer we dat alles bedenken, dan worden al die grote en belangrijke vragen over de toekomst van alle dingen in het ganse heelal opgelost in een volkomen harmonie

4.6. Door gericht tot heerlijkheid.

Welk een toon van overwinnende blijdschap klinkt er reeds in verschillende van de Psalmen van de gerichten en van het koninkrijk. „Majesteit en heerlijkheid zijn voor Zijn aangezicht; sterkte en sieraad in Zijn heiligdom. Geeft den Heer, gij geslachten der volken, geeft den Heer eer en sterkte. Geeft den Heer de eer Zijn naams, brengt offer en komt in Zijn voorhoven. Aanbidt den Heer in de heerlijkheid Zijns heiligdoms, schrikt voor Zijn aangezicht, gij ganse aarde. Zegt onder de Heidenen: De Heer regeert, ook zal de wereld bevestigd worden, zij zal niet bewogen worden. Hij zal de volken richten in alle rechtmatigheid. Dat de hemelen zich verblijden en de aarde zich verheugen, dat de zee bruisen met haar volheid. Dat het veld huppelen van vreugde met al wat er in is, dat dan alle bomen des wouds juichen voor het aangezicht des Heeren; want Hij komt, want Hij komt om de aarde te richten; Hij zal de wereld richten met gerechtigheid, en de volken met Zijn waarheid." **Ps.96: 6-13; evenzo Psalm 98, 99 en 100**

Wanneer wij zulke woorden lezen, die volstrekt niet de heilige ernst van het Goddelijke gericht trachten te verzwakken of te verbergen, dan krijgen wij toch niet de indruk, alsof de Heilige Geest in de voltrekking van Gods oordeel op aarde een oorzaak ziet van naamloos wee, van wanhopige klacht en eindeloze ellende. Zou de Geest van de profetie dan geen besef hebben gehad van de verschrikkingen van het oordeel, geen gevoel voor het wee van ontelbare schepselen, die – volgens het heersende begrip – prijsgegeven worden aan eindeloze ellende, waar niets meer mee te bereiken is?

Ja, we weten het wel; de theologie heeft het zover gebracht, aan Gods heiligen onder mensen en engelen een gezindheid toe te schrijven, dat ze bij zulk een eindeloze hellepijn van zwavel van Gods schepselen niet alleen geen smart en geen deernis zouden voelen, maar dat ze daarover zelfs hun lofliederen zouden aanheffen. Precies hetzelfde, wat men immers in de Christenheid ook wel klaar gekregen heeft, dat men andersdenkenden met gloeiende tangen martelde en verbrandde op de brandstapel tot meerder eer en verheerlijking van God! Het is niet te geloven, tot welke diepte van onmenselijkheid theologische dweepzucht reeds belijders van Christus heeft doen komen.

Maar wie bovengenoemde Psalmen leest, zoekt tevergeefs naar aanduidingen, alsof het toekomstige gericht van de volkeren van de aarde, die waarlijk niet hebben gewandeld in Gods wegen, maar naar de wil van de God van deze aïoon (wereld), niets anders zou beduiden dan ontzetting en wee, niets anders dan een hopeloze verstoting van die volkeren. Een van tweeën:

de heilige mannen Gods hebben geen besef en geen gevoel gehad voor deze vreeslijke uitslag van het wereldgericht, of de Geest, die in hen was, heeft daarvan een geheel andere voorstelling en opvatting gehad dan onze overgeleverde kerkleer.

En nu moet men ook niet zeggen, dat bij deze gerichtten slechts sprake zou zijn van zulke volken, die van het heil in Christus niet hebben gehoord, zodat ze zich niet hebben kunnen bekeren vóór Zijn wederkomst ten oordeel. Immers het volk onder de volkeren, welks profeten en zangers deze liederen hebben gezongen, was boven alle andere volken daarmee bevoorrecht, dat hun het eerst de woorden van deze zaligheid werden gesproken, en ze hebben ze verworpen met de grootste hardnekkigheid. Ze hebben Gods profeten en evangelisten verworpen, gedood en uitgestoten tot op de huidige dag. En toch houdt dezelfde Schrift, die ons dat betuigt, ten stelligste vol, dat God juist dit volk, dat dit alles gedaan heeft, volstrekt niet heeft verstoten.

Maar eveneens spreekt de Schrift met de grootste duidelijkheid en ernst over het vreselijkste gericht, dat over Israël is gekomen, het oordeel van de verharding. Maar waar de Schrift zo spreekt, doet zij het vanuit de heerlijkheid van God en tot verheerlijking van dezelfde God, die Zijn volk uitwierp in de buitenste duisternis, en hen allen onder de ongehoorzaamheid besloot, opdat Hij hun allen barmhartig zou zijn. **Rom. 11: 32.**

Wij hebben hier een woord van de Schrift te lezen, dat meermalen wordt aangehaald, zodat aan de betekenis en strekking niet kan worden getwijfeld. Het is het woord uit **Jes. 6: 9, 10:**

„Toen zeide Hij: Ga heen en zeg tot dit volk: Horende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar bemerkt niet Maak het hart dezès volks vet en maak hun oren zwaar, en sluit hun ogen, opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren hoort, noch met zijn hart versta, noch zich bekeer, en Hij het genezen.”

Daarvan getuigt Johannes, wanneer hij deze woorden aanhaalt naar aanleiding van het hardnekkige ongeloof van de Joden: „Dit zeide Jesaja, toen bij Zijn heerlijkheid zag en van Hem sprak.” **Joh. 12. 41.**

Op dezelfde woorden van de profeet beroept Jezus Zich, waar Hij in **Matth. 13: 13–17** Zijn discipelen duidelijk maakt, waarom Hij tot het volk spreekt in gelijkenissen: opdat in hen het woord van God vervuld zou worden Paulus komt tweemaal terug op deze woorden. De eerste maal in **Rom. 11: 7, 8.** „De anderen zijn verhard geworden, gelijk geschreven is: God heeft hun gegeven een geest des diepen slapen, ogen om niet te zien

en oren om niet te hoor, tot op den huldigen dag." De andere maal maakte hij er gebruik van, toen hij in ketenen naar Rome gekomen was. Hij nodigde de oudsten der Joden bij zich, en legde hun het koninkrijken Gods uit en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus. Toen zij het niet eens konden worden, haalde hij de woorden uit Jesaja aan, en daarop gingen de Joden weg, veel twist hebbende onder elkander, hun kenmerkende houding tegenover deze dingen tot op de huidigen dag Johannes getuigt door de Geest, dat Jesaja deze woorden sprak, toen hij Zijn heerlijkheid zag. Dat blijkt duidelijk in het gebruik, dat Paulus er van maakt in **Romeinen 11**. Daar toont hij aan, dat God in de verharding van Israël aanleiding heeft genomen, om Zich nog meer te verheerlijken door de openbaring van Zijn raadsbesluit, dat Hij tot dusver verborgen had gehouden, de verborgenheid namelijk van het lichaam van Christus, de Gemeente, uitverkoren en verzameld uit alle volken. Maar tevens wijst hij er op, dat daarmee geenszins gezegd is, nu zulk een streng oordeel over Israël is gekomen, dat God geen gedachten van vrede en heerlijkheid meer zou hebben met Zijn blind en veroordeeld volk. Israëls verharding is slechts ten dele en slechts voor een bepaalden tijd.

Daarmee wordt ons weer de sleutel gegeven tot het verstaan van de weg van Gods oordelen met de mensheid, ja, met de gehele schepping. Want God is niet alleen de God van de Joden, maar ook van de Heidenen. Daarom moet ons eerst duidelijk uit de Schrift worden bewezen, dat Gods handelwijze met Israël principieel verschilt van die met de overige mensheid, voor wij maar een ogenblik willen denken, dat enig oordeel van God een ander doel heeft dan dit: Zijn gedachten der liefde tot al Zijn schepselen mogelijk te maken en uit te voeren.

Dat de Bijbel ons recht geeft tot deze gevolgtrekking, getuigt ons Paulus duidelijk in Romeinen 11. Hij trekt daar vooreerst een kenmerkende parallel tussen het lot, dat zijn volk Israël heeft getroffen wegens hun ongeloof, en het lot, dat de Christenheid uit de volken dreigt, wanneer zij in de goedertierenheid niet blijven. Voor hetzelfde kwaad hetzelfde gericht, (vers. 22.)

En nog meer rechtstreeks zegt hij dat in de tweede parallel, **vers 30-32**: „Want gelijk ook gijlieden eertijds Gods ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid, also zijn ook dezen ongehoorzaam geweest, opdat ook zij door uw barmhartigheid barmhartigheid zouden verkrijgen. Want God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn." Hetzelfde gericht, dezelfde begenadiging daarna.

Wij geloven met deze beschouwingen twee dingen bewezen te hebben. In de eerste plaats menen wij te mogen zeggen, dat de wijze, waarop God met Zijn volk Israël handelt in gericht en genade, een voorbeeld is van Zijn handelwijze met Zijn gehele mensheid, ja met alle gevallen schepselen.

Anders is het onverstaanbaar, waarom de geschiedenis van het volk Israël zo uitvoerig in de Goddelijke openbaring van de Schrift wordt verhaald. Ook zou een groot aantal uitspraken van de Israëlitische profeten en apostelen een onaangename bijmaak hebben van nationale pocherij, indien ze niet steeds daarop wezen, dat God in Israël aan alle volken een groot aanschouwelijk onderwijs heeft gegeven.

Aan dat feit wordt niets veranderd daardoor, dat de grote volkerenwereld tot op de huidige dag ogen heeft gehad om niet te zien, en oren om niet te horen, waarom ook hun het gedreigde oordeel ten deel zal worden: „Gij zult ook afgehouden worden." **Rom. 11: 22.** Daardoor wordt enkel weer de Schrift vervuld en blijkt ze waar te zijn.

En ten tweede blijkt uit onze beschouwing dit. Waar wij op grond van de Schrift de heerlijke waarheid aangooien en trachten te bewijzen, dat al het verlorene in de gehele Goddelijke schepping ten slotte volkomen en zonder uitzondering zal worden hersteld, daar bedoelen we nooit, zoals vele menen, iets af te doen van het gericht van Goddelijke heiligheid en gerechtigheid. Wij menen duidelijk uit te spreken, dat voor ons dood en hel en verderf en verdoemenis geen ledige klanken zijn, maar dat ons geloof en ons inzicht ze vorderen met onverbiddele strengheid.

Wij prediken geen oppervlakkig praatje, geen sentimentele liefde Gods, die het met de zonde zo nauw niet neemt; nee, we houden ons aan alles wat de Schrift leert aangaande de verterende vuurgloed van de heilige en waarachtige God

Wij keren ons alleen tegen de onrechtvaardige en onverschoonbare overdrijvingen en verklaringen, die de mensen hebben gegeven aan de duidelijke woorden Gods. Wij geloven, dat de Christenheid de betekenis van de persoonlijke zaligheid te veel op de voorgrond heeft geplaatst, en daardoor geen oog meer heeft voor de Goddelijke verhoudingen. Ze heeft zichzelf en haar eigen welzijn geplaatst in het middelpunt van alles wat zij uit de Schrift wil leren; ze is egocentrisch geworden.

En daardoor is zij ook niet meer in staat, inzicht te krijgen in Gods bedoelingen, voor zover ze zich uitstrekken buiten het terrein van de zaligheid der tegenwoordige gelovigen; daardoor heeft ze geen besef van Zijn wereldomvattende liefde. Zij

toont thans hetzelfde beeld als twee duizend jaren geleden Israël, dat zich evenzo verzette tegen Gods grote gedachten met de volkeren, als de gelovige Christenen van onze tijd tegen het plan van God om langs een weg van gericht en genade de ganse wereld te bereiken. Doch Gods raad zal bestaan: Halleluja!

5 Derde deel.

5.1 De Uitvoering; Voleinding en Verzoening.

Thans wensen we in de Heilige Schrift nauwkeurig na te gaan, welke waarborg we hebben voor onze verwachting en onze hoop op de volledige uitvoering van de alles omvattende verlossingsgedachte van onze grote God en Zaligmaker.

Tegenstanders zeggen immers, dat zulk een verwachting wel het goede hart eer aandoet van hen, die haar voorstaan, maar dat ze ten slotte niets anders is dan een projectie van subjectieve meningen en wensen, maar die alle objectieve grond missen. Laten we een ogenblik letten op deze eigenaardige opmerking. Wat zegt men daarmee, wanneer we ze op den keper bekijken? Men zegt duidelijk, dat zulk een afloop van het wereldproces als wij verwachtten, toch niet ongewenst zou wezen.

Van een gezegende dienstknecht van de Heer, die nu reeds heengegaan is, wordt verteld, dat hij in een stille, vertrouwelijke ure tot zijn leerlingen de vraag richtte: „Broeders, wanneer het nu eens mocht blijken, dat onze God ten slotte alle ongelovigen en goddelozen nog eens zo ver kon krijgen, dat ze geheel vrijwillig en met hun ganse hart voor Hem de knieën buigen en blijmoedig belijden, dat Jezus Christus de Heer is, tot heerlijkheid van God de Vader, zoudt gij daar iets tegen hebben?"

Eerst volgde stomme verbazing, toen kwam schuchter het antwoord: „Neen."

Toen vervolgde hij: „En wanneer nu eens mocht blijken, dat ook Satan en al zijn heirleger ten slotte zich toch nog gewillig bogen onder het zachte juk van onzen heerlijke Heiland, en Hem tot in eeuwigheid zouden dienen in heilig sieraad, zoudt gij daar iets tegen hebben?" Nog grotere verbazing en nog langduriger zwijgen. Toen eindelijk het antwoord: „Neen." En hij zeide: „Ik ook niet."

Zeggen wij te veel, wanneer wij de gedachte uitspreken, dat lieden ten dage honderden, duizenden geliefde kinderen Gods evenzo staan tegenover deze vraag? Ze zouden er waarlijk niets

tegen hebben, wanneer het werkelijk zo mocht uitkomen, als wij geloven en openlijk leren. Maar wat heeft ons dat te zeggen? Zouden werkelijk zo ontelbare kinderen Gods zo geheel verlaten zijn door de Geest van der waarheid, wanneer zij het wagen, al is het dan heel in stilte, elkander in het oor te fluisteren: Ja, schoon zou het zijn, onbeschrijfelijk schoon en heerlijk, wanneer eindelijk alle vijandschap, alle tegenstand, alle zonde, alle verderf geheel en al zou verdwenen zijn uit geheel Gods wijde schepping?

Is deze gedachtegang inderdaad een bedenkelijke dwaling van Christenharten? Is het een zondige kritiek op het doen van onze alleen wijze en machtige Heer, die volgens de orthodoxe leer nu eenmaal onherroepelijk heeft besloten, al die ongetelde miljoenen van Zijn geliefde schepselen, die zich tegen Hem bleven verzetten, over te geven aan de hellepijn, die oneindig is, maar die helaas, ook geen doel heeft en niets uitwerkt?

Natuurlijk is het een zondige kritiek, wanneer zij gelijk hebben, die in de Gemeente van God de eindeloze verdoemenis leren. Daarover kan geen tweeërlei mening bestaan. De ijzeren consequentie van de orthodoxe leer kan geen andere zijn. Wanneer zij gelijk heeft, dan is het eenvoudig vermetel van een sterfelijk mens, te denken aan hetgeen immers onmogelijk is, waar het volgens de orthodoxe leer vaststaat, dat het eindresultaat van Gods wegen met het grootste deel van Zijn denkende schepselen geen ander kan zijn en ooit zal worden, dan dat ze moeten volharden in eindeloze, wanhopige, razende, rebellerende vijandschap tegen hun God en Schepper.

Wij twijfelen er niet aan, dat een zeer groot getal van Gods kinderen en dienstknechten in hun ziel sympathiseren met onze verkondiging van het Evangelie Gods, zoals wij het verstaan, maar dat ze om redenen, die ze alleen tegenover hun Heer te verantwoorden hebben, er liever niet luid over spreken. Maar al zijn we daarvan overtuigd, toch legt dat voor ons geen gewicht in de schaal. Want de waarheid wordt niet uitgemaakt bij meerderheid van stemmen, niet naar menselijk oordeel en nog minder naar menselijke stemming of gevoel.

Wij buigen ons geheel voor het zeer ernstige woord van de apostel van Jezus Christus aan de Galatiërs: „Al ware het ook, dat wij, of een engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt." **Gal. 1: 8**. Wij zijn ons ten volle bewust wat wij doen, wanneer wij openlijk optreden met dit inzicht, waarvan wij vast geloven, dat wij het uit de gehele Schrift hebben verworven. Wij geloven, daarom spreken wij. Maar toch kunnen wij niet laten, te wijzen op dit merkwaardige verschijnsel in

de toestand van het Christelijk bewustzijn in onze dagen. Hoe is dat verschijnsel te verklaren?

Niemand, ook onder de strengste voorstanders van de orthodoxe kerkleer van de eeuwige verdoemenis, zal loochenen, dat zulk een afloop als wij verwachten, niet alleen wonderheerlijk, maar ook zeer verblijdend en wenselijk zou zijn. Niemand kan ook maar een ogenblik betwijfelen, dat de triomf van het kruis van onze Heer Jezus Christus er buitengewoon door verhoogd zou worden. Niemand kan tegenspreken, dat noch Gods almacht, noch Zijn wijsheid, noch Zijn liefde enige beperking zou ondergaan, wanneer Zijn handelwijze in gericht en genade zou worden gekroond door zulk een resultaat. Niemand kan beweren, dat Gods strenge gerechtigheid en Zijn onverbiddelijke heiligheid geen genoegdoening zou krijgen door vreeslijk gericht over hardnekkige rebellen. Deze verwachting te koesteren ontnemt niet het geringste aan de erkenning van al de eigenschappen van onze God en Zijn Christus, zoals wij ze kennen uit de Heilige Schriften van het Oude en Nieuwe Testament. Waarom dan zulk een voortdurende en felle tegenstand tegen zulk een verwachting, waarvan allen gevoelen, dat ze gewenst zou zijn? Kunnen Gods kinderen dan barmhartiger zijn dan hun Vader? Kunnen zij zich werkelijk gedachten denken, die in schoonheid en heerlijkheid alles overtreffen, wat de Schrift (volgens de orthodoxe leer) op dit gebied zegt? Heeft dan de apostel ongelijk, wanneer hij beweert, dat God „mchtig is, meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die ons werkt"? **Ef. 3: 20**

Zou het niet veeleer kunnen zijn, dat wij mensen onze heerlijke God niet ten volle hebben begrepen, dat wij Hem hebben gemeten met menselijke maatstaf? Wij denken dat niet alleen, maar het is naar de Schrift onze vaste overtuiging, dat het zo is. Daarvoor wensen wij verder het bewijs te leveren.

5.1.A. De gekruisigde en opgestane Heer.

Er staat geschreven, dat Jezus Christus, de Rechtvaardige, een verzoening (het zoenoffer, Gr.) is voor onze zonden, en niet alleen voor de onze (d.w.z. van de gelovigen van deze bedeling) maar ook voor de zonden van de gehele wereld, **1 Joh. 2: 2** Deze discipel, die Jezus liefhad, is er getuige van geweest, hoe de scheidende Meester voor Zijn Vader stond en tot Hem zeide: Vader, de ure is gekomen; verheerlijk uw zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijkje." (door Zijn sterven en Zijn opstanding.) **Joh. 17:1.** En doordrongen van de onmetelijke strekking van deze verheerlijking van de Vader door de Zoon en van de Zoon door de Vader, voegde Hij er deze woorden bij: „Gelijkerwijs Gij hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij hem gegeven hebt, hij hun het aionische leven geve." (vs. 2.)

Heeft de Zoon Zich vergist? Heeft Hij de Vader niet goed verstaan? Heeft Hij Zijn verwachtingen te hoog gespannen? En wederom, heeft de Vader Zich in de Zoon kunnen vergissen? Nog zien wij niet het einde van al wat in dit profetisch woord wordt aangeduid, en van al wat er in besloten is. Maar wij zien Jezus, die vanwege het lijden van de dood met heerlijkheid en eer gekroond is, opdat Hij door de genade van God voor allen de dood smaken zou. **Hebr 2:9.**

Zoveel is zeker, dat volgens de gehele Schrift de enige bron, waaruit leven, heil en vernieuwing kan vlieten voor een verloren en van God vervreemde schepping, het bloed is van het onschuldige en onbevleete Lam, dat op Golgotha vergoten werd voor de zonden van de gehele wereld, en waardoor Christus tot Zichzelf en door Zichzelf verzoend heeft alles, wat in de hemelen en op de aarde is. **Kol. 1: 20**

Op dit enige, algenoegzame fundament staan wij met de gehele gelovige Christenheid van alle belijdenissen, wanneer de grote beslissende vraag moet worden beantwoord, die wij in dit boek bespreken. Niemand kan een ander fundament leggen dan dat gelegd is. **1 Kor.3: 11** Met de apostel Paulus willen wij niets anders weten dan Jezus Christus en Dien gekruist. Wanneer door Zijn éne, volkomen offer niet eens voor al voldaan is voor alle en elke overtreding en zonde in de gehele schepping, in de mensen en engelenwereld, dan is het ijdel te spreken van enigerlei wederoprichting van alle dingen. Maar dan is het ook ijdel, te spreken over een wederoprichting van sommige dingen of schepselen, van bijvoorbeeld sommige mensen.

Voor iemand persoonlijk bestaat er geen waarborg voor zijn heil, vaster en zekerder gegrondvest dan de redding van allen. Want er kan geen ander fundament gelegd worden. En dat fundament is niet het subjectieve geloof, maar de objectieve

daad van God waarvan de kracht en de uitwerking ten slotte niet afhankelijk is van iets, dat in enig schepsel aanwezig is. We zullen nog gelegenheid hebben daarop terug te komen.

Om goed te verstaan, welke de vruchten en gevolgen zijn van Christus' dood en opstanding, komen drie vragen in aanmerking: de vraag van het recht, de vraag van de wil en de vraag van de macht. Daarmee zullen we ons thans bezighouden

5.1.A.1. De vraag van het recht.

Toen de Zoon van God, de tweede Adam, in de woestijn door de duivel verzocht werd, bracht de verzoeker Hem op een hoge berg, toonde Hem alle koninkrijken van de wereld en hun heerlijkheid en zeide tot Hem: Ik zal u al de macht en de heerlijkheid van deze koninkrijken geven, want ze is mij overgegeven en ik geef ze wien ik ook wil. Indien gij dan mij zult aanbidden zo zal het alles het uwe zijn. **Luk. 4: 6,7.** Wij zullen hier niet onderzoeken, óf 'en in hoeverre Satan het recht had, om te beschikken over de koninkrijken van de wereld. De woorden zullen ons thans alleen duidelijk maken, dat er een boze macht is, de macht van de duisternis, die aanspraak maakt op althans een aanzienlijk deel van Gods schepping.

Ook is het welbekend, hoe in het Christelijk denken de voorstelling algemeen is, dat Satan in elk geval een ernstige en ijverige concurrent is van de Zoon van God om het bezit van de mensenzielen. Er zijn ernstige Evangeliepredikers, die het graag zo voorstellen, dat aan de ene zijde God in Christus de ziel voor Zich begeert, en aan de andere zijde Satan en zijn engelen. En wanneer dan beslist wordt tegen Christus, dan geldt het voor een uitgemaakte zaak, dat zulk een ziel daarmee vervallen is aan de heerschappij van de duivel, en dat voor eeuwig, indien de mens zich niet voor zijn dood bekeert. Stellig zijn voor deze voorstelling wel uitspraken van de Schrift aan te halen, die haar een zeker recht schijnen te geven. Zo bijvoorbeeld, wanneer de apostel zegt: „Weet gij niet, dat wien gij uzelf stelt tot dienstknechten, gij dienstknechten zijt desgenen, dien gij gehoorzaamt, óf der zonde tot den dood, óf der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?" **Rom. 6:16.** Waarbij evenwel opgemerkt moet worden, dat de apostel met geen woord zegt, dat men zich tot knecht maakt van Satan, zodat deze recht over ons zou krijgen, en wij verder zouden moeten zondigen, en dat wel bewust zondigen.

Ook weet de apostel ons te vertellen, dat de Vader ons getrokken heeft uit de macht van de duisternis en overgezet heeft in het koninkrijk van de Zoon Zijner liefde. **Kol. 1; 13** Waarbij wij weer moeten vasthouden, dat overheidsmacht volstrekt niet hetzelfde betekent als bezit of eigendomsrecht. Al heeft een vorst absolute macht, toch is hij niet de bezitter of eigenaar van het land, dat hij regeert, en nog minder van de inwoners, of ze moesten leven in een toestand van slavernij, en die houdt op met de dood van de meester of van de lijfeigene.

Ook moeten wij er op letten, dat dezelfde apostel spreekt over het overgeven aan Satan tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden mocht worden in de dag van den Heer Jezus. **1.**

Kor. 5: 5. Ook spreekt hij van gelovigen, die aan het geloof schipbreuk hebben geleden, en die hij aan de Satan heeft overgegeven, opdat zij zouden leren niet meer te lasteren, **1. Tim. 1:20.**

Daaruit de gevolgtrekking te maken, dat zulke zielen nu het rechtmatig eigendom of bezit van Satan zouden zijn, gaat toch te ver. Wanneer een misdadiger aan een gerechtsdienaar wordt overgegeven voor tuchtiging of voor dood,, dan wordt die gerechtsdienaar toch niet de eigenaar of bezitter van de misdadiger!

In de gewone voorstelling van Satan en diens rechten is zeer veel doorgedrongen uit de gedachten en fantasieën van de middeleeuwse monniken, zonder dat het zijn grond heeft in de Schrift. En onbewust zijn in het denken van de meer verlichte gelovigen vele van die ideeën blijven hangen.

Wij kunnen niet inzien, dat de Schrift ergens de overste en God van deze wereld het bezit en het beschikkingsrecht toekent over enige nog zo zondige en verdorven mensenziel.

Doch hoe dat ook zij, het onderwijs van de apostelen over de betekenis van de dood van Christus op Golgotha leert ons duidelijk en onweerlegbaar, dat daardoor de Zoon van God voor altijd het uitsluitende recht tot beschikking heeft verworven. Dat staat reeds duidelijk in het zoëven aangehaalde woord van de Heer Zelf: „Gelijk Gij hem macht gegeven hebt over alle vlees." **Joh. 17: 2.**

Verder schrijft Paulus in **Kol. 2: 14, 15,** dat Christus het handschrift dat tegen ons was, uit het midden heeft uitgenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende, en de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd.

Daar komen nog verschillende besliste verklaringen bij, zoals **1 Kor. 6: 20:** „Gij zijt duur gekocht; verheerlijkt dan God in uw lichaam." Waarmee wij gekocht zijn, zegt ons Petrus: „Niet door vergangelijke dingen, zilver of goud, maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam." **1 Petr 1: 18, 19.** Dezelfde apostel waarschuwt tegen valse leraars, die verderfelijke ketterijen invoeren zullen, ook de Heer, die hen gekocht heeft, verloochenende. **2 Petr. 2: 1.**

Welke dan ook de aanspraken van de God van deze wereld mogen zijn of mogen geweest zijn, dit is wel ontwijfelbaar zeker, dat sinds de dood van Christus op Golgotha alle rechten op de gezamenlijke schepselen in hemel en op aarde zonder enige

bepierking liggen in de doorboorde handen van Hem, die Zichzelf voor ons heeft gegeven, en die daartoe is gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij beide over doden en levenden heersen zou. **Rom. 14: 9.**

* * *

Daarmee is principieel alles, wat door schepping oorspronkelijk Zijn uitsluitend eigendom was, weer rechtens in Zijn handen gekomen. Reeds zeer vroeg in de Goddelijke openbaring maakt JHWH aanspraak op de hele aarde, en grondt daarop Zijn recht om Israël tot Zijn bijzonder volk uit te verkiezen. **Ex. 19: 5**

Bij de profeet Ezechiël vinden we hetzelfde. „Ziet, alle zielen zijn mijne; gelijk de ziel des vaders, also ook de ziel des zoons, ze zijn de mijne.” **Ez. 18: 4** Zo noemt dan ook Mozes bij twee gelegenheden JHWH de God van de geesten van alle vlees. **Num.16: 22; 27: 16.** En Job getuigt: „In wiens hand de ziel is van al wat leeft, en de geest van alle vlees des mensen.” **Job 12: 10.**

En wanneer Paulus te Athene de „onbekenden God” predikt, dan spreekt hij aldus van Hem: „De God, die de wereld gemaakt heeft, en alles wat daarin is, deze, zijnde een Heer des hemels en der aarde, woont niet in tempelen met handen gemaakt .... also Hijzelf allen het leven en den adem en alle dingen geeft, en Hij heeft uit éénen bloede het ganse geslacht der mensen gemaakt, om op den gehelen aardbodem te wonen ... want in Hem leven wij, en bewegen wij ons en zijn wij.” **Hand. 17: 24-28.**

Even stellig luiden uitspraken als deze: „Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder hetzelfde is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.” **Joh. 1: 3.** Voorts in **Rom. 11: 36:** „Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid.” En wederom: „Want door (in, Gr.) Hem – den Eerstgeborene zijn alle dingen geschapen, die in den hemel en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten, alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen, en Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door (in, Gr.) Hem.” **Kol. 1, 16, 17.**

Dat zijn oorspronkelijke rechten, onaantastbaar in Hem, die van eeuwigheid werd uitverkoren, opdat Hij dat alles uit dood en gebondenheid zou lossen en tot God terugbrengen.

Welk antwoord kunnen wij nu geven op deze vraag: Is het offer van Zijn lichaam op Golgotha voldoende geweest, in alle opzichten voldoende, om alle mogelijke rechten van enig

schepsel, waardoor ook verkregen, over te dragen op Hem, zodat aan dat recht in de eeuwigheid niet meer kan worden getwijfeld?

Op die vraag bestaat immers voor het kind van God maar één antwoord, hetzelfde antwoord, dat Hijzelf op Golgotha met brekende ogen heeft uitgesproken: „Het is volbracht!“ „Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt hun, die geheiligd werden,“ dat wil zeggen: allen, die ooit in de hand van de heiligen God zullen komen. **Hebr. 10: 14.**

Dit is de onwrikbare rotsgrond, waarop al onze hoop op redding voor tijd en eeuwigheid veilig rust. Maar het fundament is zo breed en zo lang, zo hoog en zo diep, dat de mogelijkheid en de rechtmatigheid van de zaligheid, de verlossing van alle verloren schepselen er op kan rusten. Zo diep kan de zonde niet zijn, dat het offer van Christus er niet aan toe reikt. Zo hoog is geen vermetelheid van de mens, geen aanmatiging van Satan, of het offer van Christus steekt er nog boven uit. Geen breedte en lengte van zonde en verderf, geslachten en geslachten door, die niet overstroomd kunnen worden door de macht van de genade van dat ene offer

Maar ook dit staat even onwrikbaar vast, dat de geldigheid van het offer van Christus op Golgotha ook nooit, wat Zijn onvervreemdbaar recht betreft, in twijfel kan worden getrokken door een latere daad van opstand, van ongehoorzaamheid, van driest ongeloof. Ook dat moet ons goed duidelijk worden. En dat zal het, wanneer wij ons helder voor de geest stellen, hoe het offer van Jezus Christus tot stand is gekomen. Welke krachten zij daarbij aan het werk geweest? Wanneer we even nadenken, dan staat het in volle helderheid en duidelijkheid voor ons oog, dat hier geen andere beweegkracht is geweest dan de vrije soevereine genade en liefde van onze grote God. De Schrift zegt ons immers zo stellig mogelijk, dat de slachting van het Lam van God vooraf bepaald was voor de grondlegging van de wereld, **1 Petr. 1: 20; Openb. 13: 8**. Daarmee is elke gedachte aan medewerking van enig mens, enig schepsel uitgesloten. Wat God in de schoot van de eeuwigheden in Zijn Zoon heeft besloten, daarbij is niemand Zijn raadgever geweest. Van geen enkele kant is enige aansporing geschied, geen hulp en zelfs geen goedkeuring of toestemming. De machten, aardse en onderaardse, die deel hadden aan de kruisiging van de Heer Jezus, waren zich niet bewust, wat ze deden; nog veel minder hebben ze opzettelijk de voorbedachten raad van God willen uitvoeren. Het tegendeel wordt uitgesproken. „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen.“ **Luk. 23: 34**. En Paulus zegt: „Indien zij (de oversten dezer eeuw) de Goddelijke wijsheid hadden gekend, dan zouden zij de Heer van de heerlijkheid niet gekruisigd hebben.“ **1 Kor. 2: 8**.

Het staat dus ontwijfelbaar vast, dat voor die overgave van Gods geliefde Zoon tot heil van de verloren en verwoeste schepping God Zelf alleen en uitsluitend verantwoordelijk is. Zijn dat plan en die raad volkomen wijs geweest, en zijn ze uitgevoerd met de stellige waarborg, dat ze zouden gelukken, dan hebben noch engelen noch mensen er iets aan toegebracht. God alleen draagt de verantwoording, en Hij alleen heeft de eer en de roem.

Maar dit zijn waarheden en inzichten, die elk gelovig kind van God zonder aarzeling zal onderschrijven. Toch is het zeer de vraag, of vele kinderen van God zich wel ooit rekenschap hebben gegeven van de keerzijde van deze waarheid. Dat wil zeggen, of deze daad van God in Christus ooit haar rechtskracht en haar geldigheid kan verliezen tengevolge van enige handeling van het schepsel, of van de verhouding, waarin zich het schepsel plaatst. Met andere woorden, of het recht, dat de Zoon van God heeft op alle schepsel in hemel en op aarde, ooit verzwakt kan worden door de houding, die een schepsel van God tegen deze daad van God aanneemt.

Natuurlijk maakt het voor het eigen persoonlijke leven groot verschil, hoe een mens zich gedraagt tegenover het heil, dat door Christus' dood verworven is. Wie daaraan gelooft, heeft het leven, zegt de Schrift; wie niet gelooft, heeft het leven niet, maar de toorn van God blijft op hem. Wie niet gelooft, wordt veroordeeld. Dat moet zo zijn, het kan niet anders wezen .

Maar daarover hebben we het hier niet. Wij willen en wij moeten het ons hier duidelijk maken, of de aanspraken, die de Zoon van God rechtens heeft, beïnvloed worden daardoor, dat een schepsel van God ongelovig en weigerachtig staat tegenover liet heil, dat inderdaad verworven is.

Wij zullen nooit een helder inzicht krijgen in de zaak van de eindelijke redding van alle verloren schepselen en van het volkomen herstel van al wat door de zonde bedorven en aan de dood vervallen is, zolang wij blijven staan op het standpunt van onze persoonlijke houding daartegenover. Wij moeten leren verstaan, dat de vraag van het recht als zodanig niets te maken heeft met het geloof of ongeloof van mensen of engelen of duivelen.

De rechtsgeldigheid van het offer van Christus op Golgotha is nooit en nimmer afhankelijk van ons geloof. Want toen het offer tot stand kwam in het hart van God, kon er van geloof of ongeloof nog geen sprake zijn. Toen was er nog niemand, die kon geloven. Toen dus in de raad van God de zonden van de gehele wereld op Christus werden gelegd, kwam de factor van het geloof niet in aanmerking.

Maar wanneer die factor niet in aanmerking is gekomen, voordat de verlossing tot stand kwam, dan kan hij ook niet in aanmerking komen, nog veel minder de doorslag geven, wanneer de vraag besproken wordt, of Christus onder alle omstandigheden alleen en uitsluitend recht heeft om te beschikken over alles, wat Hij met Zijn bloed heeft gekocht.

***

Laten we ons toch door enige uitspraken van de Schrift laten zeggen, wat eigenlijk de zaak is. Zo verklaart Paulus door de Heiligen Geest in **2 Kor. 5: 19**: „God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende. " Dat Evangelie wordt nu reeds bijna twee duizend jaren lang in de wereld verkondigd, en iedereen weet wel, hoe de wereld het heeft ontvangen: voor het merendeel weigerend, verwerpend, spottend, onverschillig, vijandig. En dat niet het minst, waar het Evangelie het meest en het zuiverst werd verkondigd.

Maar wanneer dat zo is, wat zullen wij dan zeggen van de grote woorden van de apostel, dat God de wereld met Zichzelf heeft verzoend? Is het niet door de feiten bewezen, dat de apostolische opvatting van de strekking van het offer van Christus foutief en overspannen is geweest? Indien het resultaat van de Evangelisatie van de wereld tot op onze tijd de toetssteen is om het werk van Christus voor de wereld op zijn waarde te schatten, dan mag van de apostolische verklaring gerust heel wat worden afgedaan. Dan zijn de verwachtingen van een verlossing van de wereld overspannen geweest, want nog niet een tiende deel dergenen, die het Evangelie hoorden, hebben er geloof aan geslagen en zijn met God verzoend

Het is stellig goed, dat wij predikers en evangelisten met de diepsten ernst en de heiligste ijver steeds weer betuigen: Laat u met God verzoenen; dat wij waarschuwen en vermanen met alle geduld. Maar feiten zijn nu eenmaal feiten, en er moet mee gerekend worden. Wat zullen wij dan zeggen? Heeft Paulus overdreven? Heeft hij te veel gezegd? Het resultaat van onze evangelisatie en onze zending geeft hem tot dusver geen gelijk.

En dan wordt met grote ijver gepredikt, dat allen, die bij hun leven het aangeboden heil niet hebben aangenomen, voor alle eeuwigheden hopeloos, verloren en verdoemd zijn.

Klopt deze vreeslijk rekening? Wordt voor die God, van wie Paulus zegt, dat Hij de wereld met Zichzelf heeft verzoend, geen beter resultaat bereikt? Zou men werkelijk moeten zeggen,

dat God nog vele niet verloren werelden heeft, en dat het er dus niet zo zeer op aankomt, of enige miljoenen oproerige mensen en duivelen verloren gaan, evenals Rothschild het niet bemerkt, of hij een paar stuivers verliest? (Dat voorbeeld werd werkelijk gebruikt door een ijverig prediker!) Luisteren we dan naar een ander woord van de Schrift, het woord van Petrus: „Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout." **1 Petr. 2: 24**. En in verband daarmee het woord van Johannes: „Hij is een verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der gehele wereld." **1 Joh. 2: 2**.

Wanneer heeft Christus dat gedaan? Meer dan achttienhonderd jaar (2000) geleden. Toen leefden wij nog niet, toen hadden wij nog niet een zonde gedaan. En ook heeft niemand van ons, en niemand in de gehele wereld, God gevraagd, of Hij ook onze zonden op het offer wilde leggen, opdat ze zouden worden weggedaan en uitgedelgd.

Heeft God dat toen alleen gedaan, zonder eerst te vragen, of wij het goedgevonden? En dat wel, zegt Johannes, niet alleen voor ons, gelovigen van deze bedeling, maar ook voor de gehele ongelovig Goddeloze wereld! En heeft God dan te voren wel geweten en bedacht, hoe weinigen van ons Hem er later voor zouden danken, dat Hij het zonder ons voor ons in orde heeft gebracht? Heeft God wel bedacht, dat na bijna twee duizend jaren nog maar een zeer klein deel van degenen, aan wie het gepredikt is, er mee zouden instemmen? Maar dat betwijfelt toch geen kind van God! God moet dat hebben geweten en bedacht. Niets kan ooit Hem verrassen of teleurstellen. Het is niet denkbaar, dat Hij ooit tot Zijn Zoon zou moeten zeggen: „Wij hebben ons vergist; wij hadden de beste bedoelingen, maar de uitslag valt tegen. De middelen, die wij hebben gebruikt, zijn niet voldoende geweest om ons doel te bereiken." Maar dat kan toch niet!

Van welken kant wij de zaak ook bekijken, telkens zullen we moeten erkennen, dat God gerechtvaardigd wordt in al Zijn werken. Daarom moesten wij de vraag van het recht op de voorgrond plaatsen, en de Gemeente Gods dringend waarschuwen, dat ze niet tracht op deze machtige vraag antwoord te geven of zich te laten geven van uit het standpunt van onze persoonlijke verhouding tot deze daad van God, en evenmin te oordelen naar de resultaten van het enkele aïoon dat sedert Golgotha verlopen is.

* * *

Maar wanneer alles wat mensen of duivelen doen voor of tegen het Evangelie, het recht van de Zoon van God op alle

schepselen, die Hij heeft gekocht, niet kan aantasten, dan mogen we het Hem ook gerust toevertrouwen, dat Hij te Zijner tijd en op Zijn wijze, met volkomen zekerheid en onfeilbaar resultaat, Zijn recht zal laten gelden op alle schepsel, dat Hij met Zijn kostbaar bloed heeft gekocht; zal laten gelden tegen alle aanspraak van welke kant ook, ook tegenover alle weigering door hun wie het aangaat. Recht blijft recht. Zijn troon zou wankelen, wanneer Hij ook maar een jota afdeed van het recht, dat Hij heeft op alle schepselen. Is Hij dan niet de goede Herder, die de negen en negentig schapen laat in de woestijn, en het verlorene zoekt, *totdat Hij het vindt?*

Het behoort immers tot onze toestand als gelovigen, dat wij in al deze grote dingen niet mogen en niet moeten zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare. Wij mogen en wij willen onze grote en heerlijke Heer, de Rechtvaardige, het volste vertrouwen schenken, dat Hij niets zal verliezen van al wat het Zijne is, omdat de Vader het Hem heeft gegeven

***

.
Om de rechtsvraag ten volle op te lossen, is het niet genoeg, te wijzen op het feit, dat de Zoon van God in waarheid de enige rechtmatige Gebieder en Heer is van alle creaturen in de gehele wijde schepping. Want wij zien immers, dat ontelbare miljoenen van Zijn schepselen van dit recht, dat Hij op hen heeft, nog nooit iets hebben gehoord, of ten dele weigerachtig en ten dele zelfs zeer vijandig er tegenover staan

.
Het grootste deel van de mensen, die op aarde leven, heeft nog nooit gehoord, dat God Zijn Zoon heeft gezonden en alles aan Hem onderworpen heeft. Zijn eigen uitverkoren en geliefd volk weigert tot op de huidige dag hardnekkig, Zijn aanspraken te erkennen en Hem te huldigen. Datzelfde geldt van het grootste deel van hun, die Hem met de lippen Heer noemen, maar niet doen wat Hij zegt.

En ook in de engelenwereld is niets te bemerken van eer afneming van de rebellie en vijandschap tegen den Overwinnaar van Golgotha. Wanneer we alleen letten op het gezicht onzer ogen, dan zouden we op de gedachte kunnen komen, dat het op Golgotha niet gekomen is tot een beslissende overwinning op zonde, dood en duivel. Want het is openbaar, dat deze vijandige machten schijnbaar onverzwakt en onverhinderd hun praktijken voortzetten, zoals ze het deden vóór Golgotha.

Van een ophouden of verminderen van het werk van Satan op alle gebied van het leven is even weinig sprake als van een verminderen van de sterfelijkheid of van de zondigheid onder de mensen. Over die onloochenbare feiten mogen we wel eens

nadenken. Hij, die weet, dat hij uit de macht van de duisternis, uit de tegenwoordige boze eeuw, is gered en overgebracht in het koninkrijk van de Zoon van Gods liefde, heeft geen reden om zich bezorgd te maken, als hij deze toestand van de mensen en engelenwereld ziet. Wij weten, dat wij uit de dood overgegaan zijn in het leven. Wij weten, wat God ons heeft gegeven; dat Hij ons aangenaam heeft gemaakt in de Geliefde, in wie wij hebben de verlossing door Zijn bloed, de vergeving van de zonden naar de rijkdom van Zijn genade. Wij weten, dat wij de boze wederstaan, en dat wij onder alle omstandigheden staande zullen blijven. Wij weten, dat God ons de overwinning gegeven heeft door onze Heer Jezus Christus.

Maar dat alles zijn dingen, die bij ons enkel leven in het verborgene, niet bekend en niet verstaan door de wereld, die nog in het boze ligt, in wie de God van deze eeuw de zinnen verblind heeft, opdat hen niet zou beschijnen de verlichting van de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Christus Jezus.

Doch dat is dezelfde wereld, die God volgens Zijn eigen woord met Zichzelf heeft verzoend door de dood van Zijn Zoon. En onze God heeft ons niet onkundig gelaten van de weigerachtige en vijandige houding van deze tegenwoordige wereld. Hij heeft ons integendeel door de profeten en apostelen van het Nieuwe Testament zeer duidelijk laten zeggen, dat er gedurende deze tegenwoordige bedeling geen werkelijke verandering zal komen in de vijandige houding van Satan en van de mensheid, die hij mag leiden. God wil, dat wij in de strijd tegen de vorsten en de overheden in de lucht geduldig en gelovig volharden en overwinnen, en dat wij tegelijk geen ogenblik vergeten, dat Hij ons in deze vijandige wereld heeft aangesteld tot Zijn boodschappers en gevormachtigden, die aan Zijn meest verbitterde vijanden niet alleen volkomen vergeving, maar zelfs een plaats als zonen van het huis naast ons mogen aanbieden.

Wat blijkt nu hieruit over de juiste beoordeling van de rechtsvraag, die wij behandelen? Toch wel dit, dat we in geen geval mogen denken aan een schikking, die de Zoon van God zou hebben getroffen met de vijandige machten in hemel en op aarde.

Daarom wacht ook allen, die de waarheid, welke hun in Christus verschenen is, in ongerechtigheid te onderhouden, een veel zwaarder gericht, een oordeel van der verdoemenis, waarvan Israël, het volk van Gods bijzondere liefde en uitverkiezing, een aangrijpend voorbeeld is. Daarom hebben ook niet alleen de duivel en zijn engelen, maar ook het beest en de valse profeet, die in deze bedoeling de werken van de duivel hebben gedaan als zijn hoofdvertegenwoordigers, hun plaats in de tweede dood, de poel van het vuur. We zeggen nog eens: dat kan

en dat mag niet anders zijn. God laat Zich niet bespotten. Daarom is ook de verdoemenis en de verharding van allen, die de liefde van de waarheid niet hebben aangenomen, rechtvaardig en noodzakelijk. Maar dat is nog niet het laatste antwoord op de rechtsvraag, die ons hier bezighoudt. Wanneer de Zoon van de mensen op Zijn dag zal spreken: „Deze mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat ik over hen koning zou zijn, brengt ze hier en slaat ze hier voor mij dood," dan behoort dat stellig ook tot de oplossing van de vraag, hoe alle creatuur aan Zijn scepter zal worden onderworpen. Maar het is nog volstrekt niet de gehele oplossing en ook nog niet het belangrijkste deel daarvan. Want wanneer Hij wraak oefent aan Zijn vijanden, en ze werpt in het helse vuur, de tweede dood, dan wordt daardoor het rijk van de dood slechts groter en uitgebreider. Daarmee wordt nog niet de vijandschap vernietigd en uit de weg geruimd. Dat kan eerst geschieden, wanneer die gevangenen van dood en verderf begenadigd worden, gelijk het met ons allen is geschied.

Eerst in het stof van de dood, in de diepten van het gericht, en dan tot het kindschap, tot het leven, tot de gemeenschap van Zijn heerlijkheid.

Daarom staat ook geschreven, dat de Vader al het oordeel aan de Zoon heeft gegeven, omdat Hij de mensen zoon is. **Joh. 5: 22,27** Maar God heeft Hem toch zeker niet het oordeel gegeven daartoe, dat de Zoon door het oordeel het Zichzelf voor eeuwig onmogelijk zou maken, allen, die Hij geoordeeld heeft, te kunnen naderen met hulp, verlossing en bevrijding. En dat nu juist wordt door de overgeleverde leer van de kerk voorgesteld als het grote einddoel van het jongste, d.w.z. van het laatste gericht. Al Zijn geliefde schepselen, die Hij met Zijn bloed heeft gekocht, zou Hij zelf er toe veroordelen, dat zij nooit kunnen komen in Zijn doorboorde handen, dat Hij ze nooit kan behandelen als Zijn werkelijk verlorene erfenis!

Met andere woorden, men beweert, dat de Zoon van God Zelf in het oordeel afstand doet van het hoogste, heiligste en kostelijkste voorrecht, dat de Vader Hem heeft toevertrouwd. Hij doet voor goed afstand van elke verdere gelegenheid, om Zijn duur gekocht recht te handhaven, en de met Zijn bloed verworven schepselen toch nog zalig te maken, en te brengen tot hun oorspronkelijke bestemming: dat ze Hem zouden verheerlijken. En men meent met die leer God een dienst te doen, en dat, terwijl ons toch zo duidelijk voor ogen wordt gesteld, dat het vreeslijke oordeel over Israël, de verharding, slechts voor een tijd is, en terwijl in de Romeinenbrief de apostel zo beslist mogelijk verklaart, dat die verharding niet betekent, dat Israël voorgoed verworpen is

Wat zitten we toch nog vast in de middeleeuwse voorstelling betreffende de betekenis van Gods gerichten. Zelfs nu de Gemeente van de gelovigen inzicht heeft gekregen over Gods wegen in gericht en genade met Zijn volk Israël, nu nog wil men niet nalaten, in het gericht van de verdoemenis en verblinding het einddoel te zien van Gods wegen met engelen en mensen. Dan is dus het aanschouwelijk onderwijs, dat God ons in Israël geeft, voor ons verloren. En dan zeggen we nog, dat we gelovigen zijn! Ziet men dan niet, in wolk een dilemma men zichzelf plaatst, of veeleer nog de Zoon van God, wiens zaak men meent voor te staan?

De mensen Zoon is geroepen het oordeel te vellen en zal dat ook stellig doen, maar wanneer de verdoemenis het einddoel van dat oordeel was, dan zou dat betekenen, dat Zijn recht vaardig oordeel het meest werkzame middel was, om te maken dat Hij Zijn eigenlijke taak, de wereld te redden, nooit zou kunnen volbrengen. Zijn straffende gerechtigheid zou dan roemen tegen de barmhartigheid, en niemand zal beweren, dat ze daartoe geen recht zou hebben. Maar waar bleef dan de genade, waarvan de Schrift zegt, dat ze overvloediger geworden is, dat de barmhartigheid zal roemen tegen het oordeel! We zouden dan ook moeten erkennen, dat in het karakter van de Zoon van God een ernstige verandering zou komen. Er staat geschreven: „Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in de eeuwigheid.” **Hebr. 13: 8.** Maar dat zou dan niet langer waar zijn. En daarmee zou het diepste fundament van het huis, waarin wij door genade wonen, geschokt worden.

Want wanneer de Christus van God op grond van Zijn gerechtigheid Zich ooit kon afwenden van enig nog zo diep gezonken schepsel, en het ooit zou uitspreken, dat Hij afstand doet van Zijn recht op hen, die Hij met Zijn bloed heeft gekocht, dan heeft van Zijn verlost en niemand een vasten waarborg, dat hem niet hetzelfde kan overkomen. Immers, wanneer ons slechts gerechtigheid geschiedde, wie zou bestaan? Laat toch niemand zeggen: „Ja, maar wij hebben het Evangelie geloofd!” Dat is hier de vraag niet. We hebben het hierover, of we dit mogen veronderstellen, dat de Zoon van God ooit om de wil van Zijn gerechtigheid voorgoed afstand zal doen van Zijn onvervreemdbaar recht op alle zielen van mensen en engelen; of Hij ooit zal besluiten, Zich met zulke verlorenen niet meer te bemoeien en geen poging te doen om hen te verlossen van de diepste grond van de hel, indien Hij daartoe wel in staat zou zijn. Over die vraag van Zijn vermogen zullen we het aanstonds hebben.

Maar hier houden we ons bezig met de vraag van het recht. Want de rechtsvraag is de diepste grond van alle zekerheid van de zaligheid bij welk schepsel ook. Wanneer werkelijk de mogelijkheid bestaat, dat Christus ooit weigert, gebruik te

maken van Zijn soeverein recht op alle vlees, dan wankelt alles. Dar heeft ook geen gelovige absolute zekerheid, dat het met hem goed zal gaan.

Want onze zekerheid rust nooit en nimmer op onze gesteldheid, maar enkel op Zijn onwankelbare trouw. Maar wanneer Hij veranderen kan, wanneer Hij op de jongsten dag voor altijd aan ontelbare schepselen de rug toekeert, en het Zichzelf onmogelijk maakt, ze ooit te bereiken met een straal van Zijn licht, met de macht van Zijn onvergankelijk leven, om ze nog te redden van de tweede dood – wanneer dat waar zou zijn, dar zou er voor geen enkele zondaar zekerheid van zaligheid bestaan

Veroordelen en vervloeken kon JHWH Jezus reeds vóór Golgotha naar Zijn onverbiddelijke heiligheid. Maar nu Hij gekruisigd is, kan Hij goddelozen rechtvaardigen en tegelijk rechtvaardig blijven. Niet straffende, veroordelende, vonnissende gerechtigheid, maar reddende, leven vernieuwende gerechtigheid. Wanneer we van Hem beweren, dat Hij een Rechter is, die alleen maar moet veroordelen, en die althans in sommige gevallen niet meer kan redden, dan verloochenen we het kruis. We zouden van Hem zeggen, dat Hij de kostbare zielen, die Hij Zelf heeft gekocht, veroordeelt tot een eindeloos verloren zijn. Dat moeten we goed begrijpen

.
Het moge ons zwaar vallen, maar we moeten eens ophouden ons in te beelden, dat er voor ons zekerheid bestaat omdat we gelovig zijn geworden; dat onze zekerheid dus rust op iets dat *in ons* is geschied. We moeten eens afleren *te geloven in ons geloof*, en we moeten heel anders eens leren rusten in de genade die heil brengt aan alle mensen en die niet rust, voor de laatste verloren mens of engel is gevonden; Want Christus is gisteren én heden dezelfde en in de eeuwigheid. Bij Hem is geen verandering. En zolang er één verloren is, kan Hij niet anders dan zoeken totdat Hij hem vindt. De vraag kan dan natuurlijk ook worden gesteld, of Hij dat ook wil! En of Hij het kan met die twee vragen gaan we ons nu bezighouden.

5.1.A.2. De vraag van de wil.

Eigenlijk behoorde die vraag van de wil niet eens te bestaan. Want wanneer één ding duidelijk is in de Schrift, dan is het wel de wil van God, dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen, **1 Tim. 2: 4**. En wederom staat geschreven: Dit is de wil des Vaders, die mij gezonden heeft, dat al wat Hij mij gegeven heeft, ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uitersten dage." **Joh. 6: 39**. En wederom: „Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft." **Joh. 3: 16**. En wederom: Ik zal ze van het geweld der hel (het dodenrijk, *Hébr.*) verlossen, ik zal ze vrijmaken van den dood." **Hos. 13: 14**

En toch is het goed, dat wij ons met deze vraag bezighouden. Toen de Heer aan het badwater Bethesda een kranke vond, die acht en dertig jaren daar gelegen had, vroeg Hij hem eerst: Wilt gij gezond worden? Misschien heeft menigeen zich wel over die vraag verwonderd. Het komt ons zo natuurlijk voor, dat een zieke graag gezond wil worden. En toch moet bij ons de wil tot leven en gezondheid eerst nog worden gewekt, zoals de Heer Jezus ons dat in de geschiedenis van de kranke laat zien.

Maar hier is het anders. Bij God behoeft de goede, heilige en volmaakte wil niet eerst te worden gewekt, en dat nog wel door ons vragen en bidden. Veeleer moet bij ons de zin en het begrip worden gewekt voor de prediking van Gods liefdedwil.

Over 't algemeen hebben wij tamelijk hoge gedachten over de betekenis van onze eigen wil in de zaak van onze behoudenis. Wij willen niet hebben, dat God iets zal doen, waarbij de vrijheid van onze wil enige dwang zou worden aangedaan. En wij beweren al heel gauw, dat God dit of dat niet kan doen, omdat Hij dan geen rekening zou houden met onze vrije wil.

Maar daarbij zijn wij wel wat heel mild met de toekenning van de eigenschap „vrij" aan onze wil. Onze wil is immers van nature verkocht onder de zonde, en van ware vrijheid tot leven en vrede kan geen sprake zijn, voordat onze wil door volkomen onderwerping aan de heilige wil van God waarlijk vrij is geworden, en dus in staat wordt, weer het goede en het Goddelijke te willen. Daartoe is immers de natuurlijke mens zo onbekwaam als een dode onbekwaam is om te gaan.

Wij hebben ons uit de menselijke filosofie heel wat spreekwijzen aangewend, die wel beschouwd grote vergissingen zijn. Zoals Paulus zegt: „Ziet toe, dat niemand u als een roof vervoere door de filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering van de mensen, naar de eerste beginselen der wereld en niet naar Christus." **Kol. 2: 8**. En we moeten er op rekenen, dat wij uitgeworpen zullen worden uit de synagoge van

der wetenschap, wanneer we met geringschatting spreken over de filosofie, waaraan sedert eeuwen de theologie zich heeft verkocht met lichaam en ziel. De leerstellingen van de filosofie gelden ook in de zalen van de theologische wetenschap.

We willen daarmee niet zeggen, dat de studie van de filosofie geen hoge vormende en opvoedende waarde zou hebben. Dat heeft ze wel, vooral omdat men daarbij leert inzien, hoe totaal God de wijsheid van deze wereld tot dwaasheid heeft gemaakt, en hoe Hij weigert. Zich en Zijn wijsheid te laten meten en bewerken met de werktuigen van de filosofie. Doch wie meent, dat menselijke filosofie nodig en zelfs onontbeerlijk is tot recht verstand van Goddelijke gedachten en verborgenheden, die bedriegt zichzelf. En wie de mensen alzo leert, bedriegt tegelijk allen, die naar hem luisteren.

De Schrift leert nergens, dat de gevallen mens, de zondaar, een „vrije” wil heeft. Zo zegt Jezus tot de vrome Joden, die reeds in Hem, de Messias, gingen geloven: „Indien gijlieden in mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk mijn discipelen en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrij maken.” En de Joden hadden Hem niet misverstaan; zij antwoordden Hem: „Hoe zegt gij, dat wij vrij zullen worden? Dat zijn wij reeds.” Maar Jezus zeide: „Voorwaar, voorwaar zeg ik u: een iegelijk, die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde. .. Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.” **Joh. 8: 31–36.**

Hoe zou de Schrift ook kunnen zeggen: „Het is God, die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen, ’ **Fil.2: 13.** indien in ieder mens van nature de wil vrij was tot het goede, tot het leven, tot het welgevallen Gods? Gods woord kent ons beter dan alle filosofische stelsels, die ons mooie woorden geven over de hoge waarde van de mens, over zijn aangeboren zedelijke adel en dergelijke bedrieglijkheden. De Schrift zegt: Er is geen onderscheid, allen zijn afgeweken, allen zijn zondaars, allen onder het oordeel, allen van nature kinderen van de toorn.

Daarom begint de ware zedelijke, Goddelijke vrijheid van de wil eerst met de grondige vernieuwing van ons wezen en onze gezindheid door de Geest van Christus. Zoals de Schrift zegt: „Staat dan in de vrijheid, met welke u Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.” **Gal. 5: 1.**

Eerst in Christus Jezus zijn wij vrijgemaakt van de wet van de zonde en van de dood in onze leden. En het hoogste doel van de ware Christelijke vrijheid is het volledig afstand doen van alle eigen wil, de volkomen overgave van alle leven van het

„Ik," het bewuste, overwinnende: „Niet ik, maar Christus in mij." Alleen een slaaf van Jezus Christus verstaat het geheim van de hoogste vrijheid van de wil. Die vrijheid bestaat daarin, dat we onvoorwaardelijk ingaan in de heilige en volkomen liefdedwil van God in Christus, maar nooit daarin dat we tegenover Hem onze eigen wil handhaven, al zou die nog zo goed zijn.

De menselijke filosofie echter weet niets van zulk een vrijheid, en dat kan ze ook niet weten; de natuurlijke mens met al zijn filosofische ontwikkeling en scherpte van geest begrijpt niet de dingen, die van de Geest van God zijn; ze zijn hem een dwaasheid en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk, d.i. in de kracht van de levendmakende Geest van Christus, onderscheiden moeten worden, **1 Kor. 2: 14, 15.**

De theologie, ook de beslist gelovige theologie, heeft zich sedert eeuwen er schuldig aan gemaakt, dat ze dit Goddelijk vonnis van de verwerping over de menselijke wijsheid niet heeft willen aanvaarden, en als noodzakelijk gevolg daarvan zijn de grondbegrippen van de kennis van God verduisterd. En die verduistering gaat verder en dieper, dan men wil erkennen.

Heel duidelijk blijkt ze, waar het zulke elementaire begrippen betreft, als dat van Gods wil tot redding van alle mensen. Dat kan men eenvoudig niet inzien. Waarom niet? Omdat men verblind is door valse en overdreven meningen aangaande de betekenis van de wil van het schepsel, in de eerste plaats die van de mens en de duivel.

Men is uiterst bang, dat er getornd zal worden aan de majesteit van de „vrije wil" van het schepsel. Men meent, dat Gods troon zou wankelen, indien een sterfelijk schepsel enige krenking van zijn vrije wil zou moeten ondervinden. Maar wanneer men dan zoals hier een zeer bondige en ondubbelzinnige uiteenzetting vindt over de Goddelijken wil tot redding van alle mensen, dan zegt men met de grootste zielsrust: „Ja, God wil wel, maar als de mens niet wil, dan kan God niet." En daarmee is de zaak uit. In hoogste instantie is het uitgemaakt; de wil van het schepsel geeft de doorslag!

***

De uitgesproken wil van God tot redding van geheel Zijn verloren mensheid rust op de eeuwige, ondoorgrondelijke en onveranderlijke raad van Zijn liefde, gedragen en gewerkt door Zijn volkomen wijsheid, waarmee Hij alle mogelijke moeilijkheden die zich tegen Zijn wil zouden verzotten, van te voren heeft overwogen, om er rekening mee te houden. En dan verklaart Hij na duizenden van jaren: „Ik wil, dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen."

En dan durven wij ééndagsvliegen van mensen vóór Hem gaan staan en zeggen: „Alles goed en wel – maar als de mens niet wil en als de duivel niet wil, dan helpt al Uw willen niets. Gij zult Uw wil niet krijgen, de duivel krijgt zijn wil. Het zal hem gelukken, Uw heilige, heerlijke wil tot in alle eeuwigheid te weerstaan.”

Wanneer alleen ongelovig filosofen zo spraken, dan zou het te verdragen zijn. Maar het zijn kinderen van God, die zich laten verleiden, zulk een toon aan te slaan. Dat is ontzettend! Zouden ze zich er wel rekenschap van geven, wat ze eigenlijk doen? Het is verre van ons, iemand, die zulke dingen zegt, daarom beschuldigen van welbewuste majesteitsschennis, van een vooracht aantasten van Gods rechten, van opzettelijke minachting van Zijn eer, Zijn roem en Zijn heerlijkheid. Wij weten te goed uit eigen smartelijke ervaring, hoe licht men er toe kan komen, zulk een houding aan te nemen, en dan nog te denken, dat men de een dienst doet, dat men Zijn eer verdedigt en de heilige ernst van Zijn woorden. Doch men weet niet, wat men doet.

Want, zoals we reeds zeiden, deze uitgesproken wil van God rust op de onmetelijke liefde van Zijn eigen wezen, dat liefde is heilige, rechtvaardige, waarachtige liefde, die geen gemeenschap kan hebben met zonde en ongerechtigheid, die liever de eniggeboren Zoon, de Heilige en Rechtvaardige, die geen zonde kende tot zonde maakte, dan dat de grondvesten van Zijn troon en Zijn rechterstoel zouden worden bewogen.

De liefde heeft er voor gezorgd, dat de vraag van het recht voorgoed beslist is. Niemand kan verdoemen, want God was in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenende, haar zonden haar niet toerekenende.

Die liefde, gepaard met heiligheid en gerechtigheid, triomfeert aan het ledige graf, waaruit Christus opstond om op te varen naar de hemel, en alle machten van de dood en van de duisternis ten toon te stellen en er over te triomferen.

En Gods volkomen gerechtigheid geeft alle gericht, alle heerschappij, alle macht over dood en leven in de handen van Hem, die Zichzelf voor ons heeft gegeven, en die de zonde van de hele wereld op Zich nam.

In deze keten is geen zwakke schakel. Zij kan houden. Wat daarmee gebonden is aan de troon van de Verhoogde, dat kan niet worden losgemaakt door alle praktijken van de hel en alle bedriegerijen van de zonde. God heeft met Zijn heiligen wil het hele geschapen heelal op deze wijze verbonden aan de troon van Zijn heerlijke Zoon.

En zou God dat alles wel overdacht en grondig overwogen hebbend Voorwaar heel wat beter dan de mensen ooit een filosofisch stelsel hebben uitgedacht. Wij kunnen ons immers niet eens een voorstelling maken van de Goddelijke wijsheid, van Zijn volkomen en onfeilbaar inzicht in alle diepten en hoogten van mogelijkheden bij de schepselen en bij Hem zelf!

En voor die wijsheid zou het verborgen zijn gebleven, dat – ja, Gods plan en Gods raad van eeuwigheid af wonderbaar schoon waren en zeer begeerlijk – maar dat het toch op den duur zou mislukken, althans voor het grootste deel, tengevolge van de verkeerde, hardnekkige, trotse wil van het schepsel, van het schepsel, dat door Gods liefde is omringd, en dat door Hem en tot Hem en in Hem is geschapen!

Die wijsheid zou zo blind en kortzichtig zijn geweest, dat onze bekrompen, armzalige filosofie haar moest komen vertellen, dat alle macht van de liefde van God alle onberekenbare diepte en hoogte van de wil van God en Zijn Christus toch niet in staat zouden zijn om het begeerde doel te bereiken!

En die wijsheid zou door de Heiligen Geest één- en andermaal aan heilige mannen Gods in de pen hebben gegeven, niet alleen, dat God wil, dat alle mensen zalig worden, maar dat *Hij is* de Behouder van alle mensen, allermeeest van de gelovigen, en dan tevens vol te houden: „Alle dingen zijn mogelijk bij God," of: „Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil," of: „Onze God is in de hemel; Hij doet al wat Hem behaagt."

Toch willen wij ons niet blootstellen aan het verwijt, als of wij – in onze grote ijver voor Gods heiligen en volkomen wil tot heil van Zijn ganse verloren schepping, en onze verwachting, dat die wil in gericht en genade onfeilbaar zeker zal worden uitgevoerd – de ogen zouden sluiten voor de ernst en de grootte van onze zedelijke verantwoordelijkheid als schepselen, die met een wil begaafd zijn. Maar daarbij willen wij – volgens de Schrift, naar wij menen – de nadruk liggen op het feit, dat deze verantwoordelijkheid in de hoogste aangelegenheden eerst begint bij onze vernieuwing door de Heiligen Geest. Vóór die tijd zijn wij niet vrij, dat wil zeggen, wij missen het vermogen om werkelijk vrij te kiezen in de dingen, die God en Zijn heil betreffen.

Daarom zijn ook de ernstigste en zwaarste woorden over het onuitblusselijk vuur, en over de schrikkelijke verwachting van het gericht, dat de tegenstanders zal verslinden, gericht tot discipelen en gelovigen. In de Brief aan de Hebreeën luidt de vraag: Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht geven?' ' **Hebr. 2: 3; 12: 25.**

Bij evangelieverkondigingen houden velen er van, alle registers van de bedreiging met hel en verdoemenis open te trekken, om daarmee de onbekeerden op te wekken tot bekering. Zij menen, dat het van zelf spreekt, dat niet wij gelovigen, maar degenen, die buiten zijn, met de hel worden bedreigd. Maar in de Schrift begaan de Farizeeën – die naar het getuigenis van één van hen, wisten, „dat Gij zijt een leraar van God gekomen, want niemand kan zulke tekenen doen die Gij doet, zo God niet met hem is,“ en die trots deze erkenning, die door God in hun hart was gewerkt, Zijn Goddelijke daden brandmerkten als werken van e demonen – de lastering tegen de Heiligen Geest, waarvan geen vergeving is in de toekomstige eeuw, noch in de tegenwoordige.

In de Schrift besluit ook de apostel, de broeder, die zich zwaar had bezondigd, „in den naam van onzen Heer Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest tezamen vergaderd zullen zijn, met de kracht van onzen Heer Jezus Christus, dezulke over te geven den Satan tot verderf des vleesches, opdat de geest behouden mag worden in den dag van den Heer Jezus.“ **1 Kor. 5: 4, 5.**

Dat zijn richtlijnen, waarop men in onze dagen nauwelijks meer let, en die niet meer worden verstaan, maar die duidelijk zijn en betrouwbaar. Wie ze volgt, dwaalt niet. Daar wordt een gelovige, een lid van het lichaam van Christus, aan de Satan overgegeven, maar niet, zoals men het gewoonlijk opvat, tot een eindeloos verderf in de hel, waar de genade van God hem niet meer kan bereiken, maar tot een scherpe en strenge tuchting in het vlees, opdat de geest behouden mocht worden in de dag van Jezus Christus.

***

Het ontbreekt in de Schrift ook niet aan duidelijke voorbeelden, van wat de menselijke vrijheid van wil te zeggen heeft in de zaak van onze verlossing. Een van de duidelijkste is de bekering van de grote apostel van de Heidenen op de weg naar Damascus.

De geschiedenis wordt door hem zelf driemaal uitvoerig verteld. „Blazende dreiging en moord tegen de discipelen des Heere,“ wordt hij plotseling omschenen met een hemels licht boven den glans der zon; hij wordt ter aarde geworpen en zijn ogen worden verblind, maar inwendig wordt hij overweldigd door de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus, dien hij had vervolgd. En in enkele korte ogenblikken is de inwendige omkering geschied. „Wat wilt Gij, Heer, dat ik doen zal?“ Gebroken, gebogen, verbrijzeld aan de voeten van den Opgestane!

Hierbij is immers geen sprake, dat Gods doen afhankelijk zou zijn geweest van Saulus' wil. Hoe hij zelf het verstaan heeft, zegt hij ons duidelijk: „Wanneer het Gode behaagd heeft – die mij van mijn moeders lijf aan heeft geroepen en afgezonderd door Zijn genade – Zijn Zoon in mij te openbaren." **Gal. 1: 15, 16.** En aan zijn zoon Timotheus schrijft hij: „Daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven." **1 Tim. 1: 16.**

Eerst nadat hem het nieuwe licht was opgegaan in de Zoon van God – maar niet vóór die tijd kon hij zeggen: „Ik ben dat hemels gezicht niet ongehoorzaam geweest." **Hand. 26: 19.** Toen was het begonnen, dat hij kón willen, Nu is echter blijkbaar de bekering van Paulus geen voorbeeld en model van de wijze, waarop de Heilige Geest de bekering bewerkt door het Evangelie van Christus gedurende de gehele tegenwoordige bedeling. Wij worden niet als hij door een plotselinge verschijning van de opgestane Heer ter aarde geworpen en aan de ogen verblind en zo door Hem overwonnen; nee, tot op deze dag is het regel gebleven, zoals Paulus het ons zelf duidelijk zegt: „Het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het woord Gods." **Rom. 10: 17.**

Waar Paulus zijn bekering stelt tot een voorbeeld voor anderen, die geloven zullen tot eeuwig leven, moet hij dus denken aan een andere bedeling, waarin God in grote maat en omvang gebruik zal maken van diezelfde wonderbare wijze, om Zijn bitterste vijanden te overwinnen, die „dreiging en moord blazen."

En het woord van de profetie zegt ons ook wel, wat daarmee bedoeld is. Want de profeet Zacharia zegt: „Zij zullen Mij aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen als met de rouwklage over een enigen zoon, en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene." **Zach. 12: 10.**

Datzelfde zegt immers ook de grootste profeet, de Zoon van God zelf, tot Zijn toenmalige vijanden: „Ik zeg u, gij zult mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: Gezegend is Hij, die komt in den naam des Heeren!" **Matth. 23: 39.** Wie aan zulke profetische uitspraken wil tornen, omdat hij niet kan inzien, dat zulke bekeringen voldoende rekening houden met de menselijke vrijheid van wil, die is niet te helpen. Maar God zal Zich daardoor niet laten weerhouden, Zijn beloften te vervullen, en het voorbeeld, dat Hij in Paulus gegeven heeft, uit te werken in een omvang, die de mensheid omvat. En ook dan zal Hij Zich niet door ons laten voorzegen, hoe een echte

bekering moet geschieden volgens de regelen van filosofie en dogmatiek.

Een ander kostelijk voorbeeld van de soevereine wijze, waarop onze God handelt met de mensenkinderen, hebben we in de discipel Thomas, die het getuigenis van de anderen aangaande de opstanding niet wilde geloven, en die daarom niet verdoemd wordt, maar aan wie Jezus Zich tastbaar openbaart, om hem te overtuigen. Wel moet Thomas zich laten zeggen; Zalig zijn zij, die niet zullen zien en nochtans zullen geloven," maar de Meester zelf zegt hem: „Omdat gij mij gezien hebt, zo hebt gij geloofd."

Van dit woord uit valt een helder licht op het getuigenis van de apostel, dat God een Behouder is van alle mensen, allermeeft van de gelovigen. Allen worden behouden, allen worden gelovig op de wijze van Thomas, maar niet allen op dezelfde wijze als wij tegenwoordig. Daarom zullen wij ons er wel voor wachten, dat wij door onze dogmatiek Hem een perk zouden stellen.

Het zou veel beter zijn, wanneer men zich in dogmatische kringen wat meer bezighield met de vraag, niet wat er terecht komt van de miljoenen verlorenen, die nooit het Evangelie hebben gehoord maar wat er terecht komt van ons, wanneer wij de erkende waarheid niet gehoorzamen; wanneer wij aan degenen, die God op onze weg voert, een verkeerd Evangelie brengen, dat door de filosofie verwrongen is; wanneer wij aan een verloren wereld telkens weer gaan zeggen: „Ja, onze God wil wel, dat jullie allemaal behouden worden, maar Hij gelooft niet, dat het ooit zover zal komen. Wel laat Hij Zich de Behouder van alle mensen noemen, maar wij kunnen u verzekeren, dat Hij het zo niet bedoelt." Zeker, wij geloven aan de macht van Gods liefde, want die hebben wij ervaren tot onze eigen zaligheid. Maar wij geloven nog veel sterker aan de macht van de boosheid van de menselijke wil, en wij weten, dat die bij de meeste mensen de overwinning zal behalen over al Gods pogingen ter redding. Dat is wel ontzettend, maar er is nu eenmaal niets aan te veranderen." Wanneer gij niet wilt, dan kan God eenvoudig niet; Zijn wil kan niet bereiken, wat Hij Zich heeft voorgesteld en vóór de eeuwigheden heeft voorgenomen."

O, mochten we eens leren sidderen voor zulk een „Evangelie'" Kan dan de heilige, waarachtige God iets willen, waarvan Hij sinds ondenkbare tijden moet hebben geweten, dat de macht van Zijn liefde het nooit zou kunnen bereiken? Welk denkbeeld maakt men zich dan toch van het Goddelijke willen Denkt men zich wel in, in welk licht men Hem plaatst, wanneer men van Hem zegt, dat Hij plechtig laat verklaren, dat Hij wil, dat alle mensen zalig worden, maar . . . !

En wederom, wanneer het waar zou zijn, dat ten slotte niet de genade, maar de zonde bij de meeste mensen zou triomferen, en dat de tweede dood de rijkste oogst zou binnenhalen, waaruit geen redding meer mogelijk zou zijn wanneer dat werkelijk behoort tot de geopenbaarde waarheden, zoals men beweert, heeft dan het voorweten Gods gelegen buiten de heiligen, volkomen wil Zijner liefde?

Kan een eindeloos rijk van de duisternis, een toestand van eeuwigdurende opstand tegen Zijn heilige wil bestaan buiten Zijn wil? Is het denkbaar, dat Hij een eindeloos rijk van dood en verderf in Zijn schepping in stand zou houden – anders kan het immers niet bestaan – dat Hij tegelijk voor allen de vrede en het leven zou hebben gewild en daarnaast voor de meesten de eeuwige, eindeloze, nooit ophoudenden dood?

Wat een vreeslijk dualisme legt men zo in het wezen van de driemaal heilige God! Welk vertrouwen zou nog mogelijk zijn op een God, die zo kon handelen! Het zou niets minder betekenen, dan dat God met Zichzelf in strijd zou zijn.

Maar dat alles volgt noodzakelijk uit de ontzettende filosofie van de vergoding van de menselijke wil, waar men zonder aarzeling beweert, dat hij in staat is, de duidelijk uitgesproken, volkomen heerlijke wil van de Almachtige God te schande te maken.

****

Welk een bevrijding is het, wanneer men deze ontzaglijke afdwalingen leert doorzien en door de genade Gode inwendig leert overwinnen! Wanneer men weer kinderlijk en eenvoudig leert geloven aan de heilige en heerlijke wil van Gods liefde, zoals die ons in het Evangelie wordt betuigd en op Golgotha is verzegeld.

En welk een ongedachte aansporing is het, om niet moede te worden in het werk van de Heer; onvermoeid Hem allen aan te prijzen, Zijn licht te laten schijnen in alle duisternissen van de aarde, met Zijn Evangelie uit te gaan in de gehele wereld. Dan immers zijn we inwendig en onlosmakelijk een met Zijn onoverwinnelijke liefde, die eionen lang kan wachten en verdragen, omdat ze zich bewust is, dat ze ten slotte de overwinning zal behalen ook over de grootste boosheid. Het is onbeschrijfelijke vreugde en het maakt het hart stil. Want we zijn dan niet meer in de verzoeking, dat we opzwepen of dat we ons laten opzwepen; we leren rusten in het woord van de Heer. „Al wat de Vader mij gegeven heeft, zal tot mij komen, en wie tot mij komt, zal ik geenszins uitwerpen.”

Het is onuitsprekelijk heerlijk, weer groot te kunnen denken, weer zonder pijnlijke beperking te leren instemmen in het Evangelie van de Behouder van aller mensen. Dan leren we ook weer rustig denken over dood en hel en verderf, omdat we verstaan, dat die alle moeten dienen, om de heiligen wil van Gods liefde uit te voeren. Dan verdwijnt alle bange ontzetting voor de vreeslijke nachtvisioenen, die geboren worden uit de huiveringwekkende duisternis. Want dan zijn we verzonken en voelen ons één met de wil van Gods liefde, die het kwade overwint door het goede. Dat is Evangelie!

5.1.A.3 De vraag van de macht.

Ook op dit gebied hebben wij nodig, dat onze blik weer vrij wordt, opdat wij oog krijgen voor de onbegrensde volkomenheid van de macht van onze grote God en Zaligmaker Jezus Christus. Wij hebben een te beperkte voorstelling gekregen van die macht tengevolge van allerlei filosofische uiteenzettingen over de macht van de menselijke wil en van de wil van de duivel en zijn engelen, vooral wat betreft de macht tot het kwade, tot de zonde en het verderf. Wij hebben afgeleerd te geloven, dat God eenvoudig almachtig is.

We hebben er volstrekt geen belang bij, de macht van het schepsel lager aan te slaan, dan de maat, die de Schrift er voor aanwijst. Wij mogen gerust rekening houden met grote, vreeslijke, bijna onmeetbare mogelijkheden, zonder dat we behoeven te vrezen, dat daarbij ooit de maat van macht zal worden bereikt, laat staan overtroffen, van Hem, aan Wie de Schrift *alle* macht in hemel en op aarde toeschrijft. We behoeven dus waarlijk geen onderzoek te doen, hoever de macht ten kwade van de mens of van de duivel wel reikt. Wij aanvaardden ten volle die macht in haar volste omvang en haar machtigste combinaties, want we denken daarbij aan dit woord van de Schrift: Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest." **Rom. 5:20.**

Doch het zal nooit kwaad kunnen, dat wij ook in deze ons de blik laten verhelderen door het profetische woord, dat zeer vast is. Zo bidt Paulus voor de gelovigen te Efeze, dat zij mochten weten, „welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt en hem heeft gezet aan Zijn rechterhand in de hemel, verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en allen naam, die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld (eeuw, Gr.) maar ook in de toekomst, en heeft alle dingen aan zijn voeten onderworpen, en heeft hem de gemeente gegeven tot een hoofd boven alle dingen, welke zijn lichaam is, de vervulling dergenen, die alles in allen vervult." **Ef.1: 19-23.**

Wanneer iemand hier de opmerking mocht maken, dat hier zeer duidelijk een beperking ligt in de woorden: „aan ons, die geloven," dan herinneren wij er aan, dat dit slechts schijnbaar een beperking is; er kan immers in vers 20 en 21 geen sprake van zijn, dat Christus om ons geloof verhoogd is boven alle heerschappij en macht en kracht en heerschappij. Die opmerking heeft dus geen doel.

Ook weet ieder kind van God wel, dat zijn geloof het werk van God is in hem, en niet het werk van hem zelf, of van enig

ander schepsel. Het is God, die in ons werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen. Juist daarin wordt Gods macht openbaar, dat zij in ons, schepselen zo vol ongeloof en wantrouwen en argwaan en twijfel, het vermogen kan wekken, om Gods woord onvoorwaardelijk te geloven en te vertrouwen.

Een ander heerlijk woord zegt ons dezelfde apostel in **Ef. 3:20, . 21.** „Hem nu, die machtig is, meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt, Hem zij de heerlijkheid in de gemeente door Jezus Christus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen." Wat wij dus ooit bij ons getrouw en grondig navorsen in de Schrift leren verstaan' aangaande de hoogten en diepten van de macht van het. schepsel ten kwade, Hij is machtig veel meer té doen dan wij ooit bidden of denken.

Kan het dan voor een gelovig kind van God wel een vraag. zijn, of de Zoon van God, het verheerlijkte Hoofd van Zijn Gemeente, wel de macht bezit, om ten volle de overhand te ver krijgen over alle nog zo ontzettende machten van zonde, dood of verderf'?

Naar onze mening bezondigt een mens zich zwaar aan de eer van onze heerlijke Heer, indien hij ook maar de mogelijkheid aanneemt, dat niet slechts in een enkel geval, zoals bijvoorbeeld bij Judas, maar in miljoenen van gevallen de almachtige Heer, die God uit de doden heeft opgewekt, geen macht tot redding meer zou hebben.

Natuurlijk willen de broeders, die toch deze gedachte uitspreken, volstrekt niet te kort doen aan de eer van de Heer, wanneer ze zeggen, dat het voor Hem onmogelijk is, die miljoenen te redden. Neen, ze leggen er telkens de grootste nadruk op, dat het enkel de schuld is van die onverbeterlijk ongelovig en hardnekkige zielen, die nu eenmaal niet willen.

Daarbij verliezen ze geheel uit het oog, dat het hier bij de vraag naar de macht juist zo is als bij de vraag naar het recht, dat onder geen omstandigheden het onvervreembare recht, dat de Gekruisigde en Opgestane heeft op alle mensenzielen, ooit beperkt kan worden door de houding, die enig schepsel daartegen aanneemt.

En hier moeten we met dezelfde duidelijkheid er de nadruk op leggen, dat onder geen omstandigheden het Goddelijke alvermogen om te redden beperkt zou kunnen worden door het vermogen van het schepsel, om te weigeren.

Het komt gedurig voor in het dagelijks leven, dat hardnekkige zelfmoordenaars, die herhaaldelijk de hand aan hun eigen leven slaan, telkens door anderen verhinderd worden, hun voornemen

uit te voeren. En dan zou de almachtige God niet een mens kunnen redden, zonder hem vooraf verlot te vragen Hoe zijn dan de meesten van ons wel behouden geworden? Hoe lang hebben wij ons in onze dwaasheid nog wel verzet, toen de almachtige Redder reeds Zijn sterke hand naar ons had uitgestrekt en ons had gegrepen! Wanneer we ons dat herinneren dan willen we wel wat meer bescheiden spreken. „Ik zag u ver treden in uw bloed, en ik zeide tot u in uw bloed: Lees **Ezech. 14: 6**.

Men neemt het zo licht met de gedachte, die toch ze huiveringwekkend is, dat Christus geen macht meer zou hebben over ontelbare duur gekochte schepselen, en ze voor altijd aan het verderf zou overgeven, eenvoudig omdat ze niet hebben gewild. En men voelt blijkbaar niet wat het beduidt, dat Hij, de Almachtige, dus Zijn onmacht moet belijden, om zulk een diepte van bozen wil, zulk een satanische macht ten kwade, voorgoed te overwinnen

.
En dat, waar Hij zelf tot de Vader heeft gesproken: „Gelijk Gijhem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij hem gegeven hebt, hij hun het eeuwige leven geve." **Joh.18: 2**.
Wat zou zulk een macht betekenen, indien zij voor een taak kwam te staan, waartegen zij niet opgewassen was, en wel, omdat het vlees, waarover God hem macht gaf, sterker zou blijken dan de geest van het leven, van de kracht, van het oordeel en van de heerlijkheid?

Uit deze overwegingen blijkt voldoende, dat men over het algemeen een verkeerd standpunt inneemt bij het beoordeelde van deze ernstige vraag. Wij kunnen deze dingen nooit en nimmer goed verstaan, zolang wij niet onder alle omstandigheden bij ons gelovig denken en onderzoeken uitgaan van God en Zijn Christus. De grote vraag is niet, wat er terecht komen zal van al de verloren schepselen, mensen en engelen, maar wat er terecht zal komen van het karakter, het wezen, de eigenschappen van onze grote Schepper en Zaligmaker.

Dat plaatst deze vraag in het middelpunt van het gehele Christelijke geloofsleven, veel meer dan de meeste gelovigen willen erkennen. Men is immers zozeer geneigd, ze te behandelen als een zaak van ondergeschikte betekenis, als een „liefhebberij" van deze of gene broeder, die men hem maar laten zal, mits hij er geen ruchtbaarheid aan geeft.

Zo ergens, dan komt het hier uit, hoe ik sta tegenover God en Zijn woord. Indien de Heiland op Zijn grote dag niet bij machte is, een groot aantal van Zijn schepselen, die Hij met Zijn bloed heeft gekocht, te verlossen uit de tweede dood, waarin Hij ze met Zijn volle bewustzijn en naar Zijn volle gerechtigheid zelf geworpen heeft – dan kan er welbeschouwd geen sprake zijn van een almachtige Heiland, die een verloren

wereld volkomen kan behouden, en die Zijn eigen woord waar kan maken: Zie, ik maak alle dingen nieuw.

Men kan zich daarbij wel trachten gerust te stellen door te wijzen op het volhardend ongeloof en de schuldige verharding van de harten; men kan zeer krachtig beweren, dat God toch niet een mens dwingt om zalig te worden, dat wij toch „vrije” wezens zijn, en al dergelijke meer – dat neemt niet weg, dat men het Goddelijke vermogen, om het allerergste en hardnekkigste verderf van de zijde van het schepsel te overwinnen, niet weinig beperkt. Het loopt steeds daarop uit – al zegt men het niet openlijk – dat men denkt: „Ja, met *ons* had de Heer het ook niet zo zwaar; wij hebben ook beter willen geloven; wij waren niet zo verhard als die anderen.’”

Met andere woorden, ook hier weer schrijft ons denken de goede uitwerking van de Goddelijke genade bij ons toe aan onze mindere zondigheid. Erge zondaars waren wij natuurlijk ook, maar toch niet zo onbereikbaar, onverbeterlijk, hopeloos als die anderen, die in het geheel niet hebben gewild.

Maar wanneer nu de Schrift ons dood noemt in zonden en misdaden, dan zou men toch willen vragen, of er ook nog verschillende graden van dood-zijn bestaan. Kan men ook nog ergere dood zijn dan dood? Is het niet in ieder afzonderlijk geval louter een bewijs van de alles overtreffende grootheid van Zijn kracht, dat wij uit de dood tot het leven zijn gekomen? Of is die grootheid Zijner kracht welbeschouwd daarvan afhankelijk geweest, dat ons geval niet zo wanhopig erg was als dat van de anderen, die onredbaar verloren zouden zijn?

Wij zijn er diep van overtuigd, dat het bij zorgvuldig zelfonderzoek zal blijken, hoe wij zonder dat wij het wisten in de war zijn gebracht door ons voortdurend bezig zijn met onze eigen gedachten en stemmingen en toestanden. Wij zijn egocentrisch geworden, hebben ons zelf geplaatst in het middelpunt van onze gedachten, en alles gemeten met de maatstaf van onze persoonlijke ervaringen en inzichten. En daarbij hebben wij het eenvoudige geloof en het onvoorwaardelijke vertrouwen op onze almachtige Zaligmaker verloren.

We zeggen het wel niet met zoveel woorden, maar met onze redenering zeggen wij toch, dat Hij, wie alle macht gegeven is in hemel en op aarde, niet de macht heeft, om Zijn gegeven woord gestand te doen, ja om meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken.

***

Men verliest daarbij ook te licht uit het oog, dat de boze vijand bij ons een zo hoog mogelijke gedachte wil wekken en bestendigen aangaande zijn macht. Hij legt het er steeds op toe, zich een macht aan te matigen, die hem niet toekomt.

Volgens de Schrift immers is hij geoordeeld, door het kruis van Golgotha aan de kaak gesteld, is hij een triomf geworden voor de Gekruisigde, is hij, die de macht van de dood had, overwonnen en te niet gemaakt. Voor het eenvoudigste kind van God is het waar: Wederstaat de duivel en hij zal van u vlieden." De wapenrusting Gods, die wij mogen dragen en gebruiken, is ondoordringbaar, onfeilbaar zeker.

Het lijkt wel, dat de vorst van deze wereld zich mag gedragen, alsof er op Golgotha geen volledige nederlaag voor hem is geweest. Dat is een geheim van onze God, waarmee Hij stellig Zijn opvoedkundige bedoelingen heeft. Maar dat mag ons er niet toe brengen, dat wij aan de macht van Satan geloven in dezelfde zin, waarin wij geloven aan de macht van onze heerlijke Heer. Dat wil zeggen: wij behoeven nooit bezorgd te zijn dat de strijd tussen licht en duisternis, dood en leven, zonde en genade ooit een andere uitslag zal hebben dan de volkomenste overwinning van de Levensvorst over alle machten van de dood die ooit uit de diepste diepten van het verderf mochten opkomen

Wat wij in onze persoonlijke en gemeenschappelijke strijd door het geloof ervaren, is immers een handgeld en onderpand voor de eindelijk volkomen overwinning van ons Hoofd, de overste Leidsman van onze zaligheid, niet alleen wat aangaat de gehele mensheid, maar ook tot in de diepste kerkers, waar zich gevangenen van de sterke bevinden en smachten in de band van dood en verderf. Zij allen zijn „op hoop gevangen" in de „kuil zonder water."

Het is ons heerlijke voorrecht, dat wij ook weer dit, zonder te zien, toevertrouwen aan onze almachtige Heer. Hij heeft ons dat niet gemakkelijk gemaakt. Ons geloof moet beproefd worden, zoals het vergankelijke goud door het vuur. Daarom mogen al die machten ons aanvallen, om ons te verschrikken en ons op de proef te stellen. Maar die met ons is, is groter dan die in de wereld is. Hij is en blijft de Overwinnaar.

Doch het strekt niet tot Zijn eer, zo wij Zijn vermogen afmeten naar onze persoonlijke ervaring van Zijn levenskracht in ons. Hoe heerlijk die gezegende ervaringen ook zijn, hoe versterkend voor het geloof, zij kunnen nooit alles omschrijven en bevatten, wat aan macht en kracht in Hem aanwezig is. Daartoe hebben wij ons enkel te houden aan Zijn

woord, dat veel verder gaat dan al wat wij bij mogelijkheid kunnen ervaren.

Zo kan bijvoorbeeld geen gelovig kind van God ooit bij ervaring weten, wat voor krachten van vernieuwing openbaar zullen worden, wanneer God Zijn gehele volk Israël eenmaal het deksel van het hart zal nemen, en het naar Zijn belofte zal vernieuwen door de Geest van de genade en van de gebeden. Welk een openbaring van Goddelijke kracht zal het zijn, wanneer Israëls aanneming en wederinenting blijken zal het leven uit de doden te zijn! Dat zijn dingen, die eenvoudig geloofd moeten worden; die liggen niet op het terrein van ons ervaringsleven, al is dat leven nog zo rijk. Zo nu is het ook met de vernieuwing van de geheel verloren wereld, met de wederoprichting van alle dingen, die God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten, van alle eeuw. **Hand. 3: 21.** Wanneer wij nu bedenken, hoe moeilijk het in onze dagen voor oprecht gelovige Christenen is geweest, weer van harte te geloven aan de wedergeboorte van Israël als volk, naar de Schriften van der profeten, dan begrijpen wij het zoveel te beter, hoeveel moeilijker het voor gelovigen is, hun geloof nog verder uit te strekken, en kinderlijk te geloven, dat onze heerlijke Zaligmaker grote gedachten van liefde en behoudenis heeft, die het heelal omvatten.

Onze eigen behoudenis heeft in onze ogen zulk een uitgebreide plaats gekregen, en daarom is Christus ons zo klein geworden. We hebben ons laten wijsmaken, dat een ernstig, praktisch Christen zich in zijn denken niet moest bezighouden met wat buiten de kring van zijn eigen behoudenis lag. En zo is zonder dat wij het bemerkten of begeerden, onze persoonlijke ervaring voor ons ten slotte de maat geworden voor de Goddelijke dingen. Daarvan moeten wij weer terug komen. Wij moeten weer oog krijgen voor alles, wat van Hem geschreven is in de Wet, de Profeten en Psalmen. Zijn belangen. Zijn bedoelingen moeten de onze worden, dan zullen wij opwassen met Goddelijke wasdom.

5.1.B. Verhoogd boven alle hemelen.

5.1.B.1. Christus, het beeld des onzienlijke Gods.

In **Kol. 1: 15**, waar Paulus op het punt staat, de uitvoerigste uiteenzetting te geven van het plan van God, om in Christus de gehele schepping tot Zichzelf te verzoenen door het bloed van Zijn kruis, noemt hij Christus met de veelzeggende naam: het beeld van de onzienlijke God. We krijgen later nog gelegenheid, om terug te komen op de rijke inhoud van dit hoofdstuk. Hier willen we alleen ons laten inlichten aangaande de betekenis van deze naam, waarmee onze Heer Jezus wordt aangeduid.

Een overeenstemmende tekst vinden we in het eerste hoofdstuk van de Brief aan de Hebreëen, waarin aangetoond wordt, hoe hoog verheven de Zoon is boven de hoogste bewoners van de hemel, de engelen. Daar lezen we in **vers 3**: „Hij is het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid." (Het afdruksel van Zijn wezen. *Leidsche Vert.*)

Daarmee wordt gezegd, dat God Zijn onzichtbaar wezen geopenbaard heeft in de mens Jezus Christus, op een wijze, die Hem Zelf ten volle bevredigde. Dat getuigt immers de Vader zelf aan de Zoon van de mensen bij de Jordaan, niet alleen door de zending van de Heilige Geest in de gedaante van een duif, maar ook door de hoorbare stem: „Deze is mijn Zoon, mijn Geliefde, in wien ik mijn welbehagen heb." **Matth. 3: 17.**

Uit dit bewustzijn spreekt de Zoon tot Zijn discipel Filippus: Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien." **Joh. 14: 9.** En een andere Schriftgedeelte zegt: Niemand kent de Vader dan de Zoon, en die het de Zoon wil openbaren." **Matth. 11 27.**

Dat bedoelt de Hebreënbrief, waar hij de Zoon noemt het afdruksel van Zijn wezen. Begrijpen we dat, dan verstaan wij beter, hoe Jezus tot de Vader kon zeggen: Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt. **Joh. 17: 3.** En in hetzelfde wonderbare gebed schijnt het op hetzelfde neer te komen,! wanneer de Zoon eenmaal zegt: Ik heb hun Uw naam bekend gemaakt," en de andere maal: Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij mij gegeven hebt." Want de Vader heeft in de Zoon Zijn naam, Zijn wezen geopenbaard en verheerlijkt; Christus is de weerschijn, de uitstraling van Zijn wezen.

***

Vergelijkingen zijn altijd leerzaam, vooral zulke, die de Heilige Schrift ons aanbiedt. Zo zegt Paulus een opmerkelijk woord in **Rom. 1: 19, 20.** Hetgeen van God kennelijk is, is in hen openbaar, want God heeft het hun geopenbaard. Want Zijn onzienlijke dingen (Zijn onzichtbaar wezen, *Leidsche Vert.*) worden van de schepping van de wereld aan uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij (de volken die geen verdere openbaring van God hebben) niet te verontschuldigen zouden zijn."

Wat ons in deze samenhang interesseert in die woorden, is niet, dat hier gewezen wordt op de mensen en hun verantwoordelijkheid betreffende de kennis van God, die zij door nadenken over de schepping kunnen verkrijgen. Wij wilden

slechts de aandacht vestigen op de vergelijking tussen wat daar wordt gezegd van de werken van de schepping als kernbron van het onzichtbare wezen van God, en wat in de Kolossensenbrief wordt gezegd, waar de Zoon genoemd wordt het beeld van de onzienlijke God. Wanneer de Zoon dat is, en wel de Zoon, van een vrouw geboren en verschenen in het vlees, dan staat Hij de gehele overige schepping veel nader, in zoverre de werken van de onzienlijke God in de schepping ook een openbaring zijn van Zijn wezen, van Zijn kracht en Goddelijkheid.

Een dergelijke vergelijking ontmoeten we ook in de **19 Psalm**. Daar wijst de zanger in het eerste deel op hemelen, die de eer van God vermelden en het uitspansel, dat Zijner handen werk verkondigt. En in het tweede deel stelt hij daar tegenover de veel hogere en heerlijker openbaring van dezelfde scheppende God in Zijn woord. Zijn getuigenissen en bevelen, die de ziel verkwikken, de eenvoudige onderwijzen, het hart verheugen en de ogen verlichten.

En later getuigt Johannes van het Woord, dat het in het begin was, bij God was en God was; dat al wat geschapen is, door dat Woord werd gemaakt en dat het Woord vlees is geworden en onder ons heeft gewoond. **Joh. 1: 1-3,14.**

En al is nu ook de afstand groot en geweldig tussen het Woord, waardoor het heelal is geschapen, en de door Hem, in Hem en tot Hem geschapen schepping, toch hebben die beide dit gemeen, dat uit beide de Schepper kan worden gekend. Maar die kennis betekent, volgens het getuigenis van de Zoon, niets geringers dan het eeuwige leven. Wij mogen dus zeggen, dat niet alleen de Zoon, het Woord, door wie alles geschapen is, maar ook de gehele schepping ten slotte dient voor hetzelfde grote doel: het eeuwige leven

***

Wat heeft ons dat woord aangaande het beeld van de onzienlijke God nu te zeggen? Het brengt ons terstond te binnen, wat in den beginne bij de schepping van de mens geschreven staat omtrent het plan en de bedoeling, die God met hem had: En God zeide: Laat ons mensen maken, naar ons beeld, naar onze gelijkenis. En God schiep de mens naar Zijn beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem." **Gen. 1: 26, 27**

En hoe ging God daarbij te werk? Ook daarover geeft de Schrift ons een opmerkelijk onderwijs: De Heer God had de mens geformeerd uit het stof van de aarde, en in zijn neusgaten geblazen de adem van het leven; zo werd de mens tot een levende ziel." **Gen. 2: 7.**

Maar die aarde, uit wier stof God het materiaal nam tot formering van de mens, was reeds op de ene of andere wijze gekomen onder de heerschappij van de duisternis en de dood. Want er staat geschreven: De aarde was woest en ledig," wat zij vanaf het begin niet was. Hij heeft ze niet ledig geschapen, **Jes. 45: 18. Leidsche Vert** en duisternis was op de afgrond en in God is geen duisternis; de woestheid en de duisternis moeten dus een oorsprong hebben gehad, en welke die oorsprong was, daarover laat de Schrift ons niet in het duister. Zij kent immers maar één bewerker van duisternis en leugen, dood en verderf, namelijk de duivel, de overste en God van deze eeuw.

Wanneer nu God uit het stof dezer aan de dood vervallen aarde de mens vormt, die het beeld van Zijn wezen zal zijn, dan hebben we daarin de stellige waarborg, dat God van te voren bij het formeren van de mens rekening heeft gehouden met de aanwezige krachten van de dood. Die krachten worden op ondoordringelijke en geheimzinnige wijze weer gebruikt tot vorming van de eerste mens, die goed voortkwam uit de hand van zijn Schepper. In de mens als Gods evenbeeld blijkt dus reeds in zijn oorspronkelijke vorming en samenstelling de besliste bedoeling van God en Zijn alvermogen, om over alle aanwezige machten van de dood scheppend te triomferen.

Door de verleiding en de val hebben later die machten van de dood op zeer droevige wijze de overhand gekregen, en de mensen hebben ze gemaakt tot een slaaf van zijn lusten en tot een prooi van de dood, maar dat betekent niet, dat God Zijn bedoelingen zou hebben opgegeven, nog minder, dat Zijn plannen mislukt zouden zijn. God heeft alleen in de mensheid, die naar Zijn beeld geschapen is, aan de machten van de dood en het verderf de wijdste ruimte gegeven, om zich uit te leven, zoals het zeker op het gebied van de overige schepping niet in die mate en in die veelvormigheid mogelijk was, en dat deed Hij met een bepaald opvoedend doel, en met het oog op de engelenwereld, die in de val en het verderf van het mensengeslacht het grootste belang stelde en het grootste belang had; vooral met het oog op de afgevallen engelenwereld, wier hoofd de verleider en verderver was van de mensheid.

Juist het mensengeslacht, naar beeld van God geschapen, en daarom zo vatbaar voor ontwikkeling, zo in staat tot de grootste mogelijkheden, kon het terrein vormen, waarop de werken van de duivel hun ontzettende ontplooiing konden en moesten vinden, om ook juist daar het volkomenste te worden geoordeeld.

Wij weten immers, wanneer we even nadenken, dat er gruwelen en schandelijkheden bestaan, die naar hun aard alleen mogelijk

zijn bij de mens, al zijn wij geneigd, zulke dingen duivels" te noemen. In werkelijkheid zou geen duivel of demon zulke wandaden kunnen doen, eenvoudig omdat het hem ontbreekt aan het orgaan daartoe, het lichaam.

Hoe hoger, edeler en geschikter een organisme is, des te groter en ontzettender zijn de verwoestingen, die de zonde en het verderf er in kunnen aanrichten. Wanneer derhalve de zondigheid van de zonde, de verschrikkelijke gruwel van de vijandschap tegen God het volledigst openbaar zou worden, dan kon dat nergens zo volledig en zo grondig geschieden, als in de mensheid. En dat is geschied naar Gods wel overdachte raad en wil.

En niemand onder allen, die van vrouwen geboren zijn, heeft zo de haat, de vijandschap, de boosheid, de valsheid en gemeenheid gewekt als de Zoon van de mensen, die van de hemel was gekomen, het beeld van de onzienlijke God. Dat Hij de ware Zoon van God was, het afschijnsel van Zijn heerlijkheid en het afdruksel van Zijn wezen, blijkt wel het sterkst daaruit, dat Hij de machten van de duisternis, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, tegen Zich in het harnas heeft gejaagd, gelijk geen ander. En daarmee heeft Hij ze juist geoordeeld, ze in het openbaar tentoongesteld en over hen getriomfeerd. **Kol. 2: 15.**

Zo is het vervuld geworden, wat Johannes van Hem getuigt: Hiertoe is de Zoon Gods geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou." **1 Joh.3: 8.**

Maar zo zeker nu volgens de Schrift de eerste Adam naar het beeld en de gelijkenis van God geschapen werd, maar door de verleiding van de duivel in de waarheid niet staande is gebleven, zo zeker is door het vlees geworden Woord van God, de oorspronkelijke, onherroepelijke bedoeling van de Schepper in haar volle omvang tot werkelijkheid geworden. Daarom heet Christus ook in de Schrift de tweede en daarmee de laatste Adam. Want voor een derde is er geen plaats, geen reden en geen behoefte.

De gehele Schrift getuigt, dat Christus de tweede Adam juist daardoor is geworden, dat Hij Zich heeft blootgesteld aan al het geweld, aan de volle aanval, aan de gehele ontlading van satanische krachten, en dat Hij ze door te lijden en sterven, volkomen heeft overwonnen. Hij heeft de machten van de duisternis niet overwonnen, doordat hij heilig, rein en onschuldig was, maar doordat Hij gekruisigd is en opgestaan is uit de doden. Door de dood heeft Hij teniet gedaan degene, die het geweld van de dood had, toen Hij door de genade van God voor allen de dood smaakte. **Hebr.2: 9.**

Dat bedoelt Paulus ook, waar hij in **Rom. 1: 4** zegt, dat Christus krachtig bewezen is te zijn de Zoon Gods naar de geest van de heiligmaking, door de opstanding uit de doden. God heeft dus in Christus volkomen bereikt de bedoeling, die Hij reeds bij de oorspronkelijke schepping van de mens had uitgesproken. In Christus is Hem een nieuwe mensheid gewaarborgd in het evenbeeld van God, zoals geschreven staat: „Zo dan gelijk door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, alzo ook door één rechtvaardigheid komt de genade over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens." **Rom. 5: 18.** „Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift van God is het eeuwige leven door Jezus Christus onze Heer. **Rom. 6: 23.**

Maar zo zeker als het bij Jezus pas door de opstanding uit de doden bewezen is, dat Hij het beeld van God is, evenzo kan en zal ook bij de gehele mensheid langs geen anderen weg het grote Goddelijke doel worden bereikt. Daarom moeten wij niet alleen allen in Adam sterven, maar moeten ook allen in Christus levend gemaakt worden, **1 Kor. 15: 22.**

God, de bron en oorsprong van alle leven, zou in de mensheid Zijn evenbeeld niet kunnen vinden, indien zij niet in Christus door opstanding in de volheid van het leven werd geplaatst en van de volheid van het leven doordrongen gelijk Hij. Daarom ook alleen heet Christus niet alleen de Eerstgeborene onder vele broederen, maar ook tegelijk de Eerstgeborene uit de doden. Daarmee worden twee dingen vastgesteld; ten eerste, dat de Christus van God het hoofd is en de eersteling, het begin en de waarborg van een grote familie van echte zonen, naar het evenbeeld van God en van de Goddelijke natuur deelachtig, en ten tweede, dat Zijn opstanding het openen is van den moederschoot van het hemels Jeruzalem, ons aller moeder is, zodat nu de weg open is, waarop Gode ontelbare kinderen geboren kunnen worden, gelijk geschreven staat: „Van Sion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren, en de Allerhoogste zelf zal ze bevestigen. De Heer zal ze rekenen in het opschrijven van de volken, zeggende: Deze is aldaar geboren." **Ps. 87 5, 6.**

Een moederschoot, die nooit zal versterven; verderven of verlammen, want het leven is verschenen, en de dood is verslonden tot overwinning. Nu is er geen grens meer aan de mogelijkheid van de vernieuwing van een gehele mensheid, die de dood en het verderf gewijd was. Want gelijk de zonde geheerst heeft tot de dood, alzo zal ook de genade heersen door de rechtvaardigheid tot het eeuwige leven door Jezus Christus, onze Heer. **Rom 5: 21**

5.1.B.2. Christus, de Eerstgeborene aller creature.

In onmiddellijk verband met de naam: „het Beeld van de onzienlijke Gods," vinden we de titel: „Eerstgeborene aller creature," en daarmee verwijdt de Heilige Geest nog weer verder de kring. Dat woord van het Beeld van God wijst duidelijk op de samenhang met de door Hem geschapen mensenwereld, maar dit van de Eerstgeborene aller creature gaat tot aan de uiterste grenzen van alle geschapen wezens en werelden. Want welk een belangrijke plaats de mensheid in Christus ook heeft in het grote plan, dat God heeft met al Zijn werken, toch zijn daarmee volstrekt niet de rijke en grote gedachten van onze God ten einde.

Onmiskenbaar wijst de Heilige Schrift verschillen aan tussen onderscheiden klassen van schepselen. Zo zegt ze: „Tot wien der engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneerd?" **Hebr. 1:5**. En wederom: „Hij (de Zoon, de Erfgenaam van alles) is zoveel treffelijker geworden dan de engelen, als Hij ook uitnemender naam boven hen geërfd heeft." **Hebr. 1 : 4** Zo spreekt immers ook de apostel in het heerlijke gebed van **Ef. 3: 15** de Vader van onze Heer Jezus Christus aan als Hem, in wie alle geslacht (alle vaderschap, Gr.) in den hemel en op de aarde genaamd wordt. Reeds in het Oude Testament worden de engelen gewoonlijk zonen van God genoemd. En in het boek Job wordt bij deze hoge betiteling niet eenmaal Satan uitgesloten, want wij lezen: „Daar was nu een dag, als de kinderen (zonen, Hebr.) Gods kwamen om zich voor de Heer te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam." **Job 1:6, 2: 1**.

Het duidelijkst komt dit uit in de verklarende woorden, die in **Kol. 1:16** onmiddellijk volgen op de aanduiding van de Eerstgeborene aller creature: „Want – en dan wordt altijd een reden gegeven – door (in, (Gr.) Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen, 'en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten, alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen, en Hij is voor alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door (in, Or.) Hem." **Kol. 1:16,17**.

Daar zien wij duidelijk, dat met die naam niet alleen bedoeld wordt op de grote mensenwereld, welke belangrijke plaats ze ook moge innemen in de huishouding van God, maar de Goddelijke horizon omvat de gehele schepping van denkende wezens, van welke aard ze ook mogen zijn.

Voor ons, verlost uit de mensheid, die geroepen zijn tot gemeenschap met de Zoon van Gods liefde, is het van het hoogste belang, dat onze ogen hiervoor geopend zijn, daar

immers het ons gegeven woord van de Goddelijke openbaring zich in de eerste plaats richt tot ons mensen, handelt over ons mensen en de verlossing en voltooiing in het verschiet stelt van een mensheid naar Gods beeld.

Zo is immers ook de eniggeboren Zoon van God geen engel, maar een mens geworden en in gedaante gevonden als een mens. Maar toch zouden we ons zeer vergissen, wanneer we daaruit de gevolgtrekking wilden maken, dat de Goddelijke openbaring, en het Goddelijk raadsbesluit, dat achter de openbaring staat, alleen het heil en het herstel van het menselijke geslacht op het oog had.

Dat zal ons duidelijk worden, wanneer wij in de Schrift de wenken en aanduidingen nagaan betreffende het grote belang, dat de engelenwereld heeft bij de lotgevallen en bestemmingen van de mensheid op aarde.

Het is niet aan twijfel onderhevig, dat onze aardbol in vroegere aionen de woonplaats is geweest van een groot deel van de engelen, in het bijzonder van hem, die heden nog in de Schrift genoemd wordt de overste van deze wereld en de God van dezer eeuw.

Door de val van die engelen is de aarde gekomen onder de heerschappij van de duisternis, en uit het stof van die aarde heeft God het materiaal genomen tot vorming van de mens naar het evenbeeld Gods."

De loop en de geschiedkundige ontwikkeling van de gebeurtenissen van de wereld staan volgens de Schrift onder de leiding van deze machten van de duisternis, die daarbij ook door goede engelen worden tegengewerkt. **Ef. 2: 2, 6: 12.**

Israël ontving de wet door bestelling van de engelen. Bij alle belangrijke gelegenheden in de ontwikkeling van het Messiaanse koninkrijk op aarde treden engelen op als boden, getuigen, bemiddelaars, gevolmachtigden, en steeds als wezens, die daarin het hoogste belang stellen.

Het leven van de Heer Jezus is rijk aan voorbeelden daarvan. In de woestijn moet Hij van de duivel worden verzocht, en dan dienen Hem de engelen. In Zijn verrader voer Satan zelf; hij blijkt de eigenlijke leidsman te zijn in de gehele droevige geschiedenis van des Heeren verwerping. In Gethsemané wordt de strijdende Heer door een engel versterkt.

Aan Zijn ledig graf verschijnen ze als erewacht en als eerste boodschappers van de grote daad van God aan de treurende vrouwen en de versaagde jongeren. Een later bericht getuigt

van hen, dat ze begerig zijn in te zien in de verborgenheid van het Evangelie, **1 Petr. 1:12**.

Paulus spreekt van een onderwijzing, die de overheden en de machten in de hemel ontvangen door de Gemeente aangaande de veelvuldige wijsheid Gods. **Ef. 3: 10**. En in **1 Tim. 3: 16** staat het woord: gezien van de engelen, tussen: gerechtvaardigd in de geest, en: gepredikt onder de heidenen.

En wanneer we uit het laatste boek van den Bijbel, de Openbaring aan Johannes, eens alles schrapten, wat daar wordt gezegd over het aandeel, dat de engelen nemen in de ontwikkeling van Gods oogmerken in gericht en genade, dan zou het ons duidelijk blijken, hoe kortzichtig we zijn, indien we bij de beschouwing van de Goddelijke plannen niet voldoende rekening hielden met de gezamenlijke engelenwereld.

Ons dunkt, dat we niet zeer ver mis zijn, indien we de gelovige Gemeente waarschuwen, dat ze tegenover de verloren engelenwereld niet de houding moet aannemen van de oudste broeder in de gelijkenis van de verloren zoon. In allen gevalle hebben we hier voor ons een betiteling van onze heerlijke Heer, die ons alle aanleiding geeft, om zorgvuldig en grondig na te denken, wat het zeggen wil, als Hij de Eerstgeborene aller creature wordt genoemd.

***

Het zou ons te ver voeren, indien we hier uitvoerig nagingen alles wat in dit ene woord begrepen is. Maar met de leidende gedachte, die van de Eerstgeborene, moeten we ons toch nog verder bezighouden, omdat die in de Schrift vaker voorkomt, en wij haar dus des te beter kunnen verstaan.

De gedachte, dat onze Heer in deze uitdrukking op één lijn zou worden gesteld met de schepselen, wordt reeds terstond weerlegd door de woorden, die er onmiddellijk op volgen, namelijk, dat in Hem en door Hem en tot Hem al het zichtbare en onzichtbare geschapen is. Daardoor is Hij en blijft Hij, wat betreft Zijn hoogheid, Zijn majesteit, Zijn Goddelijke natuur en Zijn scheppersheerlijkheid, van Zijn schepselen gescheiden door een kloof, waarover geen brug geslagen kan worden

Maar dat alles in Hem en door Hem en tot Hem geschapen is, maakt Hem tegelijk zeer stellig verantwoordelijk voor die schepping in al haar vertakkingen en geledingen. Hier is een verband, dat niet afhankelijk is van de houding van het schepsel jegens Hem, maar dat zijn grond juist daarin heeft, dat alles door Hem en tot Hem geschapen is.

Doch in de uitdrukking Eerstgeborene ligt nog een geheel andere gedachte. Dat blijkt ons terstond, wanneer we letten op de twee andere vormen, waarin deze titel bij onze Heer voorkomt.

Slechts drie verzen verder, in **Kol. 1:10**, vinden we de woorden:

„de Eerstgeborene uit de doden," en in **Rom. 8: 29**: „de Eerstgeborene onder vele broederen." In beide gevallen bevinden we ons niet op natuurlijk terrein d.w.z. niet op het gebied van de oude schepping, waarin de dood is binnengedrongen, maar op het terrein van de nieuwe schepping, op het gebied van de opstanding. Bij de eerste uitdrukking is daarvoor geen bewijs nodig. En bij de tweede spreekt het eveneens voor ieder, die uit de Geest geboren is, vanzelf, dat van een broederschap met Christus alleen sprake kan zijn, waar men weet, met Hem gekruisigd en opgestaan te zijn tot nieuwigheid van het leven.

Daarmee is ons de veilige en onfeilbare sleutel gegeven tot het verstaan van de uitdrukking, dat Hij de Eerstgeborene van alle creature is. Dat wordt ook niet weersproken door de omstandigheid, dat in de volgende verzen gewezen wordt op het feit, dat alle schepsel in hemel en op aarde zijn bestaan als schepsel Hem dankt ook reeds op het terrein van de oude, ten dode gewijde schepping. Het woord van de Eerstgeborene reikt profetisch reeds tot de in het vervolg pas uitvoerig uitgewerkte gedachte van de Eerstgeborene uit de doden, welke gedachte het gehele betoog beheerst.

Maar is Christus als de Opgestane de Eerstgeborene aller creature, dan is daarmee ook de weg gewezen, waarop alle creature tot Hem kan terugkeren en ten slotte in Hem het doel kan bereiken, waartoe zo oorspronkelijk geschapen werd.

Dan is in Hem, de Opgestane, de zekere waarborg gegeven, dat alle dood uit alle creature volkomen ter zijde gesteld en vernietigd zal worden, zo zeker als dat geschied is bij Hem en Zijn echt menselijke lichamelijkheid, gelijk geschreven staat: „Ik ben dood geweest, en zie, ik ben levend in alle eeuwigheid. En ik heb de sleutelen van de hel en van de doods." **Openb. 1:18**.

Dat is immers de betekenis van het woord Eerstgeborene, dat met Hem de weg wordt geopend, waarop alle geboorten aan het licht kunnen treden. Daarom ook vordert JHWH van Israël, dat alles onder mensen en vee, dat de moeder opent. Hem moet worden geheiligd.

Op die heiliging rust de priesterlijke waardigheid, die met de eerstgeboorte verbonden is. Dat werd voortdurend het volk

Israël voor ogen gehouden in het Levietische priesterschap, dat in plaats van de eerstgeborenen van het gehele volk was gekomen.

En daarmee is onlosmakelijk verbonden de taak van de eerstgeborene, dat hij moest optreden tot lossing en bevrijding van enig familielid, dat in schulden was geraakt of tot slavernij was gekomen, het recht en de plicht tot herstel naar de maat van zijn vermogen.

En wij zullen deze Bijbelse uiteenzetting Van de betekenis van de Eerstgeborene eerst recht laten geschieden, wanneer wij het woord alles laten betekenen, wat de Schrift leert omtrent de eerstgeborene. Ook daarin kan de Schrift niet gebroken worden. In de keuze van haar uitdrukkingen wil de Schrift door zichzelf worden verstaan. Wij zullen ons niet vergissen, indien wij ons onderwerpen aan deze grondwet van alle eenvoudige Schriftverklaring. Wanneer de Schrift haar goudstukken stempelt, dan betaalt zij ze ook ten volle uit naar het bedrag, dat er op gestempeld is.

Het enkele woord van de Eerstgeborene aller creature is ons dus een genoegzame waarborg, dat God niet alleen Zijn doel zal bereiken met de hele, naar Zijn beeld geschapen mensheid, maar dat Christus ook alle creature in de hemel en op de aarde, de zichtbare en de onzichtbare, tronen, heerschappijen, overheden en machten, zal brengen tot de bestemming, die God oorspronkelijk hun heeft gegeven; dat Hij de hele schepping ten volle met God zal verzoenen, en wel langs de weg van de opwekking uit de doden, zodat alle dood in de gehele wijde schepping volkomen te niet wordt gedaan.

5.1.B.3. Het grote wachten.

Tot goed begrip van de vragen, die ons hier bezighouden, is het van grote betekenis, dat we een goed inzicht hebben in de Goddelijke ordening van de eeuwen (eeuwigheden, aionen) zoals ze elkander geregeld opvolgen sedert ontelbare duizenden van jaren. Ook die eeuwen zijn, gelijk alles, door de Zoon en voor den Zoon geschapen **Hebr. 1: 2; 11: 3**. In de St. Vert. wereld, in het Gr. Aionene, eeuwen.)

Dat zijn geen toevalligheden of bijkomstigheden in de geschiedenis van het Godsbestuur. Ze vormen de zorgvuldig en voorbedachtelijk gemeten lijst, waarin de veelvuldige gedachten en plannen van onze God en Christus Jezus achtereenvolgens tot uitvoering komen.

Daarbij staan ze alle met elkander in organisch verband. Ze gaan niet alleen in de tijd in elkander over, maar elk voorafgaand aion is de voorbereiding tot het volgende, totdat ze alle, gelijk de stromen van de aarde in de oceaan, zullen uitmonden in wat de Schrift de volheid van de tijden noemt. **Ef. 1: 10** En daar staat duidelijk, wat het eindresultaat van alles zal zijn: alle dingen weer onder Christus onder één hoofd bijeen te brengen.

Op dat grote, wereldomvattende doel lopen alle gebeurtenissen uit, die sedert duizenden van jaren zich hebben verdeeld over de verschillende aionen. Wat voor onderscheiden schepselen ook meegewerkt hebben tot datgene, wat wij geschiedenis noemen, de opperste en absolute leiding lag en ligt voortdurend in de handen van Hem, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil. En het behoort tot de heerlijkste dingen, die wij kunnen leren, dat wij steeds beter inzicht krijgen in dit grootse, stille, vaste, doelbewuste bestuur van de grote God en Wereldheerser.

Wanneer wij ons uitsluitend bezighouden met onze persoonlijke belangen, al zijn het dan ook de hoogste, krijgen we dat inzicht niet. Wie zich in zijn beschouwing van de wereld en van de geschiedenis wil bepalen tot hetgeen zijn eigen persoonlijk heil aangaat, die zal ver afblijven van het doel, dat ons de gehele openbaring van de Schrift stelt en dat ze ons wil doen bereiken.

Het is voor ons van belang, dat wij niet alleen een alomvattend overzicht krijgen over het verloop van de verschillende aionen tot nu toe, maar dat we vooral ook de betekenis en het doel leren verstaan van de tegenwoordige eeuw, waarin wij leven, en die gewijd is aan de verzameling en toebereiding van de uitverkoren Gemeente van de levende God,

het „lichaam" van onze verheerlijkte Heer en Hoofd in de hemel, verzameld en geroepen uit alle volkeren.

Dat naast dit grote hoofddoel van het Goddelijk bestuur in het tegenwoordige aion ook nog wel een ander ondergeschikt of nevensgeschikt doel bestaat, spreekt vanzelf. Zo is het bijvoorbeeld duidelijk, dat onze eeuw, waarin door het Evangelie van de zaligmakende genade Gods uit alle volken, natiën en tongen de ene heilige Gemeente van de gelovigen wordt verzameld, tegelijk de tijd is voor de uitvoering van een van de vreeslijkste gerichten, dat ooit over een volk als zodanig geveld is, het oordeel van de tijdelijke verharding van Israël, door welke verharding tot ons, Heidenen, het heil is gekomen, dat ons in persoonlijke levensgemeenschap brengt met de Christus van God.

Dit zijn fundamentele inzichten, onontbeerlijk tot goed verstand van Gods gedachten met Zijn uitverkoren volk Israël, dat naar het vlees is, in tegenstelling met de Gemeente uit de volken, die met een hemelse roeping is geroepen, en waarin Jood noch Griek is, dienstknecht noch vrije, man noch vrouw, maar een nieuwe schepping in Christus Jezus.

En nu draagt de tegenwoordige aion volgens de openbaring van het Nieuwe Testament bovendien onder anderen dit zeer eigenaardige kenmerk, dat ze niet alleen voor de opgestane Heer in den hemel, maar evenzeer voor Zijn duur gekochte Gemeente op aarde, en daarnevens ook nog voor Zijn uitverkoren volk Israël een grote tijd van *wachten* is.

Om met het laatste te beginnen. Het is iedere oplettende Schriftlezer wel bekend, dat Israël gedurende deze hele bedeling onder vreeslijk lijden, in ontzettende verharding, in de buitenste duisternis moet wachten, tot God het woord van genade doet uitgaan, dat Hij aan het hele huis van Israël en het hele huis van Juda heeft beloofd.

Gelijk geschreven staat, **Rom. 11 25**: „De verharding is voor een deel over Israël gekomen, totdat de volheid der Heidenen (het volle getal der tot de Gemeente verzamelde Heidenen) zal ingegaan zijn."

Volgens de Schrift is deze grote wachttijd voor Israël volstrekt niet een hopeloze tijd, al heeft Israël zelf geen oog voor de heerlijke dingen, die hun voorzeggd zijn tegen de tijd van het einde, hoe duidelijk ze ook op de bladzijden van hun Heilige Schriften beschreven zijn. Daarover behoeven we ons niet te verwonderen; het is immers openbaar, hoeveel verlichte, ongetwijfeld wedergeboren Christenen uit de volken van deze dingen ook geen of slechts een nauw begrip hebben.

Voor de gelovige Gemeente is de tegenwoordige aïoon een tijd van wachten. Dat weet elk, die bekeerd is, duidelijk genoeg uit het woord van de apostel aan de gemeente te Thessalonika: „Hoe gij tot God bekeerd zij t van de afgoden, om den levenden en waarachtige!! God de dienen en Zijn Zoon uit de hemelen te *verwachten*, dien Hij uit de doden opgewekt heeft, namelijk Jezus, die ons verlost van de toekomstigen toorn." **1 Thess. 1: 9, 10.** En wederom in **Fil. 3: 20:** „Onze wandel (ons burgerschap, Or.) is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker *verwachten*, namelijk den Heer Jezus Christus."

En de gelovige Gemeente weet, dat zij in dit wachten op wonderbare wijze één is met haar reeds verhoogde Heer en Hoofd, die bij alle heerlijkheid, die de Vader Hem reeds gegeven heeft, **Joh. 17: 5.** toch naar het welbehagen van de Vader zeer stellig een wachtende is, zoals geschreven staat: „Maar deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods, voorts *verwachtende*, totdat Zijn vijanden gesteld worden tot een voetbank Zijner voeten." **Hebr. 10: 12, 13.**

Dat sluit geheel aan bij de opmerking, door de Geest gemaakt in dezelfde brief:**2: 8** „Nu zien wij nog niet, dat Hem alle dingen onderworpen zijn." Ook de eerste brief aan de **Korinthieërs spreekt duidelijk in het hoofdstuk 15** beginnende met vers 23, over de opwekking van degenen, die van Christus zijn, bij Zijn komst, en brengt dan het eigenlijke einde in vers 24 nog veel verder weg, naar den tijd, wanneer Hij het Messiaansche koninkrijk, dat Hem bij Zijn wederkomst ter oprichting en besturing is gegeven, het koninkrijk, dat het onderwerp is van alle Oud-Testamentische profetie, overgeeft aan de Vader, nadat Hij heeft te niet gedaan alle heerschappij en alle macht, en kracht, die dan immers niet meer nodig zijn.

Uit dit woord blijkt reeds voldoende, dat bij Zijn wederkomst de Zoon van God nog niet terstond in het bezit zal komen van alles, waarvan God heeft gesproken door de mond van al Zijn heilige profeten van alle eeuw.

Zijn wederkomst betekent volgens deze en andere Goddelijke beloften voor Hem in de eerste plaats Zijn volkomen verbinding in heerlijkheid met Zijn Gemeente, die thans op Zijn komst wacht en er verlangend naar uitziet. In dit opzicht vormt Zijn toekomst voor Hem en voor haar een einde. Hij heeft dan Zijn doel bereikt met Zijn „volheid," zoals de Gemeente genoemd wordt. **Ef. 1: 23.**

Maar daarmee is noch voor Hem noch voor haar een einde gekomen aan alle gelovig en hopen wachtend; veeleer is dan pas een nieuw begin gemaakt met een regerings- en bestuurs-werkzaamheid in gericht en genade, door de Christus van God,

die dan pas is, wat Hij volgens Gods plan zou zijn in Zijn wonderbare volkomenheid en eenheid, **1 Kor. 12: 12, 13**. En wanneer wij hier het woord van **Ef. 2:7** mogen aanhalen, dan liggen voor de Heer en Zijn dan met Hem verheerlijkte Gemeente nog een reeks van eeuwen, in welke Hij betonen zal de uitnemenden rijkdom van Zijn genade, door Zijn goedertierenheid over ons, die nu in Hem geloven en Hem uit de hemelen verwachten.

***

De oorspronkelijke schepping, waarvan Mozes in **Gen. 1: 1** spreekt: „In den beginne schiep God de hemel en de aarde,“ geschiedde, naar wij wel mogen aannemen, op een tijdstip, ongemeten eeuwen vóór het eerste binnendringen van het kwaad in de schepping door de val van Satan.

Tussen deze val en de schepping en de spoedig daarop volgende val van de mens kunnen ook weer aionen verlopen zijn: het is niet te denken, dat God niet aan de engelenwereld allen tijd heeft gegeven, om vóór of tegen Hem te kiezen. Het kwaad en het hoofd van het kwaad zullen reeds een lange en belangrijke geschiedenis hebben gehad, eer de aanval op het eerste mensenpaar werd gedaan.

Tot de langzame voorbereiding van de gevallen mensheid voor de eerste komst van het beloofde Vrouwenzaad heeft God, zoals we uit de Schrift weten, ongeveer vier duizend jaren gebruikt. Sedert Christus door de Zijnen werd verworpen, zijn reeds weer bijna twee duizend jaren verlopen. Het werk van deze lange wachttijd is, gelijk wij boven hebben gezien, voornamelijk de verzameling en voorbereiding van de Gemeente van de gelovigen uit alle volken, Joden en Heidenen.

Daardoor wordt zij duidelijk gestempeld tot een Gemeente van de eerstelingen, dat wil zeggen: de tegenwoordige aioon dient tot de voorbereiding van het materiaal, van de organen, die pas in de nog toekomstige aionen hun eigenlijke taak zullen hebben.

Het afsluiten van het tegenwoordige aioon zal dus voor de Gemeente zijn het openen van een nieuwe, onoverzienbare volheid van mogelijkheden, van werkzaamheden in de meest grootse stijl en naar de meest grote maatstaf in de loop van toekomstige aionen. We zouden de Goddelijke wijsheid te kort doen, wanneer we aannamen, dat met het einde van de tegenwoordige bedeling ook het einde zou gekomen zijn van de wereld, het einde van de geschiedenis van mensen en engelen. Integendeel, naar het getuigenis van de Schrift is er sprake van een beslist nieuwe afdeling van de grote wereldgeschiedenis in de hemel en op de aarde en onder de

aarde, aanvangende met de tweede komst van den Heer Jezus uit de hemel. We denken niet Bijbels, wanneer we van die tweede komst, gelijk helaas zoveel geschiedt, niets anders maken dan een grootse dramatische rechtshandeling, waarbij het laatste lot van alle schepselen in korten tijd door enkele beslissende uitspraken uit Zijn mond wordt geregeld.

Wel noemt de Schrift zeer duidelijk de tegenwoordige aioon de „laatste ure." **1 Joh. 2: 18.**

Maar we zouden de Schrift met zichzelf in strijd brengen, wanneer we dat .woord opvatten in die zin, alsof er na deze aioon volstrekt geen aioon meer te verwachten zou zijn. Alleen reeds Efeze 2: 7 zou dat tegenspreken. („De toekomstige aionen.") (Vertalingen zie vorig hoofdstuk)

Evenzo de talrijke plaatsen, waar van aionen in het meervoud gesproken wordt, bijv. **Ef. 3: 21.** „Hen zij de heerlijkheid in de Gemeente door Christus Jezus in alle geslachten, tot alle eeuwigheid." (tot in alle eeuwen. *Gr.*) De uitdrukking „laatste ure" kan dus slechts betrekkelijke betekenis hebben; het is de laatste met het oog op een grote wending, waarop de aionen van tot dusver uitlopen, en waarmee een nieuwe reeks van eeuwen begint.

Het is de „laatste ure" met het oog op de grote centrale daad van God, dat Hij terugzenden zal Hem, die nu aan de rechterhand des Vaders wacht, tot alle vijanden aan Zijn voeten worden gelegd.

Het is de „laatste ure" ook met het oog op de eigenaardige ontwikkeling van het antichristendom, dat het bestaan van de Gemeente tot voorwaarde heeft. Er kan slechts antichristendom zijn, zolang er waar Christelijk leven bestaat in een Gemeente van geroepen heiligen en uitverkorenen.

Daarom ook zegt Johannes van de vele antichristen reeds in de apostolische tijd: „Ze zijn uit ons uitgegaan, maar ze waren uit ons niet."

In de toekomstige aioon, wanneer Satan gebonden zal zijn, zodat hij de volken niet meer kan verleiden, is het kwade nog niet weggedaan, zal het nog zijn macht uitoefenen onder de mensen, maar tot „een mens van de zonde" brengt Satan het dan niet meer.

Zo verstaan we ook beter, hoe de gehele tegenwoordige tijd als „laatste ure" een grote tijd van wachten is.

Wachten niet in de zin van maar laten begaan. Integendeel, de werking van de Heilige Geest is misschien in geen vroegere

aioon zo krachtig en zo veelomvattend geweest. „Mijn Vader werkt tot nu toe en ik werk ook.”

Maar God wacht nog met de openbaring van de koninklijke en richterlijke heerlijkheid van Zijn Zoons, welke Hij Zich heeft voorgenomen en welke Hij lang te voren heeft voorbereid en voorzegt. De Zoon wacht met de openbaring van Zijn hoogheid en majesteit, en laat het Zich welgevallen, dat Hij in de Zijnen nog steeds wordt miskend, veracht en gehaat door een wereld, die in het boze ligt. En de Heilige Geest, die toch een Geest van de kracht en van de heerlijkheid is, bepaalt er Zich toe, in de gelovigen het leven van de opgestane te werken en te verzorgen, zonder hun sterfelijke lichamen om te vormen tot gelijkvormigheid aan het lichaam van Zijn heerlijkheid. En daarnaast mag het boze, het anti-Goddelijke en anti-christelijke zich zo vrij mogelijk ontwikkelen; de zonen van God mogen door de vijand worden aangevochten en gehoond, aan de haat en de vervolging van de wereld overgeleverd worden; huichelarij en schijn en onwaarheid mogen insluipen en woning maken in de huishouding van het geloof, zodat het telkens en telkens weer de vraag schijnt, of de Gemeente Gods wel altijd zal blijven bestaan. Het Evangelie mag worden vervalst, verwaterd, door menselijke inzetten bedorven, door menselijke overleveringen onkenbaar gemaakt; het mag worden aangegrepen, te vuur en te zwaard, door scherpe, bijtende kritiek; het staat blootgesteld aan alle denkbare vijandelijke invloeden, schijnbaar hulpeloos, zonder enige bescherming of verdediging van wereldmacht of wetenschap. Alle geraffineerde boosheid, list, leugen, smaad en laster in de wereld van de engelen en van de mensen mag zijn woede koelen aan Gods openbaring in de Schrift, en aan Christus' lichaam de Gemeente.

Dat alles zijn onbedrieglijke tekenen van het grote geduld en de grote lankmoedigheid van onze God en Zaligmaker. Maar het zijn ook tekenen daarvan, dat dit werkelijk de „laatste ure” is, dat wil zeggen, dat met deze tegenwoordige aioon God de laatste voorbereidselen heeft gemaakt voor de openbaring van Zijn Zoon uit de hemelen, en voor Diens aanvaarding van de grote, verlossende, wereldomvattende taak, Hem gesteld, zodat nu de tijd is gekomen van het gericht, dat wil zeggen van de beslissende oplossing van alle kwesties, die de wereld en Zijn koninkrijk betreffen

.
En dat de wachttijd lang duurt, geeft ons een goede waarborg, dat het resultaat volkomen in overeenstemming zal zijn met de gegeven beloften. Langzaam gaat zeker. Het is immers niet te doen om eenvoudige machtsmaatregelen, die in betrekkelijk korte tijd konden worden uitgevoerd, maar om de zedelijke rijping zowel van het goede als het kwade, bij mensen en bij engelen.

5.1.B.4. De vorming onvoltooing van hen, die in de toekomst het gericht zullen uitvoeren.

5.1.b.4.a. Israël voor de volkeren der aarde.

Wij hebben vroeger reeds opgemerkt, dat de tegenwoordige aïoon in de huishouding van God een dubbele betekenis heeft. Aan de ene zijde is het de tijd van wonderbare genadebedeling voor de arme volkerenwereld, die zo lang van God vervreemd was – de arme Lazarus, die leven moest van de kruimels, welke afvielen van Israëls welvoorzien en dis – en tegelijk is dit aïoon de tijd van het vreeslijkste strafgericht, dat ooit over een volk kon komen: het oordeel over Israël, zijn uitwerping in de buitenste duisternis. **Rom 11: 7, 10, 25**

Maar nu vraagt de apostel, waar hij op de duidelijkste wijze spreekt over deze verharding van zijn eigen volk: „Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden?" Dat wil zeggen: Zijn Gods handelingen met Israël afgelopen met dit ontzettende oordeel van de verblindings? Eindigen Gods wegen met Zijn uitverkoren volk daarmee, dat Hij ze voor goed verwerpt? En dan antwoordt de apostel door de Geest van de profetie met een beslist: „Dat zij verre!" En dan opent hij het wonderbare perspectief, dat door Israëls tijdelijke verwerping als volk, voor de overige volken een geheel onverwachte en grootse heilsbedeling is aangebroken en mogelijk geworden.

Maar met deze uiterst leerzame en rijke uiteenzetting is niet alles gezegd, wat hij over Gods handeling en gericht met Israël mede te delen heeft. Hij richt onze blik op de tijd, die voorbij de tegenwoordige aïoon ligt, en waarbij de rollen van Israël en van de gekerstende volken worden omgekeerd. Hij zegt ons, dat deze thans zo hoog begenadigde volkerenwereld ook niet zal blijven in de goedertierenheid van God, dat zij onder een dergelijk oordeel zal komen, als waaronder thans Israël ligt. **Rom. 11: 21, 22.**

Maar ook dat is niet het einde van Gods wegen met de gezamenlijke mensheid. Dat blijkt reeds uit de aanwijzing, dat God machtig is, Israël, thans een afgebroken, dorre en onvruchtbare tak, weer in te enten; ja, dat zulk een inenting veel waarschijnlijker en natuurlijker is, dan wat voor de tegenwoordige aïoon geldt: dat de wilde Heidense takken tegen nature in de goede olijfbom van Gods planting worden ingeënt, (vs. Maar dit inenten van Israël in zijn eigen olijfbom, den boom der Goddelijke openbaring, waaruit alle heil voor de hele wereld moet en zal opbloeien – want de zaligheid is uit de Joden, heeft de mond van de Waarheid gezegd – heeft ook weer niet enkel ten doel de begenadiging van Israël tot zijn eigen heil en zegen. Integendeel, de gehele redenering van de

apostel rust op de grondslag: De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk onherroepelijk, **Rom 11: 29**

Israël is en blijft voor alle komende tijden het volk van Gods uitverkiezing, het uitverkorene vat en werktuig tot zegen en heil voor de gehele overige volkerenwereld. Dat blijkt reeds uit dit enkele woord: „Indien hun val de rijkdom is der wereld en hun vermindering de rijkdom der Heidenen, hoe veel te meer hun volheid." **Rom 11: 12**. Dat wil zeggen: hoeveel zegen en heil zal het zijn voor de volkeren, indien niet slechts een overblijfsel, maar het volle getal van het volk in Gods hand komt om een werktuig tot zegen te zijn voor de overige volken van de aarde. Gelijk geschreven staat: „Het zal geschieden, gelijk gij geweest zijt een vloek onder de Heidenen, alzo zal ik u lieden behoeden en gij zult een zegening wezen." **Zach. 8: 13**.

Het rijkste woord daarover spreekt de apostel uit, waar hij zegt: „Indien hun verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de doden?" **Rom.11: 15**.

In dit enkele woord wordt ons de sleutel gegeven tot het verstaan van de wonderbare gedachten van God. Uit de ontzettende val van Israël doet Hij niet alleen onbeschrijfelijk heil opbloeien voor de volken, door het tegenwoordig Evangelie van het kinschap van God aan te bieden aan hen, die eertijds verre waren en vreemdelingen van het verbond van de belofte. Maar ook verandert Hij het volkomen verstorven zijn van Zijn uitverkoren volk in een bron van onverwachte levensvolheid voor Israël zelf en voor de volkeren.

Van Abraham staat geschreven: „Daarom zijn ook van één, en dat een verstorvene, zovelen in menigte geboren als de sterren van de hemel, en als het zand, dat aan de oever van de zee is, hetwelk ontallijk is." **Hebr. 11: 12**

Deze woorden bevatten en openbaren met grote duidelijkheid de grondwet van de Goddelijke manier van doen, dat Hij Zijn uitverkorenen eerst laat sterven, om dan uit hun dood onvergankelijk leven in de ruimste omvang te doen ontstaan. En wat van de vader van de gelovigen geldt en gelden zal tot in de eeuwigheden, dat zal niet minder gelden van het volk, welks genadegaven en roeping God nooit heeft teruggenomen en nooit terugnemen zal. Veeleer zal in hen als volk verwerkelijkt worden, wat in hun vader Abraham reeds werkelijkheid is geworden en in steeds voller omvang wordt.

Daaruit blijkt alzo weer met de grootste duidelijkheid, dat de tegenwoordige toestand van dit uitverkoren volk een door God

gewilde, grondige voorbereiding is voor later volgende openbaringen van Goddelijke levenskrachten, niet alleen in hen, maar door hen in de gehele overige volkerenwereld. Want „Israël is mijn eerstgeboren zoon;" dat woord blijft gelden. De vreselijke toestanden van geestelijke en zedelijke ellende bij Israël, het ontzettende verre-zijn van God, dat voor ons natuurlijk gevoel schier ondragenlijk is, zijn also niet anders dan door God bedoelde werkingen van de dood, waaraan enerzijds de ernst en de strengheid van het Goddelijk gericht zal worden gekend, **Rom. 11: 22** maar anderzijds zijn ze de beste waarborgen, dat de God van Abraham, Izaak en Jakob uit zulke diepten van de dood en van het gericht krachten van onvergankelijk leven zal doen stromen met des te overweldigender kracht, wanneer Zijn tijd van de bezoeking zal gekomen zijn.

Gelijk geschreven is door de profeet Hosea: „Komt, en laat ons wederkeren tot de Heer, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen, Hij heeft geslagen en hij zal ons verbinden. Hij zal ons na twee dagen levend maken, op de derde dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven." **Hos. 6: 1, 2.**

Zo heeft immers ook de profeet Ezechiël gezien, hoe het zal gaan met het zeer dorre gebeente van het hele huis Israëls. Toen hij zag, hoe geheel verstorven Israël was, werd hem de vraag gedaan: „Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden? en de ziener wist geen beter antwoord te geven dan: Heer JHWH, Gij weet het."

Zeker, God wist het, maar Hij heeft het niet verborgen gehouden, maar het aan de profeet en aan ons duidelijk gezegd, wat Hij van plan is te doen met deze verstorven beenderen van zijn uitverkoren volk: „Zie, ik zal uw graven openen en zal doden uit uw graven doen opkomen, o mijn volk, en ik zal u brengen in het land Israëls... en ik zal mijn Geest in u geven en gij zult leven, en ik zal u in uw land zetten, en gij zult weten, dat ik, JJWJH, dit gesproken en gedaan heb, zegt JHWH ." **Ezech. 37: 12 .**

***

Nu was Israël als volk echter onmiskenbaar van de beginne geroepen, het heilige gericht van God te voltrekken aan de stammen van de Kanaanieten. Daarop wijst reeds het woord van de Heer tot Abraham: „De ongerechtigheid der Amorieten is tot nog toe niet volkomen." **Gen.15: 16.**

Ook de bevrijding van het gehele geknechte volk uit het diensthuis, uit Egypte, geschiedde niet anders dan door vreeslijke gerichten, die Mozes op bevel van God over Farao en

zijn land en volk moest oproepen. Daarmee werd aan het verlorene volk reeds een voorspraak gegeven, dat zij ook verder de uitvoerders moesten zijn van de Goddelijke gerichten van straf en uitdelging over de volkeren, die zich in het beloofde land hadden gevestigd, en die het land van de Heer met hun gruwelijke afgoderij hadden verontreinigd.

De bevelen, die hiertoe aan Jozua en de oudsten van Israël werden gegeven, laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Ze konden niet worden misverstaan en ze werden ook niet misverstaan. Dat getuigden zelfs de Gibeonieten, die zich door list aan de verdelging hadden onttrokken. Toen Jozua hun vroeg: „Waarom hebt gijlieden ons bedrogen, zeggende: Wij zijn zeer verre van u gezeten, daar gij in het midden van ons zijt wonende?” antwoordden zij hem: „Dewijl het uw knechten zekerlijk was te kennen gegeven, dat de Heer uw God Zijn knecht Mozes geboden heeft, dat Hij ulieden al dit land geven, en al de inwoners des lands voor uw aangezicht verdelgen zoude.” **Joz. 9: 22-24.**

De meeste moeilijkheden, die het volk Israël in het beloofde land heeft ontmoet, zijn daaruit voortgekomen, dat zij beslist ongehoorzaam zijn geweest aan dit bevel, om al die ontzettend verzondigde Kanaanietische volksstammen met wortel en tak uit te roeien; zij zelf zijn besmet geworden en verleid tot de gruwelijkste afgoderij op alle bergen en heuvelen. Dat zij die volken hebben gespaard, is voor hen – en daardoor ook voor de overige mensheid – tot een vreeselijk verderf geworden; hun eigen zedelijke en godsdienstige ontwikkeling en daarmee die van de gehele mensheid, want de zaligheid is uit de Joden – is er vele eeuwen door achteruitgezet. Het zou barmhartigheid zijn geweest, indien de kinderen Israëls toen het hun door JHWH toevertrouwde gericht van de verdelging zonder verschoning hadden uitgevoerd.

De tegenwoordige theologie en prediking, die aangestoken is door valse humaniteit, toont, dat ze er niets van verstaat, wanneer ze met een zekere afkeer en met grote minachting spreekt over de „bloeddorstige JHWH” van de Joden, en wanneer ze zich vooral ergert over de Psalmen, waarin Gods wraak wordt ingeroepen over de onverbeterlijke en hardnekkige vijanden van God en Zijn volk.

De tegenwoordige theologie kan en wil ook niet verstaan, dat deze JHWH van het Oude Testament niemand anders is dan de Jezus van het Nieuwe. Men zal heel wat moeten leren, wanneer straks de grote dag van de grimmige toorn van het Lam zal aanbreken, en Hij de volken zal oordelen in gericht en gerechtigheid, wanneer Hij ze in stukken slaan zal als een pottenbakkersvat en ze hoeden met een ijzeren roede.

De mensen hebben zich een voorstelling gemaakt van een zoetelijke „lieve Heiland," die nooit boos kan worden en geen mens een haar kan krenken; bij wie geen sprake kan zijn van een vurige toorn en die veel te goed is, om enig mens in het helse vuur te werpen.

De liefde van God in Christus zou dan niets zijn dan sentimentaliteit en zoetsappigheid, in plaats dat ze naar de Schrift een verterend vuur is, dat brandt tot in de onderste hel, juist omdat ze een heilige, niets sparende liefde is, die het kwade niet kan dulden in welk schepsel ook, maar het kwaad vervolgt en verdelgt in vurige ijver, totdat het ten volle vernietigd is.

Wij mogen gerust vertrouwen, dat Israël in de toekomstige eeuw, nadat het door zijn eigen ontzettend oordeel is gelouterd, zijn roeping als uitvoerder van Gods gerichten aan de volken van de aarde met meer trouw en stiptheid zal opvolgen dan het vroeger heeft gedaan. Dan zal niet meer worden geklaagd: „Zij hebben die volken niet verdelgd, die de Heer hun gezegd had, maar zij vermengden zich met de Heidenen, en leerden dezelve werken. Zij dienden hun afgoden, en zij werden hun tot een strik. Daarenboven hebben zij hun zonen en hun dochteren aan de duivelen geofferd en zij hebben onschuldig bloed vergoten . . . zodat het land door deze bloedschulden is ontheiligd geworden." **Ps. 106:34-38.**

Dan zal de grote grondwet van alle Goddelijke handeling weer blijken, dat alle oorspronkelijke bedoelingen van God wel niet de eerste keer, maar stellig de tweede keer tot volkomen uitvoering komen. En wat in dat opzicht de Goddelijke bedoeling is, daarover kan geen twijfel bestaan bij hem, wie de gehele Schrift voor Goddelijk geldt. Zo lezen we reeds in **Psalm 149: 5-9:** „Dat Zijn gunstgenoten (de Oud-Testamentische vromen) van vreugde opspringen om die eer, dat zij juichen op hun legers. De verheffingen Gods zullen in hun keel zijn, en een tweesnijdend zwaard in hun hand, om wraak te doen over de heidenen en bestraffingen over de volken; om hun koningen te binden met ketenen en hun achtbaren met ijzeren boeien, om het beschreven recht over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn. Hallelujah!"

Even duidelijk spreekt de profeet Jeaaja: „Vrees niet, gij ; wormpje Jakobs, gij volkje Israëls; ik help u, spreekt de Heer, en uw Verlosser is de Heilige Israëls. Zie, ik heb u tot een scherpe, nieuwe dorslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf; gij zult ze wannen en de wind zal ze wegnemen en de stormwind zal ze verstrooien, maar gij zult u verheugen in de Heer, en in de Heilige Israëls zult gij roemen." **Jes. 41: 4-16.**

En wederom spreekt de Heer door de profeet Zacharia „Te dien dage zal ik de leidslieden van Juda stellen als een vurige haard onder het hout en als een vurige fakkel onder de schoven, en zij zullen ter rechter- en ter linkerzijde alle volken rondom verteren en Jeruzalem zal nog blijven in haar plaats te Jeruzalem." **Zach. 12: 6.**

Zowel bij Jesaja als bij Zacharia blijkt uit de samenhang, dat deze woorden wijzen op de laatste tijd, en dus hun vervulling nog wachten.

***

Maar nu komt toch bij zulke woorden bij elke nadenkende lezer de vraag op: Hoe zijn zulke strafgerichten, die Israël in de toekomstige eeuwen moet uitvoeren over de volkeren, te rijmen met de stellige belofte, zo dikwijls in de Schrift herhaald, dat Israël voor de volken ten zegen zal zijn, zoals het voorheen ten vloek was? Kunnen deze twee dingen samengaan? Spreken ze elkaar niet tegen?

Dat doen ze stellig volgens de algemene opvatting en voorstelling onder de Christenen. Ieder, die nadenkt, zal dat moeten toestemmen. Algemeen wordt immers geleerd, dat met de dood alles uit is; wie niet in dit leven de genade van God die hem wordt aangeboden, aanneemt, voor dien, zo zegt men, is nooit en nimmer meer redding mogelijk.

Maar wij willen hierbij weer het woord lezen van **Rom. 11: 21, 22; zie hoofdstuk...** we willen bedenken, dat hier gesproken wordt over de tegenwoordige gekerstende volkeren van de aarde, die bij alle oppervlakkige kerstening in de grond van der zaak toch volhard hebben in hun aangeboren vijandschap en vervreemding van God en die de liefde van de waarheid niet hebben aangenomen; dat het deze volken zijn, die in het oordeel komen, 't welk door het Israël van de toekomst over hen zal worden uitgeoefend. Letten we daarop, dan zien we weer de grote ernst en de wijde strekking van de wegen van het gericht, die door het woord van God over hen worden aangekondigd.

Dan worden, gelijk we boven reeds hebben opgemerkt, de rollen verwisseld tussen deze volken en het volk van de verkiezing, Israël.

Heden wordt voor de ogen van alle volken het strenge oordeel van de verblinding door God voltrokken aan Zijn uitverkoren volk, en de volkeren van de Christenheid zijn in Gods hand de roede, waarmee Israëls rug ten bloede toe wordt geselsd.

En die Christenvolken geven aanleiding, dat Israël ogen gesloten blijven, zodat zij niet erkennen de liefde van God in Christus Jezus, die hun broer is naar het vlees.

Het is de Christenheid, die heden voor de Joden de grootste verhindering vormt om te komen tot het heil in Christus.

Intussen moeten we daarbij niet uit het oog verliezen, dat God aan die volken van de Christenheid geen opdracht of volmacht heeft gegeven, om hun moed te koelen aan Zijn volk, zoals zij te allen tijde hebben gedaan en nog doen. Nee, het gaat, zoals de profeet Zacharia zegt: „Ik was een weinig vertoornd (over mijn ongehoorzaam volk) maar zij (de Heidenen) hebben ten kwade geholpen." **Zach. 1: 15.**

Des te zwaarder zal dan ook het oordeel der vergelding die volkeren treffen, wanneer de rollen omgekeerd worden, wanneer Israël weer in genade wordt aangenomen, en God hen zegent en onder hen woont, en wanneer aan de hoogmoedige volken wordt vervuld wat geschreven staat: „Daarom allen, die u opeten, zullen opgegeten worden, en al uw wederpartijders, zij allen zullen gaan in de gevangenis, en die u beroven, zullen ter beroving zijn, en allen, die u plunderen, zal ik ter plundering overgeven." **.Jer. 30: 16.**

En wederom spreekt JHWH door de profeet Jesaja: „Het volk en het koninkrijk, die u niet zullen dienen, die zullen vergaan, en die volkeren zullen gans verwoest worden . . . ook zullen, zich buigende, tot u komen de kinderen dergenen, die u onderdrukt hebben, en allen, die u gelasterd hebben, zullen zich nederbuigen aan de planten uwer voeten." **Jes. 60: 12, 14.**

Ieder, die enigszins bekend is met de geschiedenis van Israël gedurende de tegenwoordige aïoon, weet wel, dat God Israël juist verstrooid heeft onder de gekerstende volken van de aarde opdat het voortdurend getuige zou zijn van wat God met die volken doet, en opdat omgekeerd de volken getuige zouden zijn van dit ernstige gericht, dat God voor hun ogen voltrekt aan Zijn geliefd volk.

Daarmee is het duidelijk, dat wij bij de oordelen, die Israël in de toekomst moet uitvoeren, in de eerste plaats moeten denken aan de volken van de tegenwoordige Christenheid.

Deze gedachte is voor de Christenheid uit de volken, die zo gerust is, zeer vreemd, en het is best te begrijpen, dat ze het niet zo dadelijk toestemt.

Maar dat was indertijd met Israël evenzo. Zij waanden zich zo ver verheven boven de Heidenen, dat ze niet wilden geloven,

dat God door die Heidenen hun tempel zou laten verwoesten, hun heilige stad met de grond gelijk zou laten maken, en dat Hij Zijn gehele volk zou uitwerpen in de buitenste duisternis, waar wordt geweend en tandengeknars is
Zij hadden er geen denkbeeld van, want ze wilden het niet geloven, dat letterlijk zou worden vervuld, wat de Nazarener in gelijkenis tot hen had gesproken: „Hij zal komen en deze landlieden verderven, en zal den wijngaard aan anderen geven.”
Luk. 20: 16. Of dat andere woord: „Als nu de Koning dat hoorde (hoe zijn uitnodiging versmaad was) werd hij toornig, en zijn krijgsheiren zendende, heeft hij die doodslagers vernield en hun stad in brand gestoken.” **Matth. 22: 7.**

En toch is het alzo geschied. Waarom zou God dan de volken verschonen, aan wie Hij niet alleen Zijn woord heeft gegeven, maar aan wie Hij ook in het geoordeelde Israël heeft doen zien, hoe Hij het woord, dat Hij heeft gesproken, gestand doet?

Maar de vraag blijft: Wat komt er nu van de zegen, die juist door dit herstelde en begenadigde Israël zal komen over de gehele volkerenwereld? Het antwoord op die vraag ligt niet verre, het is nabij.

Even zeker als de ontzaglijke gerichten, die God houdt met Zijn uitverkoren volk, slechts heil en zegen voor hen ten doel hebben, en er toe strekken, om hen voor te bereiden op de toekomstige overvloedige genade, even zeker is er voor de volkeren, die zich in hun waan en trots verzet hebben tegen het heil in Christus, en zichzelf het eeuwige leven niet waardig hebben geacht, geen andere weg ter volkomen genezing, tot inkeer in zichzelf, dan doordat ze overgegeven worden in de onderste hel van Gods toorn. Indien we ons eenvoudig houden aan de duidelijke lijnen, die God in Zijn woord heeft getrokken, dan zullen we niet dwalen. Hij Zelf heeft gezegd Israël is mijn eerstgeboren zoon. Daarmee is uitgesproken, dat er voor alle andere, later geboren zonen van het grote volkerengezin geen andere weg kan zijn tot nieuwe geboorte, tot overgang uit het oude bestaan van de dood in de volle vernieuwing naar Gods wil, dan juist de weg van het volkomen gericht en het oordeel. Want God is niet alleen de God van de Joden, maar ook van de Heidenen.

Zo zal het strenge oordeel van de Almachtige, Heilige en Rechtvaardige God, dat Israël met grote trouw en nauwkeurigheid zal uitvoeren, wanneer de tijd gekomen is, voor de geoordeelde volken de grootste zegen blijken, die zij deelachtig konden worden. Israëls weg terug tot God gaat door de dood tot het leven. En zo zal ook hun aanneming voor de gehele volkerenwereld niets anders zijn dan „het leven uit de doden.” Maar daarmee is ook de leer geoordeeld, die in het

streng strafgericht van God niets ander kan zien dan een oneindige voortduring van dood en verdoemenis. Die leer verandert de eenvoudige en duidelijke lijnen van Gods handelwijze in het tegenovergestelde.

Want volgens die leer behaalt niet de genade, maar de eindeloze zonde ten slotte de overwinning, en kan alle oordeel niet bereiken, wat God toch duidelijk als Zijn bedoeling heeft uitgesproken: Zijn wil, dat alle mensen zalig worden, en tot kennis van de waarheid komen. Dan moet Paulus zich wel laten corrigeren; hij had moeten zeggen: „Waar de genade gaarne had willen heersen, daar is de zonde veel machtiger geweest, en heeft de plannen van de Almachtige God totaal verijdeld.”

5.1.B.4.b. De Gemeente voor de wereld van de engelen.

Misschien zal menig lezer vragen, of we wel het recht hebben, aan de Gemeente van der gelovigen een roeping en taak toe te schrijven voor de komende aionen, overeenkomende met de taak, die Israël heeft in de volkerenwereld, maar dan op hemels terrein, dus in de gevallen engelenwereld. Is dat niet maar een blote veronderstelling, niet enkel het trekken van een parallel tussen Israël en de Gemeente, tussen aardse en hemelse lichamen?

Al zou dat enkel een gevolgtrekking zijn, dan moeten we toch zeggen, dat het woord in 1 Kor. 15, waar de apostel de vergelijking en tegenstelling tussen aardse en hemelse lichamen maakt, te denken geeft. Er moet toch wel iets van aan zijn; anders zou hij die vergelijking daar niet zo hebben uitgewerkt, die veel verder gaat dan gewone beeldspraak of symboliek. Dat blijkt duidelijk uit zijn slotwoord: „Alzo zal ook de opstanding der doden zijn." **1 Kor. 15: 42**

Bovendien worden we in het Nieuwe Testament er meermalen zeer duidelijk op gewezen, dat wat met Israël geschiedde, hun geschiedde tot voorbeeld voor ons, en we mogen dus, wat in Israëls geschiedenis profetische betekenis kan hebben, toepassen op de Gemeente.

De theologische behandeling van het profetisch gedeelte van de Schrift is nooit beschroomd geweest, om bijna alles, wat God voor Zijn volk Israël voor goeds en schoons heeft toegezegd, zonder meer over te schrijven op de Gemeente van het Nieuwe Testament. Dat heeft nu wel aanleiding gegeven tot een betreurenswaardig misbruik van de Schrift, en het heeft geleid tot grote verwarring en onduidelijkheid, maar toch moet erkend worden, dat wij deze beide lichamen, Israël en de Gemeente, in de Goddelijke huishouding alleen goed leren kennen, wanneer we niet alleen wat hen onderscheidt, maar ook wat ze gemeen hebben, tot zijn recht laten komen.

Doch de zaak staat niet zo, dat wij tot recht begrip uitsluitend de toevlucht moeten nemen tot parallellen en vergelijkingen, hoe leerzaam die ook mogen zijn. Integendeel, het Nieuwe Testament bevat zeer veel woorden, die lering en toelichting geven over de grote hemelse taak en roeping van de Gemeente voor de toekomstige aioon en over de vervulling van de taak van Hem, die haar Heer en Hoofd is.

We gaan hierbij van de grondwaarheid uit, dat de Gemeente volgens de Schrift niet alleen één geest is met Hem, maar ook één lichaam, dat wil zeggen één groots, rijk geleed, veelvormig organisme, dat toch een volkomen eenheid is; het grootste, machtigste, uitgebreidste en heerlijkste organisme,

dat ooit in Gods gedachten vorm en gedaante heeft aangenomen. Dat is zeer goed verstaanbaar voor ieder, die weet, dat hij door de ééne Geest met Christus tot één lichaam is gedoopt.

Men behoeft slechts een enkel woord van de apostel aandachtig te lezen, zoals dat van Ef. 1: om terstond te zien, dat de taal niet bij machte is, om voldoende uit te drukken, wat het betekent: God heeft Hem, die opgestaan is en boven alles verhoogd, in Zijn hoedanigheid van Hoofd over alle dingen aan de Gemeente gegeven, die Zijn lichaam is, de vervulling van Hem, die alles in allen vervult. Onze stoutste gedachten kunnen zulke hoogten en diepten niet meten. In geen taal kan dat voldoende worden uitgesproken. , Alleen de ons gegevene Heilige Geest, die alle dingen onderzoekt, ook de diepten van God, stelt ons in staat te weten, wat ons hierin van God gegeven is.

Hoe werkelijk de Schrift de wederzijdse verhouding van Hoofd en leden bedoelt, komt misschien wel het duidelijkst uit in **1 Kor. 12: 12.** „Want gelijk het lichaam één is, en vele leden . heeft, en al de leden van dit ene lichaam, vele zijnde, maar ' één lichaam zijn, alsoo ook Christus." Daar ontziet de apostel; zich niet, om het gehele organisme, Hoofd en leden, samen te vatten tot een volkomen eenheid en daaraan de gezamenlijke naam „de Christus" te geven. Het is niet mogelijk, een uitdrukking of een vergelijking te bedenken, waardoor die volkomen wezenseenheid duidelijker en nadrukkelijker kan worden voorgesteld. Wat dus van het verheerlijkte Hoofd geldt, dat geldt in dezelfde mate van Zijn verheerlijkte lichaam. Gelijk geschreven staat: „Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid." **Kol. 3: 4.** Zo min er sprake kan zijn, dat de gelovigen in heerlijkheid geopenbaard zouden worden, afgedacht van de openbaring van Christus, evenmin is het omgekeerde in de Schrift te vinden.

Datzelfde komt tot uitdrukking in woorden als **Rom. 8: 17:** „Indien wij kinderen zijn, dan zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfgenamen van Christus; zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden." De meest omvattende gemeenschap dus, zowel van het lijden als van de heerlijkheid.

* * *

Doch er zijn niet alleen een reeks van zulke algemene uitspraken in de Schrift, maar ook niet weinige, die met grote beslistheid spreken over het eigenlijke werk, dat de Gemeente, als ze verheerlijkt zal zijn, onder en met haar verheerlijkt Hoofd te doen zal hebben. Zo bijvoorbeeld, waar Paulus de jonge gemeente van Thessalonika vermaant, dat zij zou wandelen

waardiglijk Gode, die haar geroepen heeft, en er bijvoegt, dat die roeping is geschied tot Zijn eigen koninkrijk en Zijn eigen heerlijkheid, **1 Thess. 2: 12**. Of wanneer de apostel elders verklaart: „Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen." **2 Tim. 2: 12**

Reeds in de dagen Zijn vlees heeft de Heer Zijn Joodse discipelen toegezegd, dat zij bij de wedergeboorte (van hun volk en hun rijk) met Hem op tronen zouden zitten, oordelende de twaalf geslachten Israëls. **Matth. 19: 28**. Wij halen dit woord aan, niet alsof wij meenden, dat het gericht is tot de gelovige Gemeente uit de volken, maar omdat het tekenend is en ons duidelijk doet verstaan de betekenis van het zo dikwijls genoemde heersen en oordelen, gelijk het ook aan de Gemeente is toegezegd, en wel op het hoogst denkbare gebied.

Daarheen wijzen ons uitspraken van de apostel, als bijv. de woorden tot de Korinthische gemeente: „Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen? . . . Weet gij niet, dat wijde engelen oordelen zullen?" **1 Kor. 6: 2, 3**. Doch volgens de apostolische leer is Satan de vorst en God van dezer wereld, en mag hij beslissend inwerken op de loop van de tegenwoordige wereld, **Ef. 2: 2; Gal. 1: 4** die in het boze ligt; **1 Joh. 5: 19**. daarom is er aan een wezenlijk en doortastend oordelen van de wereld niet eens te denken, of ook de handelingen van Satan en zijn engelen in de beheersing van de wereld moeten daarbij ter sprake en ter beoordeling komen.

Wanneer dus de apostel ronduit verklaart, dat wij de engelen zullen oordelen, dan wil dat toch zeker zeggen, dat aan de bijzitters in het grote rechtsgeding de beslissende vragen over het verdere lot van de gevallen engelen worden voorgelegd ter beoordeling. In dit licht krijgt ook het veelvoudig onderwijs, dat de Schrift ons geeft over de handelingen van de machten van de duisternis, diepere betekenis. Het blijkt, dat dit onderwijs ons wordt gegeven met de praktische bedoeling, dat wij in staat zouden zijn, alle vragen, die ons dan zullen worden voorgelegd, te beantwoorden en te beoordelen.

Eveneens krijgen we hier antwoord op de vraag, die zo dikwijls is gedaan: waar wij gelovigen gered zijn uit de macht van de duisternis, waarom hebben dan die overwonnen machten nog de vrijheid, om Gods kinderen aan te vallen en in harde kamp te wikkelen? Al die ontmoetingen met de boze geesten, met de wereldbeheersers van deze duisternis, dienen niet enkel, opdat elk kind van God zou worden beproefd en blijken zou een kind van God te zijn – daartoe dienen ze stellig ook – maar ze zijn tegelijk zeer gewenste gelegenheden om de vijand uit eigen ervaring te leren kennen, ten einde eenmaal met beter inzicht hem en de zijnen te kunnen oordelen.

***

Hierbij hebben we ook te denken aan woorden als **Ef. 3: 10**: „Opdat nu door de Gemeente bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods.' Voorzeker mogen we bij de hier genoemde overheden en machten denken aan de heilige en gehoorzame engelen van God. Maar er is geen reden, om de gedachte aan de Gode vijandige overheden en machten af te wijzen. Het voorbeeld van Job zegt ons hierin veel. Want de handelwijze Gods ten opzichte van Job had toch niet enkel ten doel Zijn trouwen dienaar te beproeven en terecht te brengen, en ook niet enkel, zijn vrienden en ijdele troosters te bestraffen. Gods handelwijze tegenover Satan, wie Hij grote macht geeft over Job, doch onder zeer strenge beperkingen, heeft toch ook stellig ten doel gehad dat Satan zelf er kennis van zou nemen.

Maar juist die overheden en machten, die menen zo wijs te zijn, gelijk ook de door hen geleide mensenkinderen, krijgen het meest grote aanschouwingsonderwijs aangaande de wijsheid van God – hebben die hoogbegaafde maar gevallen geesten misschien juist die wijsheid betwijfeld?

Alle menselijke wijsheidswaan is immer slechts een weerslag van de zeker niet minder grote trots bij de machthebbers van de duisternis.

En zo zeker het waar is, dat God de wijsheid van deze wereld tot dwaasheid heeft gemaakt door de dwaasheid van Zijn Evangelie, zo zeker geldt dat niet alleen van de menselijke vertegenwoordigers van die wereldwijsheid, maar zeker in nog hoger mate van hen, die deze waan hebben veroorzaakt, de waan, die meent God te kunnen oordelen en die zich daarmee boven Hem verheft. Dat is immers de geest van de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent. De inspiratie daartoe wordt gegeven door Satan, de God van deze wereld.

Dit aanschouwingsonderwijs nu voor de trotse engelen geschiedt door de Gemeente, die in Christus Jezus haar leven, haar wijsheid, gerechtigheid, heiligheid en verlossing heeft gevonden; dat telt dus terdege mee, wanneer de tijd gekomen is, dat wij de engelen zullen oordelen, dat wil zeggen, wanneer wij hun met de feiten zullen overtuigen, dat al hun waan louter dwaasheid is geweest, en al hun trots niets betekent dan smaad en schande, en dat zij dus terecht verwezen worden naar de hel en overgegeven aan het oordeel van het vuur, opdat zij leren, niet meer te lasteren. Maar indien het waar is, dat dit onderricht ook bestemd en berekend is voor de gevallen engelen, dan blijkt daaruit, dat ook deze nog een zekere mate van zedelijke verantwoordelijkheid hebben. Dat is ook reeds af te leiden uit

het feit, dat ze door ons geoordeeld zullen worden. Oordelen heeft geen zin, wanneer het wezens of personen betreft, die niet in staat zijn tot enig zedelijk gevoel of besef.

Tot dezelfde gevolgtrekking moeten we ook komen, wanneer we in aanmerking nemen, dat God stellig Zijn bedoelingen en plannen had, toen Hij de loop van de tegenwoordige wereld onderworpen heeft aan de overste van deze wereld. Daarbij moet men toch wel veronderstellen, dat Satan zedelijk verantwoordelijk is voor zijn wereldbestuur.

Er kan dus geen sprake van zijn, dat het lot van Satan reeds voor eeuwig is bepaald door zijn afval van God, aionen geleden, zoals gewoonlijk wordt aangenomen. Veeleer moeten wij uit deze en vele andere aanwijzingen in de Schrift tot de gedachte komen, dat God vast rekent op een volkomen onderwerping van het gehele rijk van de duisternis en van het verderf onder het juk van de Gekruisigde en Opgestane, en dat op volstrekt zedelijke grondslag.

De ridderlijke taak, die aan de Gemeente als het lichaam van Christus is toegedacht en toegezegd, is in overeenstemming met haar karakter, haar organische eenheid met Christus, zo groots en van zo verre strekking voor de gehele verdere ontwikkeling van het koninkrijk van God, dat we ook hier tot de gevolgtrekking moeten komen, dat de Gemeente bestemd is tot de hoogste en heerlijkste taak in het gehele Goddelijke bestuur, tot de hoogste triomf van het goede, dat in haar Hoofd en in haar is belichaamd, 'over het kwade, dat in Satan zijn toppunt bereikt. Een triomf, niet van ruwe, stoffelijke kracht, niet van geestelijk bedwang en overheersing, nog minder van gehele vernietiging van het bestaan, maar de triomf van de heilige, waarachtige, onverbiddelijk ernstige, maar ook ondoorgrondelijk barmhartige en lankmoedige liefde, die alle dingen draagt en alle dingen hoopt en die nimmermeer zal vergaan.

Dat schijnt ook te liggen in de rijke woorden van de apostel in **Ef. 2: 7**, waar hij spreekt over ons medeopgewekt zijn en mede in de hemel geplaatst zijn in Christus, en in verband daarmee belooft, dat God in de toekomstige eeuwen zou betonen de uitnemende rijkdom van Zijn genade door Zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus. Daarin toch wordt gesproken over zulk een bekendmaking van Goddelijke genade door bemiddeling van het verheerlijkte lichaam van Christus, als te voren nog in geen bedeling was aanschouwd.

Want van alle betoningen van Gods genade tot dusver is de roeping en uitverkiezing van de Gemeente uit alle volken toch zeker wel de grootste en wonderlijkste. In die Gemeente wordt het evenbeeld van de Zoon van Zijn liefde geheel weer

hersteld; hij wordt uit alle diepten van de zonde naar Zijn eigen beeld van gedaante veranderd.

Daarmee wordt ze toebereid, ten eerste om geschikt te zijn voor een alles overtreffende openbaring van Goddelijk erbarmen jegens de ergste en verbitterdste vijanden, die voormaals echte „zonen Gods" zijn geweest, en ten tweede wordt ze toebereid voor een richterlijke openbaring van de gerechtigheid Gods, richterlijk met de bedoeling om terecht te brengen. Zij zelf immers is gerechtigheid van God geworden door Hem, die voor haar tot zonde is gemaakt.

Want niemand is in staat zo de breedte en lengte en diepte en hoogte te meten van de Goddelijke liefde en ontferming, als de Gemeente van Zijn heiligen, die zelf uit de diepte van het verderf en uit de macht van de duisternis is verlost. Zij mag en zij moet in alle eeuwicheden zich steeds herinneren, dat, waar God haar verlossen kon, er dan ook geen onmogelijkheden bestaan op de weg van redding en verlossing uit zonde, duisternis, verderf en verdoemenis. Wie zo zich zelf leerde oordelen, mag en zal engelen oordelen.

5.1.B.4.c. Het loon voor de arbeid van Zijn ziel.

In het heerlijke hoofdstuk over het lijden van Gods Gezalfde staat het belangrijke woord: „Om den arbeid Zijner ziel zal hij het zien en verzadigd worden." **Jes.53: 11.** Hij zal dus ten volle bevredigd worden en voldaan zijn met het resultaat van wat Zijn ziel heeft geleden. En de profeet gaat verder: „Daarom zal ik hem een deel geven van velen, en hij zal de machtigen als een roof delen, omdat hij zijn ziel uitgestort heeft in de dood, en met de overtreders is geteld geweest, en hij veler zonden gedragen heeft en voor de overtreders gebeden heeft." (vs. 12.)

Wie zijn die machtigend? Worden daarmee slechts zwakke, sterfelijke mensenkinderen bedoeld? Moeten we niet veeleer denken aan hen, van wie **Psalm 103** zingt: „Looft den Heer, Zijn engelen, gij krachtige helden, die Zijn woord doet, gehoorzamende de stem Zijns woords." **Psalm 103: 20.** Moeten we niet denken aan die overheden, die machten, die geweldhebbers, van wie we in een vorig hoofdstuk hebben gezien, dat de Gemeente ze zal richten? Wie zou daaraan kunnen twijfelen Er staat immers geschreven: „Buigt u neder voor hem, al gij Goden." (Elohim, engelen, zonen Gods. **Ps. 97: 7; Hebr. 1: 6.**) Ook deze Schrift kan niet gebroken worden. Integendeel, alles moet vervuld worden, wat van Hem geschreven is in de Wet van Mozes, in de Profeten en in de Psalmen. **Luk. 24: 44**

De Schrift geeft aan die gedachte uitdrukking door te zeggen, dat God Hem heeft gesteld

1. tot Erfgenaam van alles, en
2. tot Hoofd over alle dingen.

5.1.B.4.c 1. De Erfgenaam van alles.

We ontmoeten deze titel in het eerste hoofdstuk van de Brief aan de Hebreërs, terstond aan het begin, waar de schrijver zijn grootse uiteenzetting geeft over de voorrang, de volkomenheid en de verhevenheid van de Zoon boven alle engelen. Het is de apostel daar te doen om te bewijzen het enige zoonschap van Hem, die een tijdlang een weinig minder dan de engelen was gemaakt, die echter oorspronkelijk het afschijnsel was van Gods heerlijkheid en het afdruksel van Zijn wezen, en die alle dingen ook het heelal, dat van de machten van de dood doordrongen is – draagt door het woord van Zijn kracht; die de reinigmaking van onze zonden door Zichzelf teweeggebracht heeft en gezeten is aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

Op dit zoonschap is het erfrecht gegrond, dat wil zeggen het onbepaalde beschikkingsrecht en bestuursrecht, dat Hem toekomt over al het geschapene, over het hemelrijk, het aardrijk, het luchtrijk, het dodenrijk en het hemelrijk.

Daarbij is buitengesloten, dat iemand anders Hem op enige grond Zijn erfrecht op alles of zelfs op het kleinste onderdeel zou kunnen betwisten

.
Evenzeer is het denkbeeld uitgesloten, dat de Zoon misschien niet in staat zou zijn, Zijn recht op al het geschapene volkomen te doen gelden. Dan zou immers Zijn werk schipbreuk lijden, en de gelovige Schriftverklaring zou dit nooit van Hem hebben beweerd, indien ze niet gekomen was in de slavernij van de menselijke filosofie en ijdele verleiding; indien ze niet aan de Schrift woorden filosofische denkbeelden tot inhoud had gegeven, waar de Schrift niets van weet. Wij hebben die rechtsvraag reeds in een afzonderlijk hoofdstuk behandeld. Maar het kan geen kwaad, wanneer we ons dat nog eens herinneren. Ze wordt veel te weinig in het oog gehouden door een theologie, die zich gewend heeft, veel te hoge gedachten te koesteren aangaande de wil van het schepsel.

** *

Het denkbeeld van een erfenis brengt mee, dat deze op dit ogenblik nog geen bezit is, maar voorwerp van hopen en vertrouwend wachten. Zo zegt immers ook de Schrift: „Nu zien wij nog niet, dat Hem alle dingen onderworpen zijn.” **Hebr. 2: 8.** Daaruit blijkt, dat het geheel een kwestie is van eenvoudig, kinderlijk geloof aan de besliste en duidelijke uitspraken van Gods woord. Gelijk dan ook van de Zoon gezegd wordt: „Hij heeft op God vertrouwd.” Met andere woorden: we hebben hier te doen met Goddelijke werkelijkheden, die met geen mogelijkheid wetenschappelijk bewezen kunnen worden,

evenmin als het Goddelijke wezen zelf. Zij zijn eenvoudig iets, dat moet worden geloofd.

Daarom zijn ze ook zo geschikt, om te dienen tot toetssteen van ons geloofsvermogen. Het gaat ons dan zoals het Abraham ging, toen God hem beval, uit zijn tent te treden en de sterren te tellen, en hem daarbij de belofte gaf: „Zo zal uw zaad zijn." En dan volgt het eenvoudige woord: „En Abraham geloofde God, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid."

God hield hem geen zogenaamde heilswaarheden voor, geen dogmatische leerstellingen van berouw en bekering; het waren eenvoudig grote, onmeetbaar grote toezeggingen, die Abraham geloven moest, en die alle schijn tegen zich hadden, omdat Abraham nog geen zoon had. Maar God wist wel, wat Hij vroeg van Zijn vriend Abraham, die Hij door steeds groter beloften had opgevoed tot steeds machtiger geloof. Het geloof groeit en wordt sterker door de steeds grotere toezeggingen van de God van de waarheid.

Daarom bestaat er ook voor de gelovige Gemeente geen grotere eer, dan dat ze van God het schijnbaar onmogelijke, dat het verstandige denken te boven gaat, eenvoudig verwacht, omdat Hij het gezegd heeft. Het is voor onze God de grootste vreugde, te zien, dat wij Hem houden aan Zijn woord; te bemerken, dat Hij ons steeds grotere beloften kan doen, zonder dat wij aarzelen, en zonder dat wij komen met ons jammerlijk Als en Maar.

Zo staat hier nu in grote eenvoudigheid, maar tevens in onbegrensde uitgebreidheid, dat God Hem heeft gesteld tot een *Erfgenaam van alle*. En het geloof jubelt, dat het dit zonder beperking kan aanvatten, in zich opnemen, bij zich overleggen en daarin kan rusten, ondanks alle pogingen van de vorst van de duisternis, de vader van de leugen, die ons bewegen wil, daar allerlei filosofische en theologische vraagtekens achter te zetten. Vragen en moeilijkheden? Die zijn er in overvloed. Die waren er ook voor de kinderloze Abraham, die geloven moest, dat zijn zaad zou zijn als de sterren van de hemel in menigte. Had hij gevraagd, dan zouden alle medische faculteiten van de wereld hem hebben gezegd: „Beslist onmogelijk!"

Zo kan ook de gehele wetenschappelijke theologie met grote zekerheid de uitspraak doen: „Beslist onmogelijk! Dat geldt slechts voor een klein percentage; alleen voor de gelovigen." Maar het kinderlijke geloof trekt zich dat niet aan. God heeft gezegd: „Erfgenaam van alles!" En dus is het zo!

Hoe onze God dat tot stand zal brengen, is Zijn zaak, niet onze zaak. Maar wanneer ons geloof Hem daarbij kan dienen, dan

mag het daaraan niet mankeren. En het zal er niet aan mankeren. Daarvoor zal Hij Zelf wel zorgen, Hij, die het geloof kweekt door het woord van de belofte.

* * *

Wij weten wel, wie er het grootste belang bij heeft, dat de Gemeente van God dat niet zal geloven in zijn gehele omvang. Het is Gods vijand, de Boze, die de leugenaar is vanaf het begin. Het is duidelijk, dat er hem veel aan gelegen is, de Zoon in, elke richting tegen te staan, en zoveel mogelijk afbreuk te doen aan Diens aanspraken op onbeperkt geloof en onvoorwaardelijke gehoorzaamheid. Eveneens, dat hij zich inspant om toch niet gerekend te worden als een, die volkomen overwonnen en teniet gemaakt is, maar dat hij zijn best doet, om zich ook aan de gelovigen nog voor te stellen als een, die macht heeft, die de almachtige God heel ernstig kan weerstaan, en die de Zoon een groot deel, ja, volgens menige dogmatiek het allergrootste deel zal ontnemen van Diens loon voor de arbeid Zijner ziel.

Stellig heeft Satan op dit gebied resultaten bereikt. Hij heeft de overgeleverde theologie en orthodoxie vast doen geloven aan de dogmatische leerstelsels over de eindeloze verdoemenis van het grootste deel van de mensen, leringen, waarvan hij stellig grote voldoening heeft. Want daarin wordt rechtstreeks tegengesproken de eenvoudige Goddelijke verklaring, dat Hij Zijn Christus heeft gesteld tot een Erfgenaam van alles.

En daarmee is de Christenheid eeuwen lang tevreden geweest. Maar Gode zij dank, de theologie heeft hierin niet het laatste woord. Het geloof laat zich niet door haar beheersen of in de war brengen. Het geloof vertrouwt het eenvoudige woord van de almachtige God, de Vader van de Heer Jezus Christus. En daarbij zal het geloof evenmin beschaamd worden als Abraham, toen Hij God geloofde.

* * *

Het is zeker geen ijdele vraag, hoe wij ons moeten denken de inbezitneming van al het geschapene door de rechtmatige Erfgenaam van alles. Daarbij kan ons het woord van de apostel dienen, dat wij vinden in **Ef. 1: 14**, waar sprake is van de Heilige Geest van de belofte, die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing, (tot verlossing van het verkregene, van het bezit, Gr.) tot prijs Zijner heerlijkheid.

Het verband van deze woorden maakt duidelijk, dat de apostel hier spreekt over dingen, die nog in een onafzienbare toekomst

liggen, maar die ons gewaarborgd zijn door de Heilige Geest der belofte, als het onderpand onzer erfenis.

Natuurlijk is het niet te denken, dat wij dan iets te erven zouden hebben, waaraan ons heerlijk Hoofd, als de Erfgenaam van alles, niet het eerste aandeel zou hebben. We mogen daarom als zeker aannemen, dat de verlossing van het eigendom in de toekomst juist ziet op het onderwerp, dat ons hier bezighoudt, op Zijn erfrecht.

Wat hebben we echter te verstaan onder dat eigendom, dat bezit, en wat beduidt de verlossing van dat bezit? Geeft de Schrift ons op die twee vragen een duidelijk antwoord? Wij menen: Ja!

In de eerste plaats het woord *pesipoinesis* eigendom. Dat woord komt niet dikwijls voor in het Nieuwe Testament, maar toch vaak genoeg, om ons duidelijk te doen verstaan, wat het betekent

Paulus gebruikt het **2 Thess. 2: 14**. „Waartoe Hij u geroepen heeft door ons Evangelie tot *verkrijging* (bezit) der heerlijkheid van onzen Heer Jezus Christus." Hier hebben we iets soortgelijks als in **Ef. 1: 14**. Want het 'gaat hier niet over uitwendige heerlijkheidsverschijnselen van onze heerlijke Heer, maar over de openbaring van Zijn heerlijkheid bij de inbezitneming van hetgeen, waarover Hij tot Erfgenaam is gesteld.

Zeer verwant daarmee is ook het gebruik, dat Petrus van dit woord maakt: „Gij zijt een uitverkoren volk, . . . een verkregen volk." (een volk des eigendoms, **Gr. 1 Petr. 2: 9**.) Of men nu bij dit woord van Petrus denkt aan een gelovig overblijfsel van Israël of aan de gehele uitverkoren Gemeente van de heiligen, in elk geval ziet het woord bezit of eigendom hier op personen en niet op zaken of levenloze dingen.

Het andere woord *apitespsos* verlossing, komt in dezelfde betekenis zo dikwijls voor, dat er geen eerlijke twijfel mogelijk is. Men zie bijvoorbeeld **Luk. 21: 28; Rom. 3: 24; 8: 23; Ef. 1: 7; 4: 30; Kol. 1: 14; Hebr. 11: 35**.

Wij tasten zeker niet mis, wanneer wij aannemen, dat in het bijzonder in **Luk. 21: 28; Rom. 8: 23; 1 Kor. 1: 30 en Ef. 4: 30** gesproken wordt over de nog toekomstige verlossing van ons lichaam uit dood en sterfelijkheid.

En daarmee staat het duidelijk voor het oog van onze geest, dat wij bij de verlossing van het verworven bezit, en wel door Zijn bloed rechtens verworven bezit, in de eerste plaats moeten denken aan de opwekking uit de doden.

Dat wordt ons ook bevestigd in **2 Kor. 5: 5**, waar de apostel van de verandering van ons sterfelijk lichaam in een lichaam der onsterfelijkheid zegt: „Die ons nu hiertoe bereid heeft, is God, die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.” In dezelfde zin spreekt hij over hetzelfde onderwerp in **Rom. 8: 11**: „En indien de Geest desgenen, die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, die in u woont.”

Uit deze woorden blijkt met de grootste stelligheid, dat het voornaamste middel, door God verordend en door Christus eenmaal te gebruiken tot verlossing en inbezitneming van hetgeen rechtens het Zijne is, de opwekking uit de doden zal zijn.

En juist de opwekking uit de doden wordt door Paulus aangewezen als het eigenlijke moment, de grote officiële daad van onze aanneming tot kinderen **Rom. 8: 23** een woord, dat weer heen wijst naar de eerstelingsgave des Geestes, die wij nu reeds bezitten, als waarborg voor de verlossing van ons lichaam, waarin de aanneming tot kinderen, het zoonschap, vervuld wordt.

* * *

De inbezitneming van de erfenis door de Erfgenaam zal in eerste plaats geschieden ten opzichte van Zijn eigen lichaam, de Gemeente, die Zijn „volheid” is. Dat blijkt uit alle tot dusver aangehaalde woorden. Doch dat is nog maar het begin. Van dat begin uit zal het verder gaan, en wel, zoals ons straks uit **Ef. 2: 7** bleek, door middel van de Gemeente uit deze bedeling, die dan door opwekking veranderd is tot Zijn eigen beeld van de heerlijkheid.

Het volgende terrein van de inbezitneming van het verworven eigendom zal Israël zijn, gelijk geschreven is: „De verharding is voor een deel over Israël gekomen, totdat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn, en alzo zal geheel Israël gered worden.” **Rom. 11: 25, 26**. En die aanneming van Israël wordt door de apostel in hetzelfde verband genoemd het leven uit de doden. Zo zag het immers ook reeds de profeet Hosea, toen hij schreef: Hij zal ons na twee dagen levend maken; op de derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor zijn aangezicht leven.” **Hos. 6: 2**. De derde dag wijst in de profetie op opstanding.

Daarover handelt ook het grootse gezicht, dat de profeet Ezechiël zag, van de doodsbeenderen van het gehele huis Israëls, en waarvan God Zelf hem de enig juiste uitlegging gaf: „Ik zal uw graven openen en zal u uit uw graven doen

opkomen, o mijn volk, en Ik zal u brengen in het land Israël, en gij zult weten, dat ik de Heer ben, als ik uw graven zal hebben geopend, en als ik u uit uw graven zal hebben doen opkomen, o mijn volk," **Ezech. 37: 12, 13.**

Men zal de opmerking maken, dat we hier te doen hebben met figuurlijke taal. Maar God, die deze beeldspraak gebruikt, is toch zeker ook wel bij machte, de figuurlijke vervulling te laten volgen door de letterlijke? Waar zou anders de kracht en de betekenis blijven van zulk een verheven beeld?

Indien God een volk, over de ganse aarde verstrooid, weer bijeen verzamelen kan, zoals de profeet been tot zijn been zag naderen, en met zenuwen, vlees en huid overtrekken, maar nog zonder geest; en indien God zulk een alleen uitwendig weer georganiseerd volk Zijn Geest kan inblazen, dat het weer opstaat tot een nieuw, gezegend nationaal leven, een gans zeer groot heir van JHWH zou Hij dan niet bij machte zijn, de werkelijk vergane en in de gehele wereld verstrooide beenderen van Zijn geliefd volk weer te verzamelen en op te wekken tot een nieuw, onvergankelijk leven?

Wordt dat betwijfeld? Dan zou men de Christenheid toch waarlijk moeten vragen, gelijk Paulus eenmaal aan Agrippa: Wat! wordt het bij u lieden ongelofelijk geoordeeld, dat God de doden opwekt?" Onder de krachtige bewijzen, dat Jezus de van God gezondene, dat Hij de Messias was, staan toch waarlijk de ons berichte dodenopwekkingen niet in de laatste plaats. Heeft het dan niets te zeggen, dat Jezus juist onder het Joodse volk het dochttertje van Jaïrus, de jongeling te Naïn, en Lazarus, die reeds tot ontbinding overging, uit de doden heeft opgewekt?

Dat waren wel nog geen opwekkingen tot onsterfelijkheid, zoals Zijn opstanding. Dat onderscheid houden w9*e in het oog. Maar juist daarom zeggen ze ons, dat het behoorde tot de arbeid van Israels Verlosser, Zijn volk uit de banden van dood en graf in het leven terug te roepen.

Er valt toch zeker niet aan te twijfelen, of Jezus dat bij en na Zijn wederkomst in de uitgebreidste zin zal doen, en zal laten doen door Zijn geroepen apostelen. Hun gaf Hij immers reeds in de dagen van Zijn vlees de opdracht: „Wekt de doden op!" En hij voorzeide hun daarbij, dat ze met de vervulling van deze opdracht in de steden Israëls niet gereed zouden zijn voor Zijn terugkomst uit de hemel. **Matth. 10 : 8, 23**

Laten we toch oppassen, dat we, door deze wonderwerken van de Heer alleen een toepassing te geven op geestelijk gebied, en niet hun eigenlijke betekenis en uitgebreidheid ontnemen. Zulk een toepassing is te rechtvaardigen, maar we moeten ons

hoeden, zulk een verklaring uit te geven voor de alleen juiste.

Veeleer betekenen ze in de eerste plaats wat ze laten zien: een werkelijke bevrijding van de mensheid en van de schepping, die zucht in de banden van ellende en honger en krankheid en dood. Dood, waar is uw prikkel? Dodenrijk, waar is uw overwinning? De rijke toepassing op het geestelijk leven lijdt toch waarlijk geen schade, wanneer we die wonderen van de Heer in de eerste plaats hun natuurlijke betekenis laten behouden?

De Heer zelf heeft er grote waarde aan gehecht, dat de Vader Hem macht heeft gegeven over alle vlees, opdat Hij aan al wat Hem gegeven is, het eeuwige leven zou geven; dat blijkt wel uit het grote aantal malen, dat Hij de woorden gebruikt: „Ik zal hem opwekken ten uitersten dage," of: „Wie in mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven en een iegelijk, die leeft en in mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid," (in de aionenen) of wel: „Ik geef hun het eeuwige leven." (het leven der aion)

***

Doch Israël is slechts Gods eerstgeboren zoon onder de volkeren van de aarde, ook de andere zijn Zijn zonen. Daarom staat geschreven door de profeet Jesaja: „De Heer der heirscharen zal op dezen berg alle volken een vette maaltijd maken, een maaltijd van reine wijn, van vet vol merg, van reine wijnen, die gezuiverd zijn, en Hij zal op deze berg verslinden het bewindsel van het aangezicht, waarmede alle volken omwonden zijn, en het deksel, waarmede alle natiën omwonden zijn; Hij zal de dood verslinden tot overwinning, en de Heer JHWH zal de tranen van alle aangezichten afwissen en Hij zal de smaadheid van Zijn volk van de ganse aarde wegnemen, want de Heer heeft het gesproken." **Jes. 25:6–8**. Wat voor een omwindsel, een deksel is het, waarmede alle volken omwonden en bedekt zijn? Het duidelijke en niet dubbelzinnige antwoord hierop geeft ons de apostel Paulus: „In welke de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, namelijk der ongelovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is." **2 Kor. 4 : 4**

En een andere Schrift zegt, dat God alles besloten heeft onder de zonde, en daarmee onder de dood, die de bezoldiging der zonde is. **Gal. 3 : 22**. En wederom zegt Paulus: „God heeft hen allen – Joden en Heidenen – onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn." **Rom. 11 : 32**.

Wat betekent het dus, met het oog op zulke Bijbelse getuigenissen, dat het deksel van het aangezicht van alle volken zal worden weggenomen? Het moet wel hetzelfde betekenen, wat het ook betekent bij Zijn uitverkoren volk Israël, wanneer het oordeel van de verharding een einde heeft genomen en de tijd is gekomen van Israëls aanneming in genade. Dat zal het leven uit de doden zijn, maar dan behoeven wij ook niets minder dan het leven uit de doden te verwachten van de algemene ontsluiting, die door het woord van de profetie voorzeggd wordt. Want God is niet alleen de God van de Joden, maar ook van de Heidenen.

Maar wie kan zich indenken, hoe het zal zijn, wanneer werkelijk eenmaal de sluiers zullen wegvallen, waarmee de volken sedert duizenden van jaren omhuld zijn, en die de vader van de leugen heeft geweven, om te verhinderen, dat reeds lang de volkeren van de aarde de ogen opengingen voor de waarheid, zoals ze in Gods Christus is? Wat zal dat een ontwaken zijn als uit boze dromen, wanneer alle einden van de aarde zullen zien het heil van onze God! Ook de stoutste fantasie kan hier niet bereiken, wat de heerlijkheid zal geven.

En in het centrum van die ganse heerlijke profetie rijst dat machtige woord op: Hij zal de dood verslinden tot overwinning. (Den dood verslinden voor eeuwig, volgens een andere lezing.) En die het geweld des doods had, dat was immers de duivel? Waar blijft nu diens werkelijke en gewaande macht? Wat blijft er nog over van zijn vast georganiseerd rijk van de duisternis, waarmee hij een gehele mensheid heeft kunnen verblinden en verre kon houden van Gods waarheid?

En dat heeft onze God Zich duizenden van jaren laten welgevallen. Hoe gemakkelijk had Hij het kunnen verhinderen! Ligt daarin niet de beste waarborg, dat, wanneer het Zijn tijd is, de zaak zo grondig en volledig wordt afgedaan, dat het voortaan met alle doodsbestaan voorgoed uit is?

Een gehele, vernieuwde mensheid, uit de duisternis van de dood gebracht tot het licht van het leven! Hoe zal bij die verandering de hemel juichen, de aarde beven van vreugde en de ganse schepping herademen! De Heer der heirscharen zal zulks ter Zijner tijd snellijk doen komen. Hij heeft het gezegd tot Zijn Zoon: „Eis van mij, en ik zal de Heidenen geven tot uw erfdeel, de einden van de aarde tot uw bezitting.

* * *

Maar wat zal er dan worden van de vorsten en overheden, van de wereldbeheersers van deze duisternis, de geestelijke boosheden in de lucht? De Schrift geeft duidelijk antwoord: Hun deel zal

zijn in de poel van het vuur, dat is de tweede dood. „En zo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs." (**Openb. 20: 10, 15.**) *1

Wij hebben echter uit de Schrift leren verstaan, dat al Gods wonderbare wegen met Zijn Gemeente, met Israël, met de gehele volkerenwereld hetzelfde kenmerk hebben; alle grote gedachten van God met Zijn gehele mensenwereld gaan onloochenbaar door zonde, verderf en verdoemenis naar de totale bevrijding uit alle machten van de duisternis. In Gods hand is blijkbaar de dood niet anders dan het wonderbare middel, om een geheel nieuw leven voort te brengen, dat door geen dood meer beschadigd kan worden. Welnu, waarom zou de Heer der heirscharen, uit Wie, door Wie en tot Wie alle dingen zijn, niet evenzo handelen met dat aanzienlijke deel van Zijn rechtmatige erfenis, die scharen van engelenwezens, die op het diepst zijn gevallen, het verst van God vervreemd, en het meest tegen Hem vijandig, en die eertijds heerlijke „zonen Gods" waren?

En wanneer de dood, gelijk uit de Schrift zeer duidelijk blijkt, slechts de doorgang is tot nieuw en onvergankelijk leven, welk recht hebben we dan om te zeggen, dat de tweede dood juist het omgekeerde daarvan is? Is het dan Gods gewoonte, zo om te gaan met de taal, die Hij Zelf heeft geschapen en aan de mensen gegeven?

Of zou God aan Zijn eigen gedachten ten leven een grens hebben gesteld, die Hij zelf in alle eeuwigheden niet kan overschrijden? Wanneer er een dood bestaat, die op generlei wijze en onder generlei omstandigheden door het leven kan worden verslonden, dan zou zonder tegenspraak die dood machtiger zijn dan het leven. En wie zou dan de macht over die dood hebben De duivel toch zeker niet, want die juist wordt tot zijn oordeel overgegeven aan de tweede dood, de poel van het vuur; hij moet de tweede dood ondergaan.

De enige, die die macht kan hebben, moet dan God Zelf zijn. Maar bezit Hij ze, dan is daarmee ook gezegd, dat de tweede dood Gods dienaar is, en dan moet God Zich ook van die dood kunnen bedienen, als middel tot hetzelfde doel, waartoe Hij Zich van de eerste dood heeft bediend, als middel namelijk om de heerlijkheid van Zijn onvergankelijk leven des te grootser aan het licht te brengen.

Dat blijkt immers duidelijk uit dat eenvoudige en veelzeggende woord van de Heer Jezus, over het eeuwige vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is. (**Math. 25: 41.**) *2 Dat dit vuur niet een eindeloos vuur is, maar bestemd is voor aionen, hebben wij herhaaldelijk uit de Schrift aangetoond. Het is *bereid*,

bestemd; daarmee wordt duidelijk gezegd, dat het dienen zal tot Goddelijke doeleinden van gericht, van de vreeslijkste tuchtiging en terechtwijzing. Dat ook deze doeleinden geboren zijn uit de oneindige liefde en wijsheid van God, spreekt vanzelf, want God is liefde en is licht, en in Hem is geen duisternis.

Alzo mag ook het ontzettende vuurgericht, dat aan Satan en zijn engelen wordt voltrokken, mede ingesloten worden in de grote daad van Christus, dat Hij in bezit neemt alles wat door Zijn kruis, door Zijn bloed onweersprekelijk Zijn eigendom is. En bij die inbezitneming heeft de Gemeente, die door de Heiligen Geest daartoe verzegeld is, het grootste belang, daar zij het lichaam is, de vervulling van Hem, die door God gesteld is tot een Erfgenaam van alles.

5.1.B.4.c 2 Het Hoofd van alle dingen

In de twee woorden: Erfgenaam van alles, en Hoofd over alle dingen, worden ons twee evenwijdige lijnen getrokken. Het eerste woord, van de Erfgenaam, wijst echter meer op het feit | dat al het geschapene rechtens toekomt aan Hem, die het tot Zijn wettig eigendom heeft verworven. Het tweede woord daarentegen, van het Hoofd, legt de nadruk op de inwendige harmonie en wezenseenheid, die er gedacht is tussen Hem en het door Hem verzoende heelal.

Reeds in het begin van dit boek, toen we spraken over het Goddelijk plan van de eeuwen, de aionen, hebben we gewezen op de uitgesproken bedoeling van onze God, om alle dingen, die in de hemel en op de aarde zijn, onder één Hoofd samen te brengen in Christus. **(Ef.1: 10.)***3 Wij willen thans nogmaals nadenken over deze heerlijke gedachte van God, vooral omdat het juist de Gemeente is, aan wie God Zijn Christus heeft gegeven in die bijzondere hoedanigheid, dat Hij het Hoofd is over alle dingen, zoals gezegd wordt aan het eind van het eerste hoofdstuk van de Efezerbrief; „En heeft .Hem der Gemeente gegeven tot een (als) Hoofd over alle dingen, welke Zijn lichaam is, de vervulling Desgenen, die alles in allen vervult.”

Maar indien God Hem in deze wonderbare hoedanigheid aan de Gemeente heeft gegeven, dan is ook aan de Gemeente duidelijk aangewezen, welke haar houding moet zijn met betrekking tot Zijn hoofdschap over alle dingen. Zij kan zich onder geen voorwendsel onttrekken aan de uitgesproken wil van Zijn en haar God, Zijn en haar Vader, zonder zich schuldig te maken aan besliste ongehoorzaamheid, aan rechtstreekse opstand.

Wie echter nauwkeurig acht geeft op de houding van de gelovige kringen tegenover deze duidelijke wilsuiting van God, die moet

wel opmerken, dat er een grote tekortkoming is wat betreft het verstaan en de begeerte naar dieper inzicht in dit gedeelte van de Goddelijke openbaring.

We mogen gerust uitspreken, dat het in de kringen der ernstige en geheiligde kinderen Gods niet ontbreekt aan de begeerte, om zich te laten leiden en onderwijzen op elk gebied van de kennis van Christus, die rechtstreeks in verband staat met hun persoonlijk bevindelijk leven. De vele stichtelijke lectuur van onze dagen geeft daarvan een welsprekend getuigenis. En men mag zich daarover hartelijk verblijden.

Doch het is onloochenbaar, dat deze rijke literatuur de dingen bijna uitsluitend beziet van uit het oogpunt van het subjectieve, dus van het persoonlijke zieleleven. Het diepe graven, het ijverige scheppen uit de volheid van Christus geschiedt met het bepaalde doel, om het bevindelijk leven van elke gelovige en van de gehele Gemeente rijker te maken.

Dat is op zichzelf volstrekt niet te verwerpen of gering te achten. Men meent toch niet, dat wij al die oprechte bemoeiingen, om aan de gelovige Gemeente de gehele heerlijke volheid van Christus te ontsluiten, niet zouden waarderen, of dat wij ze zelfs afkeurden. Integendeel. Maar wij geloven, dat juist bij deze inspanning om het eigene en het gemeentelijke zieleleven te verrijken, het doel niet wordt bereikt, omdat men geen acht geeft op de lijnen, door God getrokken.

Hier wordt een dergelijke fout openbaar, als men op ander gebied gemaakt heeft bij de Schriftuitlegging aan de Gemeente, toch men meende, haar rijker te maken, door haar te leren, Israël zijn eigen plaats in de Goddelijke regelingen te ontnemen en zelf die plaats in te nemen.

Men beweerde, dat men zo een meer „geestelijke" opvatting had van de profetie, dan wanneer men het woord van de profetie eenvoudig liet staan aan het adres van het volk Israël. Thans ziet men in vele kringen in, dat men daarmee niet alleen zich niet heeft verrijkt, maar dat men schade heeft geleden, en zichzelf heeft beroofd van rijke schatten van Goddelijke kennis, toen men niet Israël het zijne liet, en de Gemeente haar eigen hemelse roeping in Christus Jezus niet leerde verstaan. Men erkent thans, dat men het peil van het gemeentelven naar beneden heeft gebracht, door de Nieuw-Testamentische Gemeente te beschouwen als een „geestelijk" Israël. Dat was geschied met de beste bedoeling, maar desniettemin heeft het inwendig leven geleden bij die Christenen, die zich in de war hebben laten brengen.

Hier hebben we hetzelfde beginsel, maar omdat het geschiedt op nog hoger terrein, is de schuld nog erger.

Ieder gelovige zal terstond inzien, dat de waarheid van het hoofdschap van Christus over alles onmogelijk een onderwerp kan zijn van bevindelijke kennis, evenmin als de grote dingen, die God aan Zijn volk Israël heeft beloofd, voorwerp kunnen zijn van onze persoonlijke heilservaring.

Geen kind van God kan ooit bevindelijk Christus leren kennen als het Hoofd over alle dingen. Bij zulk een openbaring is geen ervaring en geen bevinding mogelijk. Zullen we daarom beweren, dat de diepe en grondige kennis van deze waarheid geen waarde en betekenis heeft voor de kinderen van God? Dan zouden we ons opwerpen tot rechters en critici van de almachtige God, die in Zijn woord laat verklaren, dat Hij Zijn Christus juist in deze hoedanigheid aan de Gemeente heeft gegeven.

En dat zou geen praktische waarde hebben voor den groei en de volmaking van de Gemeente?

Maar wanneer de Gemeente Christus in deze hoedanigheid van God heeft ontvangen, dan moet zij Hem toch zeker ook juist in deze hoedanigheid, als Hoofd over alle dingen, trachten te leren kennen. Ze moet er al haar opmerkzaamheid aan wijden, dat ze uit de Schriften, die van Hem getuigen, de volle betekenis van die benaming leert verstaan.

Heeft de gelovige Gemeente dat gedaan? Doet zij dat in onze dagen, nu zij zich van alle kanten gedrongen voelt, om de mogelijkheid van de spoedige komst van de Heer Jezus in het oog te vatten en zich op die komst voor te bereiden?

Kan ze werkelijk geloven, dat ze zonder beschaming vóór Hem zal kunnen staan, wanneer Hij haar op dit punt onderzoekt, en haar vraagt, in hoeverre zij zich door de Schrift heeft laten inlichten over Hem als het Hoofd over alle dingen? Zal zij zich kunnen verontschuldigen met te zeggen, dat ze gemeend heeft zich te moeten bepalen tot het verzorgen van haar eigen bevindelijk leven?

Hoe menigmaal moet men horen, dat nadenkende en onderzoekende kinderen van God worden gewaarschuwd, dat ze zich niet met zulke „speculatieve dingen" moeten ophouden, die geen praktische betekenis hebben voor de persoonlijke zaligheid.

Dat gaat zo ver, dat zelfs trouwe dienstknechten van God, wie God de ogen heeft geopend voor de heerlijke volheid van deze waarheid, zich door de heersende mening zo bevreesd laten maken, dat ze niet eens met de hun geschonken kennis vrij en openlijk voor de dag durven komen, veel minder nog, dat ze de Gemeente wijzen op haar heilige taak, om zich hiermede ernstig bezig te houden, opdat ze de waarheid in alles gehoorzaam zij. Men mag daarover zijn eigen mening wel hebben, maar die

openlijk aan de Gemeente voor te leggen, nee, dat zou te gevaarlijk zijn. Bestaat er dan misschien in de Gemeente van Christus zo iets als een geheime leer, een geheime kennis, waaraan niet alle leden van het lichaam van Christus gelijkelijk deel kunnen hebben? Wij hebben de Gemeente niet zo leren kennen, dat in haar een klasse zou zijn van „ingewijden," in tegenstelling van de onwetenden.

Men heeft ongetwijfeld zichzelf en de gehele Gemeente Gods schade gedaan, toen men meende, de heerlijke waarheid, dat Christus waarlijk door God tot Hoofd over alle dingen bestemd is zichzelf als een roof te mogen toe eigenen en voor zichzelf behouden. Want niets is beter in staat, de Gemeente te verlossen uit haar droevig zich-bezig-houden met zich zelf, dan een heldere blik op Hem, die het Hoofd is over alle dingen, die veel meer is dan „mijn persoonlijke Heiland," die een verzoening is voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor die van de gehele wereld.

Niets leidt ons zo tot een waarlijk overwinnend geloofsleven als de blik op een waarlijk overwinnende Heiland, die over alle machten van duisternis en dood heeft getriomfeerd en ze openlijk heeft tentoongesteld, die de dood heeft verslonden tot overwinning, Voor wie dood en verderf en verdoemenis geen onoverkomelijke hinderpalen zijn, maar slechts gelegenheden, om te tonen, dat Hij onder die omstandigheden Christus Triumfator is.

Niets ook geeft zulk een kalm vertrouwen, en maakt zo vrij van alle vleeslijke onrust en gejaagdheid bij de Evangelieverkondiging aan een verloren en verblinde wereld, als de zekerheid, dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoende en haar haar zonden niet toerekende, en dat het Hem, die het Hoofd is over alle dingen is, ten slotte ook zal gelukken alles te brengen tot de volkomene en gewillige gehoorzaamheid van het geloof.

Vertrouwen op de zegepraal bij de verkondiging van het Woord wordt alleen verkregen door het geloof in een absoluut onoverwinnelijke Verlosser, die de sleutelen van de dood en het leven heeft, en die onbeperkte heerschappij bezit over doden en levenden.

***

Wij moeten echter nog dieper doordringen in wat dit woord van de apostel ons te zeggen heeft, opdat de gelovige Gemeente het goed leert verstaan en het leert gebruiken voor haar inwendig leven. Het woord komt voor in een belangrijk verband. Het hangt onmiddellijk samen met het voorafgaande, namelijk dat God, die Hem uit de doden heeft opgewekt, Hem ook gezet heeft aan Zijn rechterhand in de hemel, verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze eeuw, maar ook in de toekomst, waarbij Hij alle dingen aan Zijn voeten heeft onderworpen. **(Ef. 1: 20-22.)***1

Daarmee is zo duidelijk mogelijk de omvang getekend van dit hoofdschap van Christus, en is ons gezegd, hoever het zich inderdaad zal uitstrekken. De apostel spreekt zo uitvoerig, dat het niet mogelijk is, ons enig gebied van Gods wijde schepping te denken, dat van deze onderwerping aan Zijn voeten wordt uitgezonderd.

Hoe groot onze voorstelling ook moge zijn van het gruwelijke rijk van de duisternis, van de boze geesten onder de hemel, van de beheersers van de tegenwoordige boze eeuw, zij zijn van deze hier gegeven uiteenzetting niet uit te sluiten. Elke poging, om ons een rijk van de zonde, van de Godvijandige

macht voor te stellen, dat niet onvoorwaardelijk aan Christus onderworpen is, moet schipbreuk lijden.

Er kan in alle eeuwigheden in de schepping Gods geen heerschappij bestaan, over welke niet Gods Zoon, Christus Jezus, de hoogste autoriteit, het volstrekke gezag, het onvoorwaardelijke toezicht heeft. Wat we ons ook mogen voorstellen van de ongemeten tijdruimten, van de hel, van de machten van het verderf voor ziel en lichaam, alles is volkomen onderworpen aan Zijn oppergezag. Wanneer wij aan het woord van God geloven, dan staat dit onwrikbaar voor ons vast. De eenvoudige betekenis van de woorden, door God hier gesproken, laat geen andere verklaring toe.

Laten we voor een ogenblik de vraag eens buiten bespreking, of en wanneer de Heer de boze wil van de gevallen engelen, duivelen en demonen tot hun heil kan bewerken of niet; of Hij ooit bij machte zal zijn, hun wil te breken en hen zo te leiden dat zij zich vrijwillig onderwerpen aan de heilige wil van Zijn liefde; dan blijft toch onwrikbaar vaststaan, dat boven Zijn wil in eeuwigheid geen andere wil staat; dat boven Zijn heiligen en heerlijke naam in alle eeuwigheden geen groter en machtiger naam zal bestaan.

Hem alleen is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Dat is nooit en nimmer te veranderen. Dat geeft toe ook de ijverigste voorstander van de leer van de eindeloze verdoemenis van de Goddelozen, zo hij althans het woord van God erkent.

Dat erkent men immers ook gaarne, ja men bouwt er op, wanneer er sprake is van de absolute zekerheid de door Christus verlost. Dan houdt men, en terecht, vol met de grootste standvastigheid, dat niemand ze in der eeuwigheid uit Zijn hand kan rukken. Dat moet men ook wel erkennen, zo men niet zichzelf en alle verlost wil prijsgeven aan de onzekerheid. We moeten een almachtige Heer en Zaligmaker hebben, die volstrekt verheven is boven alle vorsten en overheden, machten en heerschappijen; andere zou het er bedenkelijk uitzien met de zekerheid van onze zaligheid.

Indien er een macht bestond van zonde, dood en verderf, die boven Zijn macht uitging, dan zou het gevaar bestaan, dat het gehele werk van Christus nog eens door die overheersende macht werd verwoest en tenietgedaan.

Doch bij nauwkeurig onderzoek blijkt, dat welbeschouwd deze macht van de Heer om ons te bewaren afhankelijk wordt geacht van ons geloof. Het is weer het jammerlijke subjectivisme, dat hier is binnengedrongen en het hoogste woord voert.

Wie niet gelooft, die kan de almachtige God onmogelijk helpen tegen de machten van de duisternis en van de boosheid. Gods

macht staat en valt dus met ons geloof, is dus afhankelijk van iets, dat in u en mij is, afhankelijk van de houding, die wij aannemen. Maar met die voorstelling komt men natuurlijk op een dood spoor.

* * *

Doch dat komen we ook, wanneer we, zoals de overgeleverde leer van de eindeloze verdoemenis doet, aannemen, dat het rijk van Satan, de tegenstander van God en Zijn heiligen, tot in alle eeuwigheden zal voortbestaan, als een rijk van ondoordringbare, hopeloze, grondeloze duisternis, een rijk van altijdddurende, welbewuste lastering, woede, opstand en vijandschap tegen Christus en de Zijnen, en daarom ook een rijk van ontzaglijke, wanhopige, nooit op te heffen of zelfs maar te verzachten ellende.

Maar wanneer men die dingen eens eerlijk in het gelaat ziet, dan komt men toch te staan voor een ontzettend dilemma!

Een van beide: óf Hij, Wie alle macht ie gegeven in hemel en op aarde, in Wie alle volheid der Godheid lichamelijk woont, die de naam heeft boven alle namen, kan geen waardig einde maken aan zulke vreeslijke toestanden binnen de grenzen van Zijn groot heelal, dat in Hem en door Hem en tot Hem geschapen is, en dat, ook in zijn toestand van opstand, in Hem bestaat. Maar waar blijft dan Zijn macht. Hem gegeven over alle vlees, Zijn heerschappij over alle macht en kracht ? Of, en we huiveren bijna, om het neer te schrijven – Hij wil het niet anders; Hij wil de eindeloze heerschappij van de zonde, van de trotse, ongebroken opstand, van de onzinnigste vijandschap tegen Hem en de Zijnen.

Geen wonder, dat men in vele gelovige kringen die gedachte zo onverdraaglijk, zo gruwelijk, zo lasterlijk heeft gevonden, dat men naar een uitweg heeft gezocht, en de totale vernietiging heeft aangenomen van de duivel en al zijn metgezellen in de engelen- en mensenwereld. Want het is volkomen onbestaanbaar, dat binnen Zijn bereik iets zo ontzettends als de leer van eindeloze helse boosheid, helse pijn en helse vijandschap leert, zou kunnen bestaan buiten Zijn wil. En dat het bestaan zou met Zijn wil, dat beweren toch zeker .... nee, dat durft bij rustig, nuchter nadenken geen enkel kind van God te beweren.

Dat kan men alleen maar zeggen, wanneer men blindelings napraat, wat de heersende dogmatiek van kerk of vergadering voorschrijft.

Maar ook de uitweg van de leer van de vernietiging leidt tot geen ander doel dan de gruwelijke leer; waaraan men tracht te ontkomen. Want ook daarbij wordt ten slotte beslist ontkend het alvermogen van onze heerlijke Heer, om met alle vijandelijke machten op een volkomen zedelijke wijze, onder volle erkenning van de vrijheid van alle denkende wezens, het zo ver te brengen, dat alle creatuur in de hemel en op de

aarde en in de zee mede instemt in de lof, de dank en de aanbidding van onze God en het Lam.

De leer der vernietiging durft van Christus, het Hoofd over alle dingen, beweren, dat Hij alleen tot ongestoorde alleenheerschappij kan komen, door Zijn onverbeterlijke tegenstanders te vernietigen, en dat zou Hij doen met mensenkinderen, die eenmaal naar het evenbeeld van God geschapen zijn, en met „zonen van God" in de engelenwereld, van wier vorige heerlijkheid we slechts een zwakke voorstelling hebben, maar die in alle gevallen hun aanzijn te danken hebben aan Zijn oneindige, onwankelbare liefde, gepaard met Zijn volkomen onfeilbare wijsheid. Er staat immers geschreven: „In Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemel en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten, alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen." **Kol. 1: 16.**

En Hij, die van het begin het einde zag, Hij, Wie al Zijn werken van eeuwigheid af bekend waren. Hij zou het gewild hebben, dat deze Zijn wonderbare schepselen nooit hun ware bestemming zouden bereiken, om te bestaan tot Zijn eer, maar Hij zou ze allen tezamen weer vernietigen! Dit is voor ons denken een even grote gruwelijkheid als de leer van de eindeloze, nutteloze en doelloze ellende en marteling.

* * *

Doch niet ons denken geeft in deze dingen de doorslag, maar alleen het onbedrieglijke, waarachtige Woord. En hoe schildert de Schrift ons, dat het gaan zal met het door de Vader de Zoon bestemde hoofdschap over alle dingen?

Haar getuigenis is eenvoudig, helder en ondubbelzinnig. Daarom - omdat Hij gehoorzaam werd tot de dood, ja tot de dood van het kruis - heeft God Hem uitermate verhoogd, opdat in de naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en elke tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heer is, tot heerlijkheid van God de Vader." **Fil.2: 10, 11**

Ook die belofte omvat weer alles. Er is geen gebied in de ganse schepping, in engelen- of mensenwereld, in boven- of onderwereld, dat hierop een uitzondering zou maken.

Dezelfde toon horen wij in **Openb. 5: 13.** „En alle schepsel, dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en al wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op den troon zit, en het Lam zij de dankzegging en de eer en

de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid." Daaraan is niets te beperken. Wanneer woorden een betekenis hebben, dan hebben deze woorden geen andere betekenis, dan dat alle schepselen er toe worden gebracht, God en het Lam eer te geven.

Dat deze woorden het ganse heelal omvatten, heeft men dan ook wel moeten erkennen, maar om de betekenis te verzwakken, is men op de gedachte gekomen, te leren, dat alle schepselen Zijn naam wel zullen belijden en de knie voor Hem buigen, maar slechts *gedwongen*, tegen wille, in ongebroken eindeloze vijandschap. Hoe zulk een belijden tot heerlijkheid van God de Vader kan dienen, zal men wel nooit kunnen aantonen. Maar het getuigenis van de Schrift, door de Schrift verklaard, is ook op dit punt zo duidelijk en doorzichtig, dat ook de eenvoudigen hier niet kunnen dwalen.

De bron, waaruit de apostel Paulus door de Geest de woorden van zijn uitspraak heeft genomen, is onmiskenbaar het woord van de profeet Jesaja, waar hij (van Israël) profeteert: „Ik heb gezworen bij mij zelf, daar is een woord der gerechtigheid uit mijn mond gegaan, en het zal niet wederkeren: dat mij alle knie zal gebogen worden, alle tong mij zal zweren. Men zal van mij zeggen: Gewisselijk, in den Heer zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen, maar zij zullen beschaamd worden, allen die tegen Hem ontstoken zijn. Maar in den Heer zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls." **Jes. 44: 23–25.**

We geven toe, dat de gezichtskring daar meer beperkt is: er, wordt immers nog gesproken over vijanden, die tegen Hem ontstoken zijn, maar dat verandert niets aan het feit, dat het buigen der knie en het zweren met de tong vrijwillig is geschiedt en geenszins aan dwang doet denken. Zij, van wie dat gezegd wordt, roemen de gerechtigheid en de sterkte, die zij in de Heer hebben gevonden.

Wanneer het Woord van God de enig juiste maatstaf is, om ons een woord te doen verstaan, dan hebben we alleen reeds met deze verwijzing naar Jesaja een afdoend antwoord op de vraag Maar de sterkste grond, dat het hier beloofde belijden gewillig zal zijn, uit overtuiging en tot Gods eer, ligt voor ons in het volgende:

Het hier door belijden vertaalde woord (sooslgain) komt op vele andere plaatsen van het Nieuwe Testament voor, waarvan wij hier enige zullen aanhalen, om aan te tonen, in welken zin het woord hier verstaan wil worden.

In **Matth.10: 32 en Luk.12: 8** belooft Jezus aan wie Hen voor de mensen zal *belijden*, dat Hij dien ook zal *belijden* voor Zijn Vader en de engelen. Niemand kan betwijfelen, wat voor een

belijden hier wordt bedoeld. In **Joh. 1: 20** *belijdt* Johannes en loochent niet: Ik ben de Christus niet. Van tegenstrijdigheid of dwang is hier geen sprake In **Joh. 9: 22** maken de Joden een besluit, zo iemand Hen beleed Christus te zijn, dat die uit de synagoge zou geworpen worden. Aan dwang bij zulk belijden hebben ze stellig niet gedacht. In **Hand. 23: 8** wordt van de Farizeën getuigd, dat zij in tegenstelling met de Sadduceën de opstanding en het bestaan van engelen belijden. In **Hand. 24: 14** bekent (*belijdt*) Paulus voor de stadhouder Felix zijn geloof in den Nazarener met grote vrijmoedigheid, zonder enigen dwang. In **Rom. 10: 9, 10** wordt tweemaal gesproken over *belijden* t den mond, dat Jezus de Heer is (dezelfde zinswending als in Fil2) om behouden te worden. Het is goed te letten op de overeenkomst van deze plaats met de behandelde. In **1 Tim. 6: 12** getuigt Paulus van zijn zoon Timotheüs dat hij de goede belijdenis *beleden* heeft, zeker niet tegen zijn wil De lezer vergelijkte nog **Matth. 7: 23** (door aanzeggen ver)**14: 7**; (beloofde.) **Joh.12: 42**; **Hand. 7: 17**; (gezworen) **Tit. 1: 16**; **Hebr. 11: 13** ; **13: 15**; **1 Joh. 1: 9**; **4: 2, 3, 15**; **2 Joh.: 7**; **Openb. 3: 5**. Voor de betekenis van het naamwoord *belijdenis* (*osologio* komen nog in aanmerking **2 Kor.9: 13**; **1 Tim. 6: 12, 13**; **Hebr. 3: 1**; **4: 14** **10: 23**.

Voor wie geen Grieks kent, zij opgemerkt, dat het hier gebruikte woord *ouslogein* samengesteld is uit het woord *suos*, dat zoveel zeggen wil als gelijk, overeenstemmend en het werkwoord *kegein* dat spreken, zeggen betekent. De betekenis is dus spreken in overeenstemming (met een ander) en dus belijden.

Nu kan elke lezer nagaan, dat in al de genoemde plaatsen het woord gebruikt wordt in de zin van ongedwongen, vrijwillig, zelfs blijmoedig belijden.

Naast dezen vorm van het woord bestaat er nog een andere versterkte vorm, namelijk *ezouslegein* of in passieve vorm *ezououlegeista*. Zo bijv. in **Matth. 3:6**; **Mark. 1: 5**; **Hand. 19 : 18**; **Jak. 5 : 16**. Hier wordt telkens gesproken over belijdenis van zonden. Aan het gewone *ezouslegein* gaat hier nog het voorvoegsel *es* vooraf, om aan te duiden, dat deze belijdenissen zo geheel uit het hart komen.

In deze versterkten vorm komt het woord ook tweemaal voor in de bekende aanspraak van de Zoon tot Zijn hemelse Vader in **Matth. 11 : 25**, en **Luk. 10 : 21**. Daar staat letterlijk: „Ik belijd u uit mijn hart, Vader," wat zeer goed weergegeven is door: „Ik dank u, Vader."

Voorts komt de versterkte vorm nog voor in **Rom. 14 : 11** **15 : 9** en in **Openb. 3: 5**. En eindelijk nog in onzen tekst u **Fil.2**.

Daarmee hebben wij alle plaatsen genoemd, waarin het Nieuwe Testament dit woord gebruikt is. In geen enkele is ook maar in verte de gedachte van dwang mogelijk. Integendeel, er zijn verscheiden teksten bij, waar het woord wordt gebezigd in den zin van een blijmoedige lof zeggung.

Ten overvloede zij nog gewezen op. **Matth. 7: 21-2 (Luk.13 25-27.)** waar Jezus voorzegt, dat velen zullen komen en zeggen: Heer, Heer! Daar wordt niet o/.wloyeiv gebruikt, maar alleen lÿew, zeggen, en daar blijkt dus duidelijk het verschil tussen een waarachtige belijdenis des harten, dat Hij de Heer, en een blote belijdenis der lippen. Maar Hij zelf belijdt (openlijk aanzeggen) hun : Ik heb u nooit gekend. Wanneer nu een woord meer dan vijf en dertig maal in het Nieuwe Testament voorkomt, en daarbij geen enkele maal in de zin van weerstrevig, gedwongen belijden, dan is het bewijs zo stellig als men het maar kan wensen, dat het woord de betekenis heeft van ongedwongen, vrijwillig belijden uit het hart, en elke poging, om in **Fil 2** aan het woord een andere, een tegengestelde betekenis te geven, is daarmee geoordeeld.

***

Wel is te verstaan, dat men vraagt, hoe het zijn zal, dat wezens, die aionen lang zich hebben verhard, en geleefd hebben in de scherpste en bitterste vijandschap, in openlijken opstand, in onmatige trots tegen de majesteit en de liefde van God, dan toch nog ten slotte aan Zijn voeten leren aanbidden en lof zingen. Maar zou iets voor de Heer te wonderlijk zijn! En wat zou er tegen in te brengen zijn, wanneer onze grote Meester ook nog dit kronende meesterstuk gelukt, dat Hij die aionen lange vijandschap en rebellie ten slotte volkomen overwint door de almacht van Zijn overwinnende heilige liefde? Kan een mens, die van een vijand van God een vriend, ja een blijmoedig verlost kind van God is geworden, wel iets anders dan juichen in het diepst van zijn ziel, wanneer dit tot stand komt ?

En wie door de verlichtende genade van God in Christus een blik heeft geslagen in de ondoorgrondelijke diepte van eigen zondebederf na alle ervaring van Gods liefde en goedertierenheid; gezien heeft in zichzelf de mogelijkheid van trotst en hoogmoed, van liefdeloosheid, onverschilligheid, onverzoenlijkheid van taaie, diepgewortelde vooroordelen, en duizenden andere verkeerdheden - die staat niet langer zo ongelovig tegenover mogelijkheid van zulk een onbegrijpelijke liefde en ondoorgrondelijk erbarmen ook jegens wezens, die voor ons de belichaming zijn van alles wat boos en schandelijk is.

Of zou er in die gedachte aan zulk een triomf van de Goddelijke genade iets zijn, dat niet te rijmen is met de

hoogste, zuiverste, Bijbelse voorstelling van het Goddelijke Wezen en de Goddelijke eigenschappen? Zou misschien door een aïoon lange straf en helse pijn nog niet voldaan zijn aan de Goddelijke gerechtigheid en heiligheid ook in het ergste geval van de meest duivelse boosheid? Wij kunnen het niet inzien.

Maar, gelijk gezegd is, in deze dingen beslist niet het menselijke vermogen om te denken of te oordelen, maar alleen het profetische woord, dat zeer vast is. En dat is zo beslist en ondubbelzinnig, dat het niet duidelijker kan worden uitgedrukt, al zou men het willen beproeven.

Het komt alleen, doordat onze ogen eeuwen lang ontwend zijn aan zulk een licht, dat we in het begin niet in staat zijn, het in te zien en in ons op te nemen. Doch laten we het volle licht op ons inwerken, dan doorstroomt ons een onbeschrijfelijke vreugde over zulk een nooit vermoede heerlijkheid van onze grote God en Zaligmaker.

6 De verzoening van alles, (1 Kor. XV : 24–28.).

6.1 Het tenietdoen van alle heerschappij en alle macht en kracht.

Het woord van de Schrift, waarin wij de nu volgende openbaringen lezen, behoort tot de verst strekkende van alle Goddelijke onthullingen over de toekomst. Het reikt veel verder dan de gezichten, die de ziener op Patmos door de Heer werden gegeven voor de zeven gemeenten.

Het is van belang, dat wij dit goed verstaan en voor ogen houden bij het lezen van de Schrift en in 't bijzonder van de Openbaringen. De gedachte ligt zo voor de hand, dat dit boek, het laatste van het Nieuwe Testament, daarom ook de blik van het geloof zou richten op de verste, de laatste oogmerken van Gods gedachten.

Maar wie zorgvuldig de laatste woorden leest, die de Heer Zijn dienstknecht Johannes laat zeggen over de aard van de hem geworden mededelingen, die zal daaruit gemakkelijk inzien, dat deze woorden over zichzelf heen nog verwijzen naar Hem, die zegt: „Zie, ik kom haastelijk en mijn loon is met mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, de eerste en de laatste." **Openb. 12: 12, 13.**

Daarmee geeft de Heer reeds te verstaan, dat het tot dusver gezegde nog niet het laatste einde is van dat wat te wachten staat. Hij zelf, de Alpha en Omega, is immers nog toekomstig; Hij heeft in Zijn persoon en Zijn nog niet voltooide zending de voleinding van de gedachten en wegen Gods met de schepping.

Nog duidelijker komt dat uit in de volgende woorden: „Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom van het leven en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. Maar buiten zullen zijn de honden en de tovenaars en de doodslagers en de afgodendienaars en een iegelijk, die de leugen liefheeft en doet." **vs. 14, 15**

Hier wordt vooreerst gesproken over mensen die macht krijgen aan de boom van het leven, wier leven dus nog geenszins tot voltooiing gekomen kan zijn. En verder wordt gewezen op hen, die buiten zijn, buiten de gezonde invloed van de heilige stad van God, en die aangeduid worden als honden, d.i. onreinen, tovenaars, hoereerders, enz.

Hoe men nu ook denkt over de eindelijken afloop van het Goddelijke verlossingswerk, toch staat dit wel vast, dat zulke toestanden, als hier beschreven worden, niet in overeenstemming zijn te brengen met het eenvoudige, maar grote

woord, dat ; in **1 Kor.15 : 28** het einddoel van Gods wegen en werken noemt „God zal zijn alles in allen." En ook is het ondenkbaar, dat dit vervuld kan zijn, en dat dan daarbuiten nog honden, tovenaars en dergelijke zullen zijn.

We kunnen dus vol vertrouwen aannemen, dat het programma van **1 Kor. 15** een veel grotere kring omvat dan de slotwoorden van de aan Johannes gegeven Openbaring, die niet kunnen worden aangezien als het slot van Gods bemoeiingen tot redding van een verloren wereld. Want de Schrift kan zichzelf tegenspreken, en het ene woord kan het andere niet opheffen of krachteloos maken.

De horizon van **Openb.22** is dus blijkbaar kleiner en beperkter dan die van **1 Kor. 15 : 24-28**.

***

Gaan we thans nader, in op de onthullingen, die de apostel ons geeft in de woorden, welke we boven dit hoofdstuk hebben geplaatst. In **vers 23** was gesproken over de volgorde bij de opstanding van de doden. Van te voren had hij gezegd: „Gelijk zij allen in Adam sterven, zo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden." Doch niet allen tegelijkertijd, maar in een door God bepaalde volgorde, die aangegeven wordt door grote gebeurtenissen. Duidelijk worden drie trappen onderscheiden:

de eersteling Christus:
daarna die van Christus zijn, bij Zijn komst.
daarna het einde, (het slot van alle opstandingen.)

Alleen de opstanding van Christus, de Eerstgeborene uit de doden, **Kol. 1: 16** welke tegelijk het begin en de grond is van alle opwekkingen, behoort tot de geschiedenis. De beide andere groepen van opwekkingen liggen ontwijfelbaar nog in de toekomst.

Tussen Christus Zijn opstanding en de opwekking van de Zijnen bij Zijn komst ligt een aanzienlijke tijdruimte. Bijna negentien eeuwen zijn reeds verlopen en nog is Christus niet gekomen.

Wanneer we nuchter nadenken over zulke tijdruimten als God ons reeds doet zien, dan krijgen we een idee van de lange duur van hetgeen nog komen zal.

Hut ligt immers voor de hand, dat tussen de opstanding van Christus Zijn lichaam, die slechts een klein deel van alle doden vormen, en het „einde," dat later komt, en waarbij de volle oogst van de gehele gestorven mensheid wordt

binnengehaald, nog veel grotere tijdruimten kunnen verlopen dan de negentien eeuwen, die ons nu al scheiden van de opstanding van Christus

Natuurlijk willen we ook gaarne toegeven, dat de Heer bij Zijn wederkomst ook wel sneller kan werken, samen met Zijn dan verheerlijkte Gemeente. Toch dringt zich de gedachte op, dat het terrein van het dodenrijk zeer groot is; temeer wanneer wij bedenken, dat de laatste vijand, die tenietgedaan wordt, de dood is. **vs. 26.** Daarvóór moeten nog grote gebeurtenissen in de hemel en op de aarde en onder de aarde geschieden, voor welke misschien nog vele aionen nodig zijn.

Daarop wijzen immers woorden zoals in **Ef. 2: 7:** „Opdat Hij zou betonen in de toekomstige eeuwen de uitnemende rijkdom van Zijn genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.” Wij moeten ons in allen gevalle de horizon niet laten beperken door de overgeleverde mening, dat de „laatste dingen” in enkele ogenblikken afgelopen zijn.

Tot die gedachte is men weer gekomen door alleen rekening te houden met het persoonlijke heil van een klein getal uitverkorenen. Om al de anderen voor eeuwig te verdoemen, daartoe was enkel maar nodig het uitspreken van een vonnis. Dan blijft er geen gelegenheid meer tot betoning van de uitnemende rijkdom van Gods genade. Maar volgens de kerkelijke orthodoxie is dan immers de tijd van de genade onherroepelijk voorbij.

Geen wonder, dat men niet kan komen tot het denkbeeld van de grote Goddelijke horizonten en van de regelmatig op elkaar volgende aionen. Men had immers niet anders nodig dan naar boven een enge spleet, waardoor men voor zichzelf de zalige hemel kon zien, en dan een smalle spleet naar beneden, door welke men met huivering een blik sloeg op de eindeloze hel voor de andere mensen.

Maar de Schrift spreekt anders.

* * *

Wij houden ons thans vooral bezig met het derde deel van dit Goddelijk programma, dat ons een blik doet slaan in ongemeten verten: „Daarna zal het einde zijn.”

Van dat „einde” wordt dan de wonderbare inhoud uiteengezet met de woorden: 1. wanneer Hij het koninkrijk aan God de Vader zal overgegeven hebben; 2. wanneer Hij zal tenietgedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht. Het is duidelijk, dat het eerstgenoemde, het overgeven van het aan de Vader, eerst zal kunnen geschieden, nadat alle heerschappij en macht

en kracht is vernietigd. Dat blijkt reeds uit de woorden, die onmiddellijk volgen in het **25 " vers:** „Want Hij moet als koning heersen, totdat Hij al de vijanden onder Zijn voeten zal gelegd hebben."

Daarmee is gezegd, dat de onderwerping van Zijn vijanden het eigenlijke doel is van Zijn heerschappij, die met Zijn wederkomst begint. Die heerschappij kan eerst eindigen, wanneer ook de laatste vijand, de dood, voorgoed tenietgedaan is. Eerder kan namelijk niet gesproken worden van het overgeven van het koninkrijk aan de Vader, die Hem alle dingen onderworpen heeft.

Dit gebruik van het woord „einde" heeft ons veel te zeggen. In de eerste plaats wel dit, dat er een wezensverschil is tussen dit Goddelijk begrip van „einde," en wat wij mensen gewoonlijk onder het einde verstaan.

Wij denken bij het woord einde voornamelijk aan het ophouden, het afsluiten van enig werk of enig bestaan. Dat is hier blijkbaar niet het geval. Veeleer slaan we hier, waar gesproken wordt van het einde, de blik in ongedachte hoogten en diepten van Goddelijke werkingen tot bereiking van de bedoelingen, die Hij in Zijn Zoon heeft met al het geschapene.

Wel is de gedachte aan het ophouden van zekere toestanden en verhoudingen niet buitengesloten, maar dat is toch niet de gedachte, die op de voorgrond treedt. Veelmeer wordt onze aandacht gevestigd op het doel, op hetgeen bereikt is, op de opbrengst en het resultaat van de voorafgegane tijden.

Ten tweede ziet ook de eenvoudigste lezer wel, dat dit eind niets, absoluut niets te maken heeft met wat de mensen zie gewoonlijk voorstellen als de jongste dag, het vergaan van de wereld dat men zich denkt als reeds te komen met de wederkomst van de Heer, „ten gerichte," zoals men het gewoonlijk uitdrukt.

Hier blijkt duidelijk, dat de toekomst van de Heer *begin* betekent van de werking van nieuwe levenskrachten in de aan de dood vervallen mensheid. Die krachten blijken allereerst in hen die Hem toebehoren als de leden van Zijn lichaam. Daarna eerst en gelijk wij zullen zien, lang daarna, komt het „einde," dat echter op zijn beurt ook weer een *nieuw begin* is.

* * *

„Wanneer Hij zal tenietgedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht." Dat is het doel van Zijn koningsheerschappij, die met Zijn terugkomst uit de hemel begint. Gelijk het doel van de tegenwoordige aïoon is, Hem uit alle volken een Gemeente te vergaderen en toe te bereiden, wier aangewezen

roeping het is, thans met Hem te lijden en straks met Hem te heersen, als Hij komt. Zo sluit zonder breuk het toekomstige aioon aan bij het tegenwoordige. Wat thans wordt voorbereid, komt dan tot praktische uitvoering.

Maar nu weten ook alle kinderen van God, die in de profetieën thuis zijn, dat aan de voltooiing van de Gemeente uit de volken het herstel van Israël als Gods volk des eigendoms en als het koninklijk priesterdom onder de natiën zich ten nauwste aansluit.

We zien dus reeds terstond, hoe ruim de horizon is, die bepaald wordt door de woorden, welke het „einde" omschrijven. Want eerst moet alles vervuld worden, wat God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten van alle eeuw betreffende Israëls nationale en geestelijke wedergeboorte.

Maar dat is zo uitgestrekt, dat vele ernstige uitleggers vermoed hebben, dat de periode van duizend jaren, waarvan de Openbaring spreekt, zeker wel het minimum zal zijn van de grote tijd van vrede en zegen, maar stellig niet de uiterste tijdmaat van alles, wat God aan Zijn volk Israël en aan alle volken door het vernieuwde Israël zal schenken.

Wij kunnen best die opvatting delen, en wel op grond hiervan, dat de Schrift ons in betrekking tot het lijden en de ellende van Israëls iets dergelijks openbaart.

Door de profeet Jeremia was duidelijk voorzegd, dat ze zeventig jaren waren bestemd voor de duur van de Babylonische ballingschap en dan wordt beloofd: „Als zeventig jaren te Babel vervuld zijn, zal ik u lieden bezoeken, en ik zal mijn goed over u verwekken, u wederbrengende tot deze plaats." **Jer 29: 10**. Aan die termijn heeft God Zich toenmaals nauwkeurig gehouden, maar nochtans werden de gerichtten en bezoeken over Zijn ongelovig volk telkens uitgebreid.

Aan de profeet Daniël werd geopenbaard, dat zeventig weken (van jaren) bestemd waren voor zijn volk en voor zijn stad, om de overtreding te delgen en een eeuwige gerechtigheid aan het licht te brengen

.

Van die termijn zijn negen en zestig weken heel regelmatig voorbijgegaan, maar de zeventigste week is uitgesteld, en zal nog vervuld moeten worden in de tijden van de Antichrist.

Daar tussenin heeft God een aioon weten in te lassen, waarvan niemand de duur kan of mag berekenen, gelijk de Meester tot Zijn discipelen zei van de tijd van de wederoprichting van Israëls koninkrijk; **Hand. 1: 6, 7** een aioon, dat gelijk we nu duidelijk weten, ten doel heeft, de tegenwoordige gelovige

Gemeente uit alle volken bijeen te vergaderen en toe te bereiden. **Hand. 15: 14.**

Zo heeft God kunnen uitstellen, zonder afbreuk te doen aan de termijnen, die Hij had vastgesteld. Hoeveel te meer, mag men wel zeggen, zal God de tijd van de zegen van Israël kunnen verlengen, zonder iets te veranderen aan die tijdsduur van duizend jaren.

Zo staat bijvoorbeeld geschreven: „Gelijk gij geweest zijt een vloek onder de Heidenen, zo zal Ik u lieden behoeden en gij zult een zegening zijn." **Zach. 8: 13** Daar wijst God van Zijn doen den maatstaf aan, volgens welke Hij Zich verbindt te handelen.

En een andermaal wordt over de tijdmaat nog duidelijker gesproken: „Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen; in een kleine toorn heb Ik mijn aangezicht voor u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige (de aionen omvattende) goedertierenheid zal Ik mij uwer ontfermen, zegt de Heer, uw Verlosser." **Jes. 54 : 7, 8**

Wanneer God. de lange, bange eeuwen, de duizenden van jaren, dat Hij Zijn aangezicht voor Israël verbergt, een „ogenblik" noemt, hoe zal Hij dan in een enkel duizendtal jaren alles; kunnen geven, wat er aan genade en barmhartigheid in Zijn hart klopt voor Israëls, het volk, dat Hij altijd en altijd heeft liefgehad.

Ook behoren tot dit aioon, en denkkelijk wel niet aan het begin, gebeurtenissen, zoals ze in **Jesaja 2 en Micha 4** worden voorzegd, dat gehele volken en grote natiën komen om te Jeruzalem zich door Israëls Messias te laten onderwijzen, dat ze van Hem nieuwe wetten, verordeningen en beslissingen ontvangen, de oorlog afschaffen, en een geheel nieuwe staatkundige en maatschappelijke orde aannemen en invoeren. Dat zijn dingen die men zich niet kan denken te geschieden in een kort tijdbestek, die veeleer eeuwen en duizenden van jaren zullen vorderen.

* * *

Dat alles zijn gebeurtenissen in de wereldgeschiedenis, die geen ander doel hebben dan de heerschappij en het bestuur onder de gehele hemel te brengen in de handen van het volk der heiligen der hoogste plaatsen, opdat de Schrift vervuld worde: „Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen." ; **2Tim. 2 ; 12** En wederom: „Zij leefden en heersten met Christus de duizend jaren." **Openb. 20 : 4** Daaruit volgt ongedwongen, dat het naaste doel van de betoning van Goddelijke macht en heerlijkheid, hetzij aan Zijn Gemeente,

hetzij aan het begenadigde en herstelde Israël, niet terstond is de vernietiging van alle heerschappij en macht en kracht, maar in de eerste plaats de wederoprichting van de vervallen tabernakel van David, het Messiaanse koninkrijk van de Heer Jezus, die alleen recht heeft op de troon van Zijn vader David, en die over het huis van Jakob koning zal zijn in de eeuwigheid ,d.w.z. gedurende de daarvoor bestemde eeuwen.

Hand. 15:16; Luc 32,33

Zoveel te minder moet men hier trachten, de duur te beperken, daar het immers de tijden zullen zijn, waarmee het woord van de profetie de erfgenamen van de belofte te allen tijde heeft vertroost, de tijden, waarin Hem, omdat Hij de mensen Zoon is, alle oordeel is gegeven en Hij de volken zal hoeden met een roede en in stukken slaan als een pottenbakkersvat, maar waarin Hij hun ook door het dan geheiligde volk van de uitverkiezing de reeds aan Abraham beloofde zegeningen zal doen toekomen. De tijden van de Zoon van de mensen, gelijk ze met recht worden genoemd, waarin de loop van de wereldgebeurtenissen niet meer wordt geregeld en bestuurd door de geest uit de afgrond, de vader van de leugen, die een moordenaar is vanaf het begin, maar de tijden, dat de volken met hun hand zullen schrijven: Ik ben van de Heer, en zich noemen met den naam Israëls. **Jes. 44 : 5; 60: 3, 17**

Is God dan niet – menselijk gesproken en toch Goddelijk gedacht – verplicht Zijn Gezalfde de gelegenheid te geven, dat deze met de daad kan bewijzen, dat Hij in waarheid de beste Wetgever, Bestuurder, Rechter en Heer is van het gevallen geslacht van sterfelijke mensen hier op aarde? Heeft God Zich niet verbonden, om, nadat de gehele wereld met haar maatregelen en vindingen schipbreuk had geleden, nu eens te bewijzen, dat Hij een Man heeft verordend, die beter de zaken van de wereld kan regelen dan alle groten en machtigen van de aarde, die er tot dusver waren geweest, en die zich lieten door de vorsten en machthebbers van de duisternis en de boosheid?

Zal dan niet moeten worden vervuld, wat geschreven staat:
„De Heer is onze Rechter, de Heer is onze Wetgever, de Heer is onze Koning, Hij zal ons behouden." **Jes.33: 22.**

Alle redenering, dat het beneden de waardigheid van de hemelse Heer zou zijn, zo we Hem degradeerden tot een staatkundig heerser op de aarde, kunnen we laten rusten. Laten we toch de grote God Zelf laten bepalen, wat Zijner waardig is.

Maar wie de geschiedenis kent van Israël, zoals de Schrift ze ons geeft, die weet, dat JHWH het werkelijk niet beneden Zijn waardigheid heeft geacht, om Koning, Wetgever en Rechter te zijn van een zeer zondig, zeer verkeerd en zeer hardnekkig

volk hier op aarde, en dat Hij het zeer kwalijk heeft genomen, toen Israël een koning wilde hebben gelijk de andere volken. Hij oordeelde, dat Hij Israëls Koning moest blijven, en dat met recht.

En wij kunnen niet inzien, dat het minder geestelijk gedacht is, wanneer wij geloven, dat onze God in Christus (die geen ander is dan de JHWH van het Oude Testament) het in de toekomst evenzo zal doen. Integendeel, wij oordelen, dat het zeer ongeestlijk is, Zijn eenvoudig woord niet te geloven, maar er wat anders van te maken.

En hoe werkelijk en echt menselijk God dit alles van plan is te doen, blijkt uit de toezeggingen, die Hij in het bijzonder aan Zijn volk Israël heeft gedaan over die grote tijd van hun herstel in het beloofde land.

Daar lezen we: „Ik zal u een nieuw hart geven en Ik zal u een nieuwe geest geven in het binnenste van u, en ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen en zal u een vleeslijk hart geven in het binnenste van u, en ik zal maken, dat gij in mijn inzettingen zult wandelen en mijn rechten zult bewaren en doen. En gij zult wonen in het land, dat ik uw vaders gegeven heb, en gij zult mij tot een volk zijn en ik zal u tot een God zijn, En ik zal u verlossen van al uw onreinheden, en ik zal roepen tot het koren en zal dat vermenigvuldigen, en ik zal geen honger op u leggen." **Ezech 36 : 26-29.**

Daarbij behoeven we niet te twijfelen, of onze God Zijn Gemeente, die met Christus is opgewekt en met Hem in de hemelen is gezet, daar heerlijk en gelukkig kan maken. Doch even verwerpelijk als het zou zijn, wanneer we niet geloofden, dat in het huis des Vaders vele woningen zijn en dat Hij is heengegaan om plaatste bereiden, even verwerpelijk is het ook, zo wij de beloften, die aan Israël zijn gegeven, niet letterlijk opvatten en ze niet geloven, zoals ze gezegd zijn. Beide beloften zijn van God, en daarom even betrouwbaar.

Doch men brenge Israël als volk niet in de hemel, en men verbiede God niet, hun het beloofde land terug te geven, juist zoals Hij heeft gezegd. Zo wil de Heilige Geest, dat wij de Schrift lezen en verstaan. Wat men „vergeestelijken" noemt, is verre van geestelijk.

En alles, wat God aan Zijn volk Israël heeft toegedacht, dient hetzelfde grote doel: „Het zal mij zijn tot een vrolijke naam, tot een roem en tot een sieraad bij alle heidenen van de aarde, die al het goede zullen horen, dat ik hun doe, en zij zullen vrezen en ontroerd zijn over al het goede en over al de vrede, dien ik hun beschik." **Jer.33 : 9**

En wederom: „Zie, ik zal te dien tijde al uw verdrukkers verdoen, en ik zal de hinkenden behoeden en de uitgestotenen verzamelen, en ik zal ze stellen tot een lof en tot een naam in het ganse land, waar zij beschaamd zijn geweest. Te dien tijde zal ik u lieden herwaarts brengen, ten tijde namelijk als ik u verzamelen zal; zekerlijk, ik zal u lieden zetten tot een naam en tot een lof onder alle volkeren van de aarde, als ik uw gevangenschappen voor uw ogen wenden zal, zegt de Heer." **Zef. 3 : 19, 20**

Dat zijn de dingen, waardoor Zijn naam zal worden geheiligd, de naam, dien Israël onder de heidenen heeft ontheiligd, en die God zal heiligen, wanneer Hij hun doet naar alles wat Hij gesproken heeft. **Ezech. 36: 20 en vlg** Dat is het wat Jezus aan Zijn joodse discipelen leerde bidden: „Uw koninkrijk kome; Uw wil geschiede, gelijk in den hemel alzo ook op de aarde." Dat alles moet en zal geschieden in geregelde volgorde, zonder haast of overijling, voordat het „einde" komt, waarover hier wordt gesproken.

***

Want dit „einde" betekent de tenietdoening, de opheffing van alle heerschappij en macht en kracht, maar niet hun inzetting, hun bevestiging.

Maar nu moeten wij letten op een duidelijke wenk, die ons in de Schrift wordt gegeven over het karakter van de heerschappijen, machten en krachten, welke vernietiging voorzegd wordt.

In de eerste plaats hebben wij daarbij te denken aan vijandige machten, zoals ze in het tegenwoordige aïoon nog mee deel hebben aan het bestuur en de leiding van de zaken van de wereld, van de politiek, van de geestesstromingen en de geestesrichtingen, die deze eeuw tot een boze eeuw maken. Dat zien we in **Hebr.2: 5**. waar we lezen: „Hij heeft aan de engelen niet onderworpen de toekomstige wereld, waarvan wij spreken."

Dat wij bij die engelen voornamelijk moeten denken aan gevallen, God vijandige engelen, blijkt duidelijk uit **Ef.2 : 2 en 6: 12**, vergeleken met **Dan.10 : 20; 21: 1**. Uit dat woord van Daniël blijkt, dat ook goede engelen bedoeld zijn.

Maar alleen aan Satan geeft de Schrift de merkwaardige en veel betekenenden naam van overste van deze eeuw. Dat is niet toevallig, maar wijst er duidelijk op, dat wij bij de vernietiging van alle heerschappij vooral te denken hebben aan **de vernietiging van alle satanische, God vijandige heerschappij en macht.**

Daarop duidt immers ook onmiskenbaar het woord van **Openb. 20 :1.** „En ik zag een engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds en een grote keten in zijn hand, en hij greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en satan, en bond hem duizend jaren, en wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin en verzegelde dien boven hem, opdat hij de . volkeren niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn."

Wel is in deze woorden nog niet de totale vernietiging van deze satanische macht van de verleiding uitgesproken; er wordt integendeel aangekondigd, dat na de duizend jaren Satan voor een korten tijd ontbonden wordt, en dat het hem zal gelukken, grote legers, Gog en Magog, op te hitsen tot een strijd tegen de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad (Jeruzalem) en daarna pas wordt hij geworpen in de poel van vuur en zwavel, **Openb. 20:10** Maar uit **Hebr.11 en 21** blijkt duidelijk, dat in de plaats van de heerschappij en de leiding van de engelen voor de toekomstige wereld het bestuur zal komen van de Zoon en met Hem van Zijn heiligen en verlost en.

Daarvan is gezegd: „Nu zien wij nog niet, dat Hem alle dingen onderworpen zijn, maar wij zien Jezus reeds (door het geloof) vanwege het lijden van de dood met eer en heerlijkheid gekroond," **Hebr. 2: 8, 9** en voorts wordt nog van Hem gezegd, dat Hij door de dood teniet zou doen dengene, die het geweld des doods had, dat is den duivel, **va. 14**

We zien hier overal punten van aanraking met de uiteenzettingen, die Paulus ons mag geven in **1 Kor.15.** Het zijn dezelfde grondtrekken van de grote verandering, die voltrokken wordt in de zaken van de wereldheerschappij bij de wederkomst van de Opgestane uit de hemel.

Thans blijkt, dat de aanvaarding van de heerschappij door de Zoon en de geroepen en uitverkoren zonen van God tegelijk ook de vernietiging betekent van alle andere macht en heerschappij. Het ene brengt het andere mee.

Het zal wel niet bewezen behoeven te worden, dat voor al deze grote gebeurtenissen in de wereldgeschiedenis aanzienlijke tijdruimten nodig zullen zijn.

Maar de grote, eeuwige God, dat wil zeggen: de God van de aionen, of zoals Hij bij Daniël wordt genoemd, de Oude van Dagen, zal toch ook niet de Mensenzoon de gelegenheid inkorten tot praktische openbaring van Zijn wijsheid en macht en majesteit en liefde. Hij heeft immers de eeuwigheden, de aionen, door de Zoon en voor de Zoon geschapen.

Die aionen zullen dus hun roeping vervullen en in hun geregeld verloop aan de verbaasde en juichende mensheid, die uit eeuwenlange verblinding en slavernij ontwaakt, de deugden verkondigen van Hem, die de Hope Israels en de Wens van aller heidenen was gedurende de lange bange tijden van de duisternis.

Die aionen zullen als in een brede en diepe stroom in zich opnemen en doen vloeien tot aan de einden der aarde alles, wat aan schatten van wijsheid en kennis Gods verborgen was in Christus Jezus, onzen Heer.

De eerste Adam, en met hem de God van deze wereld, hebben hun „dag" gehad, duizenden jaren lang; waarom zou de „dag" van de Zoon van de mensen korter duren! Niemand behoeft te vrezen, dat de komende eeuwen eentonig of vervelend zullen worden. Want in Christus Jezus woont al de volheid van de Godheid lichamenlijk.

En wanneer de oude hemel en de oude aarde reeds de eer van God verkondigen, hoeveel te meer zal dat zijn, wanneer Hij, die op de troon zit, het woord tot werkelijkheid maakt: „Zie, ik maak alle dingen nieuw." Wij verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont.

***

Doch waarom lezen we, dat Hij zal teniet doen alle heerschappij en macht en kracht, dus ook de goede, heilige, volmaakte, gezegende overheden? Moeten we werkelijk in ernst denken aan het ter zijde stellen van alle overheidsinzetting in de hemel en op de aarde? Kan dat de bedoeling zijn van de hier geschreven woorden? Zou dat niet veeleer wezen een terugkeer tot de toestand van chaos en wanorde? En staat dan niet duidelijk geschreven in de profeet Daniël: „Zijn rijk is een eeuwig rijk," en in het Boek der Psalmen: „Uw koninkrijk is een koninkrijk van alle eeuwigheid en Uw heerschappij is in alle geslacht en gedacht." **Ps. 145 : 13**

Dat zijn stellig bezwaren, waarop gelet moet worden.

Uit de verzen **25 en 26 van 1 Kor. 15** zou men werkelijk tot de gedachte komen, dat bij het tenietdoen van alle heerschappij en macht en kracht alleen gedacht moet worden aan de aan God vijandige heerschappijen en machthebbers, vooral ook, omdat als de laatste vijand, die tenietgedaan wordt, de dood wordt genoemd.

Maar we hebben hier tegelijk nog twee andere uitspraken, die geen plaats laten voor de gedachte, dat alleen de boze machten zouden ophouden. Want in vs. 24 staat duidelijk, dat Christus

in het „einde" het koninkrijk, dat de Vader Hem had gegeven, aan de Vader teruggeven zal. En dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien, die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

Hoe we ons nu ook dat teruggeven van de koningsheerschappij door de Zoon aan de Vader te denken hebben, dit is in elk geval zeker, dat die heerschappij als zodanig haar einde vindt en ophoudt te bestaan. Natuurlijk geschiedt dat niet, omdat gebleken zou zijn, dat de Zoon de heerschappij niet goed kon uitoefenen. Juist het tegendeel. Zijn koninklijke heerschappij in het gehele grote gebied is zo volkomen, zo doeltreffend geweest, dat nu voortaan zulk een heerschappij in het geheel niet meer nodig is.

Wij geloven, dat dit de enig mogelijke en enig waardige verklaring is van wat ons hier is geopenbaard: het geldt het teruggeven van het koningschap, het Messiaansche koninkrijk, dat door God eeuwen lang was beloofd, en dat in de volheid van de tijden Zijn Uitverkorene werd gegeven tot volledig herstel van de sedert aionen gestoorde harmonie tussen Schepper en schepsel, ja, meer nog, tot volkomen verzoening van alles in hemel en op aarde. Wanneer dit doel bereikt is, heeft Zijn koningsmacht geen doel meer en kan ophouden. Dat zal ons bij de volgende overwegingen nog meer duidelijk worden.

***

Wanneer wij vragen, waarom eigenlijk overheden en heerschappijen moeten bestaan, dan is er op die vraag maar één antwoord: wegens de zonde. Want wanneer bijvoorbeeld alle mensen leefden in de gezindheid van Jezus Christus, waartoe zouden dan wetten, heersers en machthebbers bestaan? De oversten zijn immers niet tot een vrees voor de goede werken, maar tegen de kwade werken. **Rom. 13: 3**

En een andere Schrift zegt: „De wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde." **Rom. 5 : 20**. In een wereld van mensen zonder zonde en zonder zelfzucht, die alleen door de liefde van God werden gedreven en geregeerd, die, door Zijn Geest verlicht, zuivere kennis zouden hebben van Zijn heilige en goede wil, zou voor overheden, heersers en machthebbers eenvoudig niets te doen zijn.

In dit licht verstaan we immers ook de heerlijke inrichting, die God aan de Gemeente heeft gegeven, dat zij namelijk niet onder de wet staat, maar onder de genade. De gelovigen worden zo ernstig gewaarschuwd, niet meer terug te keren tot werken van de wet, tot verordeningen en inzettingen, omdat de wet slechts tot kennis van zonde kan leiden en slechts toorn kan

wekken. Maar het geloof houdt rekening met het feit, dat de genade ons in tucht neemt, tot verloochening van al wat ongoddelijk is en werelds, en tot verwerkelijking van een Godzalige en rechtvaardigen wandel.

In het eerste grote tijdvak van de wereld, van de zondeval tot het oordeel van de zondvloed, leefde de mensheid zonder regering of overheid, zonder staatsinrichting of rechtsverordeningen, en de aarde werd vervuld met misdaad en gruwel. Tot op acht zielen moest de mensheid verdelgd worden van de aarde.

Na de vloed ontstaan eerst alleen heersers, tirannen; dan komt het tot vorming van koninkrijken, staten, natiën. Het georganiseerde, welbewuste heidendom komt tot ontwikkeling. Terwijl God in dit opzicht de volken hun eigen wegen laat gaan, neemt Hij Zijn uitverkoren volk in de strenge school van de wet, waarin heerlijke, trouwe knechten, maar geen zonen gekweekt kunnen worden.

Doch de zonde heerst met vreeslijke macht, en bereikt haar toppunt onder de wet in de verwerping van Gods Zoon door de wetgetrouwe priesters en oudsten van Israël. Het bewijs is geleverd, dat de mensheid zonder wet en overheid, zowel als onder de wet en de ordeningen Gods even verdoemelijk is en de heerlijkheid Gods derft.

Dan begint Gods iets nieuws: de heerschappij van de genade, in de verkiezing, bijeenvergadering en toebereiding van de Gemeente, alleen door genade, zonder toedoen van de wet, zonder organisatie of statuten, zonder meerderen en ondergeschikten, zonder heersers en dienaren, zonder regeerders en onderdanen; een Gemeente van gelovigen, die door één Geest tot één lichaam gedoopt, tot een volkomen eenheid worden gevormd in en met Christus. Een groots voorbeeld van Gods wijsheid voor de overheden en machthebbers in den hemel, die aan zulk een mogelijkheid wel nooit zullen hebben gedacht.
Ef. 3: 10.

Daarbij is het de uitgesproken bedoeling van God, dat Zijn geroepenen en uitverkorenen zullen worden omgevormd tot het evenbeeld van Zijn Zoon, opdat deze de Eerstgeborene zij onder vele broederen. Maar tegelijk is Hij de Eerstgeborene aller creaturen, en tevens de tweede Adam, d.w.z. het Hoofd van een geheel nieuwe mensheid, naar Zijn beeld gevormd.

Dat wil zeggen: wat Hij vooreerst met Zijn Gemeente volbrengt, is een voorbeeld en een model van wat God voorheeft met Zijn gehele verloren mensenwereld. Want gelijk zij allen in Adam sterven, zo zullen zij ook allen in Christus levend gemaakt worden. Wat door de zonde van de éne is verdorven, dat wordt

door de gerechtigheid van de Ene volkomen hersteld. Want waar de zonde meerder werd, daar werd de genade veel meer overvloedig. **Rom. 5 : 17, 21**

Hoe dikwijls heeft men getracht, in de Gemeente Gods de wet op te richten, en hoe totaal en welverdiend zijn die pogingen mislukt. Hoe heeft men zich verzondigd aan het lichaam van Christus, door priesterheerschappij in te voeren. Hoe weinig heeft men verstaan, wat de Heer reeds in de dagen van Zijn vlees tot Zijn discipelen zeide: „Gij weet, dat degenen, die geacht worden oversten te zijn der volken, heerschappij voeren over hen, en hun groten gebruiken macht over hen, doch al zo zal het onder u niet zijn, maar zo wie onder u groot zal willen zijn, die zal uw dienaar zijn, en zo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.”

Mark. 10 : 42-44

Helaas, wij hebben gemeend, orde te maken en te verzekeren inzake de leer en het bestuur van de Gemeente, en wij hebben de grootst mogelijke verwarring en wanorde geschapen. Wij hebben gemeend, de eenheid te bevorderen, en wij hebben verdeeldheid en scheuring veroorzaakt. Maar God heeft onze gewaande wijsheid tot dwaasheid gemaakt. Want Zijn wil geschiedt toch, en Zijn plan wordt volvoerd ondanks alle menselijke verkeerdheid. In soevereine rust en zekerheid schrijdt Hij voort naar Zijn doel. En de Zoon zal Zich Zijn gemeente voorstellen, naar Zijn belofte, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks. **Rom 5: 27**

En daarin hebben wij de waarborg, dat Hem ook alles zal gelukken, wat Hij voornemens is te doen met de gehele mensheid, ja met de ganse schepping, naar het welbehagen van Zijn wil en naar het plan der eeuwicheden, om namelijk alles onder één hoofd te vergaderen in Christus, beide, dat in de hemel en op de aarde is. **Ef.1 : 10.**

Daarmee valt een wonderbaar licht op de betekenis en de plaats van de Gemeente in het grootse Goddelijke programma van de verzoening van de gehele wereld. Daarmee begrijpen we ook waarom de Gemeente bijv. in **Kol.11: 18** haar plaats aan Zijn zijde wordt aangewezen, juist daar, waar toegelicht wordt, dat niet alleen in Hem al de volheid der Godheid zou wonen, maar ook dat door Hem alle dingen zouden worden verzoend tot Hemzelf, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn; het ganse heelal, waarvan te voren gezegd was, dat alle dingen, zichtbare en onzichtbare, tronen, heerschappijen, overheden en machten in Hem en door Hem en tot Hem geschapen zijn, en in Hem bestaan.

Daar wordt de Gemeente naast Hem geplaatst, niet als slechts een prachtig sieraad, ook niet als Zijn rijkste buit, maar als

het wonderlijke, voltooide orgaan van het boven alles verheven Hoofd, aan Wie ten slotte door middel van Zijn lichaam, de Gemeente, het gans heelal zal worden onderworpen en toegevoegd. En gelijkerwijze de Geest van Hem, die Jezus uit de doden heeft opgewekt, en door Wie wij van gedaante veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, voor ons heden het persoonlijke onderpand en de waarborg is, dat wij naar Zijn beeld voltooid zullen worden, dat het lichaam onzer sterfelijkheid gelijkvormig zal worden aan Zijn verheerlijkt lichaam, also is op ruimer terrein de met Hem en in Hem verheerlijkte Gemeente het onderpand en de waarborg, dat Hij .alles wat in ons begonnen en verwerkelijkt is, zal uitwerken met de gehele schepping, waarvan wij de eerstelingen zijn.

Doch de Gemeente is niet alleen verlost van de overheid en de macht van duisternis, zonde en dood, onder welke zij van nature stond, gelijk ook de andere mensen, maar haar leven en groei, wasdom en voltooiing zijn in geen enkel opzicht afhankelijk van enige overheid of macht of heerschappij.

Zij is alleen onderworpen aan de wet van de geest van het leven in Christus Jezus, aan de volmaakte wet van de vrijheid, die de wet is van de volkomen liefde, welke de vrees buitensluit. Daarom ook worden de leden van Zijn lichaam nooit Zijn onderdanen genoemd, al erkennen en beminnen ze Hem als hun Heer en Meester in gewillige gehoorzaamheid, in de tucht van de Geest van de genade.

Wanneer het dus onze heerlijke Heer en Hoofd gelukt, in de gehele wereld van de mensen en engelen de zonde, de opstand en de vijandschap voorgoed op te heffen en weg te doen, dan bestaat op het gehele terrein van de zo verlostte schepping geen behoefte meer aan heerschappij en macht en kracht tot regeling en instandhouding van het geschapene.

Om nog eens terug te komen op het bovengenoemde bezwaar, dat toch van het rijk van de Messias geschreven staat, dat het bestemd is voor alle eeuwigheid, voor alle aionen het is genoeg er op te wijzen, hoe nodig het is, dat wij onze onbijbelse, zuiver filosofische voorstelling van de betekenis van de aionen eens herzien en verbeteren. De eeuwigheden (aionen) zijn volgens de Schrift scheppingen van de Zoon en door de Zoon, die alle een begin hebben en alle een einde krijgen. Wat voor tijdsorde daarna zal zijn, dat kunnen we gerust overlaten aan Hem, die de aionen heeft geschapen en ze gebruikt voor de openbaring van de heerlijkheid van Zijn Zoon.

Wanneer de Zoon, Wie zij ten dienst staan, de taak vervuld heeft, die de Vader Hem heeft opgedragen, wanneer alle overheid en macht en kracht is vernietigd, wanneer als laatste vijand de dood is tenietgedaan, dan houden ook de aionen op,

omdat ze hun taak hebben vervuld. Dat het rijk van de Zoon een rijk is voor alle eeuwen, blijft dus volkomen waar; alleen leren we beter de betekenis van dat woord verstaan.

6.2. De laatste vijand, de dood, tenietgedaan.

Een kort woord, maar van grote betekenis. In de eerste plaats zij opgemerkt, dat dit woord duidelijk genoeg tegenspreekt de filosofische leugen, dat de dood een vriend zou zijn van de arme mensheid. Natuurlijk kan de lichamelijke dood wel eens onder sommige omstandigheden als een soort bevrijding of verlichting worden aangemerkt van een ondraaglijk zwaar leven, van grote pijnen of groot verdriet. Maar dat is alleen waar onder zekere voorwaarden. Bijvoorbeeld, wanneer Christus ons leven is geworden, dan is sterven ons gewin. Maar toch stellig niet in de zin, alsof de dood ons verlossing bracht, maar in deze zin, dat wij door de triomf van Hem, die de dood heeft overwonnen, ook in staat zijn, over de dood te triomferen; wetende, dat hij ons brengt in zekere gemeenschap met de Overwinnaar van de dood.

Daarbij blijft altijd nog nodig de verlossing van ons lichaam uit de banden van de dood door opstanding. Daarom ook Paulus, die het sterven een gewin noemt, zeer beslist zegt: „Wij willen niet ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van (door, Gr.) het leven verslonden worde." **2 Kor. 5: 4**

Neen, de Schrift heeft onder alle omstandigheden gelijk tegenover alle bedrog van de duisternis en van de filosofie: de dood is een vijand van het leven. Daarom kan ook alleen gesproken worden over een volkomen zegepraal van de Levensvorst in de ganse wijde schepping, wanneer de laatste vijand, de dood, tenietgedaan is. En dat wordt ons in dit woord aangekondigd. Wat wordt daarmee bedoeld?

***

Hoe men zich de inhoud van deze belofte ook overdenkt, zoveel is zeker, dat ze niet vervuld kan worden, zolang ergens binnen het bereik van de heerschappij van de Heer Jezus nog enige andere vijand bestaat. Dat behoeft ook, voor de eenvoudigste lezer van de Schrift niet nader toegelicht te worden. Het is duidelijk, wanneer de dood de laatste vijand is, dan moet eerst elke andere vijandschap in de hemel of op de aarde of onder de aarde, bij engelen, mensen of demonen, of welke andere zichtbare of onzichtbare schepselen, tenietgedaan worden.

Reeds uit dit ene woord blijkt, dat alle mogelijke vijandschap tegen de Heer en Zijn Gezalfde ten slotte geheel uit de wereld

verwijderd zal worden, dat wil dus zeggen, dat er een tijd zal komen, dat de duivel, de satan, de draak als zodanig niet meer zal bestaan, noch enig ander wezen, waarin nog enig spoor van vijandigheid tegen God en Christus is overgebleven. Anders zou niet gezegd kunnen worden, dat de dood de laatste vijand is, die tenietgedaan wordt.

Dat wordt ons ook bevestigd door het laatste woord van de Schrift, waarin gesproken wordt over het lot en het oordeel van Satan: „En de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in den poel van vuur en zwavel, waar het beest en de valse profeet zijn, en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.' ' **Openb.20: 10.**

Dat is het laatste bericht, 't welk de Schrift ons geeft over het lot van de duivel na zijn laatste daad van verleiding onder de mensen aan het einde van de duizendjarige aïoon. Daar vinden we duidelijk hem, die tot dusver de macht van de dood had, zelf in de macht van de dood. Want van de poel van het vuur wordt uitdrukkelijk gezegd, dat het de tweede dood is.

Openb.20 14

Daarmee heeft het rechtvaardig oordeel Gods hem getroffen; hij, de moordenaar van het begin is nu zelf een prooi van die dood, waarmee hij voorheen in de wijde schepping Gods zoveel ellende en hartenleed heeft veroorzaakt. Zelf moet hij nu de dood proeven, en wel in zijn bittersten en scherpste vorm, die van de tweede dood

.

Wat wij nu ook te denken hebben aangaande de tweede dood, zoveel is wel zeker, dat hij voor Satan de ergste vernedering en verbrijzeling betekent, die hem zou kunnen overkomen. Daarmee wordt ten volle de ijdelheid openbaar van zijn waan en trots tegen de Almachtige God en Zijn Gezalfde.

Het is nu voor altijd .gedaan met zijn list, zijn leugen, zijn aanslagen; hij is een sterveling geworden, een gestorvene, een geheel onmachtige en hulpeloze .En daarmee is het natuurlijk ook voor altijd gedaan met het voortbestaan van zijn op leugen en bedrog berustende heerschappij over de geesten, lagere en de hogere. Het is openbaar geworden aan alle denkende wezens van elke rang, dat de heerschappij van de leugen en van de duisternis heeft afgedaan voor altijd; ze is geoordeeld, en haar innerlijke nietigheid is blootgelegd en aan het licht gesteld.

Alle leugen, die in hem haar oorsprong had, is dan voor immer schadeloos gemaakt; de vader van de leugen is een prooi van de tweede dood! Hij, die eenmaal de mens verleidde met de leugen: „Gij zult de dood niet sterven," is nu zelf een prooi van de grimmige, onverbiddelijke laatste vijand, die zich op hem zal storten onder de triomf van alle machten van de waarheid, alle

krachten van het licht; die voor immer onschadelijk zal maken hem, die in zijn onverzadelijken moordlust aionen lang Gods schepselen heeft verdorven. Dat is de Goddelijke gerechtigheid, waarover de hemel zal juichen en de aarde zich verblijden.

Maar wat wil ons dat zeggen? Kan dan nu ook nog sprake zijn van een steeds voortdurende heerschappij van duisternis, van leugen en haat, van woeste en razende opstand tegen God en Zijn Christus? Is het denkbaar, nadat de leugen en de vijandschap in hun hoogste vertegenwoordiger zo beslissend geoordeeld zijn, dat ze nu nog ergens een rijk en een bestaan kunnen hebben?

Is het Bijbels gedacht en gesproken, wanneer men nu nog spreekt van een georganiseerd, onvergankelijk, onbeweeglijk rijk van de hel en van de duisternis, dat nooit kan vergaan, dat altijd zal blijven voortbestaan, en waarin alle onverbeterlijke Goddelozen, engelen en mensen, zonder einde zullen staan onder de gruwelijke heerschappij en tirannie van Satan?

Waar moeten we dan heen met woorden van God als in **Ef. 5 :13** „Al deze dingen (de onvruchtbare, heimelijke, schandelijke werken der duisternis) van het licht bestraft zijnde, worden openbaar, want al wat openbaar maakt (wordt, Or.) is licht." Indien dat de Goddelijke beginselen zijn in Zijn handelingen met de werken van de duisternis, dan kan Hij toch geen andere beginselen volgen met de overste, de vorst van de duisternis, wanneer diens ure gekomen is, om door het licht van de heilige, onomkoopbare waarheid te worden geoordeeld en aan het licht van de openbaarheid gebracht te worden. En kan hier het resultaat dan anders zijn, dan de Heilige Geest het daar door de apostel laat zeggen?

Wat is dan de ervaring van alle gelovigen en heiligen op dit gebied? Wij van nature kinderen van de toorn, wij onderdanen van de duisternis, wij verblinden, verleiden en verleiders, hoe gaat het met ons, als wij met al onze gebondenheid in zonde, leugen, schande, boosheid, gemeenheid, wreedheid, trots, hoogmoed, eigenwaan, moord, kortom, met al de werken van de duivel in ons, in het licht en onder het oordeel van de Goddelijke waarheid komen? Maakt dan niet de getrouwe en rechtvaardige God Zijn woord waar? Worden wij dan niet verlost en bevrijd, en overweldigd door de macht van Zijn verlossende en bevrijdende genade en liefde?

En maakt het dan wel enig onderscheid, hoe lang wij geleefd hebben in die gebondenheid, en hoe lang wij de zoekende genade Gods hebben afgewezen, indien we nu eindelijk toch komen in het licht, dat wil zeggen in het gericht?

Is het dan niet altijd waar gebleken, wat de Meester reeds tot de Parizeer sprak: „Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren, want zij heeft veel liefgehad; maar die weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief." **Luk. 7: 47** Steeds is het heerlijk gebleken, dat wat bij ons openbaar werd, licht was; dat onze diepste gebondenheid verandert in de onbeschrijfelijkste vrijheid; uit de droevigste slavernij gingen we in tot de heerlijkheid van de vrijheid van de zonen van God.

Maar heeft onze God dan tweeërlei maat en gewicht, oordeelt Hij naar tweeërlei maatstaf, wanneer de ure van het gericht is gekomen? Velen vragen echter in onze dagen, of de poel van vuur en zwavel, de tweede dood, waarin de duivel wordt geworpen, niet de totale vernietiging betekend van hem en zijn metgezellen en zijn kinderen? Wij kunnen begrijpen, hoe men tot zulk een gedachte kwam, liever dan vast te houden aan de onverdragelijke, op niets gegronde, op dwaling gebouwde theorie van een eindeloos rijk van de duisternis onder Satans scepter, in nooit eindigende opstand tegen het rijk van het licht.

Ook kunnen we toegeven, dat bij zulk een totale vernietiging de weg open zou staan voor een verzoening van het overige geschapene, al was het dan een beperkte verzoening. We zouden dan in elk geval verder komen dan met de heersende kerkleer van het eindeloze rijk van de hel.

Doch, gelijk we reeds eerder hebben gezegd, we kunnen deze opvatting niet aannemen, omdat ze de Schrift niet voldoende recht geeft. Ze brengt onoplosbare moeilijkheden en ze zou ten slotte tonen, dat óf Gods wijsheid, of Zijn almacht, of de wil van Zijn liefde tot al Zijn schepselen niet volkomen was geweest. De leer van de vernietiging onderstelt een onoplosbare inwendige twee-strijdigheid in het wezen van God.

Want de Schrift getuigt, dat God al Zijn werken van eeuwigheid bekend zijn; God moet dus rekening hebben gehouden met alle mogelijkheden, die konden voortkomen uit het ontstaan en de ontwikkeling van het kwaad in de wereld.

Verder zegt de Schrift, dat al wat in hemel en op aarde bestaat, niet alleen *in* de Zoon is geschapen, maar ook *door* Hem en *tot* Hem. Indien het nu aan Gods almacht en liefde niet gelukt, al het geschapene ten volle aan de Zoon te onderwerpen, dan zijn we genoodzaakt te denken aan een mislukking van Gods oorspronkelijk voornemen.

Maar dat mogen we niet denken en dat is in strijd met een harmonische voorstelling van de God van de Schrift. Daarbij komt het, welbeschouwd, op hetzelfde neer, of de grote menigte

ten slotte een prooi wordt van de duivel en van de orthodoxe, eindeloze hel, of dat ze de prooi wordt van de totale vernietiging. In beide gevallen blijkt, dat God Zijn plan, dat Hij vóór de eeuwigheden heeft vastgesteld, niet heeft uitgevoerd.

Alleen het Evangelie van de algemene, volledige verzoening biedt een uitweg uit al deze moeilijkheden, een uitweg, waarbij geheel recht gedaan wordt aan de Schrift, ook waar ze spreekt van dood en verderf en hel en verdoemenis, zodat Gods heiligheid en straffende gerechtigheid in de gehelen omvang van de Bijbelse uitspraken onaangetast blijft, en toch, of liever juist daardoor, de almachtige liefde van God haar volkomen triomfen viert over alle vijandschap, leugen, dood en duisternis.

** *

Maar wanneer de tweede dood niet de vernietiging betekent, wat betekent hij dan?

Wij ontmoeten de uitdrukking alleen in de Openbaring aan Johannes, en daar zonder dat er een bepaling of verklaring aan wordt gegeven, dan alleen de vergelijking met de poel van het vuur. **Openb.20 14** Vooreerst vinden we het woord in de Brief aan de gemeente te Smyrna. **Hfdst.2: 11.** „Die overwint, zal van de tweede dood niet beschadigd worden." Daarmee is uitgesproken, dat die tweede dood leed brengt en leed betekent. En aangeduid wordt, al wordt het niet uitgesproken, dat dit leed zwaarder kan zijn dan dat van de eerste dood. Doch dat is een gevolgtrekking; gezegd wordt het niet ronduit.

Verder ontmoeten we het woord in **Hfdst. 20:6** „Over deze (die deel hebben aan de eerste opstanding) heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren." Daaruit zou men kunnen afleiden, dat de tweede dood wel macht heeft over degenen, die deel hadden niet aan de eerste, maar aan de latere opstandingen, waarop de Schrift ons wijst.

Zo wordt bijv. aan de inwoners van Sodom duidelijk beloofd, dat ze weer terug zullen keren tot hun vorigen staat, evenzo de inwoners van Samaria en die van Jeruzalem. **Ezech 41: 55** Wanneer we deze woorden nemen in hun eenvoudige betekenis, dan kunnen ze slechts betekenen een terugkeer tot het natuurlijke, aardse leven, gelijk bijv. ook geschied is met Lazarus, de jongeling te Naïn en het dochttertje van Jäirus. Deze zijn immers ongetwijfeld weer, dus voor de tweede maal, gestorven. Natuurlijk wordt dat tweede sterven niet gelijkgesteld met wat de Schrift noemt de tweede dood, al valt een zekere overeenstemming niet te ontkennen.

In allen gevalle mogen we wel verzekerd zijn, dat grote menigten van mensen, gelijk Sodom en Gomorra, uit de eerste dood zullen worden opgewekt tot een hernieuwd leven in het vlees; de opwekking van doden door de Heer en Zijn discipelen had immers Messiaansche betekenis; het waren bewijzen en voorbeelden van wat in grote maatstaf geschieden zal bij en na de wederkomst van de Heer

Maar dan ligt het voor de hand, dat een tweede sterven tot verscherping van de straf wel toegepast kan worden op zodanigen, op wie ook de opstanding uit de eerste dood niet de gewenste uitwerking heeft.

Daarbij verstaan wij ook beter, wat de Heer bedoelde, toen Hij tot de steden aan het meer Gennesareth zeide, dat het Sodom en Gomorra, Tyrus en Sidon verdraaglijker zou zijn in de dag van het oordeel dan hun. **Matth. 11: 22-24.**

Volle gerechtigheid zou immers ook vorderen, dat al die ontelbare geslachten, aan wie hij hun leven, alzo voor de eerste dood, het heil Gods niet is bekend gemaakt, door opwekking uit de dood in dezelfde gelegenheid werden geplaatst als de anderen, zodat het ook hun mogelijk wordt, in het vlees zijnde voor of tegen Christus te kiezen, gelijk alle andere sterfelijken.

De volgende vermelding van de tweede dood vinden we in **Openb. 20: 10**, waar de uitdrukking zelf niet wordt gebezigd, maar de zaak met een anderen naam wordt genoemd: „De duivel werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar het beest en de valse profeet zijn, en zij zullen gepijnigd worden, dag en nacht, in alle eeuwigheid.”

Daar in **vers 14** de tweede dood ook genoemd wordt de poel van het vuur, zo is het het beste, dat we op de beide woorden tegelijk onze aandacht vestigen.

We zien dan terstond, dat we bij de tweede dood, de poel van het vuur, niet hebben te denken aan vernietiging, want na een duizendjarig verblijf in de poel van het vuur bestaan het beest en de valse profeet nog en worden ze samen met de duivel, die hun nu wordt toegevoegd, overgegeven aan het oordeel van de pijniging alle eeuwigheden door.

Tegelijk valt het ook dadelijk op, dat we hier te doen hebben met het vuur, waarvan Jezus spreekt in **Matth. 25: 41**. „Gaaf weg van mij, gij vervloekten, in het eeuwige (het aiöon lange) vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is.”

Daarnaast plaatsen we nog. de apostolische uitspraken aangaande het eeuwige vuur, die we vinden in **Judas: 7 en 2 Petr.2: 6**, en waarin het vuurgericht, waardoor Sodom en Gomorra werden getroffen, als een Bijbels voorbeeld wordt voorgesteld van hetgeen we bij dit vuur te denken hebben. Uit deze samenvoeging, welke rust op de innerlijke overeenstemming van het besprokene, volgt nu van zelf het volgende:

1. Uit de vergelijking van **Judas: 7 en 2 Petr.2: 6 met Ezech. 41: 55** blijkt duidelijk, dat de pijn van het eeuwige vuur volstrekt niet als eindeloos moet worden gedacht. Want Sodom en Gomorra zullen uit dat eeuwige vuur weer worden hersteld tot hun vorige staat. Kan dat met hen geschieden, dan kan dat ook met andere schepselen van God, die in hetzelfde oordeel van het „eeuwige vuur" zich bevinden, vooral omdat bepaald gezegd wordt, dat die steden voorbeelden zijn van anderen.

2. Uit **Matth. 25:46** blijkt eveneens duidelijk, dat de eeuwige pijn, het vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is, volstrekt niet kan betekenen een louter kwellen en pijnigen zonder doel en zonder vrucht, want het woord, dat daar, door pijn is vertaald, betekent in werkelijkheid een scherpe, zware, smartelijke, maar doelmatige en tot verbetering bestemde tuchtiging. (*xólaais.*) In dat woord ligt niet de betekenis van vernietiging en evenmin van hopeloosheid, maar blijkbaar van eindelijke terechtbrenging, zij het dan ook langs de weg van zwaar lijden.

Daarmee is van alle overgeleverde voorstellingen over de aard en de betekenis van het eeuwige vuur, en dus van de tweede dood, aangetoond, dat ze niet houdbaar zijn, evenmin als het denkbeeld van de vernietiging van alle Goddelozen, mensen en engelen.

We moeten nog letten op een woord, dat we straks al hebben aangehaald, omdat daarin de poel van het vuur de tweede dood werd genoemd. We bedoelen **Open.20: 14**, waar we de merkwaardige woorden lezen: „De dood en het dodenrijk werden geworpen in de poel van het vuur, dat is; de tweede dood." Daaraan ging onmiddellijk vooraf: „En de zee gaf de doden, die in haar waren, en de dood en de hades gaven de doden, die in hen waren, en zij werden geoordeeld, een iegelijk naar zijn werken." **vs. 13**

Daar worden dus al de plaatsen, waar de doden worden bewaard, de zee en de onderwereld, (de hades, Or. de scheol, Uebr. in het Nederlandsch: het graf.) blijkbaar geheel ontledigd. Met andere woorden: alle graven worden geopend, alle doden worden er uit geroepen en teruggegeven aan het natuurlijke leven, waarin zij goed en kwaad hebben gedaan, en dan worden allen,

die de ingang in het eeuwige leven niet waardig worden gekeurd, overgegeven aan de tweede dood, de poel van het vuur.

Dat is de aanschouwelijk geschilderde gang van zaken, die ten slotte zeer eenvoudig is. Het komt op hetzelfde neer, als wat de Heer heeft geprofeteerd in **Joh. 5: 28, 29**. „De ure komt, in welke allen, die, in de graven zijn, zijn stem zullen horen en zullen uitgaan, die het, goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis." (des oordeels, *Gr.*)

Dat had ook Paulus in het oog, toen hij voor den stadhouder Felix getuigde: „hebbende hoop op God, welke dezen ook zelf verwachten, dat er een opstanding der doden wezen zal, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen." **Hand. 24: 15**. Bij dit woord van de apostel is het opmerkelijk, dat niet alleen de opstanding van de rechtvaardigen, maar ook die van de onrechtvaardigen voor de apostel een zaak is van *hoop op God*, terwijl naar de gewone opvatting de opstanding der onrechtvaardigen niets anders dan hopeloosheid zou betekenen. 't Is immers ook niet begrijpelijk, waartoe God de Goddeloozen nog zou opwekken, indien ze dadelijk bij hun dood zich reeds bevinden in de hel, in de plaats van de pijniging. Evenzo is het niet te verstaan, hoe het de inwoners van Sodom en Gomorra, van Tyrus en Sidon verdragelijker zou zijn in de dagen van het gericht dan die van Chorazin, Kapernaüm en Bethsaida, indien allen, die in ongeloof en Goddeloosheid sterven, niets anders wacht dan de eindeloze hellepijn.

Daarbij blijven wij indachtig, dat al die Israëlitische steden, waar tevergeefs het heil Gods in Christus was verschenen, slechts een deel uitmaken van dat volk, dat door de profeten herhaaldelijk met Sodom en Gomorra werd vergeleken, **Jes. 1: 10; Jer. 23: 14; Klaagl. 4: 6; Openb. 11: 8** voor wie echter de Goddelijke belofte geldt; „Geheel Israël zal zalig worden; God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn." **Rom. 11: 26, ;52**

Ook vergeten wij niet, dat de Heer zelf de dochteren van Jeruzalem, over wie Hij weende en weeklaagde, de stellige toezegging deed: „Gij zult mij voortaan niet zien, totdat gij zeggen zult: Gezegend is Hij, die komt in den naam des Heeren!" **Matth. 23: 39**

Dat wordt ook bevestigd door het laatste boek van de Bijbel, waar wij lezen: „Alle oog zal hem zien, ook degenen, die Hem doorstoken hebben, en alle stammen des lands (wat men evengoed lezen kan als: alle geslachten der aarde) zullen over Hem rouw bedrijven." **Openb. 1: 7**

Doch dat kan alleen geschieden, wanneer zij, gelijk wij boven zagen, naar het woord van de Heer uit hun graven zullen komen en Hem zullen aanschouwen volgens **Zach. 12: 10-14.**

Uit dat laatste profetische woord, waarvan **Openb.1: 7** blijkbaar een korte samenvatting is, blijkt voldoende, dat de rouw, waarover gesproken wordt, niet een klacht is van wanhoop en vertwijfeling, maar dat ze geschiedt ten gevolge van de uitstorting van de Geest van der genade en van de gebeden over het huis van David en de inwoners van Jerusalem.

Zo hangen alle Bijbelse uiteenzettingen over dit grote en ernstige onderwerp samen, op een wijze, dat er nergens een breuk is te ontdekken, en uit welke, indien men de Schrift alleen met de Schrift vergelijkt en verduidelijkt, helder blijkt, dat ook de opstanding des gericht's (Opstanding der verdoemenis. Maar het woord *xylois*, dat 300 jaren geleden door verdoemenis werd vertaald, betekent in het tegenwoordige Nederlands: gericht, oordeel. Verdoemen is veroordelen. Zie bijv. Jes.LIV: 17.(Vert.)) volstrekt niet die toestand van hopeloosheid is, die de kerkleer ons sedert de dagen van Augustinus heeft getekend.

* * *

Wanneer we nu nog eens terugkomen op de boven reeds kort besproken uitspraak van de Schrift, dat de dood als de laatste vijand tenietgedaan wordt, dan zien we, dat alle andere vijandschap in het groot heelal, bij zichtbare en onzichtbare wezens, bij tronen, heerschappijen, overheden en machten eerst vernietigd moet zijn, voor de dood aan de beurt komt.

Nu is het duidelijk, dat de hoofden van alle vijandschap, de aanvoerders van alle opstand tegen God en Christus, hun oordeel hebben gevonden in de tweede dood, in de poel van het vuur. Die poel van het vuur nu wordt zeer beslist een „dood" genoemd, de „tweede dood."

Ook is ons duidelijk geworden, dat alle menselijke graven verlaten zijn, en dat er geen andere doden meer zijn dan die, welke in de tweede dood, in de poel van het vuur, zijn geworpen, die getroffen zijn door het scherpste oordeel, dat in de Schrift genoemd wordt, een oordeel, dat bereid was voor de duivel en zijn engelen.

Daaruit kan ook de eenvoudigste lezer van de Schrift duidelijk weten, dat het ontledigen van het dodenrijk, van de zee en van de graven, wier inhoud voor een deel, en misschien voor het grootste deel, in de tweede dood kwam, onmogelijk kan worden beschouwd als de vernietiging van de dood, die door de Schrift de laatste vijand wordt genoemd. Want de werkzaamheid van deze

tweede dood krijgt haar grootste uitbreiding juist daardoor, dat de graven worden ontledigd. (door opstanding.).

Ook wordt ons niet gezegd, dat de vijandige gezindheid van degenen, die in de poel van het vuur werden geworpen, op het ogenblik van hun ingang in de tweede dood ophoudt. Dat blijkt wel uit het geval van het beest en de valse profeet, die zich reeds duizend jaar in de poel van het vuur bevinden, als Satan tot hen wordt gebracht

.

Ook wordt van Satan (en zijn engelen, en misschien ook van de twee andere zo-even genoemde werktuigen van zijn boosheid Op aarde) duidelijk gezegd, dat zij zullen worden gepijnigd dag en nacht in alle eeuwigheid, also gedurende verschillende aionen (Toch mogen we opmerken dat in de Schrift het woord aioon soms wordt gebruikt voor betrekkelijke korte aionen. Zo bad Jona in het ingewand van de vis; ik was nedergedaald tot de gronden der bergen de grendelen der aarde waren om mij henen in eeuwigheid. En die eeuwigheid duurde slechts drie dagen en drie nachten.. Vast staat dus, dat Satan en zijn engelen worden onderworpen, dat zijn vijandige heerschappij in de hemel en op de aarde, onder engelen en mensen haar einde vindt, doordat hij met de zijnen in de tweede dood komt als een, die overwonnen en geoordeeld is, die voortaan geen kwaad meer kan, die een machteloze prooi is van de dood. Daarmee is echter nog niets gezegd over zijn inwendige verandering van een vijand van God en Christus in een vrijwillige aanbieder, een herstelden „Zoon van God," gelijk hij van de aanvang was.

Ezech. 28: 12-14

* * *

Voor wij op die vraag verder ingaan, zij hier eerst gewezen op een profetisch woord in het boek van de Psalmen, waarin naar onze mening zeer belangrijke trekken worden getekend van Goddelijke gerichts- en genadegedachten, die ons hier te pas komen. Wij bedoelen **psalm.82 6 7**; het oordeel Gods over hen, tot wie het woord geschiedde: „Ik heb gezegd: Gij zijt Goden (Elohim) en gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten; nochtans zult gij sterven als een mens, en als een van de vorsten zult gij vallen."

Het is hiervoor ons de vraag, of degenen, die hier als Elohim worden toegesproken, gewone mensen zijn of hogere wezens, engelen, of – naar wij menen, beide Met andere woorden: deze Psalm spreekt over menselijke rechters, die onrecht oordeelden en het aangezicht van de Goddelozen aannamen, zodat de fondamente van de aarde wankelden. En nu is het de vraag, of wij achter deze rechters andere wezens moeten zien, aan wie door God in de zaken van de wereld macht en overheidsgezag is

toegewezen, en die daarover ook aan God rekenschap zullen moeten geven.

Tot rechtvaardiging van de opvatting, dat in de Bijbel achter menselijke persoonlijkheden hogere wezens uit de engelenwereld moeten worden gedacht, zijn voldoende voorbeelden te vinden, Wij wijzen o. a. op **Jes. 14**, waar in het profetische gezichtsveld achter de koning van Babel zeer duidelijk Satan te herkennen is, die hier de morgenster, de zoon des dageraads, wordt genoemd. **va. 12** Hetzelfde geldt van de aangrijpende schildering, die ons in **Ezech. 26 11: 12** vlg. wordt gegeven over de val van de gezalften, overdekkende cherub, waarmee stellig niet alleen de koning van Tyrus kan bedoeld zijn, maar hij, die in de Schrift op andere plaatsen de overste en de God van deze wereld wordt genoemd.

Iets dergelijks doet immers de geest van de profetie in een reeks van typische personen, die zowel Christus als de Antichrist aanduiden. Daarom heeft ook deze opvatting van de dubbele zin van dit Psalmwoord een goede, Bijbelse grond.

Wanneer dit woord zich niet alleen wendt tot de menselijke rechters, maar ook tot de hogere machten, die volgen **Ef. 21: 2** de leiding hebben in de aangelegenheden van deze wereld, dan krijgen deze woorden, in het bijzonder het vonnis, een zeel merkwaardige betekenis, die we hier niet uit het oog moeten verliezen, vooral omdat ze evenzeer voorkomt in de zo-even aangehaalde woorden van Jesaja en Ezechiël.

Dat vonnis luidt: „Ik heb wel gezegd: Gij zijt Goden, en gij zijt allen zonen des Allerhoogsten; nochtans zult gij sterven als een mens, en als een van de vorsten zult gij vallen.”

Wanneer dit vonnis alleen betrekking heeft op menselijke rechters, dan heeft het eigenlijk geen zin. Maar wanneer het gericht is tegen hem, die het geweld van de dood heeft gehad en daarvan duizenden jaren lang een moorddadig gebruik heeft gemaakt, dan krijgt het een geheel andere betekenis.

Zo richt zich immers ook bij de profeet Jesaja het woord van de Heer met spot en hoon tot de vermetelen zoon van de dagenraad, die in zijn hart zeide: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden, – tot hem wordt gezegd: „Ja, in de hel (de sjeel, het dodenrijk) zult gij neder gestoten worden.” **Jes 14: 13 15.**

En bij Ezechiël wordt tot de koning van Tyrus gezegd: „Ik heb u op de aarde neder geworpen (men leze **Openb. 12: 9**) ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld om op u te zien ... ik heb een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u

heeft verteerd, en ik heb u gemaakt tot as op de aarde voor de ogen van al degenen, die u zien." **Ezech. 28: 17, 18** Tegenover zulke verklaringen van de Schrift hebben onze dogmatische zwarigheden, ontstaan uit filosofische gevolgtrekkingen, alsof Satan niet zou kunnen sterven, eenvoudig niets in te brengen. Wanneer de Schrift zegt, dat ook de moordenaar van den beginne een prooi van de dood wordt en dat hij tot as zal worden, dan geschiedt het, wat ook de mensen zeggen.

En waarom zou hij niet kunnen sterven? Volgens de Schrift heeft hij het vermogen, zich, om zijn doel te bereiken, te bedienen van de lichamelijke van een der lagere schepselen Gods, de slang, en dat niet alleen, maar er staat ook van hem geschreven, dat hij persoonlijk bezit nam van de verrader, de zoon van het verderf: „toen voer de Satan in hem," niet een ondergeschikte engel of demon. **Joh. 13: 27**

Ons wordt niet medegedeeld, of hij weer uit Judas is uitgevaren, voor deze zichzelf doodde. Is dat niet geschied, dan heeft Satan toen reeds iets moeten smaken van de bitterheid van de dood, die hij zelf heeft veroorzaakt en waarvan hij zelf de schuld draagt.

Voorts laat de Schrift ons nog beslist verwachten, dat er later nog een andere „zoon van het verderf" zal komen, wie Satan zijn kracht en zijn troon en grote macht zal geven. **Openb. 13: 2** En met deze zal hij hetzelfde lot delen: beide worden geworpen in de poel van het vuur, de tweede dood.

Maar indien Satan en zijn engelen kunnen sterven als mensen, dan kunnen ze ook als mensen worden opgewekt. Tegen die gevolgtrekking zal op grond van de Schrift niets ingebracht kunnen worden

***

Maar nu komt de belangrijke vraag: "Waartoe dient in het Goddelijk plan deze tweede dood, de poel van het vuur?"

Want dit kunnen we wel van te voren vaststellen: zonder bedoeling is de tweede dood evenmin als de eerste. Dat blijkt wel hieruit, dat hij de tweede *dood* heet, dat hem dus in de Schrift dezelfde naam wordt gegeven als aan de bezoldiging van de zonde.

De Schrift nu is in het geven van namen veel zorgvuldiger dan wij mensen. Bij haar beduidt de naam het wezen. Indien we dus uit de naam willen besluiten tot het wezen en de Goddelijke bedoeling van de tweede dood, dan hebben we geen beter en veiliger weg dan na te gaan, welke dienst in 't algemeen de

dood te verrichten heeft in Gods bemoeienissen met de mensheid.

Daarbij is het overbodig en nutteloos, te zoeken bij een andere bron van kennis of wetenschap. Want wat weet menselijke wetenschap en filosofie tot op de huidige dag over het wezen en de betekenis van de dood? Hij blijft immers voor een geschapen geest een ondoorgrondelijk mysterie. Alleen de geest van de waarheid kan ons hierover inlichten door de onbedrieglijke openbaring van het geschreven woord.

En dan wijst ons de Schrift op twee onweersprekelijke feiten; Ten eerste, dat dood en zonde onafscheidelijk bijeen behoren, als gevolg en oorzaak. Alleen door de zonde is de dood in de wereld gekomen. Maar de zonde, ook dat zegt de Schrift, is het werk van Satan. Hij is de leugenaar vanaf het begin en de moordenaar vanaf het begin.

Ten tweede, dat de Zoon van God gekomen is, opdat Hij de werken van de duivel verbreken zou. Daartoe is Hij van God tot zonde gemaakt, opdat Hij door Zijn dood, die Hij gestorven is voor de zonde van de gehele wereld, hem zou teniet doen, die het geweld van de dood had, dat is de duivel. Hij is de verzoening, het zoenoffer, voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor die van de gehele wereld, dat wil zeggen voor de zonden van allen, die ooit gezondigd hebben, zonder enige uitzondering. Gelijk geschreven is, dat het het welbehagen van de ganse volheid was, in Hem te wonen en dat alles door Hem verzoend werd tot Hem zelf, beide dat in de hemel en op de aarde is, doordat Hij vrede maakte door het bloed Zijns kruises. (Kol. 1:20.)

Maar daarnaast staat het andere Bijbelse feit, dat God alles onder de zonde en dus onder de dood besloten heeft. Want daardoor alleen is het mogelijk geworden, dat de Zoon van God door Zijn dood, die Hij om de zonde wil gestorven is, hem volkomen teniet zou doen, die het geweld van de dood had, de duivel. of zoals Paulus het zo aanschouwelijk zegt, dat Hij de overheden en de machten in het openbaar heeft tentoongesteld en door het kruis over hen heeft getriomfeerd. **Kol. 2: 15.**

Dien overeenkomstig verklaart ook de Hebreërbrief, dat Christus door de genade van God voor allen de dood smaken zou, en juist vanwege het lijden van de dood, met heerlijkheid en eer gekroond zou worden. **Hebr. II : 9** (De volgorde van de woorden is in deze tekst, in de Statenvertaling niet juist. In het oorspronkelijk staat: Maar wij zien Hem, die een weinig minder dan de engelen geworden is, Jezus, vanwege het lijden van de dood met eer en heerlijkheid gekroond.)

Nu is het echter openbaar, dat toch ook Zijn gelovigen het sterven niet gespaard wordt; de Schrift spreekt zelfs zeer

duidelijk van de gemeenschap Zijns lijdens en het gelijkvormig worden aan Zijn dood.

En Paulus zegt in **Fil. 1**, dat voor hem, wien het leven Christus is geworden, het sterven gewin is. Het lijdt dus geen twijfel, dat in de Goddelijke opvoedkunde .zelfs de dood, deze besliste vijand, onder zekere omstandigheden geroepen kan worden om zeer gewichtige en belangrijke diensten te bewijzen. En dat niet eens altijd op het terrein van de welwillende opvoedkunde, maar ook op dat van het strenge recht.

Wij herinneren slechts aan het schokkende oordeel over Ananias en Saffira, en aan het gericht, dat Paulus in de naam en de kracht van de Heer voltrok over de zondaar te Korinthe: hem over te leveren aan Satan tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden zou worden in de dag van de Heer Jezus. **1 Kor. 5: 5)**

En aan een dergelijk vonnis over Hymeneüs en Alexander, die hij overgaf aan Satan, opdat zij zouden leren, niet meer te lasteren. **1 Tim. 1: 20**

Maar hebben we dan geen recht tot de gevolgtrekking, dat in het opvoedingsplan van onze God ook de tweede dood een dergelijke tuchtigende en terechtbrengende bedoeling heeft? Het tegendeel kan uit de Schrift niet worden beweerd.

Wanneer men leert, dat de tweede dood vernietiging betekent, of dat hij geen andere bedoeling heeft dan eindeloos», geheel doelloze straf, dan leert men dat op grond van dogmatische meningen, die men uit de Schrift niet kan bewijzen, 't Is niets dan een dogmatische bewering, wanneer men zegt, dat de tweede dood niet tenietgedaan kan worden, 't Is enkel dogmatische bewering, wanneer men zegt, dat uit de tweede dood geen redding mogelijk is.

We menen beslist te mogen aannemen, dat de tweede dood geen uitzondering vormt op de andere middelen van straf en tuchtiging, die God gebruikt; dat ook hij dienstbaar is aan Gods gedachten van heil en herstel, maar nooit een onoverwinnelijke hindernis kan zijn voor Gods eeuwige liefdegedachten.

Wanneer wij dat belijden, dan zal iedereen toestemmen, dat wij van de verschrikkingen van de tweede dood niets wegnemen, dan alleen zijn oneindigheid, welke de mensen hem hebben toegedicht, en waardoor hem een macht wordt toegeschreven, die de macht van God in Christus voorgoed kan tegenstaan, en die Gods uitgesproken wil, dat alle mensen zalig zullen worden, inderdaad verijdelt.

Het is en het blijft vreeslijk, te vallen in de handen van de levenden God, want omdat God liefde is, is Hij ook een verterend vuur. Daarom ook is de hel van het vuur het laatste, sprekende bewijs van Gods ondoorgrondelijke liefde, die met Zijn schepselen tot aan de uiterste grens van dood, verdoemenis en verderf gaat, liever dan ze te laten in zonde, vijandschap en verwijderdheid van God.

* * *

Men denkt toch eens rustig en nuchter na. Volgens de Schrift heeft de duivel het geweld van de dood. Maar de Schrift zegt ondubbelzinnig, dat er ook voor hem een dood bestaat, die aan al zijn valse hoogheid en zijn aangematigde heerschappij voorgoed een einde maakt, zoals we dat bij de profeten Jesaja en Ezechiël hebben gelezen

.
Het is heel duidelijk, dat hij niet de macht heeft over de tweede dood; integendeel, die heeft macht over hem. Wie bezit dan de macht over de tweede dood? Wie beschikt daarover, wie bedient zich daarvan? Is de gedachte mogelijk, dat de tweede dood uit zich zelf of in zich zelf een Gode vijandige macht kan zijn, die beletten kan, dat Gods eigen liefdegedachten tot uitvoering komen? Is de gedachte mogelijk, dat God een wezen niet meer bereiken kan, wanneer Hij het in Zijn heilige liefde heeft overgegeven aan de verschrikkingen van de tweede dood?

En Hij zelf heeft, volgens de uitspraak van Zijn geliefden Zoon, dit vuur bereid voor de duivel en zijn engelen! Kan Hij dat hebben gedaan uit andere motieven, dan die gegrond zijn in Zijn volkomen wijsheid, Zijn heilige liefde en Zijn vlekkeloze gerechtigheid?

De bereiding van dat vuur zou dan willen zeggen, dat God opzettelijk aan het werk van Zijn liefde een onoverkomelijke grens heeft gesteld. God, die wil, dat alle mensen zalig worden, dat allen tot kennis van de waarheid komen, moet dan tegelijk hebben gewild, dat de uitvoering van de wil van Zijn liefde voor een groot getal van Zijn schepselen nooit mogelijk zou zijn.

Kan Gods wil zó met Gods wil in strijd zijn? Wat moeten wij denken van de eeuwige, heilige en waarachtige God?

Laat men niet zeggen, dat dit Gods schuld niet is, maar de schuld van Zijn onwillige, weerspannige, onverbeterlijke schepselen, die de uitvoering van Gods liefdegedachten beletten. Dat verandert niets aan het vreeslijke dilemma, dat lost de tegenstrijdigheid in het Goddelijke wezen niet op. Want indien God opzettelijk schepselen heeft geschapen, die

Zijn liefdewerk zouden kunnen verhinderen, dan kan God niet tegelijk willen dat alle mensen zouden zalig worden. Dan krijgt het strengste, huiveringwekkendste Calvinisme gelijk, dat God van alle eeuwigheid het grootste deel van Zijn schepselen voorbeschikt heeft tot de onveranderlijke eeuwige verdoemenis. Dan is de consequentie, te zeggen, dat er in de hel kleine kindertjes zijn van een span lang!

Maar laat men dan ook zo consequent en zo eerlijk zijn als het strenge Calvinisme vroeger was, en dan predike men niet langer, dat God gedachten van de vrede heeft met een verloren wereld. Beide tegelijk kan niet waar, kan niet mogelijk zijn.

De leer daarentegen, dat God al het geschapene verzoent en onder één hoofd, Christus, samenbrengt, brengt tegelijk de verzoening tussen de twee hoofdrichtingen van de gelovige Protestantse theologie. Met het Calvinisme houden we vast aan de *gratia irresistibilis*. (onweerstaanbare genade.) Maar wij breiden uit tot allen, wat het Calvinisme inconsequent beperkt tot de uitverkorenen. En aan de anderen kant houden wij even sterk vast aan de *gratia u'niversalis*, (algemene genade) die wij echter niet vijandig plaatsens tegenover het Calvinisme, maar die wij met de Calvinistische *gratia irresistibilis* samenvoegen tot een gelukkige verbintenis, tot ere van God de Vader.

* * *

Wij willen in dit verband wijzen op het woord, dat Petrus zegt van het vuurgericht, waardoor de hemelen met een gedruis zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken, die daarin zijn zullen verbranden. **2 Petr. 3: 10**

Voorzover wij de Schrift kennen, is dat het meest uitgebreide gebruik, dat God op de dag van de Mensenzoon zal maken van Zijn „verterend vuur.“ Wie de Bijbel gelooft, zal zich geen ogenblik bedenken, wanneer hem wordt gevraagd: „Waartoe moet die kolossale wereldbrand dienen?“ Hij zal dadelijk antwoorden: „Wij verwachten naar Zijn belofte nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont.“ Wie hét woord van de Heer waarheid is en geen ijdele fantasie, die zal erkennen, dat dit Goddelijke vuur dient tot vernieuwing en herstel. Maar indien God zulk een algemeen vuurgericht dienstbaar kan maken aan de verlossing en bevrijding en verheerlijking van een schepping, die onder het oordeel van de dood en van de duisternis ligt, zodat uit die wereldbrand als resultaat een nieuwe hemel en een nieuwe aarde ontstaat, waarom zouden we dan niet geloven, dat God op dezelfde grootse wijze ook het vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is,

met even heerlijk resultaat doet dienen tot Zijn grote herstellingswerk?

***

Maar we hebben nog niet het laatste antwoord gegeven op de vraag, die ons zo zeer bezig houdt; Hoe en waardoor wordt de dood, de laatste vijand, teniet gedaan? Aanwijzingen en wenken, waaruit we de grondlijnen kunnen zien, hebben we reeds niet weinige gekregen. Eén ding hebben we duidelijk verstaan, dat de duivel, de moordenaar vanaf het begin, dan niet meer de macht van de dood zal hebben, daar hij zelf het hulpeloze offer, de welkome buit van de tweede dood zal zijn. Dan blijft, dus alleen nog de Almachtige God te vrezen, die beide, ziel en lichaam, kan verderven in de hel. **Matth. 10 : 28** Maar is de tweede dood, de poel van het vuur, geen zelfstandige, onafhankelijke macht, welke zelfs door de Almachtige niet kan worden terzijdegesteld, dan zal toch ook waarheid blijken, wat reeds vroeg geschreven werd: „De Heer doodt en maakt levend, Hij doet ter helle (in het dodenrijk) nederdalen en Hij doet weder opkomen." **1 Sam. 2 : 6** En wederom: „Gij doet de mens wederkeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, gij mensenkinderen." **Psalms 90 : 3** Het is haast niet te begrijpen, hoe ook bij mensen, die de Schrift geloven, de gedachte zo sterk is geworden, dat er één vorm van dood zou zijn, waar ook de Vorst van het Leven machteloos tegenover zou staan; dat God een vuur heeft ontstoken, 't welk Hij zelf niet meer zou kunnen blussen. Want te zeggen, dat de Schrift zelf dat vuur „onuitblusselijk" noemt, heeft even weinig zin, als wanneer men wilde zeggen, dat God de sterren van de hemel niet zou kunnen tellen, omdat de Schrift immers zegt, dat ze ontelbaar zijn.

Of dat Hij Zelf Zijn gedachten en gerichten en wegen niet kon verstaan, omdat de Schrift ze ondoorzoekelijk en onnaspeurlijk noemt!

En de oplossing van het gehele vraagstuk is zo eenvoudig en vanzelfsprekend. Aan de hand van de Schrift kunnen we ons geen andere wijze van vernietiging van de dood, ook in zijn scherpste gedaante als tweede dood, denken dan door de grote centrale daad van God, door de opwekking van alle doden. Gelijk geschreven staat: „Wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijke aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijke aangedaan hebben, dan zal het woord geschieden, dat geschreven is: Dood, waar is uw prikkel? Dodenrijk (hades, hel, tweede dood) waar is uw overwinning?" **1 Kor. 15 : 54, 55**

Men zal ons hier stellig verwijten, dat wij zo maar de hades en de hel op één lijn plaatsen, terwijl de kerkelijke

dogmatiek zeer beslist onderscheid maakt tussen deze twee. Wij loochenen natuurlijk dat onderscheid niet, maar wij moeten er toch op wijzen, dat dit een onderscheid is in graad, niet in wezen; dat ook de tweede dood een dood is, immers die naam draagt hij in de Schrift

.
Men stelle zich de tweede dood zo vreeslijk, zo geweldig, zo verderfelijk, zo vijandig, zo ontzettend voor als men kan, toch zal men hem geen anderen aard kunnen toeschrijven, dan de Schrift hem geeft, waar ze hem eenvoudig „dood" noemt. Daarmee is zo duidelijk mogelijk uitgesproken, dat hij het tegendeel is van het leven. En daarmee is tevens vastgesteld, dat zo hij ooit tenietgedaan zal worden, dit slechts geschieden kan, doordat hij verslonden wordt in het onvergankelijke leven in Christus Jezus, den Eerstgeborene aller creatuur, den Eerstgeborene uit de doden. **Kol.1 : 15,18**

Wij hebben alzo gezien, dat de tweede dood geen vernietiging kan betekenen. Ook hebben we aangetoond, dat alle andere vijanden van God en Zijn Christus vóór hem moeten worden omdat hij anders niet kan worden genoemd de laatste vijand, die tenietgedaan wordt. Dan blijft in het ganse wijde heelal deze ene vijand, de tweede dood, de poel van het vuur, nog te vernietigen. Maar God heeft de vijanden, dus ook deze laatste, aan de voeten van Zijn Zoon onderworpen. En deze heeft tot dusver alle vijanden onderworpen, en Hij heeft zelfs Satan, die de macht van de dood had, in de poel van het vuur. geworpen, en daarmee aan alle wel georganiseerde vijandschap, die in het heelal sedert duizenden na jaren woedde, voorgoed een einde gemaakt.

Alle macht van verblinding en verleiding is volkomen en voor altijd tenietgedaan: Satan zelf is immers in de poel van het vuur, als een machteloze, onttroonde, vernietigde tiran, geoordeeld, onschadelijk gemaakt in het voor hem bereide vuur.

Maar zo zeker hij een prooi van de dood kan worden, ondanks alle filosofische dogmatiek, even zeker kan hij ook, verootmoedigd en verslagen door het oordeel van het vuur, een buit worden van het overgankelijke, onverwoestbare leven, dat in het Evangelie Gods aan het licht is gebracht. Want het leven is verschenen. En het leven is machtiger dan de dood. Jezus is de Overwinnaar. Hij gebiedt en beschikt ook over de tweeden dood, de poel van het vuur. Ook dat werktuig moet Hem dienen bij Zijn grote plannen van vernieuwing en verlossing. Hem zullen alle engelen Gods aanbidden. Want de dood is verslonden tot overwinning.

3 De Zoon aan de Vader onderworpen.

„Doch wanneer Hij zegt, dat hem alle dingen onderworpen zijn, zo is het openbaar, dat Hij uitgenomen wordt, die hem alle dingen onderworpen heeft. En wanneer hem (den Zoon) alle

dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien, die hem alle dingen onderworpen heeft." **1 Kor. 15 : 27, 28**

Deze woorden geven een blik in de hoogten en diepten van Goddelijk werken en besturen, die ons brengt tot verbazing en aanbidding. Wilden we trachten, voor ons natuurlijk verstand aannemelijk te maken, alle veranderingen en gebeurtenissen, die tot zulk een resultaat leiden, we zouden niet slagen. Dat zijn dingen, die geen oog nog heeft gezien, geen oor gehoord, die in geen mensenhart nog niet zijn opgekomen, maar die God bereidt heeft voor degenen, die Hem liefhebben en die Hij ons geopenbaard heeft door Zijn Geest, **1 Kor. 2: 9, 10**. Ze behoren tot wat Paulus samenvat in dat grote woord: „Alles is het uwe, doch gij zijt van Christus, en Christus is van God." **1 Kor. 3 : 22, 23**

Daarom kan ook een kind van God niet zonder grote schade voor zichzelf zich onttrekken aan het verzinken in deze „diepten Gods," welke alleen de Geest van God kan onderzoeken en voor onze aanbeddende geest ontsluiten,

Wij, die geestelijk zijn, mogen met matig vertrouwen de stoute gevolgtrekkingen nagaan, die de apostel hier maakt uit de woorden van de achtsten Psalm. Het is immers duidelijk, dat hij door de Heiligen Geest uit het Psalmwoord door eenvoudige gevolgtrekking een gedachten reeks afleidt, die de Geest de Psalmist nog niet gaf uit te spreken. Een voorbeeld onder vele, hoe de openbaring van de Schrift zich groeiend ontvouwt en ontwikkelt, en hoe de Schrift haar eigen beste uitlegster is

Er bestaan blijkbaar in het levende woord van God openbaringen, die eerst zich tonen als onaanzienlijke knopjes, waarop nauwelijks gelet wordt, omdat ze nog als 't ware onder de schors verborgen zijn. Doch wanneer de tijd gekomen is, dan botten ze uit en ontvouwen hun schoonheid en hun geur voor onze verbaasde geest

* * *

Welke is nu de gevolgtrekking, die de apostel afleidt uit het woord van de achtsten Psalm? Deze, dat er één enkele uitzondering bestaat op dat alles, dat de Vader de Zoon heeft onderworpen, en die uitzondering is de Vader Zelf. Dat is opmerkelijk.

Want wat reden had de apostel, om hier te spreken over een uitzondering? Dat kan geen andere geweest zijn, dan deze, dat

de Heilige Geest elke gedachte, alsof er nog een andere uitzondering mogelijk zou zijn, van te voren beslist wilde afwijzen.

Want de apostel zegt zelf van de enige uitzondering, die hij maakt, dat ze „openbaar” is, dat ze vanzelf spreekt. Maar wanneer ze vanzelf spreekt, dan behoeft er toch niet op gewezen te worden: niemand zou toch op de gedachte komen, dat de Vader aan de Zoon onderworpen zou worden.

Wanneer evenwel er de grootste nadruk op zou worden gelegd, dat al het geschapene, het zichtbare, en het onzichtbare, zonder uitsondering aan de Zoon zal worden onderworpen, dan kon dat niet krachtiger geschieden, dan door te wijzen op deze éne „openbare,” vanzelfsprekende Want indien er ergens nog iets of iemand was behalve dan de Vader— die zich ten slotte zou kunnen onttrekken aan de gezegende heerschappij van de Zoon, dan kon en dan mocht het hier niet verzwegen worden, waar de ene „openbare” uitzondering wordt genoemd.

Nu is het echter bekend,, dat er volgens de overgeleverde Christelijke leer een groot aantal „openbare” uitzonderingen moeten worden aangenomen; immers men beweert, dat de duivel en zijn engelen, het beest en de valse profeet, en allen, die in bewuste en hardnekkige vijandschap tegen God en Zijn Christus ter helle gevaren zijn, nooit, in alle eeuwigheid niet, hun woedende en wanhopige en machteloze vijandschap zullen opgeven en nooit de scepter van de Zoon zullen kussen.

De logische, dogmatische noodzakelijkheid van de leer van de eeuwige verdoemenis: de leer, dat talloze schepselen Gods in openlijken haat tegen God zullen volharden in alle oneindigheid, is .te begrijpen, wanneer men uitgaat van zekere filosofische en theologische onderstellingen. Maar ze is niet Bijbels te rechtvaardigen; ze is niet in overeenstemming te brengen met het geheel van de Goddelijke openbaring in de Schrift.

** *

Maar, zo zegt men, zij, die de eeuwige verdoemenis leren, zowel als zij, die menen, dat de goddelozen ten slotte vernietigd worden, houden toch allebei vast, dat het resultaat van de wereldontwikkeling geen ander kan zijn, dan dat ten slotte alles onderworpen wordt aan de volstreekte heerschappij van de Zoon van God. De opperhoogheid van Christus wordt immers in deze beide kringen niet aangetast. Voor hen, die de vernietiging van Satan en zijn aanhangers en slachtoffers prediken, is dat natuurlijk alleen daardoor mogelijk dat volgens hen de Zoon van God van Zijn onoverwinnelijke almacht geen gebruik maakt om te richten en te redden, maar om te

richten en te verdelgen, om het leven te ontnemen, dat God Zelf heeft gewild en gegeven. Dan zou dus de Zoon van God niet zijn gekomen, om de werken van de duivel, maar om hem zelf te verbreken. Maar daarbij blijft de moeilijke vraag, waarom Hij dat dan niet heeft gedaan vóór de schepping van de mens.

Eén ding willen wij toegeven: de gedachte, dat ten slotte de bozen vernietigd worden, is voor het Christelijke en menselijke denken minder afstotend en gruwelijk dan de orthodoxe mening, dat de onoverwinbare almacht van de verhoogde Heer zich jegens het grootste deel van de schepselen, die in Hem en door Hem en tot Hem zijn geschapen, niet anders toont dan in een ontzettende, onveranderlijke, tot geen verbetering dienende marteling van lichaam en ziel.

Dan moet wel de verlost mensheid door de gewoonte gevoelloos worden; anders ten minste zal de kreet van de harten nooit verstommen, dat die werking, waardoor Hij alle dingen Zichzelf kan onderwerpen, toch beperkt mocht zijn. **Fil. 3: 21** Dan kunnen we ons voorstellen, dat aan miljoenen medelijdende harten zich de smeekbede ontwingt: „Dan liever vernietiging, als het mogelijk is, Vader!”

Maar wat zegt de Schrift van de aard van deze onderwerping? Het woord „onderwerpen” wordt in deze enkele regel niet minder dan vijfmaal gebruikt in verschillende uitdrukkingen. De vraag is, of dat geschiedt in verschillende, bijna tegenovergestelde betekenissen.

Vooreerst wordt van de Vader gezegd, dat Hij de Zoon alles *onderwerpt*; de Vader Zelf wordt dan genoemd als uitzondering bij deze *onderwerping* aan de Zoon

.

Vervolgens wordt gezegd, dat met deze enige uitzondering alles eenmaal dan Zoon *onderworpen* zal zijn.

Eindelijk wordt van de Zoon gezegd, dat Hij Zichzelf *onderwerpen* zal dien, die Hem alle dingen *onderworpen* heeft

.

Waar hetzelfde werkwoord zo vaak wordt gebruikt, en stellig met opzet – het kon ook wel anders uitgedrukt worden – daar kan het niet moeilijk zijn te verstaan, of het woord alle vijf malen hetzelfde betekent; of dat het twee keer de betekenis heeft en de andere drie malen een geheel verschillende.

Ieder normaal denkend mens, zelfs al is hij geen kind van God, zal erkennen, dat bij de (alleen maar gedachte) onderwerping aan de Vader aan de Zoon en de (met zekerheid voorlegde) onderwerping van de Zoon aan de Vader geen sprake kan zijn van dwang of weerstrevigheid. Het is dus ontwijfelbaar, 'dat in twee van de vijf gevallen het woord onderwerpen gebruikt wordt

in de zin van een geheel vrijwillige overgave en onderschikking, geboren uit de volkomenste harmonie. Nu laat echter de apostel het woord van de onderwerping van alle dingen onder de Zoon voorafgaan aan het woord van de onderwerping van de Zoon onder de Vader. Hij maakt dus blijkbaar die eerste onderwerping tot fundament en voorwaarde t toot de wonderbare vrijwillige onderwerping van de Zoon aan de Vader.

Maar dan mogen we toch vragen, of we hier de apostel mogen toedichten, dat hij aan het wondere gebouw van de onderwerping van de Zoon aan de Vader in harmonie en liefde gemeenschap, een onderbouw geven zou, waarvan de bouwstenen in tegenspraak tegen elkaar verkeren en in eeuwigheid zullen blijven.

Want dat is het ongerijmde van de orthodoxe verklaring van dit woord, dat het niet eens voor allen, die er in begrepen zijn, dezelfde betekenis heeft. Het is immers bekend, dat volgens deze leer slechts een klein, een zeer klein deel van al het geschapene de Zoon even vrij en gewillig en gelukkig onderworpen zal zijn als de Zoon aan de Vader. Maar het grootste deel van de mensheid en de gehele gevallen engelenwereld blijft in een ontzettende dwangverhouding tot de Zoon, welke van de zalige onderwerping van de verlost en in alle eeuwigheden zo verschillend zal zijn als hemel en hel, als licht en duisternis, als leven en dood.

Deze tweevoudige, onverzoenlijke betekenis moet hier aan het woord onderwerpen worden gegeven door de leer van de eindeloze verdoemenis. Reeds taalkundig mag men een woord niet zo behandelen. Maar naar zulke steunsels moet men zoeken, indien men de orthodoxe leer van de oneindige strijd tussen Schepper en schepsel volhoudt tegenover de duidelijke uitspraken van de Schrift

Zolang ons echter geen dwingende reden gegeven wordt waarom wij in deze korte volzinnen het woord „onderwerpen" in twee geheel tegenovergestelde betekenissen moeten nemen, zo lang doen wij verstandig, hierbij te blijven, dat met de onderwerping van al het geschapene aan de Zoon niets anders bedoeld is dan met de onderwerping van de Zoon aan de Vader.

Dat de apostel, die dit schreef, geen andere opvatting had zal ons nu nog met de grootste kracht van bewijs blijken bij de beschouwing van zijn korte slotzin.

6.4. God alles in allen.

Wanneer we in de gehele Heilige Schrift geen ander woord hadden over het uiteindelijke resultaat van al Gods werken in schepping, geschiedenis, oordeel en wereldbestuur, dan hadden

we reeds genoeg. Dan zou alles gerechtvaardigd en gewaarborgd zijn, wat wij in de stoutste vlucht van onze gedachten in de grootste blijdschap van de harten bijeen verzamelen mogen uit de schatkamers van de Goddelijke openbaring als de eigenlijken inhoud van het Evangelie Gods.

Dat is het geweest te allen tijde, dat is het, dat zal het zijn in de eeuwigheden der eeuwigheden: God alles in allen

Verder kan zelfs de Allerhoogste, die hemel en aarde bezit niet gaan. Hier ligt de oplossing van alle vragen, hier is de verzoening van hemel en aarde, hier is de bevrediging van alle smachten van God en Zijn schepping: God alles in al Zijn schepselen!

Inderdaad, er behoort moed toe, om te knoeien aan zulk een koninklijk, majestueus woord, een woord, dat onze grote, heerlijke God en Zaligmaker alleen waardig is. Als een onweerstaanbare vloed stort de volheid van God zich uit over al onze erbarmelijke, kleingeestige bezwaren, die wij in onze jammerlijke zelfverheerlijking gemaakt hebben tot dammen en wallen en muren waarover Gods heilige, verterende, verlossende liefde niet zou mogen gaan. De vloed komt en sleept ze alle mee.

En niemand zal blijer jubelen en vrolijker juichen dan juist wij dwaze theologanten, die meenden, dat wij de overvloed van Gods gedachten van liefde en heerlijkheid zo mooi konden afdammen, opdat het water zo rustigjes zou vloeien over onze vrome akkertjes.

Wat zal het rustig ruisen en bruisen en stromen en dreunen, wanneer eenmaal alle afgronden worden gevuld en overstroomd door de levende wateren, die uitgaan van de troon van God, wanneer onder al die miljarden denkende, gevoelende, bewuste schepselen geen enkel meer van God verwijderd is; wanneer alle gedachten te allen tijde slechts een inhoud hebben, een doel een volheid; Hem, de Vader van de geesten.

* * *

Het is van betekenis, dat deze stoute, alle hoogte te boven gaande uitspraak van de apostel van der Gemeente ons wordt gegeven als het slot van een zorgvuldig overwogen redenering.

Ze komt niet als bij toverslag te voorschijn uit de diepten van de apostel zijn gedachten. Ook bewegen de gedachten van de man die geroepen is om uitdeler te zijn van Gods verborgenheden, zich niet in donkere, raadselachtige gelijkenissen, noch in nachtgezichten en droomgestalten.

Met meesterlijke korthed en duidelijkheid wordt ons ontworpen het grootse veldtochtsplan van de Almachtige tegen alle

vijandige en weerstrevige machten en heerschappijen; alles, alles wordt onderworpen aan de getrouwe en waarachtige Zoon, de Oorsprong van de hele schepping, de Erfgenaam van alles, de Eerstgeborene uit de doden, het Hoofd, niet alleen van Zijn lichaam, Zijn Gemeente, maar het Hoofd van alle macht en heerschappij.

Als enige uitzondering wordt bepaaldelijk de Vader genoemd, die Hem alle dingen onderworpen heeft

En als laatste lid van deze machtige redenering volgt, dat ook de Zoon, de tweede Adam, het Hoofd van het Hem nu onderworpen heelal, aan de Vader onderworpen wordt, *opdat* God zij, alles in allen. Daarmee is het nauwkeurig doel aangegeven van alle Goddelijke krachten in schepping, bewaring en verlossing, die ooit hebben gewerkt. Daar hebben we de onfeilbare sleutel tot het verstaan van alle gebeuren in hemel en op aarde.

In eenvoudige, Goddelijke verhevenheid ontsluit zich dit voor onze aanbeddende ziel de diepste grond van alle Goddelijke werken in wijsheid, almacht, heiligheid en liefde. Nooit heeft God een andere bedoeling gehad of kunnen hebben, dan dat Hij alles zou worden in al Zijn schepselen. En we verstaan het, dat Hij nooit tot rust heeft kunnen komen, vóór dit doel bereikt is

In onafzienbare veelvormigheid en menigvuldigheid rijen zich daar scharen bij scharen aaneen van schepselen op elke trap van aanleg en begaafdheid en voor alle geldt het: In allen is God alles.

Dan is vervuld het woord uit de mond van de ziener op Patmos: „En alle schepsel, dat in de hemel is, en op de aan en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat daarin hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon zit, en het Lam, zij dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.”

Openb. 5: 13

En dat andere woord: „En wanneer de dieren heerlijkheid en eer en dankzegging gaven Hem, die op de troon zat, die alle eeuwigheid leeft, zo vielen de vier en twintig ouderling voor Hem, die op de troon zat, en aanbaden Hem die leeft alle eeuwigheid, en wierpen hun kronen voor de troon, zeggen: Gij, Heer, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de macht en de kracht, want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil zijn zij en zijn zij geschapen.” **Openb.4: 9–11**

Daar is het voorwerp van de aanbidding de Heer en God, Vader, die op de troon zit en die leeft in alle eeuwigheid. Hem huldigen de cherubim en de oudsten wegens Zijn nu voltooid scheppingswerk. Ze zien dus met hun verlichte ogen, dat al wat

de Schepper bedoelde met Zijn scheppen van alle dingen, die door Zijn wil (in de Zoon en tot de Zoon) geschapen zijn en bestaan, thans bereikt is; Gods wijsheid is gerechtvaardigd en verheerlijkt daardoor, dat God alles in allen is geworden.

Kan nu nog twijfel overblijven, in welken zin we de onderwerping van al het geschapene aan de Zoon hebben te denken? Toch zeker niet.

Men geve zich maar eens rekenschap van de volle betekenis van dit eenvoudige woord: God alles in allen - en men trachtte tegelijk vast te houden aan het denkbeeld van een eindeloze vijandschap, een nooit weg te nemen verwijdering van talloze schepselen, die naar het beeld van God geschapen zijn - men zal zien, dat die twee denkbeelden niet te verenigen zijn. Een van de twee; het denkbeeld van de eindeloze hellepijn moet weg, of dat woord moet verdwijnen dat God alles in allen zal zijn.

De voorstanders van de orthodoxe kerkleer van de eindeloze verdoemenis zowel als degenen, die de eindelijke vernietiging van de goddelozen leren, zijn niet teruggedeinsd voor de poging om woorden als **Fil 2:9-11** en het in het vorige hoofdstuk besprokene woord over de onderwerping van alle dingen aan de Zoon aan te passen aan de voorstelling van een eindeloze hellepijn of van het ophouden van het leven. Maar aan de majestueuze grootheid en hoogheid, aan de eenvoudige, overweldigende onbeperkteheid van dit woord; God alles in allen, zal elke poging om de volkomen triomf van de Goddelijke almacht, wijsheid, heiligheid en liefde te beperken en te verkleinen, schipbreuk lijden.

God kan niet alles in allen worden, voordat Christus alles in allen is geworden, zoals Paulus in Kol 3:11 het eigenlijke doel en wezen van de Goddelijke werking in de Gemeente beschrijft. Wij, die deze heerlijke levensverborgenheid door het geloof hebben aangenomen, hebben hier tegelijk een voorbeeld en een maatstaf voor wat volgens 1 Kor 15:28 het einde zal zijn van al Gods willen en werken in al Zijn schepselen.

Hoe lang dan nog de weg en de ontwikkelingsgang moge zijn, de uitkomst, die God ten volle bevredigt, is zeker.

Dat werpt tegelijkertijd weer licht op de wonderbaar hoge Goddelijke roeping van de "zonen van God", geroepen uit alle volken, natien en tongen van de mensheid, welke in de gemeenschap met haar vader Adam en diens zonde gekomen was onder de heerschappij van de reeds vroeger gevallen "zonen van God" (Satan en zijn engelen)

Deze Gemeente van broeders van de groten Eerstgeborene is de „volheid," die de Vader de Zoon heeft toegedacht, de volheid, de volle maat van Zijn eigen Goddelijken wasdom, tot bereiking van al de grote bedoelingen, die de Vader sedert eeuwigheden in de Zoon besloot. En tegelijk is de Gemeente maat en het voorbeeld van wat de verheerlijkte Zoon kan en zal maken van een schepping, die in de ondoorgrondelijke diepte van duisternis en dood en verderf en verdoemenis is gekomen. Wanneer eenmaal Christus in Zijn Gemeente alles is geworden dan is het verder slechts een kwestie van tijd, wanneer dat zelfde grote doel bereikt zal zijn met de gehele verdere gevallen schepping, die smachtend uitziet naar de openbaring van de kinderen van God **Rom 8:19**

* * *

We willen hier nogmaals opmerken, dat de gezichtskring van deze apostolische woorden veel verder gaat dan de profetie van het laatste boek van de Bijbel, de Openbaring van Jezus Christus. We moeten dat goed in het oog houden. Anders zou wat de laatste hoofdstukken van de Openbaring wordt gezegd over vreesachtigen, de ongelovigen, de gruwelijken, de moordenaars de ontuchtigen, de afgodendienaars, de leugenaars, die zich dan bevinden in de tweede dood, de poel van het vuur, ons de blik omsluiëren, en we zouden niet meer zien in de onbenevelde verte die ons wordt geopend in dit woord: God alles in allen.

Dat is blijkbaar in de laatste hoofdstukken van der Openbaring nog niet bereikt. Integendeel, de reeks gezichten in dit boek behandelen alle de grote strijd, waarin de ganse schepping aan de Zoon moet worden onderworpen. Maar op het eind van de Openbaring is nog niet alle overheid en macht en heerschappij vernietigd, of onnodig geworden, gelijk duidelijk blijkt uit **Openb. 10: 5.**

Volgens **1 Kor.15: 24** komt het einde van de richtende herstellende heerschappij van de Zoon eerst dan, wanneer Hij zal tenietgedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht. Dan wordt als laatste vijand de dood tenietgedaan, vs 26) En eerst nadat de Vorst van het leven het laatste spoor van de dood in de gehele schepping heeft verslonden in de overwinning - wat aan het eind van de Openbaring nog niet het geval is - eerst dan zal de Zoon zelf Zich aan de Vader onderwerpen, en daarmee is het laatste en hoogste Goddelijke doel bereikt.

***

Wij zijn aan het einde van ons onderzoek. Het zal niet nodig zijn er op te wijzen, welk een verlossing en bevrijding en verheffing er ligt in dit zicht, al verstaan wij het nog

onvolledig, dit inzicht van het volle, ware Evangelie van God, de blijde boodschap van Hem, die de Behouder van alle mensen is, de Vader van de Geesten, de God en Vader van onze Heer Jezus Christus. Geen waardiger en gelukkiger voorstelling kunnen wij vormen van de levende, alleen waren God, die hemel en aarde bezit, dan deze voorstelling, die we krijgen zonder de Schrift enig geweld aan te doen, indien wij slechts ieder woord van de Schrift zijn volle waarde geven.

Gods almacht waaraan alles dienstbaar moet zijn, voor welke geen onmogelijkheden bestaan, die met alle vijanden en haters klaar komt, zonder de hun gegeven waardigheid en zedelijke hoogheid te krenken - die almacht staat voor onze verbaasde blik in onkwetsbare majesteit, in onweerstaanbare, overweldigende schoonheid, omdat ze slechts dienstbaar is aan de bedoelingen van de liefde, die God Zelf is.

Zijn wijsheid die met onfeilbare zekerheid alles te voren zag, onverwoog en bedacht, die door de meest listige aanslagen en boosheden van duivelen en engelen nooit in verlegenheid kon geraken, die nooit ook maar een enkel woord van Goddelijke openbaring behoefde terug te nemen, te verbeteren of buiten werking te stellen, die in hemelse eenvoud alle trotse hoogten van het denken van de schepselen overwint - niet in harde, verstarrende redenering, maar in machtige, geduldige, gevende liefde - hoe blijkt die wijsheid zo zuiver, zo helder, zo eenvoudig bij alle ondoorgrondelijke diepte, dat ook de onmondige ze kan vatten en zich kan laten vullen tot alle volheid van God.

En de ongenaakbare heiligheid en rechtvaardigheid die al het ongoddelijke in heiligen vuurgloed verteert; die zonder verschoning; die er niet voor terugdeinst, Gods uitverkorenen te onderwerpen aan de strengste gerichten en tuchtigingen, jaren tientallen, honderdtallen, duizendtallen van jaren lang, zij het Zijn uitverkoren volk, zij het Zijn eerstgeboren Zoon, zij het Zijn duur gekochte Gemeente, ongerepte en onbezoedelde heiligheid en rechtvaardigheid, maar doorgloed door het vuur van Gods liefde, die aan alle dood de dood heeft toegezegd en die alles overwint, omdat ze zich heeft laten overwinnen door de onuitsprekelijke ellende van een verloren wereld. n in het brandpunt van alle Goddelijke liefde, wijsheid, heiligheid en almacht, daar staat het kruis van Golgotha, groot, overweldigend groot in macht en heerlijkheid. Daarom Hem, het geslachte Lam, Hem, die alles tot Zichzelf verzoent, door tot vrede te brengen door Zijn bloed, door Zijn kruis, door Zichzelf, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is, Hem zij de eer in de Gemeente in alle geslachten in de aion van de aion. Amen.